

ELGETAKO SUSTRAIAK

Manolo Cainzos

ELGETAKO SUSTRAIAK

(1200-1900)

Manolo Caínzos

Izenburua / Título: Elgetako Sustraiak

Egilea / Autor: Manolo Cainzos Peteiro

Itzulpena / Traducción: Sebastián Agirre Unamuno

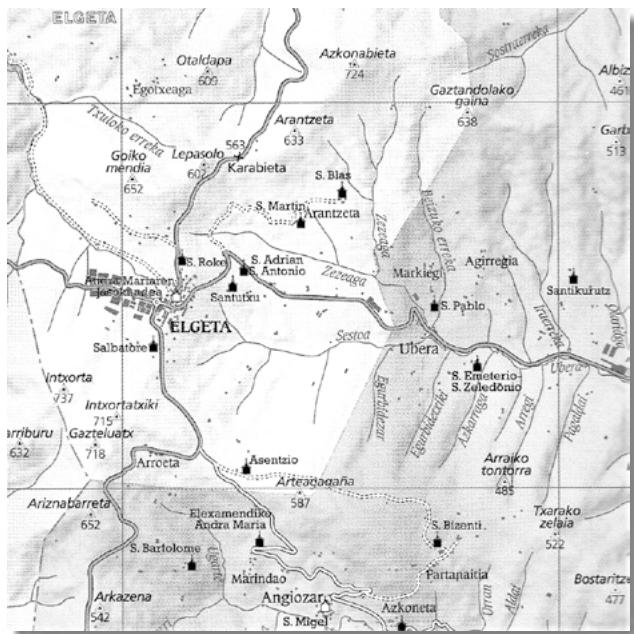
Gainbegirapena / Supervisión: José Mª Barrutia Azpitarte

Diseinua / Diseño: Manolo Cainzos

Inprimaketa / Impresión: K-3 Inprimategia. Bergara.

Lehenengo edizioa / Primera edición: Ekaina 2021

L.G. / D.P.: D 00715-2021

ELGETAKO SUSTRAIAK RAÍCES DE ELGETA (1200-1900)

ÍNDICE

PRESENTACIÓN.....	6
1. LAS RAÍCES DEMOGRÁFICAS	8
1.1. CENSO MODERNO DE LOS SIGLOS XVIII Y XIX.....	8
1.2. ANÁLISIS DE ESTOS CENSO	18
2. LAS RAÍCES SOCIALES.....	24
2.1. LA SOCIEDAD MEDIEVAL.....	24
2.2. LA SOCIEDAD MODERNA.....	52
3. LAS RAÍCES PRODUCTIVAS.....	80
3.1. LA PRODUCCIÓN AGROPECUARIA.....	80
3.2. LA ACTIVIDAD OCUPACIONAL.....	120
4. LAS RAÍCES PARENTALES	122
4.1. EL ORIGEN DE LOS APELLIDOS Y CASERIOS	122
4.2. VEINTISEIS GENEALOGIAS DE ELGETA	129
5. LAS RAÍCES DOCUMENTALES	298
5.1. ARCHIVO MUNICIPAL DE ELGETA.....	298
5.2. RELACIÓN DE MATERIAS.....	300
BIBLIOGRAFÍA.....	305

AURKIBIDEA

AURKEZPENA	7
1. SUSTRAI DEMOGRAFIKOAK	9
1.1. XVIII. ETA XIX. MENDEETAKO ERROLDA MODERNOAK	9
1.2. ERROLDA HAUEN AZTERKETA.....	19
2. SUSTRAI SOZIALAK	25
2.1. ERDI AROKO GIZARTEA.....	25
2.2. GIZARTE MODERNOA	53
3. SUSTRAI PRODUKTIBOAK	81
3.1. NEKAZARITZA ETA ABELTAINTZA.....	81
3.2. JARDUERA OKUPAZIONALA	121
4. AHAIDETASUNEZKO SUSTRAIAK	123
4.1. ABIZENEN ETA BASERRIEN JATORRIA.....	123
4.2. ELGETAKO HOGETASEI GENEALOGIA	129
5. SUSTRAI DOKUMENTALAK	299
5.1. ELGETAKO UDAL ARTXIBOA.....	299
5.2. MATERIEN ZERRENDA.....	301
BIBLIOGRAFIA	305

PRESENTACIÓN

Esta publicación completa una trilogía sobre Elgeta. A una primera “Elgeta lehen eta orain”, como visión amplia de su vida e historia, siguió “Elgetarrak historian”, un relato de algunas personas con historia, y ahora aparece “Elgetako sustraiak” como acercamiento a las raíces de su sociedad tradicional.

Estas raíces, que forman parte de su legado cultural, son las personas y sus tierras. Ellas compartieron la historia de tres núcleos comunitarios, que configuraron la Hermandad de Elgeta, Angiozar y Ubara hasta 1927, al ser incorporadas estas dos últimas a Bergara.

Siguiendo el diseño trazado, nos adentraremos en algunas de las raíces, que durante siglos conformaron la vida de Elgeta: demográficas, sociales, productivas, parentales y documentales.

Con las raíces demográficas recogeremos sus índices de población, extraídos de los primeros Censos Modernos de los siglos XVIII y XIX.

Las raíces sociales analizarán el cambio de una sociedad medieval a una sociedad moderna en el devenir histórico de esta comunidad.

Las raíces productivas nos llevarán a una sociedad rural integrada en su mayoría por personas campesinas en la explotación agropecuaria de las tierras.

En las raíces parentales se ofrecen las genealogías de veintiséis apellidos elgetarras más comunes o extendidos. Esta amplia relación evidencia una sociedad cerrada en su territorio para establecer alianzas matrimoniales, a la vez que rememora la continuidad de algunos apellidos ligados a caseríos del lugar.

Por último las raíces documentales recogen el patrimonio del Archivo Municipal de Elgeta, donde está depositada gran parte de su memoria histórica

Con esta última publicación se pretende dar respuesta a los elgetarras que siguen interesados en sus raíces.

AURKEZPENA

Argitalpen honek Elgetari buruzko trilogia bat osatzen du. Lehenbizi argitaratu zen "Elgeta lehen eta orain", bere bizitzaren eta historiaren ikuspegি zabal gisa; hari "Elgetarrak historian" jarraitu zion, non historia duten pertsona batzuen kontakizuna, eta orain "Elgetako sustraiak" agertzen da, beren herriaren antzinako gizartearren sustrieta hurbiltzeko.

Sustrai hauek, bere ondare kulturalaren parte direnak, pertsonak eta beren lurak dira. Elgetako, Angiozarreko eta Uberako ermandadea osatu zuten hiru gune komunitarioren historia partekatua da 1927ra arte; azken bi horiek Bergaran sartu ziren urtera arte.

Trazatutako diseinuari jarraituz, Elgetako bizitzari mendeetan eutsi zioten sustrieta batzuetan murgilduko gara: demografikoak, sozialak, produktiboak, ahaidetasunezkoak eta dokumentalak.

Sustrai demografikoekin, biztanleen indizeak jasoko ditugu, XVIII. eta XIX. mendeetako lehen errolda modernoetatik ateratakoak.

Sustrai sozialek aztertuko dute Erdi Aroko gizarte batetik gizarte moderno baterako aldaketa, komunitate honen bilakaera historikoan.

Sustrai produktiboek gehien batean nekazariek integratutako landa-gizarte batera eramango gaituzte, lurren nekazaritza eta abeltzaintzaren ustiapenean oinarritu zirenak.

Ahaidetasunezko sustrieta, Elgetako hogeitasei abizen ohiko eta hedatuenen genealogiak eskaintzen dira. Zerrenda zabala horrek agerian uzten du inguru hurbilari lotutako gizarte itxi bat dagoela ezkontzaitunak egiteko, eta, aldi berean, bertako baserriei lotutako abizen batzuen jarraipena gogorarazten du.

Azkenik, dokumentu-sustraiek Elgetako Udal Artxiboaren ondarea jasotzen dute, bertan katalogatuta baitago memoria historikoaren zati handi bat.

Azken argitalpen honen bidez, sustrieta interesatzen duten elgetarrei erantzun nahi zaie.

1. LAS RAÍCES DEMOGRÁFICAS

Con estas primeras raíces nos acercaremos a la sociedad de Elgeta en sus índices de población. Para ello disponemos de los censos modernos de los siglos XVIII y XIX, considerados como los primeros recuentos oficiales más fiables, aunque con diferente valoración por los demógrafos.

1.1. CENSOS MODERNOS DE LOS SIGLOS XVIII Y XIX

► *Censo de Aranda (años 1768-69).*¹

Pedro Pablo de Abarca, Conde de Aranda y Presidente del Consejo de Castilla en el reinado de Carlos III, da orden de elaborar el primer censo de habitantes de España.

La operación se encomendó a los obispos, que a su vez se la encargaron a los párrocos de sus diócesis. Cada párroco debía cumplimentar un cuestionario con datos resumidos de los feligreses, clasificados por sexo, grupos de edad y estado civil.

La población total de Elgeta estaba registrada entre sus dos parroquias: Ntra. Sra. de la Asunción en el núcleo urbano de Elgueta y San Miguel Arcángel del barrio de Angiozar.

Una parecida doble división ocurría con el actual territorio de Guipúzcoa, al pertenecer a dos diócesis distintas (Valle del Río Deba y Oñate a la de Calahorra-La Calzada, y el resto del territorio gipuzcoano a la de Pamplona). Datos de población contabilizados:

Territorios	Habitantes
Estado	9.307.804
Gipuzkoa	108.690
Debagoiena	16.690
Elgeta + Ubera + Angiozar	1.838
	- varones 863
	- hembras 975

¹ Censo del Conde de Aranda 1768, Tomo III. Diócesis de Calahorra. Parroquias de Elgueta y Angiozar. INE. Instituto Nacional de Estadística.

1. SUSTRAI DEMOGRAFIKOAK

Lehen sustrai haukin Elgetako gizartera hurbilduko gara populazio-indizeetan. Horretarako, XVIII. eta XIX. mendeetako errolda modernoak eskura ditugu, lehenbiziko zenbaketa ofizial fidagarritzat hartu izan direnak, nahiz eta demografoek balorazio desberdinak egin.

1.1. XVIII. eta XIX. MENDEETAKO ERROLDA MODERNOAK

► Arandaren errolda (1768-69).¹

Pedro Pablo de Abarcak, Arandako kondea eta Gaztelako Kontseiluko presidenteoa Karlos III.aren erregealdian, Espainiako biztanleen lehen errolda egiteko agindua eman zuen.

Operazioa gotzainen esku utzi zen, hauek, aldi berean, euren elizbarrutietako parrokoei enkargatu zielatarik. Parroko bakoitzak galdelegi bat bete behar zuen eliztarren datu laburtuekin, sexuaren, adin-taldeen eta egoera zibilaren arabera sailkatuta.

Elgetako biztanleria osoa bere bi parrokieng artean erregistratuta zegoen: Andre Mari Jasokundekoak Elgetako herrigunean eta San Migel Goiaingeruaren Angiozar auzokoan.

Antzeko banaketa gertatzen zen gaur egungo Gipuzkoako lurrardearekin, bi elizbarruti desberdinetara atxikitua baitzegoen (Deba Ibaiaren Harana eta Oñati Calahorrako elizbarrutira, eta Gipuzkoako gainerako lurraldea Iruñeko elizbarrutira). Zenbatutako biztanleriaren datuak:

Lurraldeak	Biztanleak
Estatua	9.307.804
Gipuzkoa	108.690
Debagoiena	16.690
Elgeta + Ubera + Angiozar	1.838 - gizonezkoak 863 - andrazkoak 975

¹ Arandako kondearen errolda, 1768, III. liburukia. Calahorrako elizbarrutia. Elgetako eta Angiozarreko parrokiak. Estatistika Institutu Nazionala.

Obispado de Calaborra.

Villa de Elgoibar
en la Provincia de Guipúzcoa

Población de N. S. de la Inmaculación	Personas fallecidas 7 días.		Muertes de 7 a 15 días.		Muertes de 15 a 21 días.		Muertes de 21 a 45 días.		Muertes de 45 a 90 días.		Muertes de 90 a 180 días.		Total.		Eventos por:		
	Varo- nes	Muerte- res	Varo- nes	Muerte- res	Varo- nes	Muerte- res	Varo- nes	Muerte- res	Varo- nes	Muerte- res	Varo- nes	Muerte- res	Hacienda	Real servicio	Real hacienda	Ciudad la In- quie	
1163	3	4	69	69	65	64	34	34	171	171							
Casados	1.4	1.2	319	338	61	71	39	35	4	1.4	50	53	320	322			
Solteros	1.8	1.9	315	330	67	62	36.8	31.2	73	78	61	97	557	613			
Total	3.2	3.1	634	668	127	133	75.8	76.2	144	149	111	194	877	936			

Eclesiásticos y Servientes [6] Beneficiados los 3 de enero el 1º se ultima y los 2º de quincuagésimo, 1º vacante de iglesia. Completan, con relación al curia en 2º de Tercio del 1785.

Censo de Elgueta / Elgetako errolda

► Censo de Floridablanca (año 1786-87).²

José Moñino y Redondo, Conde de Floridablanca, Secretario de Estado en aquel momento del reinado de Carlos III, lo mandó elaborar.

Este censo, de reconocida calidad, se caracterizó por facilitar información acerca de la estructura de población por sexo, edad y estado civil, junto con una clasificación económica para la totalidad de las localidades españolas. La obtención de datos se encomendó a las autoridades civiles, ayudadas por el clero.

En este censo la provincia de Guipúzcoa está separada aún del Condado de Oñate, y requiere su integración para una suma total. A ello nos referimos con los gráficos respectivos de la derecha y de la izquierda. Datos de población contabilizados:

² Censo del Conde de Floridablanca 1787. Provincia de Guipúzcoa. Población de Elgueta.

*Obligado de Colaborra.
Tutor y Notario de Elguaza*

*Valle de Angiozaz
en la Provincia de Gipuzcoa.*

Angiozaz de Elguaza	Hasta 7 años		7 a 15 años		15 a 25 años		25 a 40 años		40 a 50 años		50 a 70 años		70 a 90 años		Total		Exento por	
	Viejo varo m. m. m.	Joven varo m. m. m.	Hidalgo m. m. m.	Renta m. m. m.	Renta m. m. m.	Casa de la queja												
Casas...	-	-	-	-	5	15	50	60	29	23	44	57	128	160-				1
Sellos...	54	58	70	60	37	56	16	17	1	3	-	6	180	202				
Total...	58	58	70	60	44	71	66	79	30	31	44	63	308	362				
<i>Estadística y Servicios del Ayuntamiento de Gernika Zazpi: I. Servicio. Cuarta Edad: el Censo de Floridablanca de 1787.</i>																		

Angiozarko errolda / Censo de Anguiozar

► Floridablancaaren errolda (1786-87).²

Jose Moñino y Redondo, Floridablanako kondeak, Karlos III.aren erregealdiko Estatu Idazkariak, hura egiteko agindu zuen.

Kalitate bikainekotzat errolda horren ezaugarria izan zen biztanleria-egiturari buruzko informazioa ematea sexuaren, adinaren eta egoera zibilaren arabera, eta era berean, Espainiako herri guztieta rako sailkapen ekonomikoa ematea. Datuak lortzeko ardura agintari zibilei eman zitzaien, kleroaren laguntzarekin.

Errolda honetan Gipuzkoako probintzia Oñatiko konderritik bananduta dago oraindik, eta bien zenbaketa eskatzen du batuketa oso baterako. Horri buruz ari gara dagozkien eskuineko eta ezkerreko grafikoekin. Zenbatutako biztanleriaren datuak:

² Floridablanako kondearen errolda 1787. Gipuzkoako probintzia. Elgetako biztanleria.

Territorios	Habitantes
Estado	10.268.150
Gipuzkoa	120.730
Debagoina	17.100
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.055 - varones 1.032 - hembras 1.023

Provincia, y Concep. ^{mo} de Guipuzcoa.					
	Solteros	Casados	Viudos	Total	edades
	Mujeres X. Hombres	Mujeres X. Hombres	Mujeres. X. Hombres		
Hasta 7 años.....	7848	9585	0	0	193309.
De 7 a 16.....	30674	30020	10	55	200775.
De 16 a 25.....	8100	9001	568	1009	588716.
De 25 a 40.....	2985	3573	7486	8368	220987.
De 40 a 50.....	362	3186	3138	1938	132052.
De 50 arriba.....	638	1999	6042	5284	190359.
	32832	36.000	59264	19999	190359.
Total de casados.....	67812	38863	7630		
Total general.....				19.403.09.	

Censo de Guipúzcoa / Gipuzkoako errolda

Lurraldeak	Biztanleak
Estatua	10.268.150
Gipuzkoa	120.730
Debagoiena	17.100
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.055 - gizonezkoak 1.032 - andrazkoak 1.023

*Año de 1788. Pueblo de Oñate y sus Haciendas
Patroquia de de Arroz y Vizcaya. Señorío el Exmo. Señor
Corregimiento de Conde de Oñate
Intendencia de*

	SOLTEROS.		CASADOS.		VIUDOS.		Total de edades.
	Varones.	Hembras.	Varones.	Hembras.	Varones.	Hembras.	
Hasta 7 años.	440	339					839
De 7 a 16.	256	201					457
De 16 a 25.	340	351	27	33			754
De 25 a 40.	115	141	359	406	2	5	1.028
De 40 a 50.	21	31	245	224	29	58	608
De 50 arriba.	48	30	241	212	30	144	739
Total.....	1390	1355	875	875	421	207	4223
Total de estados...	2745		1758		328		
Total general.....			1823				

Oñatiko errolda / Censo de Oñate

► **Censo de Godoy-Larruga (año 1797)**³

Manuel Godoy, Secretario de Estado de Carlos IV, lo mandó elaborar con la colaboración de Eugenio Larruga, y se publicó por orden del rey en 1801.

De este censo solo se conocen, por pérdida de los originales, los datos nacionales y provinciales, excepción hecha de algunos datos locales que han aparecido ocasionalmente.

Datos de población contabilizados:

Territorios	Habitantes
Estado	10.541.221
Gipuzkoa	104.491
Debagoina	16.916
Elgeta + Ubera + Angiozar	1.526
	- varones 791
	- hembras 686

► **Otros Censos Oficiales desde 1857**

El censo de 1857 fue el primer censo moderno de la historia de España, inaugurando la serie estadística, con la sistematización y perfeccionamiento en la técnica de obtención de datos.

Otros censos se realizaron en 1860, 1877, 1887, 1897, 1900 y a partir de entonces cada diez años.

³ Censo de la población de España de Godoy 1797. Provincia de Guipúzcoa nº 14.

► Godoy-Larrugaren errolda (1797. urtea)³

Manuel Godoy, Karlos IV.aren Estatu Idazkariak, egin zuen Eugenio Larrugaren laguntzarekin, eta erregearen aginduz argitaratu zen 1801ean.

Errolda honetatik, datu nazionalak eta probintziakoak baino ez dira ezagutzen, jatorrizkoak galdu egin zirelako, noizbeinka agertu diren tokiko datu batzuk izan ezik.

Zenbatutako biztanleriaren datuak:

Lurraldeak	Bitztanleak
Estatua	10.541.221
Gipuzkoa	104.491
Debagoiena	16.916
Elgeta + Ubera + Angiozar	1.526 - gizonezkoak 791 - andrazkoak 686

► Beste Errolda Ofizial batzuk 1857tik aurrera

1857ko errolda, Spainiako historiako lehen errolda modernoa izan zen, datuak lortzeko teknikaren sistematizazio eta hobekuntzarekin serie estadistikoari hasiera emanet.

Beste errolda batzuk 1860, 1877, 1887, 1897, 1900. urtean egin ziren, eta ordutik aurrera hamar urtean behin.

³ Godoy 1797ko Spainiako biztanleriaren errolda. Gipuzkoako Probintzia, 14. zk.

Datos de población contabilizados en el Censo de 1857:⁴

Territorios	Habitantes
Estado	15.464.340
Gipuzkoa	156.493
Debagoiena	23.325
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.335 - varones 1.130 - hembras 1.205

Datos de población contabilizados en el Censo de 1900:⁵

Territorios	Habitantes
Estado	18.616.630
Gipuzkoa	195.850
Debagoiena	23.797
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.169 varones 1.075 - hembras 1.094

⁴ Censo de 1857. INE. Instituto Nacional de Estadística.

⁵ Censo de 1900. INE. Instituto Nacional de Estadística. Tomo I.

1857ko erroldan zenbatutako biztanleriari buruzko datuak:⁴

Lurraldeak	Biztanleak
Estatua	15.464.340
Gipuzkoa	156.493
Debagoiena	23.325
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.335 - gizonezkoak 1.130 - andrazkoak 1.205

1900ko erroldan zenbatutako biztanleriari buruzko datuak:⁵

Lurraldeak	Biztanleak
Estatua	18.616.630
Gipuzkoa	195.850
Debagoiena	23.797
Elgeta + Ubera + Angiozar	2.169 - gizonezkoak 1.075 - andrazkoak 1.094

⁴ 1857ko errolda. Ein. Estatistikako Institutu Nazionala.

⁵ 1900. urteko errolda. Ein. Estatistikako Erakunde Nazionala. I. liburukia.

1.2. ANÁLISIS DE ESTOS CENSO

Territorios	Año 1767	Año 1787	Año 1797	Año 1857	Año 1900
ESTADO	9.307.804	10.268.150	10.541.221	15.464.340	18.616.630
GIPUZKOA	108.690	120.716	104.491	156.493	195.850
DEBAGOIENA	16.790	17.100	16.916	23.325	23.797
ELGETA	1.838	2.055	1.526	2.335	2.169

Los datos aquí resumidos están referidos a un período de dos siglos y a cuatro territorios: Estado, Gipuzkoa, Debagoiena (Comarca del Alto Deba) y Elgeta.

En ellos se puede apreciar unos índices positivos de población, con distinta acentuación en los siglos XVIII y XIX.

En la segunda mitad del siglo XVIII el crecimiento es moderado en el Estado y fluctuante en Gipuzkoa, Debagoiena y Elgeta.

En cambio, para la primera mitad del siglo XIX el crecimiento se acentua notablemente en todos los territorios: Estado (47%), Gipuzkoa (50%), Debagoiena (38%) y Elgeta (53%).

Con la segunda mitad del siglo XIX vuelve el crecimiento de la población a ser moderado en el Estado (20%) y Gipuzkoa (25%), se mantiene en Debagoiena (2%) y se reduce en Elgeta (7%).

En el ámbito guipuzcoano, y por tanto extensible a Debagoiena y Elgeta, estos índices positivos en el siglo XIX tienen relación con distintos factores: menor carestía de grano o crisis de subsistencia con depósitos en las Alhóndigas Municipales, ciertas mejoras en la salubridad, ascendente prosperidad en la agricultura, mejora de las vías de comunicación... En definitiva, todo ello afectará al descenso de la tasa de mortalidad, sobre todo infantil, con la reducción de epidemias y hambrunas.

1.2. ERROLDA HORIEN AZTERKETA

Lurraldeak	1767 urtea	1787 urtea	1797 urtea	1857 urtea	1900 urtea
ESTATUA	9.307.804	10.268.150	10.541.221	15.464.340	18.616.630
GIPUZKOA	108.690	120.716	104.491	156.493	195.850
DEBAGOIENA	16.790	17.100	16.916	23.325	23.797
ELGETA	1.838	2.055	1.526	2.335	2.169

Hemen laburbildutako datuak bi mendeko aldi bati eta lau lurralderi buruzkoak dira: Estatua, Gipuzkoa, Debagoiena (Debagoiena eskualdea) eta Elgeta.

Horietan biztanleria indize positiboak ikus daitezke, XVIII. eta XIX. mendeetan azentu desberdinekin.

XVIII. mendearen bigarren erdian, hazkundea neurrizkoa izan zen Estatuan eta gorabeheratsua Gipuzkoan, Debagoienean eta Elgetan.

Aldiz, XIX. mendearen lehen erdian, ordea, hazkundea areagotu egin zen lurralte guztieta: Estatuan (% 47), Gipuzkoan (% 50), Debagoienean (% 38) eta Elgetan (% 53).

XIX. mendearen bigarren erdian ordea, berriz ere biztanleriaren hazkundea neurrizkoa izatera itzuli zen Estatuan (% 20) eta Gipuzkoan (% 25), Debagoienean mantendu egin zen (% 2) eta Elgetan, berriz, murriztu egin zen (% 7).

Gipuzkoan, eta, beraz, Debagoienara eta Elgetara zabal daiteke, XIX. mendeko indize positibo horiek hainbat faktorerekin dute zerikusia: ale-gabetasun txikiagoa izatea edo biziraupen-krisi gutxiago izatea Udal Alondegietan gordailuak jarrita, osasungarritasunean zenbait hobekuntza, nekazaritzan goranzko oparotasuna, komunikazio-bideen hobekuntza... Azken batean, horrek guztiak eragina izango du hilkortasun-tasaren jaitsieran, batez ere haurrenean, epidemien eta goseteen murrizketarekin.

No obstante, esto ocurre a pesar del freno para la demografía guipuzcoana de las distintas guerras: la Guerra de la Convención primero (1793-95), la ocupación napoleónica más tarde (1807-13) y finalmente la Primera (1833-39) y Segunda Guerra Carlista (1872-76). Será, una vez superados los efectos de estas dos últimas, cuando la población vasca vuelva a relanzar sus efectivos, sustentada primero en una nueva etapa de roturación de terrenos y después en una industrialización ya en marcha.

Veamos más en concreto la evolución demográfica de Elgeta.

En los últimos años del siglo XVIII decrece la población un 26% y una de las causas es la guerra. El ejército francés en su invasión y desde sus concentraciones castrenses transmitió la enfermedad del tifus a la población. En Elgeta si la mortalidad media anual era de 30 personas, en 1794 y 1795 se elevaron a 81 y 124 respectivamente.

En la primera mitad del siglo XIX ofrece el elevado crecimiento de un 53% de población, sin duda fruto en estos primeros cincuenta años de un índice alto de natalidad (1.610 nacimientos), un ritmo normal de matrimonios (480 parejas) y una defunción moderada (534 fallecidos/as).⁶

No obstante, en la segunda mitad del siglo XIX desciende un 7% su población. Tres factores pueden explicar este descenso.

Uno estuvo relacionado con las diferentes epidemias de cólera (1854-1856 y 1885), que contabilizaron en la primera y en la segunda 162 y 46 muertos respectivamente.

Otro estuvo provocado por la baja natalidad como efecto de un cierto control natural con una nupcialidad tardía (en torno a los 25 años en las hembras y 29 en los varones) y una elevada soltería permanente (personas sin casar u otras muchas que entraron en religión).⁷

⁶ DEAH. Registros Sacra mentales de Elgeta.

⁷ INE. Censo de Floridablanca referido a Elgueta.

Hala ere, hori guztia gertatzen da gerra ezberdinen eragina Gipuzkoako demografiarako galga izan arren: lehenbizi, Konbentzioaren Gerra (1793-95), gero Napoleonen okupazioa (1807-13) eta azkenik Lehenengo (1833-39) eta Bigarren Gerra Karlista (1872-76). Azken bi horien ondorioak gainditutakoan, euskal herriko biztanleriak berriro ekingo dio indarberritzeari, lehenbizi lursail berriak luberritzeko aldi batí hasiera emanet eta, ondoren, abian zen industrializazio batean oinarrituta.

Ikus dezagun zehatzago Elgetako bilakaera demografikoa.

XVIII. mendearen bigarren erdian populazioak behera (%26) egin zuen eta gerra izan zen arrazoietako bat. Frantziako armadak, bere inbasioan eta bere kontzentrazio militarretatik, tifusaren gaixotasuna hedatu zien herritarrei. Elgetan, urteko batez besteko hilkortasuna 30 pertsonakoa bazen, 1794an eta 1795ean 81 eta 124koa izatera igo ziren, hurrenez hurren.

XIX. mendearen lehen erdian, biztanleriaren % 53eko hazkunde handia izan zen, eta, zalantzak gabe, lehenengo berrogeita hamar urte horietan jaiotza-tasa handia (1.610 jaiotza), ezkontzen erritmo normala (480 bikote) eta heriotza ertaina (534 hildako) izan ziren.⁶

Hala ere, XIX. mendearen bigarren erdian % 7 jaitsi zen biztanleria. Hiru faktorek azal dezakete beherakada hori.

Bata kolera-izurrite ezberdinengatik (1854-1856 eta 1885), lehenengoan eta bigarrenean 162 eta 46 hildako zenbatu zituztenak, hurrenez hurren.

Beste bat jaiotza-tasa baxuak eragin zuen, nolabaiteko kontrol natural batek eraginda, ezkontza berantiarra (25 urte inguru andrazkoen kasuan eta 29 gizonen kasuan) eta ezkongabetasun iraunkor handia (ezkondu gabeko pertsonak edo erlijioan sartu ziren beste asko).⁷

⁶ DEAH Elgetako Erregistro Sakralmentalen Zuzendaritza Nagusia.

⁷ INE. Floridablanca errolda, Elgetari buruzkoa.

La realidad era que no había hogares para acoger a los jóvenes en edad de casarse y con compromiso matrimonial.

Y un último factor se originó por la baja natalidad ante una continua corriente emigratoria, mayoritariamente masculina.

Los principales destinos fueron: temporeros (Rioja, Castilla...) o definitivos a América, Andalucía (en especial Sevilla y Cádiz) y Madrid.

Desde el descubrimiento de América y la época de los primeros conquistadores tenemos constancia de la partida de elgetarras hacia el Nuevo Mundo, bien como marinos o militares, bien como funcionarios, burócratas, o simplemente para hacer negocios o buscarse la vida.

Solo de la década 1847-57 tenemos relación, por el permiso de pasaportes, de 750 temporeros a los pueblos de Castilla o Rioja, y de 200 casi definitivos hacia Bilbao, Madrid o América.⁸

Concluyendo con una mirada retrospectiva desde este año de 2020, la población de Elgeta en los últimos ciento veinte años disminuyó un 48%. En el año 1900 era de 2.169 habitantes, y la actual es de 1.131 habitantes.

En el intervalo de estos años se sucedieron varios acontecimientos que explican en gran medida esta disminución: la mortífera gripe de 1918-19; la desmembración de los barrios de Angiozar y Ubera con su incorporación a Bergara en 1927 y con la disminución de más de la mitad de la población de Elgeta en aquel momento (un 57%); y por último la reducción de población con la última guerra (un 18%).

⁸ AME, legajo 76 pasaportes.

Egia esan, ez zegoen etxerik ezkontzeko adinean eta ezkontzeko konpromisoa zuten gazteak hartzeko.

Eta azken faktore bat jaiotza-tasa baxuak eragin zuen, emigrazio-korronte etengabearen aurrean, gehienbat gizonezkoena.

Helmuga nagusiak hauek izan ziren: sasoikako langileak (Errioxa, Gaztela) edo behin betikoak Amerika, Andaluzia (bereziki Sevilla eta Cadiz) eta Madril.

Amerikaren aurkikuntzatik eta lehen konkistatzaileen garaitik badakigu elgetarrak Mundu Berrirantz abiatu zirela, bai marinel edo militar, bai funtzionario, bai burokrata, edo, besterik gabe, negozioak egiteko edo bizitza hobe baten bila.

1847-57 hamarkadakoak baino ez ditugu egiaztu, pasaporte-baimenarekin, 750 sasoikako langile Gaztela edo Errioxako herrietara, eta ia behin betiko 200, Bilbo, Madril edo Ameriketara.⁸

2020ko urte honetatik atzera begirako begirada batekin amaituz, Elgetako biztanleriak % 48 egin zuen behera azken ehun eta hogei urteetan. 1900. urtean 2.169 biztanle zituen, eta gaur egun 1.131.

Urte horietako tartean, beherakada hori neurri handi batean azaltzen duten hainbat gertaera jazo ziren: 1918-19ko gripe hilgarria; Angiozar eta Ubera auzoak 1927an Bergarara sartzearekin zaititu izana, eta Elgetako biztanleriaren erdia baino gehiago murriztu izana (% 57); eta, azkenik, azken gerrarekin biztanleria murriztu izana (% 18).

⁸ AME, 76 pasaportes orri-sortea.

2. LAS RAÍCES SOCIALES

En estas raíces sociales se analizará el cambio de una sociedad medieval a una sociedad moderna en el devenir histórico de Elgeta.

2.1. LA SOCIEDAD MEDIEVAL (siglos XI-XIV)

► LA INSERCIÓN INSTITUCIONAL DE ELGETA

Cuando se inicia la Edad Media las tierras actuales de Elgeta, en un territorio llamado Guipúzcoa, aparecen como parte integrante del reino de Pamplona y después de Navarra.

Reino de Navarra antes de 1200 / Nafarroako Erresuma

2. SUSTRAI SOZIALAK

Sustrai sozial hauetan Elgetaren bilakaera historikoan Erdi Aroko gizarte batetik gizarte moderno baterako aldaketa aztertuko da.

2.1. ERDI AROKO GIZARTEA (XI-XIV. mendeak)

► ELGETAKO GIZARTERATZE INSTITUZIONALA

Erdi Aroa hastean, Elgetako gaur egungo lurralde batean, Iruñeko geroago Nafarroako erresumaren zati gisa agertzen dira.

Gaztelako Erresuma 1200 urtean / Reino de Castilla en 1200

En 1200 Alfonso VIII de Castilla se apoderó de Guipúzcoa, y también de Araba y del Duranguesado. Después de esa conquista, Guipúzcoa dependió en adelante del reino castellano y ya de inmediato se produjo el empuje urbano con la fundación de veintitrés villas por todo su territorio.

Entre los siglos XIII y XV aparecieron los linajes de Señores o Parientes Mayores, vinculados a sus solares y casas-torre, que trataron de imponer por luchas fratricidas el control político y económico sobre el territorio guipuzcoano. Las escaramuzas de estos Parientes Mayores, con sus imposiciones y arbitrariedades, provocaron el terror y desamparo en el ámbito rural y urbano.

Con el tiempo la mayoría de las villas fundadas se empezaron a organizar en una Junta de Villas desde 1375 en Tolosa, después en una Hermandad General consolidada definitivamente en Guetaria el año 1397.

Allí estaban representadas un conjunto de 25 villas, 2 alcaldías y 2 valles, que deciden perseguir libre y voluntariamente el logro del bien común de este territorio, con sus fueros y privilegios adquiridos con anterioridad.

La villa de Elgueta (como concejo de Maya) tomó parte desde un primer momento en la configuración de la Hermandad General de Guipúzcoa.

► UNA SOCIEDAD FEUDAL

En la Edad Media se llama sociedad feudal a la que se originó con el sistema de contratos de feudo o de vasallaje entre dos personas. De una parte estaba el señor feudal, que era el dueño de las tierras y tenía su propia reserva de explotación, y de la otra una persona a su servicio (vasallo), que trabajaba en una pequeña parcela de tierra, a cambio de protección y de mantenimiento para sobrevivir con su familia.

El feudalismo tuvo la base social y económica en el campo. De modo que el feudo podía estar comprendido preferentemente por tierras cultivables, bosques, fincas, aunque también por el patronato de una parroquia (monasterio).

1200. urtean Gaztelako Alfontso VIII.ak Gipuzkoa bereganatu zuen, baita Araba eta Durangaldea ere. Konkista horren ondoren, Gipuzkoa, aurrerantzean, gaztelar erresumaren mende egon da, eta, berehala, hiritartza bultzatuko da, bere lurralte osoan hogeita hiru hiribildu sortuz.

XIII. eta XV. mendeen artean, Jaun edo Ahaide Nagusien leinuak agertu ziren, euren oinetxe eta dorretxeetako lotuta, zeintzuk anaiaterkoen borroken bidez, Gipuzkoako lurraltearen kontrol politiko eta ekonomikoa ezartzen saiatu ziren. Ahaide Nagusi horien liskarrek, beren ezarpen eta bidegabekeriekin, beldurra eta babesgabetasuna eragin zuten landa- eta hiri-eremuan.

Denborarekin, sortutako hiribildu gehienak Hiribilduen Batzar batean antolatzen hasi ziren 1375etik aurrera Tolosan, eta ondoren, Getarian 1397an behin betiko finkatuko zen Ermandade Nagusi batean.

Bertan, 25 hiribildu, 2 alkatetza eta 2 bailara zeuden ordezkatuta, zeintzuk erabakitzentzut. Iurre honen onura lortzea beren borondatez eta askatasunez egindako ahaleginen bidez, aldez aurretik eskuratutako foru eta pribilegioak baliatuz.

Elgeta hiribilduak (Mayako udalbatza gisa) hasiera-hasieratik hartu zuen parte Gipuzkoako Ermandade Nagusiaren eraketan.

► GIZARTE FEUDALA

Erdi Aroan gizarte feudala esaten zaio feudo-kontratuak edo bi pertsonen arteko basailutzakontratuak bidez sortu zenari. Alde batetik, jaun feudal zegoen, lurren jabea eta bere ustiapenerreserba zuena, eta, bestetik, bere zerbitzura zegoen pertsona bat (basailua), lursail txiki batean lan egiten zuena, babesaren eta mantenuaren truke, familiarekin bizirauteko.

Feudalismoak landa-eremuan izan zuen bere oinarri sozial eta ekonomikoa. Beraz, feudoa, nagusiki, lan daitezkeen lurrek, basoek eta bestelako lursailek osatzen zuten; baina baita ere, parroquia (monasterio) bateko patronatuak.

Esta sociedad feudal estaba cimentada en una profunda desigualdad de sus tres estamentos sociales: los pocos privilegiados (señores y clero) y los muchos no privilegiados o campesinos del pueblo llano.

En el gráfico de la derecha aparecen las tres funciones medievales: los bellatores (el rey y nobles) para la protección o defensa, los oratores (el clero) para orar por la población, y los laboratores (los campesinos) para trabajar y mantener a los anteriores.

Estamentos medievales / Erdi Aroko estamentuak

Veamos estos estamentos sociales:

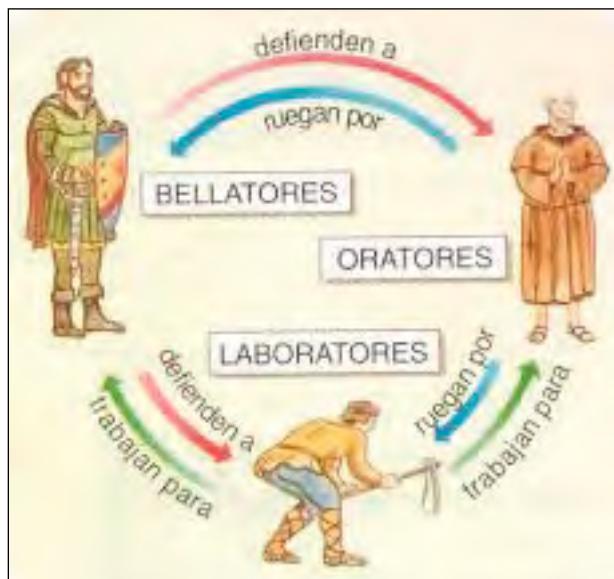
a) Los Señores o Nobles privilegiados por el rey.

Los Señores concentraban el poder en sus tierras, unas dadas por el rey en agradecimiento a sus servicios militares mediante un juramento de fidelidad, y otras apropiadas indebidamente.

Su dominio absoluto acaparaba una triple estructura: el señorío como forma de poder político (jurisdicción); el mayorazgo como forma de propiedad; y los arrendamientos a largo plazo como forma de explotación de sus propiedades.

Gizarte feudal hau bere hiru estamentu sozialen arteko ezberdintasun sakon batean oinarritzen zen: gutxi batzuk pribilegiatuak (jaunak eta kleroak) eta beste asko ez pribilegiatuak edo herri xeheko nekazariak.

Eskuineko grafikoan hiru funtziok agertzen dira: "bellatoreak" (erregea eta nobleak) babes edo defentsarako, "oratoreak" (kleroak) herritarren alde otoitz egiteko, eta "laboratoreak" (nekazariak) lanerako eta aurrekoak mantentzeko.

Erdi Aroko funtziok / Funciones de la Edad Media

Ikus ditzagun estamentu sozial hauek:

a) Jaun edo Nobleak Erregeak pribilegiatuak

Jaunek, boterea euren lurretan biltzen zuten, batzuk, erregeak emandakoak, euren zerbitzu militarrak eskertzeko, leialtasun zin baten bidez; eta, beste batzuk, amarruz eskuratuak.

Bere erabateko domeinuak egitura hirukoitz bat hartzen zuen: jaurerria, botere politikoa gauzatzeko era (jurisdikzioa); maiorazkoa, jabetza eredu gisa; eta, epe luzerako errentamenduak, bere jabetzak ustiatzeko modu bezala.

En Guipúzcoa existían 27 Señores o Parientes Mayores como el estamento noble, establecidos en veintitrés villas, que pugnaban entre los dos bandos-linajes poderosos de Oñacinos (cuya cabeza eran los Lazcano de Lazkao) y Gamboinos (cuya cabeza eran los Gamboa de Elgoibar).

En Elgueta el Pariente Mayor era el señor del linaje de los Elgueta, asentado en la casa-torre de Jaolaza y dominador de estas tierras, sirviendo a la causa gamboina con sus gentes arrendadas, vecinos vinculados o mercenarios reclutados.⁹

b) Los clérigos privilegiados por exenciones y beneficios.

Los clérigos ejercían su ministerio o servicios en la parroquia, que era el núcleo articulador de la comunidad vecinal. En ella se vivían las celebraciones religiosas, especialmente la práctica de los sacramentos, y desde ella se regulaba la vida social y moral de los feligreses.

El concejo de Elgueta dispuso desde finales del siglo XIV de dos parroquias: Ntra. Sra. de la Asunción en el núcleo urbano de Elgueta y San Miguel Arcángel en el barrio de Anguiozar.

Como jurisdicción eclesiástica pertenecían al obispado de Calahorra-La Calzada (Logroño), que había absorbido desde 1088 a la antigua diócesis de Araba. A su vez, conformaban el arciprestazgo de Leniz con todo el valle del río Deba y Oñate.

Las dos parroquias estuvieron desde su inicio como régimen de patronato laico bajo los Reyes de Castilla, que los cedieron por canje de tierras al Señorío de Oñate.

La parroquia de Elgueta pasó, sin una fecha precisa, a patronato eclesiástico normal, pues se administraba por sí misma y presentaba a los clérigos, con preferencia para los naturales del lugar. Era costumbre que el cabildo, con la opinión de los vecinos, seleccionara a los presentados para el examen y aceptación definitiva de la Diócesis. No obstante, el Señor de Oñate siguió manteniendo hasta el siglo XIX, no sin protestas y pleitos, ciertos privilegios e impuestos.¹⁰

⁹ Elgetarrak historian, pags. 12-25.

¹⁰ AME Actas municipales, septiembre 1769.

Gipuzkoan baziren 27 Jaun edo Ahaide Nagusi, estamentu noblea osatzen zutenak, hogeita hiru hiribildutan ezarriak, Oñaztarren (Lazkaoko Lazkanotarrak buru) eta Ganboatarren (Elgoibarko Ganboatarrak buru) leinu-bando boteretsuen artean lehiatzen zirenak.

Elgetan Ahaide Nagusia Elgetatarren leinuko jauna zen, lur hauen jaun eta jabe, eta ganboatarren kausaren alde egiten zuena bere alokatutako jendearekin, auzokideekin edo errekrutatutako mertzenarioen bidez.⁹

b) Elizgizonak salbuespen eta onuren bidez pribilegiatuak.

Elizgizonek parrokiian lan egiten zuten, hau da, auzo-komunitatearen gune artikulatzailean. Bertan ospakizun erlijiosoak bizi ziren, bereziki sakramentuen praktika, eta bertatik eliztarren bizitza sozial eta moralra arautzen zen.

Elgetako kontzejuak XIV. mendearren amaieratik bi parroquia izan zituen: Andra Mari Jasokundekoia Elgetako herrigunean eta San Migel Goiaingeruarena Angiozar auzoan.

Eliz jurisdikzio bezala Calahorra-La Calzadako (Logroño) gotzaindegikoak ziren, 1088tik Arabako antzinako elizbarrutia xurgatu zuena. Aldi berean, Lenizko artzapezpikutzat osatzen zuten Deba eta Oñati ibaiaren haran osoarekin.

Bi parrokiak hasieratik egon ziren patronatu laiko gisa Gaztelako Erregeen pean, eta haien Oñatiko Jaurerriari utzi zizkioten lurralde trukeen bidez.

Elgetako parroquia, data zehatzik gabe, elizako patronatu normalera pasa zen, bere kabuz administratzen baitzen eta elizgizonak aurkezten baitzituen, bertakoei lehentasuna emanet. Ohitura zen Kabildoak, auzotarren iritziarekin, aurkeztutakoak hautatzea Elizbarrutiaren azterketa eta behin betiko onarpenerako. Hala ere, Oñatiko Jaunak XIX. mendera arte, protesta eta auzirik gabe, zenbait pribilegio eta zerga mantentzen jarraitu zuen.¹⁰

⁹ Elgetarrak historian, 12-25 oak.

¹⁰ AME Udal Aktak, 1769ko ekainaren.

En cambio, la parroquia de Anguiozar se mantuvo de patronato laico con distintos titulares. El Señor de Oñate lo cedió al linaje de los Elgueta (1452) como compromiso matrimonial de una de sus descendientes, después pasó a Pedro de Izaguirre (1623), más tarde a Lorenzo de Cárdenas (1663), y al final lo ostentó el Duque de Granada de Ega, Francisco Javier de Idiaquez (1795).

Al Patrono laico se le consideraba dueño del suelo- edificio de la iglesia y de sus bienes. A su vez, tenía derecho a nombrar los clérigos y los servidores inferiores de la iglesia y percibía una parte proporcional de los diezmos, rentas y derechos parroquiales. En definitiva, establecía la congrua o renta anual para el mantenimiento de los clérigos.

Los miembros del clero formaban una comunidad (cabildo), integrado por una media de cinco en la parroquia de Elgueta (un rector o párroco y cuatro beneficiados o auxiliares) y cuatro en la parroquia de Anguiozar (un rector o párroco y tres beneficiados o auxiliares).

Con el sistema del diezmo y la primicia se financiaba la organización eclesiástica –las personas y sus actividades-. Los vecinos pagaban a la iglesia el diezmo, que era el tributo del 10% de la producción tanto agrícola como ganadera, y la primicia, que era la proporción de una cuarentena parte de los primeros frutos de cualquier actividad. Además, los cabildos recibían otros derechos complementarios (aniversarios, funerales, ofrendas, donativos) y sustanciosas fundaciones que se otorgaban en los testamentos para misas y capellanías.

A cada clérigo –según su rango de ración entera, media o cuarta– correspondía una parte de ese diezmo y primicia según los caseríos y fincas que le correspondieran.

Hay abundante documentación que evidencia la conflictividad de este sistema de financiación. En unos casos por los pleitos del cabildo de Elgueta con el Señor de Oñate, al usurpar poderes ya extinguidos de patrono laico; y en otros por las múltiples resistencias de feligreses para pagar los diezmos y primicias hasta su supresión en 1837, a pesar de que la infracción o el fraude estuvieran amenazados y penados con la excomunión.

Angiozarreko parrokiak, ordea, patronatu laikoa izan zuen titular ezberdinekin. Oñatiko Jaunak Elgetatarren leinuari eman zion (1452) bere ondorengotako baten ezkon-konpromiso gisa, ondoren Pedro Izagirrerengana pasa zen (1623), beranduago Lorenzo de Cardenasengana (1663), eta azkenean Granada de Egako Dukeak, Frantzisko Javier Idiakoz (1795), izan zuen.

Patrono laikoa, lur-elizaren eraikinaren eta bere ondasunen jabetzat hartzen zen. Aldi berean, elizako beheko elizgizonak eta zerbitzariak izendatzeko eskubidea zuen, eta hamarren, errenta eta parrokia-eskubideen zati proportzional bat jasotzen zuen. Azken batean, klerikoak mantentzeko urteko errenta edo kongrua ezartzen zuen.

Kleroko kideek komunitate bat osatzen zuten (kabildoak), batez beste bost Elgetako parrokian (erretore bat edo parrokoa eta lau onuradun edo laguntzaile) eta lau Angiozarreko parrokian (erretore bat edo parrokoa eta hiru onuradun edo laguntzaile).

Hamarrenaren eta primiziaren sistemarekin eliz antolaketa finantzatzen zen –pertsonak eta haien jarduerak-. Auzokoek hamarrena ordaintzen zioten elizari, nekazaritzaren eta abeltzaintzaren ekoizpenaren %10eko zerga, eta primizia, edozein jardueraren lehen fruituen berrogeialdi baten proportzioa. Gainera, kabildoek beste eskubide osagarri batzuk jasotzen zituzten (urteurrenak, ehorzketak, eskaintzak, dohaintzak), baita testamentuetan meza eta kapilautzearako uzten ziren fundazio mamitsuak ere.

Elizgizon bakoitzari –bere errazio maila osoaren, ertainaren edo laurdenaren arabera– zegokion hamarreneko eta primizia horren zati bat zegokion, zegozkion baserri eta finken arabera.

Dokumentazio ugari dago finantzaketa-sistema horren gatazkari buruz. Kasu batzuetan, Elgetako kabildoak Oñatiko jaunarekin izandako auzien ondorioz, jada iraungita zeuden patronatukide laikoaren botereak usurpatzean; eta, beste batzuetan, eliztarrek hamarrenak eta primiziak ordaintzeko zituzten erresistentzia ugarien ondorioz, 1837an ezabatu zen arte, arau-haustea edo iruzurra eskumikatzearekin mehatxatuta eta zigortuta egon arren.

c) Los campesinos no privilegiados del pueblo llano.

Los campesinos, una mayoría de la población, trabajaban la tierra, sometidos al dominio del señor del lugar y al pago de unas tasas o servicios a cambio de protección.

Entre los campesinos se distinguían tres categorías.

Una primera minoritaria de campesinos libres, propietarios de la tierra que cultivaban, y siempre al servicio y dominio del señor del lugar y en última instancia del rey.

Una segunda de pecheros del señor (obligados a pagar un pecho o tributo), genéricamente libres, que gestionaban autónomamente los feudos señoriales, con posibilidad de abandonarlos, y se les exigía prestaciones de tipo económico en metálico o especie, junto a otros servicios personales, sobre todo militares.

Y una tercera categoría de los collazos (colonos para pagar un tributo) o vasallos solariegos: campesinos sin libertad personal que, entre otras muchas restricciones, no podían abandonar ni casarse sin consentimiento del señor y con obligaciones de trabajar sus tierras, además de otros servicios personales y militares.

► LA ORGANIZACIÓN SOCIAL DEL ESPACIO

Hagamos ahora una aproximación a la evolución del poblamiento medieval en el espacio local de Elgeta. Avanzaremos de las casas-cabañas a la conformación de pequeñas aldeas, a la instalación de la casa-torre, a la fundación de la villa y a la construcción de numerosos caseríos.

Situados en la primera edad medieval (1050-1250), la sociedad gipuzcoana vivía una gran inseguridad por las nuevas invasiones de otros pueblos, sufría las repetidas cosechas estériles, seguía sin intercambio comercial, pero se mantenía al alza el valor de la tierra.

En estas circunstancias se formaron, preferentemente en espacios de montaña, algunos colectivos familiares en un primer momento ganaderos y después también cultivadores de la tierra.

c) Herri xeheko nekazariak, pribilegiorik gabekoak.

Nekazariek, biztanleriaren gehiengo batek, lurra lantzen zuten, jaunaren mende, eta tasa edo zerbitzu batzuk ordaintzen zituzten babesaren truke.

Nekazarien artean hiru kategoria bereizten ziren.

Lehenbizikoa, nekazari libreek osatutako gutxiengo bat, lantzen zuten lurraren jabeak ziren, zergabetebeharrekin, eta beti erregearen edo tokiko jaunaren zerbitzura eta menpe.

Bigarrena, berriz, jaunaren petxeroena (bular edo zerga bat ordaintzera behartuak), generikoki libreak, jauntxoen feudoak autonomiaz kudeatzen zituztenak, bertan behera uzteko aukera zutelarik. Eskudiruzko edo espeziazko prestazio ekonomikoak eskatzen zitzaizkien, beste zerbitzu pertsonal batzuekin batera, batez ere militarrak.

Hirugarren kategoria zen kollazo, edo nekazari-morroiena (tributu bat ordaintzeko kolonoak) edo oinordeko basailuak: askatasun pertsonalik gabeko nekazariak ziren. Beste muga askoren artean, jaunaren baimenik gabe lurrak utzi eta ezkondu ezin zirenak. Beste zerbitzu pertsonal eta militar batzuez gain, beren lurrak lantzeko betebeharra zuten.

► ESPAZIOAREN ANTOLAKETA SOZIALA

Egin dezagun orain Erdi Aroko populazioaren bilakaerari buruzko hurbilketa bat Elgetako tokiko espazioan: txabola-etxeetatik herrixka txikiak osatzera, dorretxea eraikitza, hiribildua sortzera eta baserri ugari eraikitza.

Erdi Aroko lehen aroan kokatuta (1050-1250), Gipuzkoako gizarteak segurtasun falta handia bizi zuen beste herri batzuen inbasio berrien ondorioz, behin eta berriz jasaten zituen uzta antzuak, merkataritzatrukerik gabe jarraitzen zuen, baina lurraren balioak goranzko joerarekin jarraitzen zuen.

Egoera horretan, hasiera batean abeltzaintzan hasi eta ondoren lurra lantzeari ere ekin zioten familia-talde batzuk eratu ziren, batez ere mendiko espazioetan.

Casa-cabaña / Txabola-etxea

- **Las antiguas casas-cabañas.**

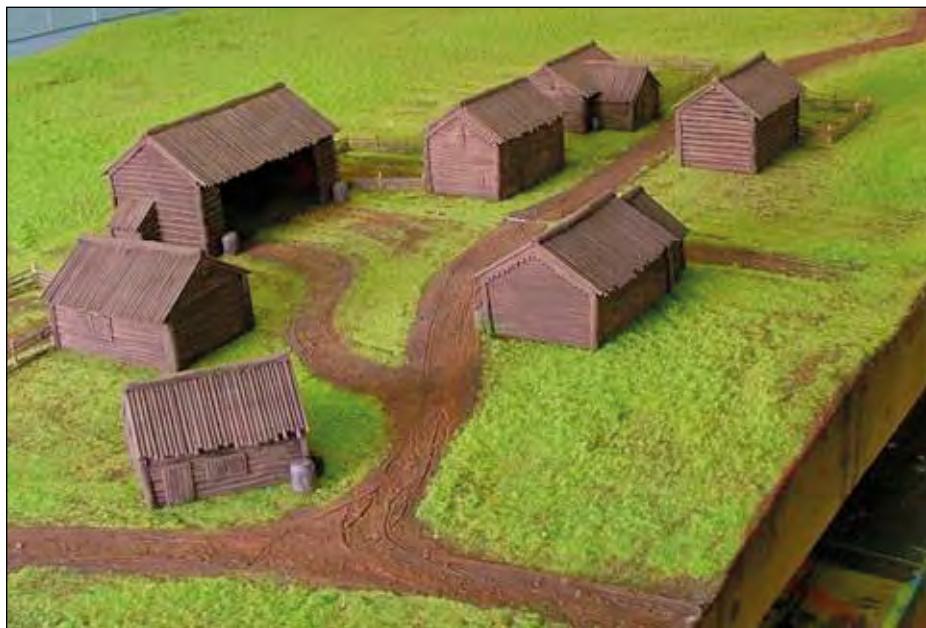
Las viviendas de estos habitantes eran pobres, construidas con adobe, madera y cañizo, con un esqueleto interior de postes y con las cuatro paredes externas de tablas verticales ensambladas.

El recinto de acogida era el hogar (derivación latina de focus o fuego) porque era el lugar donde se mantenía permanentemente el fuego encendido.

Estas casas-cabañas solían acoger un espacio para los animales y para almacenar la paja, además de una zona dedicada a la familia. En otros edificios separados solían ubicarse el lagar, los graneros, la pocilga, los rediles y las colmenas para cera y miel.

- **La conformación de pequeñas aldeas.**

El asentamiento espacial de hogares o fuegos, habitualmente cercanos, formaban la aldea o agrupación humana, donde un colectivo, asentado con carácter estable en un territorio propio o ajeno, explotaba huertos, cereales, montes, bosques y aguas.

Erdi Aroko herrixka / *Aldea medieval*

• **Antzinako txabola-etxeak.**

Biztanle hauen etxebizitzak pobreak ziren, adobelaz, zurez eta koltzaz eraikiak, zutoinez egindako barneko egitura bat zuela, ohol bertikalez muntatutako kanpoko lau hormekin.

Harrera-gunea sutegia zen (focus = suaren deribazio latinoa), edo sua etengabe piztuta egoten zen tokia.

Txabola-etxe hauek, animalientzako eta lastoa gordetzeko toki bat izaten zuten, familiarentzako guneaz batera. Bereizitako beste eraikin batzuetan dolarea, aletegiak, txerritokia, artegiak, eta argizarirako eta eztitarako erlauntzak egoten ziren.

• **Herrixka txikiak eratzea.**

Etxe edo suen kokaleku espazialak, normalean elkarrengandik hurbil zeudenak, herrixka edo giza elkartea osatzen zuen, non talde batek, izaera egonkorrez beren edo kanpoko besteren baten lurralte batean finkatuta, baratzeak, zerealak, mendiak, basoak eta urak ustiatzen zituen.

Con esta red de aldeas se pudo configurar el origen de las barriadas. Así en el territorio actual de Elgeta aún permanecen desde antiguo diez de ellas, y en casi todas se disponía de una ermita, que era el lugar de encuentro religioso, y el recinto común del barrio.

En torno a la ermita se organizaban social y laboralmente en auzolan las familias campesinas del lugar para actuaciones como: ayudas gratuitas y recíprocas en el trabajo, aprovechamiento de terrenos comunales, pastoreo colectivo, uso rotativo de molinos, mantenimiento de caminos y otros servicios vecinales, sobre todo en circunstancias imprevistas o catastróficas.

Ser vecinos del barrio era mantener unos deberes y derechos recíprocos consagrados por el uso.

En Elgeta un primer asentamiento medieval o aldea se puede situar en el barrio de Uriarte. Allí desde antaño estuvieron establecidos los linajes de los Elgueta y los Olaegui, en torno a la antigua ermita de Andra Mari, y cercana al camino real conocido desde el siglo XI.

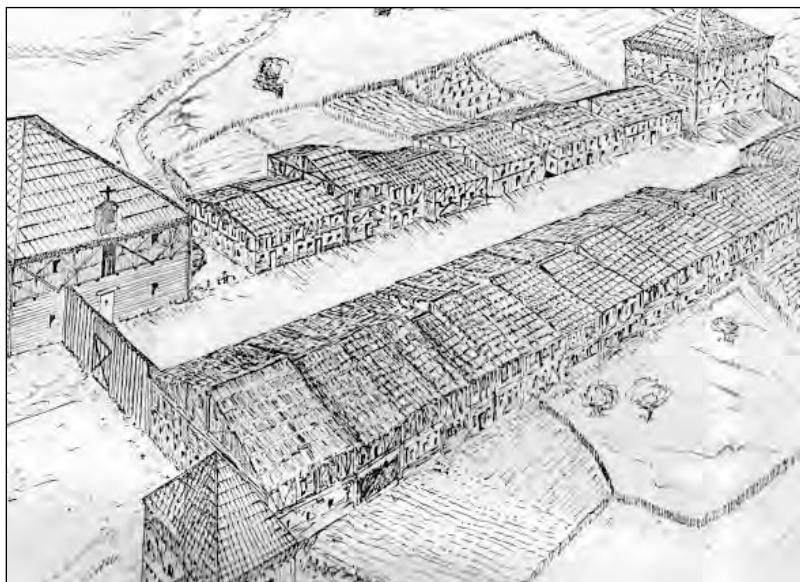
Casa-Torre de Jaolaza / Jaolazako Dorretxea

Herrixka-sare honekin, auzuneen jatorria taxutu ahal izan zen. Hala, gaur egungo Elgetako lurraldian, antzinatik datozen horietako hamarrek diraute gaur egun ere, eta, ia guztieta, ermita bat zegoen, erlijio-elkargunea eta auzoko bilgune komuna zena.

Ermitaren inguruan antolatzen ziren auzolanean tokiko nekazarien familiak honelako zereginak betetzeko: doako lanak eta elkarrekiko laguntzak, herri-lurren aprobetxamendua, artzaintza kolektiboa, erroten txandakako erabilera, bideen mantenua eta beste auzo-zerbitzu batzuk, batez ere ustekabeko edo hondamenezko egoeretan.

Auzoko bizilagunak izateak, usadioak emandako elkarrekiko betebeharrok eta eskubideak zekartzan berekin.

Elgetan, Erdi Aroko lehen kokaleku edo herrixka bat Uriarte auzoan koka daiteke. Antzinatik, Elgetatarren eta Olaegitarren leinuak egon ziren bertan finkatuta, Andra Mari ermitaren zaharraren inguruan, XI. mendetik ezagutzen den errege bidetik gertu

Hiribilduaren fundazioa / Fundación de la Villa

• ***La instalación de la Casa-Torre.***

A ese paisaje se añadió, a finales del siglo XIII, la casa-torre de Jaolaza, instalada por el Pariente Mayor del linaje-solar de los "Elgueta".¹¹

La torre-fortaleza de Jaolaza era de planta cuadrangular en piedra y estaba asentada en un lugar alto para asegurar la defensa y controlar el camino real que discurría muy próximo.

Desde ella el Señor ejercía sobre los pobladores vecinos la eficacia de su poder, tanto en el cobro de censos y prestaciones, como en el ejercicio de la facultad jurisdiccional, además de ejercer el monopolio de algunas ferrerías y molinos, piezas básicas de aquella economía.

• ***La fundación de la Villa.***

Cuando Alfonso XI de Castilla funda al Fuero de Vitoria y Mondragón en 1335 la villa de Elgueta en el paraje de "los campos de Maya" le da el nombre de este linaje-solar, sin duda por los servicios militares prestados a su corona y por el poder que ostentaba en este entorno social.

La Villa fundada tiene el interés del Rey Castellano por su situación estratégica de "frontera", con la continua necesidad de defensa y protección del territorio ante el adversario Señor de Vizcaya. Con esa intención se decretan privilegios reales para todos los pobladores que vinieren a morar, y "mantener y criar sus ganados, labranzas, frutales, los que hubieren menester".¹²

Una vez fundada la Villa, se fue construyendo su núcleo urbano en una colina cercana a los "Campos de Maya". Se diseñó como un modelo de villa medieval amurallada de "camino o calle única", en un trazado longitudinal a lo largo de un camino, con dos hileras de casas a cada lado de la calle, y cercano a una iglesia. Las casas estaban adosadas entre sí, a modo de muralla. Este conjunto se remataba por dos puertas en los extremos de la calle, que se cerraban a la caída de la tarde y en ocasiones mantenían sus veladores nocturnos.¹³

¹¹ Elgetarrak historian, pp. 12-25.

¹² Fuentes Documentales medievales de Elgeta,. pp, 14-16

¹³ Elgeta lehen eta orain, pp. 122-127

• Dorretxea eraikitza.

Paisaia horri gehitu zitzzion, XIII. mendearen amaieran, Jaolatza dorretxea, "Elgeta" leinu-oienetxeren Ahaide Nagusiak eraikia.¹¹

Jaolatzako dorre-gotorlekua oinplano koadratukoa zen, harrizkoa, eta toki garai batean finkatuta zegoen, defentsa ziurtatzeko eta bertatik oso gertu zihoan errepidea zaindu ahal izateko.

Bertatik, Jaunak, bere boterearen eraginkortasuna gauzatzen zuen ondoko biztanleen gainean, bai zentsu eta prestazioen kobrantzan, bai botere jurisdikzionalaren erabilera; hala nola, burdinola eta errota batzuen monopolioa gauzatzean, ekonomia hartako oinarrizko osagaiaiak zirenak.

• Hiribilduaren fundazioa.

Gaztelako Alfontso XI.ak 1335ean Elgetako hiribildua Gasteizko eta Mondragoneko Forua emanet, "Mayako zelaiak" izeneko eremuan, leinu honen izena eman zion, zalantzarik gabe, bere Koroari emandako zerbitzu militarrengatik eta inguru sozial honetan zuen botereagatik.

Sortutako hiribildua Gaztelar Erregearen interesekoa izango da bere "muga"-kokapen estrategikoagatik, Bizkaiko Jauna aurkariaren aurrean lurraldea defendatzeko eta babesteko etengabeko beharragatik. Asmo horrekin, errege-pribilegioak ezarriko dira bertan bizitzen eta "beren aziendak, laborantzak, fruta-arbolak, eta behar zuten oro mantendu eta haztera" letozkeen biztanle guztientzat.¹²

Behin hiribildua sortu zenean, hirigunea "Mayako zelaietatik" gertu zegoen muino batean eraiki zen. Erdi Aroko hiribildu baten eredu gisara diseinatu zen, "Bide edo kale bakarreko" harresiz inguratua, bide batí bere luzean jarraitzen zion trazadura batean, bi etxe ilararekin, kalearen alde banatan, eta eliza batetik gertu. Etxeak elkarri atxikita zeuden, harresi gisa. Multzo hau, kalearen muturretan zeuden bi atez errematatzen zen, arratsean ixten zirenak, eta, aldika, gaueko zaindariak mantentzen zituztenak.¹³

¹¹ Elgetarrak historian, 12-25 oak

¹² Fuentes Documentales medievales de Elgeta, 14-16 oak.

¹³ Elgeta lehen eta orain, 122-127 oak.

Con esta estructura se facilitaba la defensa de posibles acciones bélicas y bandoleras del exterior, así como el cobijo necesario frente a las epidemias o las inclemencias del tiempo. A su vez, fomentaba en el interior del territorio las vías de comunicación y facilitaba la circulación de viajeros y mercancías.

En este espacio del núcleo urbano de la Villa, y en sus arrabales periféricos de Maala (Magdalena), Zerkoste (Artekale) y de Yuso (Abajo), se asentaron los pocos gremios de oficios y cargos que no ejercían labores propiamente campesinas (clérigos, escribanos, enseñantes, sanitarios, artesanos y comerciantes).

Esta comunidad empezó a regirse por una Junta de vecinos, que tenía la doble función de administrar los bienes comunales y servir de intermediaria entre el vecindario y las instituciones superiores. Primero esta Junta fue abierta (Batzarrea) y luego cerrada (Concejo) con cargos de representación ¹⁴.

La Villa no tuvo una casa consistorial propia hasta 1496, y el gobierno local se reunía en el coro del templo parroquial o en sus cercanías.

En los primeros años de la fundación mantuvo contiendas violentas y pleitos con otras villas limítrofes (con Bergara por la integración que hizo en 1348 de Oxirondo; con Eibar en 1493 por los lindes en los cerros de Uribe e Iraegui; y con Elorrio en 1456 y 1525 por asegurar otros límites territoriales).¹⁵

Las primeras ordenanzas escritas son de 1510, y en ellas se estableció para su gobierno rotativo la Hermandad de Elgueta, Anguiozar y Ubera, que se mantendría hasta 1927, con la desanexión de estas dos últimas a Bergara.

¹⁴ Elgeta lehen eta orain, pp. 54-55

¹⁵ Fuentes Documentales medievales de Elgeta, pp. 41, 51, 83.

Egitura honekin, kanpoko balizko guda eta bidelapurren defentsa errazten zen, baita epidemien edo eguraldi txarraren aurrean behar zen babesa ere. Gainera, lurraldearen barruan komunikabideak sustatzen zituen eta bidaiaien eta salgaien zirkulazioa errazten zuen.

Hiribilduaren hiriguneko eremu horretan ez ezik, Maala (Magdalena), Zerkoste (Artekale) eta Yuso (behealde) kanpoko errebaletan ere finkatu ziren nekazarien berezko lanik betetzen ez zuten bestelako lanbide eta kargudunen gremio urriak (elizgizonak, eskribauak, irakasleak, osasunlangileak, artisauak eta dendariak).

Komunitate hori auzo-batzar batek zuzentzen hasi zen hasiera batean, eta bi eginkizun zituen: herri-ondasunak administratzea eta auzotarren eta goragoko erakundeen arteko bitartekari izatea. Lehebiziko Batzar hori irekia izan zen (Batzarrea), eta gero itxia (Udalbatza), ordezkaritzakarguekin.¹⁴

Hiribilduak ez zuen udaletxe propiorik izan 1496ra arte, eta bertako gobernua parrokiako tenpluaren koruan edo inguruan biltzen zen.

Sorreraren lehen urteetan, liskar bortitzak eta auziak izan zituen mugakide zituen beste hiribildu batzuekin (Bergararekin, 1348an honek Oxirondo bereganatzeagatik; Eibarrekin, 1493an, Uribe eta Iraegi muinoetako mugengatik; eta Elorriorekin, 1456an eta 1525ean, beste lurralte-muga batzuk ziurtatzeagatik).¹⁵

Idatzizko lehen ordenantzak 1510ekoak dira, eta bertan ezarri zen txandako gobernurako Elgeta, Angiozar eta Uberaren Ermandadea, 1927ra arte mantenduko zena, azken bi hauek Bergarara alde egin arte.

¹⁴ Elgeta lehen eta orain, 54-55 oak.

¹⁵ Fuentes Documentales medievales de Elgeta, 41, 51, 83 oak.

Caseros dispersos / Baserri sakabanatuak

- **La construcción de caseríos.**

Desde finales del siglo XIV en este espacio territorial empezó a configurarse otra forma de poblamiento aún más disperso: el caserío.

El caserío es un término que designa tanto a la casa solar o institución económica en una sociedad agropecuaria como al edificio o arquitectura de vivienda que la alberga. En esta se aloja bajo el mismo tejado al grupo familiar y a su ganado, y junto a ella se podían alzar otros edificios auxiliares y complementarios, como el horreo, el horno y el lagar.

Como casa solar es una institución económica o cédula básica de producción familiar, y se puede afirmar que se configuró en el Medioevo, entre los siglos XII y XIII.

Y como edificio o modelo arquitectónico de “cal y canto” es una casa de labranza que surgió en Euskal Herria a finales del siglo XIV. Fue una construcción tan expansiva, con variedad de modelos según las épocas y territorios, que en cuatro siglos se construyeron más de cuarenta mil caseríos en los siete territorios de Euskal Herria.¹⁶

¹⁶ Santana, A. y otros, la arquitectura del caserío de Euskal Herria, pp. 26-27

Baserri sakabanatuak / Caserios dispersos

• **Baserrien eraikuntza.**

XIV. mendearen amaieratik aurrera, lurralte honetan, are sakabanatuagoa zen beste populatze modu bat eratzen hasi zen: baserria.

Baserria terminoak aldi berean izendatzen ditu oinetxea edo nekazaritza eta abeltzaintzako gizarte bateko erakunde ekonomikoa, zein berori hartzen duen eraikina edo etxebizitzaren arkitektura. Bertan, teilatu beraren azpian, familia-taldea eta bere ganadua kokatzen ziren, eta ondoan, beste eraikin osagarri batzuk altxa zitezkeen, garaia, labea eta dolarea kasu.

Oinetxe legez, familiaren ekoizpenerako oinarrizko zedula edo erakunde ekonomikoa da, eta Erdiaroan eratu zela esan daiteke, XII. eta XIII. mendeen artean.

Eta "kare eta kantuko" eraikin edo eredu arkitektoniko gisa, XIV. mendearen amaieran Euskal Herrian sortu zen laborantza-etxea da. Hain izan zen eraikin hedakorra, non lau mendetan zehar berrogei mila baserri baino gehiago eraiki baitziren Euskal Herriko zazpi lurralteetan, garai eta lurrealdean arabera eredu ugari izan zituena.¹⁶

¹⁶ Santana, A. y otros, la arquitectura del caserío de Euskal Herria, 26-27 oak.

En aquel momento la construcción de tantos caseríos estuvo facilitado por un clima de seguridad y paz social en los campos, por el crecimiento de la población y la búsqueda de nuevos espacios productivos, y por la coyuntura económica del descubrimiento mundial de nuevas tierras y mercados.

La construcción de un caserío requería una porción de tierra susceptible de laboreo. En torno al edificio se localizaba la huerta, en la que se cultivaba la mayoría de legumbres y hortalizas conocidas. Un poco más alejado se situaba el labradío en una o varias parcelas, y a más distancia el monte, en cuyas laderas podría extenderse alguna pradera.

En sus inicios tuvieron mucha importancia el cultivo del trigo, pero también el de las manzanas y la producción de la sidra.

Así en esta época fueron construidos muchos de los caseríos de Elgeta. La primera referencia es de 1625 y en ella se concreta la existencia de 66 caseríos en el núcleo y cuerpo de Elgeta con Ubera, y 31 caseríos en el barrio de Angiozar.¹⁷

Territorios	Caseríos
Elgeta + Ubera (66 caseríos)	Jaolaza Torre, Marquiegui, Aranzaeta, Aranzaeta, Izaguirre, Oyanguren, Iturri, Iturri, Aranzaval, Ceceaga, Ceceaga, Aguirre Ceceaga, Aguirre Goicoa, Aguirre Becoa, Irarraga, Irarraga, Olaineta, Irazaval, Urrupaiti, Echavarria, Echavarria Urrutia, Egurvide, Egurvidezar, Urruxolaegui, Urruxolaegui, Albistegui, Zavala, Eguiluce, Sostoa Garaicoa, Sostoa Azpicoa, Ansotegui, Ansotegui, Icazerre, Lapurdi, Bazterrica, Larraguibel, Larraguibel, Egocheaga Garaicoa, Egocheaga Azpicoa, Iturbe, Asula, Assurza Lasarte, Posada, Ariola Garaicoa, Ariola Azpicoa, Udalga, Arroeta, Sagastiguchia, Aguirre Uriarte, Altube, Albisua, Olaegui, Olaegui, Andudi, Berraondo, Uriburua, Meistegui, Munazuri, Calvidos, Calvidos, Mendararacorta, Olaicorta, Beicua, Arroeta garaicoa, Otamendi.
Angiozar (31 caseríos)	Arregui, Arberorbe, Orbe, Cabarte, Alcuanan, Garrastegui, Anguiozar, Elexalde, Irigoyen, Irigoyen, Loidi, Ascasibar, Jugezqueta, Jugazqueta, Berrondo, Arexaurrenaga, Arexaurrenaga, Jauregui, Galarraga, Galarraga, Loiti, Iribe, Arretse, Gongaeta, Altuna, Pagadigorría, Sagasta, Oronsarri, Lasarte Urrutia, Aguilaeta, Mendiguchia.

¹⁷ Compendio Historia de Guipúzcoa" de Lope de Isasti, libro primero, cap. 10. Nº 42 y 43, pp.

Garai harten, hainbeste baserri eraikitzeko erraztasunak eman ziren, besteak beste, honako eragileek bultzatuta: landa-eremuetako segurtasun- eta bake-giroa, biztanleriaren hazkundea eta ekoizpen-espazio berrien bilaketa, eta munduan lur eta merkatu berriak aurkitu izanaren abagune ekonomikoa.

Baserri bat eraikitzeko, lantzeko moduko lur-zati bat behar zen. Eraikinaren inguruan ortua zegoen, non lekale eta barazki ezagun gehienak landatzen ziren. Urrutixeago, laborantza-soroak zeuden partzela batean edo gehiagotan kokatuta, eta urruagi mendia, zeinaren hegaletan belardiren bat zabal zitekeen.

Hasiera batean garrantzi handia izan zuen garia lantzeak, baina baita sagarrak eta sagardoa ekoizteak ere.

Garai horretan eraiki ziren Elgetako baserri asko. Lehen erreferentzia 1625eko da, eta bertan zehazten da 66 baserri daudela Elgetako herrigunean eta Uberarekin osatzen duen elkartean, eta 31 baserri Angiozar auzoan.¹⁷

Lurraldeak	Baserriak
Elgeta + Ubera (66 baserriak)	Jaolaza Torre, Marquiegui, Aranzaeta, Aranzaeta, Izaguirre, Oyanguren, Iturri, Iturri, Aranzaval, Ceceaga, Ceceaga, Aguirre Ceceaga, Aguirre Goicoa, Aguirre Becoa, Irarraga, Irarraga, Olaineta, Irazaval, Urrupaiti, Echavarria, Echavarria Urrutia, Egurvide, Egurvidezar, Urruxolaegui, Urruxolaegui, Albistegui, Zavala, Eguiluce, Sostoa Garaicoa, Sostoa Azpicoa, Ansotegui, Ansotegui, Icazerre, Lapurdi, Bazterrica, Larraguibel, Larraguibel, Egocheaga Garaicoa, Egocheaga Azpicoa, Iturbe, Asula, Assurza Lasarte, Posada, Ariola Garaicoa, Ariola Azpicoa, Udalga, Arroeta, Sagastiguchia, Aguirre Uriarte, Altube, Albisua, Olaegui, Olaegui, Andudi, Berraondo, Uriburua, Meistegui, Munazuri, Calvidos, Calvidos, Mendaracorta, Olaicorta, Beicua, Arroeta garaicoa, Otamendi.
Angiozar (31 baserriak)	Arregui, Arberorbe, Orbe, Cabarte, Alcuaran, Garrastegui, Anguizar, Elexalde, Irigoyen, Irigoyen, Loidi, Ascasibar, Jugezqueta, Jugazqueta, Berrondo, Arexaurrenaga, Arexaurrenaga, Jauregui, Galarraga, Galarraga, Loiti, Iribe, Arretse, Gongaeta, Altuna, Pagadigorria, Sagasta, Oronsarri, Lasarte Urrutia, Aguilaeta, Mendiguchia.

¹⁷ Lope Isastiren "Compendio Historia de Guipúzcoa", lehen liburua, 10. kap. 42. eta 43. or. 100 eta 101.

► UNA SOCIEDAD DE TRADICIONES ANCESTRALES

Desde tiempos remotos la cultura tradicional de esta comunidad estuvo alimentada de fábulas, leyendas y ritos, que se transmitieron desde antiguo y que fueron cambiando con la evolución del modo tradicional de vida.

Estas creencias y prácticas tuvieron continuidad con la implantación del cristianismo.

*Argizaiola o tabla de cera para llevar el fuego del hogar a los difuntos /
Argizaiola edo argizarizko taula, hildakoei etxeko sua eramateko*

Un vestigio de esta antigua tradición es el culto a los antepasados. En la memoria de la casa pervivían sus antecesores finados. Pero también la muerte, o transición del fallecido a la nueva vida y a su descanso, estaba rodeada de un conjunto de ritos y ligada a creencias que relacionaban el mundo de los vivos con el mundo oculto de los muertos.

Este culto por los muertos se basó con el cristianismo en la creencia del purgatorio como lugar intermedio al que las almas de las personas fallecidas debían ir para pagar por sus pecados hasta que fueran redimidas. En el sufragio de sus fallecidos las familias campesinas empleaban sus escasos depósitos, que incumplían o cumplían con dificultades económicas las mandas otorgadas en los testamentos.

► OHITURA ZAHARRAETAKO GIZARTEA

Antzinatik, komunitate honen kultura tradizionala fabula, elezahar eta erritoz elikatua egon zen, antzinatik transmititu zirenak eta bizimodu tradizionalaren eboluzioarekin aldatuz joan zirenak.

Sineskizun eta praktika hauek jarraipena izan zuten kristautasunaren ezarpenarekin.

Eguzkiloare edo kaktusaren lore lehorra arriskuak uxatzeko /
Eguzkiloare o flor seca del cactus para ahuyentar los peligros

Antzinako tradizio honen aztarna bat arbosoen gurtza da. Etxearen oroimenean bere aurreko finatuak daude. Baino heriotza ere, edo hildakoa bizitza berrira eta bere atsedenaldira igarotzea, errito multzo batez inguratua zegoen, eta bizidunen mundua hildakoen mundu ezkutuarekin lotzen zuten sinesmenei lotua.

Hildakoenganako gurtza hau kristautasunarekin purgatorioan sinestean oinarritu zen, hildako pertsonen arimek, euren bekatuengatik ordaintzera joan behar zuten bitarteko toki gisa, askatuak izan arte. Beren hildakoei eskainitako otoitzetan, nekazariek beren gordailu urriak xahutzen zituzten, testamentuetan utzitako aginduak zaitasun ekonomiko itzelez betetzen zituztenak, edo ezinbestean bete gabe utzitakoak.

En nuestro territorio las primeras ermitas fueron las de Andra Mari de Elizamendi (Elejamendi) en el barrio de Marindao del valle de Angiozar y Andra Mari en el barrio de Uriarte de Elgeta.

Otras manifestaciones de esta cultura tradicional que perduraron con el tiempo estuvieron en torno a la lengua, la fiesta y el deporte.

El euskara marca un carácter distintivo a esta comunidad rural y es su único vehículo de comunicación. Sin embargo desde la fundación de la villa por el reino castellano todo lo escrito fue expresado en lengua castellana desde la documentación regia, provincial y concejil, así hasta en el uso notarial. De modo que los destinatarios en su mayoría euskaldunes necesitaban traductores orales, y eran muy pocos los que podían hacerlo, entre ellos los escribanos, maestros o clérigos.

Después con la instrucción escolar se acentuará el intento de castellanización. De hecho la instrucción de las primeras letras estaba obligada en castellano, a excepción del aprendizaje del catecismo.

La fiesta tenía en el campo vasco una mezcla de significado laboral y religioso. Desde antiguo se celebraban los cambios estacionales (los cuatro periodos) y los trabajos del campo. Así fiestas como la Navidad, Olentzero, Carnaval... reconvertidas con el cristianismo tuvieron una variada riqueza folklórica de música, danza y bertsolarismo.

Con la fiesta aparecen también los deportes vascos, que en su mayoría estaban organizados en torno a la vida rural. Son competiciones de animales o de personas, requiriendo fuerza, resistencia y habilidad, con los ingredientes de apuesta, juego y prueba.¹⁸

¹⁸ Elgeta lehen eta orain, pag. 68-70

Gure lurrealdeko lehenengo ermitak Elizamendiko Andra Marirena (Elejamendi), Angiozarko bailarako Marindao auzoan, eta Elgetako Uriarte auzoko Andra Marirena izan ziren.

Denboran zahar iraun zuten kultura tradizionalaren horren beste adierazpen batzuk hizkuntzaren, festaren eta kirolaren ingurukoak izan ziren

Euskarak izaera bereizgarria ematen dio nekazal komunitate honi eta bere komunikazio-bide bakarra da. Hala ere, Gaztelako erresumak hiribildua sortu zuenetik, idatzizko guztia gaztelaniaz adierazi zen errege-, kontzeju- eta probintzia-dokumentazioa, bai eta eskribauek erabiltzen zutena ere. Beraz, hartzale gehienak euskaldunak zirenez, ahozko itzultzailak behar zituzten, eta oso gutxi ziren horretarako gai zirenak, horien artean eskribauak, maisuak edo elizgizonak.

Gero, eskola-heziketarekin, gazteleratzeko saiakera areagotu egingo da. Izañ ere, lehen letron instrukzioa derrigorrez gaztelaniaz egin beharra zegoen, dotrina ikastea izan ezik.

Jaietako euskal landa-eremuan esanahi laboral eta erlijiosoaren nahasketa zuten. Antzinatik, urtaroen aldaketak (lau sasoia) eta landa-lanak ospatzen ziren. Gabonak, Olentzero, inauteriak, kristautasunarekin birmoldatu egin zirenak, folklore-aberastasun zabala utzi zuten musika, dantza eta bertsolaritzan.

Jaiarekin batera, euskal kirolak ere agertzen ziren, gehienak landa-eremuko bizitzaren inguruan antolatuak. Animalien edo pertsonen arteko lehiaketak dira, indarra, erresistentzia eta trebetasuna eskatzen dutenak, eta apustuaren, jokoaren eta probaren osagaiak dituzte.¹⁸

¹⁸ Elgeta lehen eta orain, 68-70 oak

2.2. LA SOCIEDAD MODERNA (siglos XV-XIX)

► UNA SOCIEDAD EN TRANSFORMACIÓN

Con el siglo XV la sociedad europea entró en un proceso de transformación generalizada y de ruptura con la época feudal.

En los siguientes cinco siglos se producirán una serie de fenómenos concurrentes, como los inventos y nuevas tecnologías, la expansión demográfica y económica, los descubrimientos de Nuevas Tierras, la reforma religiosa y la revolución científica con reflejo en el Renacimiento y la Ilustración. Todo ello determinará un resurgimiento del comercio y del mundo urbano, que permitirá la gestación del nuevo grupo social de la burguesía (habitantes de los burgos o villas).

De una estructura económica centrada en la agricultura y el campo se pasará a una economía de mercado. De modo que esta floreciente economía urbana mercantil y artesanal afectará en gran medida a las relaciones sociales, ayudando a mejorar el rango social de los campesinos.

En medio de esta transformación generalizada, la comunidad de Elgeta se mantendrá rural, y participará en las luchas por superar la época feudal. Y en su devenir seguirá marcada por toda clase de calamidades y hostilidades.

Las pestes vinieron precedidas por episodios de malas cosechas, como resultado a su vez de rigurosas y severas variaciones climáticas. Con las reiteradas guerras aparecieron carestías de víveres, revueltas sociales, enfermedades que diezmaron la población infantil (viruela y disentería) y la adulta (cólera), y terminaron dilapidando sus recursos económicos, tanto comunales como privados.

► DE HERMANDAD DE GUIPÚZCOA A PROVINCIA

En Guipúzcoa las luchas entre los dos bandos contendientes de los Parientes Mayores, durante más de dos siglos, causaron innumerables destrozos y muertes.

Con el siglo XVI se consolidó la desaparición de los Parientes Mayores y el fin de los derechos señoriales. En vez de "valer más" se empezó a luchar por "valer igual".

2.2. GIZARTE MODERNOA (XV-XIX. mendeak)

►ERALDATZEN ARI DEN GIZARTEA

XV. mendearekin, Europako gizartea eraldaketa-prozesu orokor batean sartu zen, eta garai feudalarekin hautsi zen.

Hurrengo bost mendeetan behin eta berriz gertatuko diren hainbat fenomeno pilatuko dira; hala nola, asmakizunak eta teknologia berriak, hedapen demografiko eta ekonomikoa, Lur Berrien aurkikuntzak, erlijio-erreforma eta Errenazimentuan eta Ilustrazioan isla duen iraultza zientifikoa. Horrek guztiak merkataritzaren eta hiri-inguruaren berpiztea ekarriko du, burgesiaren talde sozial berriaren sorrera ahalbidetuko duena (burgoetako edo hiribilduetako biztanleak).

Nekazaritzan eta landa-eremuan oinarritutako egitura ekonomiko batetik merkatu-ekonomia batera igaroko gara. Beraz, hiriko merkataritza- eta artisautza-ekonomia loratu honek gizarte-harremanetan eragina izango du neurri handi batean, eta nekazarien gizarte-maila hobetzen lagunduko du.

Eraldaketa orokor horren erdian, Elgetako komunitateak landa-girokoa izaten jarraituko du, eta garai feudala gainditzeko borroketan parte hartuko du. Bere ibilbidean era guzietako zorigaitzek, hondamen eta etsaitasunek markatuko dute. Izurriteen aurretik uzta txarrak etorri ziren, aldi berean jazo ziren aldaketa klimatiko zorrotz eta larrien ondorioz. Behin eta berriz gertatu ziren gerren ondorioz, janarien garestitasunak agertu ziren, gizarte-matxinadak, haurren populazioan (baztanga eta disenteria) eta helduen biztanlerian (kolera) sarraskiak egin zituzten gaixotasunek; eta, azkenean, euren baliabide ekonomikoak, komunalak zein pribatuak, xahutzeria behartu zituzten.

► GIPUZKOAKO ERMANDADETIK PROBINTZIARA

Gipuzkoan, bi mende baino gehiagoz, Ahaide Nagusien bi bandoen arteko borrokek hondamen eta heriotza ugariak eragin zituzten.

XVI. mendearekin batera, Ahaide Nagusien desagerpena eta jauntxoen eskubideen amaiera finkatu ziren. "Gehiago balio" horren ordez, "berdin balio" izateko borrokan hasi zen.

En el orden nuevo a instaurar cooperaron las burquesías, sobre todo las afincadas en grandes villas (Tolosa, Segura, Villafranca, San Sebastian, Vergara) con los campesinos y ferrones como fuerza mayoritaria. En realidad la solidaridad de los débiles se enfrentaba a la de los poderosos señores guipuzcoanos.

Todos estos enfrentados contra el dominio señorial se agruparon en la Hermandad de Guipúzcoa, que se convirtió en interlocutora y respaldo de la corona castellana.

Desde el inicio esta lucha se canalizó en liquidar los vestigios señoriales como los patronatos eclesiásticos (asiento y sepultura en la iglesia, ofrendas, diezmos...), revisar los derechos señoriales adquiridos por la fuerza o usurpación y mantener la importante propiedad comunal y su uso.

En la Hermandad de las villas de la “tierra de Guipúzcoa” reunidas en Juntas, bien Generales o Particulares, destacaba la figura del Corregidor, delegado del Monarca. Tenía facultades jurisdiccionales y asistía a las Juntas para impedir que se tratase en ellas nada contrario a los derechos y prerrogativas de la Corona Castellana.

A partir de 1457 la Hermandad de Guipúzcoa consiguió del Rey Enrique IV de Castilla el desmochar o derribar la parte superior de las casas-torres, entre ellas la de Jaolaza, y desterrar por un tiempo a muchos de los señores a otras tierras.

Ese momento fue aprovechado para afirmarse algunos campesinos como propietarios plenos de las tierras que venían cultivando, o al menos como arrendatarios, pero ya liberados de los serviles lazos de protección o sumisión, a los que habían estado atados al Señor de Jaolaza.

Desde el año 1463 la Hermandad se convirtió en un organismo denominado “Provincia”, que era el territorio nominado “Guipúzcoa”, donde ejercía su poder, y en ese espacio contaba con sus fueros y privilegios. A este proyecto solidario se fueron integrando poco a poco algunas otras villas guipuzcoanas que permanecían fuera (San Sebastian, Oiarzun, Oñate y el Valle de Leniz).

Más tarde, en 1550, se creó la Diputación como una institución representativa y definida.

Ezarri beharreko ordena berrian burgesiak, batez ere hiri handietan finkatutakoak (Tolosa, Segura, Ordizia, Donostia, Bergara) eta nekazariak-olagizonak elkarlanean aritu ziren. Egia esan, ahulen arteko elkartasunak gipuzkoar jaun boteretsuenei aurre egin zien, gaztelar erresumaren babesarekin.

Jauntxoen domeinuaren aurka borrokatu ziren guztiak Gipuzkoako Ermandadean bildu ziren, Gaztelako koroarekiko solaskide bihurtu zena.

Hasiera-hasieratik, borroka horren bidez, Jauntxoen aztarnak amaitzena bideratu ziren, hala nola, eliz patronatuak (eserlekua eta hilobia elizan, eskaintzak, hamarrenak...), indarrez edo usurpazioz eskuratutako Jauntxoen eskubideak berrikusi ziren, eta jabego komunal garrantzitsuari eta haren erabilerari eutsi zitzaien.

Batzar Orokoretan zein Berezietaan biltzen zen “Gipuzkoako Lurraldeko” hiribilduen Ermandadearekin batera, Korrejidorea nabarmentzen zen, Erregearen ordezkaria. Eskumen jurisdikzionalak zituen eta batzarretan parte hartzen zuen, Gaztelako Koroaren eskubide eta prerrogatiben aurkako ezer ez zezaten erabaki.

1457tik aurrera, Gipuzkoako Ermandadeak Gaztelako Enrike IV.a erregearengandik lortu zuen dorretxeen goialdea moztea edo eraistea, horien artean Jaolatzakoa, eta aldi batez jaunxo asko beste lurralte batzuetara deserriratzea.

Une hori aprobetxatu zuten nekazari batzuk, lantzen ari ziren lurren jabe oso bezala baiezatzeko; edo, gutxienez, errentari legez jarraituta ere, jada babes edo menpekotasuneko lokarrietatik askatzeko, Jaolazan bizi zen tokiko Jaunarekin zitzuten lotura horietatik.

1463. urteaz geroztik, Ermandadea “Probintzia” izeneko erakunde bihurtu zen, Gipuzkoa izeneko lurraldea zena, non bere boterea ezartzen zuen, eta espazio horretan bere foruak eta pribilegioak zituen. Proiektu solidario honi, pixkanaka, kanpoan zeuden beste hiribildu gipuzkoar batzuk gehitu zitzaizkion (Donostia, Oiartzun, Oñati eta Leintzeko Harana).

Geroago, 1550ean, agertu zen Aldundia, erakunde ordezkatzaile eta definitu gisa.

La Provincia contó desde su etapa fundacional con un aparato básico de gobierno y administración, dejando constancia jurídica escrita de su actividad. Con el tiempo fue acumulando atribuciones ejecutivas, fiscales, militares y legislativas. En efecto, los junteros actuaban en todas las materias; lo legislativo, controlado por la corona, se recopiló en una serie de cuadernos y ordenanzas; los alcaldes de la Hermandad asumieron facultades policiales y judiciales.

► PAGAR IMPUESTOS A LOS PODERES

Al final del Medievo en Guipúzcoa recaudaban tributos cuatro poderes: el Rey, la Provincia, el Concejo y la Iglesia. Si los campesinos tenían como señal la pobreza, a ella contribuían los numerosos impuestos. Todos debían ser pagados, aunque no se quisiera o no se tuviera con qué, de ahí los numerosos embargos o censos-préstamos a alto interés.

• **Pagar al rey castellano.**

Después de conquistada Guipúzcoa el rey castellano cobraba impuestos de alcance general. Unos eran tributos acordados por las Cortes Castellanas como el pedido, la moneda forera o el servicio. Otros eran derechos sobre la producción de hierro y sal, y sobre las tasas aduaneras situadas en la costa o en el interior de la provincia.

Desde el siglo XIV el impuesto regio más importante fue la alcabala (en árabe significa contrato), que recaía sobre las compraventas en un diez por ciento del valor de las mismas. Por ese impuesto en 1509 Elgueta pagaba 17.685 maravedís.¹⁹

Tenía como peculiaridad que la corona recurrió a este impuesto para crear redes de fidelidad entre sus vasallos. Así una parte de los ingresos se destinaba a una serie de personas, normalmente por servicios militares, o a personas e instituciones eclesiásticas. A estos derechos se les llamaba situados y podían ser vitalicios e incluso hereditarios. Tal fue el caso del elgetarra Ochoa Donor de Olaegui que recibió en 1483 el privilegio anual de 3.100 maravedís de las alcabalas de la villa de Elgueta.²⁰

¹⁹ EA legajo, 150 nº 6.

²⁰ Elgetarrak historian, pp. 26-29.

Probintziak, sorrera-garaitik, oinarrizko gobernu- eta administrazio-aparatu bat izan zuen, eta idatziz jaso zuen bere jarduera guztia. Denborarekin eskuduntza betearazleak, fiskalak, militarrak eta legegileak metatuz joan zen. Izen ere, batzarkideek arlo guztietañ jarduten zuten; legegintzakoa, Koroak kontrolatuta, koaderno eta ordenantza batzuetan bildu zen; Ermandadeko alkateek ahalmen polizial eta judizialak hartu zitzuten beren gain.

► BOTEREI ZERGAK ORDAINTZEA

Erdi Aroaren amaieran Gipuzkoan, zergak lau boterek biltzen zitzuten: Erregeak, Probintziak, Kontzejuak eta Elizak. Nekazarien berezko ezaugarri bat pobrezia bazen ere, hori areagotzen zuten zerga ugariek. Denak nahitaez ordaindu beharra zegoen, zerekin ordaindu ez bazegoen ere; eta hortik datorz bahiturak eta interes handiko mailegu-zentsu ugariak.

• Errege gaztelarrari ordaindu.

Gipuzkoa konkistatu ondoren, Gaztelako Erregeak zerga orokorrak kobratzen zituen. Batzuk, gaztelar Gorteeik erabakitako zergak ziren, eskaera, diru foreroa edo zerbitzua bezala. Beste batzuk burdina eta gatza ekoizteko eskubideak ziren, baita kostaldean edo probintziaren barnealdean kokatutako aduana-tasen gaineakoak ere.

XIV. mendetik aurrera, erregeren zergarik garrantzitsuena, alkabala izan zen (arabieraz, kontratua esan nahi du), salerosketen balioaren ehuneko hamar hartzen zuena. 1509an, Elgetak 17.685 marabedi ordaintzen zituen zerga horrengatik.¹⁹

Bere berezitasuna zen Koroak zerga hau erabiltzen zuela bere basailuen artean leialtasun sareak sortzeko. Horrela, diru-sarreren zati bat pertsona batzuei ematen zitzaien, normalean zerbitzu militarrengatik, edo elizako pertsona eta erakundeei. Eskubide horiei kokatuak deitzen zitzaien, eta biziartekoak eta herentziazkaoak ere izan zitezkeen. Halakoxea izan zen Ochoa Donor de Olaegui elgetarraren kasua, 1483an Elgetako hiribilduko alkabaletako 3.100 marabediko urteko pribilegioa jaso baitzuen.²⁰

¹⁹ EA 150 nº 6 orri-sorta.

²⁰ Elgetarrak historian, 26-29 oak.

No obstante, Guipúzcoa hasta el siglo XV no fue abrumada estatalmente por exigencias fiscales y eran casi inexistentes los derechos arancelarios. Esto suponía que los productos o mercancías de primera necesidad de cualquier mercado procedente de Francia, Bretaña, Inglaterra, Navarra y Aragón se podían conseguir para la subsistencia necesaria a precios razonables.

• **Pagar a la Provincia o Hermandad Provincial.**

El territorio Guipúzcoano, constituido en Hermandad, estaba dividido fiscalmente en fuegos, que era la unidad contributiva básica.

A cada fuego se asignaba una cantidad que debía ser pagada y cada villa tenía un número determinado de ellos, que era a su vez el número de votos en las Juntas para las decisiones a tomar. Este número se fijaba en función del número de habitantes de las mismas y según ciertos criterios económicos para propietarios y arrendatarios.²¹ La misma proporcionalidad de número de fuegos se mantenía para otros gastos ordinarios o extraordinarios.

Desde el siglo XV es constante a nivel provincial la recaudación para costear gastos de mantenimiento, nuevas obras públicas y demandas de la corona castellana.

Veamos algunas fogueras comparativas:²²

Villas	Año 1696	Año 1866
Elgeta	28 fuegos	36 fuegos
Eibar	30 fuegos	57 fuegos
Bergara	86 fuegos	92 fuegos

²¹ Elgeta lehen eta orain, pag. 58-60.

²² Echegaray, C. "Compendio de las Instituciones Forales", pp.30-31

Dena den, Gipuzkoa XV. mendera arte ez zen biziki estutua izan estatuaren aldetik zerga-eskakizunak zirela eta, eta ia ez zegoen arantzel-eskubiderik ordaindu beharrik. Horrek esan nahi zuen Frantzia, Bretainia, Ingalaterra, Nafarroa eta Aragoitik etorritako edozein merkantzia arrazoizko prezioan lor zitekeela; hau da, bizi ahal izateko beharrezkoak ziren produktuak era duinean eskuratzeko modua zutela.

• **Probintziako Ermandadeari ordaintzea.**

Gipuzkoako lurraldea, Ermandadean eratua, fiskalki suetan banatua zegoen, oinarrizko unitate kontributiboa zena.

Su bakoitzari kopuru bat esleitzen zitzaison, ordaindu beharrekoa, eta hiribildu bakoitzak kopuru jakin bat zuen, hau da, hartu beharreko erabakietarako batzarretako boto kopurua. Kopuru hori etxebizitza horietako biztanle-kopuruaren arabera eta jabeentzako eta errentariantzako zenbait irizpide ekonomikoren arabera finkatzen zen.²¹ Su kopuruaren proportzionaltasuna mantendu egiten zen ohiko edo ezohiko gastuetarako.

XV. mendetik aurrera, probintziako diru-bilketa etengabea da, mantentze-gastuak, herri-lan berriak egin eta Gaztelako koroaren eskariak ordaintzeko.

Ikus ditzagun zenbat su zegoen, alderketa bat egiteko:²²

Hiriburuak	1696 urtea	1866 urtea
Elgeta	28 su	36 su
Eibar	30 su	57 su
Bergara	86 su	92 su

²¹ Elgeta lehen eta orain, 58-60 oak.

²² Echegaray, C. "Compendio de las Instituciones Forales", 30-31 oak

• **Pagar a los propios Concejos.**

Los Concejos imponían sus respectivos impuestos sobre la propiedad rural, rústica y pecuaria.

Por ejemplo, en 1780 las 267 unidades familiares contribuyentes de Elgueta pagaron de impuestos al Concejo 1.624 reales de vellón (650 reales de plata o 22.100 maravedís).

La distribución de este año, que es un referente del nivel de bienes, presenta estos porcentajes en reales de vellón:

Habitantes en %	Contribuciones
67 %	4-6 r.v.
27 %	7-9 r.v.
6 %	10-15 r.v.

• **Pagar a la Iglesia.**

Como ya quedó expresado los cabildos parroquiales cobraban los diezmos y primicias de cualquier actividad y otros servicios complementarios.

En la historia de la Provincia y de los Concejos es constante la lucha por evitar o atenuar la fiscalidad real, consiguiendo su exención total o parcial.

Sin embargo, con el siglo XVI la Provincia se vio perturbada por el reino castellano con los constantes vaivenes del sistema arancelario y de las exigencias fiscales, y ello repercutía en todas las actividades económicas, especialmente las agrícolas.

A lo largo de este siglo el malestar de los campesinos y ferrones estuvo expresado en repetidas revueltas violentas o matxinadas (de Matxin, San Martín, patrono de los ferrones). En realidad era la frustración contra los representantes del poder institucional provincial y municipal por decisiones agravantes en difíciles conjunturas demográficas y económicas.

• Kontzejuei ordaintzea.

Kontzejuek landa-, landa- eta abelazkuntza-jabetzaren gaineko zergak ezartzen zituzten.

Adibidez, 1780an, Elgetako 267 familia-unitate zergadunek 1.624 errealeko biloi (650 errealeko zilar edo 22.100 marabedi) ordaindu zizkioten zergetan Kontzejuari.

Urte honetako kopuru en handiaren ondasun-mailaren erreferentea da, eta honako portzentaje hauek ditu biloi-errealetan:

Biztanleak %	Zergak
% 67%	4-6 r.v.
% 27%	7-9 r.v.
% 6%	10-15 r.v.

• Elizari ordaintzea.

Esan bezala, parroketako kabildoek edozein jarduera eta zerbitzu osagarriren hamarrenak eta hasikinak kobratzen zituzten.

Probintziaren eta kontzejuen historian etengabekoa da erregearen zerga-sistema saihesteko edo arintzeko borroka, horren salbuespen osoa edo partziala lortzen saiatuz.

Hala ere, XVI. mendearekin, Gaztelako erresumak probintzia aztoratu egin zuen muga-zergen sistemaren eta zerga-eskakizunen etengabeko gorabeheretik, eta horrek jarduera ekonomiko guztietan izan zuen eragina, batez ere nekazaritzakoetan.

Mende honetan zehar, nekazarien eta olagizonen ondoeza hainbat errebolta bortitz edo matxinadatan adierazi zen (Matxin, San Martin, olagizonen zaindaria). Egia esan, probintzia-eta udal-botere instituzionalaren ordezkarien aurkako frustrazioa zen, egoera demografiko eta ekonomiko zailetan erabaki larriengatik.

Las más importantes matxinadas se produjeron a lo largo del siglo XVIII: las del cambio de aduanas en 1718, la de la prohibición de exportar carne de 1755, y la de la libertad del comercio del grano de 1766. Y en algunas de estas revueltas tuvieron participación destacada algunos vecinos elgetarras, con penas incluidas.²³

Con el inicio del siglo XIX las haciendas provincial y municipal entraron en crisis, porque los gastos desbordaban la capacidad de los ingresos. A los mantenimientos de caminos, hubo que hacer frente al pago de donativos al Estado y al sostenimiento de las dos guerras contra Francia. Todo ello llevó a una intolerable presión fiscal y como consecuencias sociales más evidentes las propagaciones del contrabando y el bandolerismo.²⁴

Fue relevante en 1813 la concentración o motín comarcal de campesinos en Bergara para protestar por la contribución municipal sobre la propiedad.

Siguen las protestas, y en 1815 se extiende a nivel provincial por un donativo exigido por el Estado. En aquella ocasión los de Elgueta escriben a la Diputación: "no es nada extraño la protesta, porque mucha parte del vecindario después de que ha agotado toda su fortuna en satisfacer las excesivas contribuciones... ha tenido la desgracia de perder sus cosechas por el pedrisco habido en los campos".

► **LA LUCHA POR "VALER IGUAL" NO "VALER MÁS"**

La primera sociedad medieval estuvo marcada por la desigualdad. En ello influyó el adoctrinamiento eclesial, que legitimó el sistema de dominación y reproducción social como un principio natural y de designio divino. Dicho de otra manera, las personas del pueblo llano nacían para servir y no era su competencia decidir el propio destino.

A pesar de esta lucha por combatir la preeminencia de la nobleza, siguieron manteniéndose las diferencias sociales, como la de género supeditando en todo la mujer al marido, la de la riqueza

²³ Madariaga, J. pag. 107. Aquí figuran como inculpados de Elgeta: Juan Ortiz de Orbe (alcalde) (con 5.000 reales), Agustín de Echeverría (propietario del caserío y molino de Ascasivar) (con 3.000 r.), José de Gongueta (dueño de caserío) (con 2.000 r.), Domingo de Egocheaga (dueño de caserío) (con 5.000 r.), Juan Pablo de Lasarte (con 500 r.).

²⁴ Elgetarrak historian, pp. 74-79

Matxinada garrantzitsuenak XVIII. mendearen zehar gertatu ziren: 1718ko aduana-aldaketarenak, 1755eko haragia esportatzeko debekuarenak, eta 1766ko ale-merkataritzaren askatasunarenak. Eta horietako batzuetan elgetar herritar batzuek parte hartu zuten, horregatik zigortuak izan zirelarik.²³

XIX. mendearren hasieran, probintziako eta udaleko ogasunak krisian sartu ziren, gastuek dirusarreren ahalmena gainditzen baitzuten. Bideak mantentzeari aurre egin behar izan zitzaion Estatuari egindako dohaintzen ordaintzeari eta Frantziaren aurkako bi gerren sostenguari. Horrek guztiak presio fiskal onartezina ekarri zuen, eta ondorio sozial nabarmenagoak kontrabandoaren eta gaizkiletzaren hedapenak.²⁴

1813an, azpimarragarria izan zen nekazarien eskualde mailako kontzentrazioa, Bergaran egin zena, udalak jabetzaren gainean ezarritako zergaren aurrean kexua agertzeko.

Protestek jarraitzen dute, eta 1815ean probintzia osora hedatu zen, Estatuak eskatutako dohaintza batengatik. Orduko harten, Elgetakoek honako hau idatzi zioten Aldundiari: "Protesta ez da batere arraroa, izan ere, bizilagunen zati handi batek, bere dirutza guztia gehiegizko zergei aurre egiten agortu ondoren, uztak galtzeko zoritzarra izan du, soroetan jasandako harri-zaparradarengatik".

► **"GEHIAGO BALIO" REN ORDEZ, "BERDIN BALIO" IZATERA HELTZEKO BORROKA**

Erdi Aroko lehen gizartea desberdintasunak markatu zuen. Horretan eragina izan zuen elizaren doktrinak, zeinek gizartea menperatzeko eta erreproduzitzeko sistema printzipio natural eta jainkotiar gisa legitimatu baitzuen. Beste era batera esanda, herri xeheko pertsonak zerbitzatzeko jaiotzen ziren, eta ez zen haien eskumena norberaren patua erabakitzea.

Nobleziaren nagusitasunari aurre egiteko borroka hori gorabehera, desberdintasun sozialek bere horretan jarraitu zuten alderdi hauetan: generoa; emakumearen egoera, oro har, senarraren

²³ Madariaga, J. or. 107. Hemen Elgetako erruztatu gisa agertzen dira: Juan Ortiz de Orbe (alkatea) (5.000 erreale), Agustin de Echeverria (Ascasivarreko baserriaren eta erroten jabea) (3.000 erreale), José de Gongueta (baserriaren jabea) (2.000 erreale), Domingo de Egocheaga (baserriaren jabea) (5.000 erreale), Juan Pablo de Lasarte (500 erreale).

²⁴ Elgetarrak historian, 74-79 oak.

y posesión de bienes en pocas manos, la de la atribución de vecindad, y la del privilegio en la fiscalidad de la corona buscando una exención total o parcial.

Esto era notorio a la hora de ocupar cargos y oficios concejiles. De modo que las mujeres nunca tuvieron representación, y entre los hombres los ocuparán los que tienen más bienes y consideración social. Se aducía que tenían más preparación (saber leer y escribir), más tiempo libre y más respaldo económico si tuvieran que cubrir una mala gestión económica durante su mandato.

También era exigida la atribución de vecindad, que discernía entre aquellos habitantes que eran vecinos naturales del lugar y los que eran solo moradores por no cumplir los requisitos exigidos. Estos no tenían derecho a participar en reuniones comunitarias de decisión vecinal, ni ocupar cargos, ni utilizar los terrenos comunales. En esta condición solían estar algunos vecinos de estancia temporal como maestros, cirujanos, escribanos, etc., o simplemente transeúntes.

No obstante, a pesar de estas diferencias entre personas y familias, existían vínculos, como los trabajos en auzolan o asociaciones, que contribuían a formar en la conciencia de los vecinos una dimensión comunitaria en la defensa de unos intereses compartidos.

Así ocurrió que ante las catástrofes periódicas que asolaron a esta sociedad, tales como las guerras, el hambre, el fuego, el pedrisco y las epidemias, los vecinos en esta comunidad expresaron una cierta solidaridad socio-religiosa con la creación de la Cofradía de San Sebastián (1482), un Hospital (1559), la Hermandad de Incendios o Casas Germinadas(1657) y otras Obras Pías.²⁵

Por referencia a la propiedad de la tierra, en Elgeta a medida que se adentra el siglo XVII y a lo largo del siglo XVIII se observa una cierta concentración de la propiedad de la tierra, el incremento de un campesinado arrendatario, y un mayor control concejil de los bienes comunales con menor aprovechamiento de los vecinos.

²⁵ Elgeta lehen eta orain, pp. 48-53

mende jarritz; aberastasunen eta ondasunen jabetza esku gutxitan biltzea; auzotasuna esleitzea; eta koroaren fiskalitatean, salbuespen osoa edo partziala bilatuz izan zitekeen pribilegioan.

Hori nabarmena zen kontzejuen kargu eta lanbideak betetzean. Beraz, emakumeek ez dute inoiz ordezkaritzarik izango, eta gizonen artean ere, ondasun eta begirune sozial gehien dutenek beteko dituzte karguok. Prestakuntza handiagoa (irakurtzen eta idazten jakitea), denbora libre gehiago izatea argudiatzen zen, eta agintaldian kudeaketa ekonomiko txarrari aurre egin beharra gertatuz gero, babes ekonomiko handiagoa zutela.

Auzotartasunaren eskuduntza ere eskatzen zen, bereiztu egiten zen udalerriko bizilagunak ziren eta eskatutako baldintzak betetzen ez zituzten biztanleen artean. Horiek ez zuten auzokoen erabaki-bilera komunitarioetan parte hartzeko eskubiderik, ez zuten kargurik hartzeko eskumenik, ezta herri-lurrak aprobetxatzeko eskubiderik ere. Egoera horretan zeuden aldi baterako egonaldiak egiten zituzten irakasle, zirujau, eskribau eta abarrak, edo, besterik gabe, ibiltariak.

Hala ere, pertsonen eta familien arteko desberdintasun horiek gorabehera, bazeuden loturak, auzolanean edo elkarteen egindako lanak adibidez, auzotarren kontzientzian interes partekatuen aldeko dimensio komunitarioa eratzen laguntzen zutenak.

Horrela gertatu zen, gizarte hau suntsitu zuten aldizkako hondamendien aurrean, hala nola, gerrak, gosereak, suteak, harri-jasak eta epidemiak. Horrelakoetan komunitate honetako bizilagunek nolabaiteko elkartasun sozio-erlijiosoa adierazi zuten erakunde batzuk sortuz; esaterako, San Sebastian Kofradia (1482), Ospitalea (1559), Suteen edo Etxe errein Ermandadea (1657), eta beste Errukizko Egintza batzuk.²⁵

Lurraren jabetzari dagokionez, Elgetan, XVII. mendera aurreratu ahala eta XVIII. mendean zehar, lurraren jabetzaren nolabaiteko kontzentrazioa ikusten da, nekazari errentarien gehikuntza, eta herri-ondasunen inguruan kontzejuren kontrol handiagoa eta bizilagunen aldetiko aprobetxamendu txikiagoa.

²⁵ Elgeta lehen eta orain, 48-53 oak.

Algunos elgetarras emigrantes en otras tierras y con fortunas acumuladas retornaron al pueblo beneficiéndolo con obras pías u otras donaciones, y mantuvieron su posición e influencia en la comunidad y su gobierno. Pero también otros se aprovecharon para medrar en bienes, realizar préstamos a elevado interés y adquirir por desahucio propiedades locales.²⁶

► UN MODELO FAMILIAR TRONCAL

Para mantener la cierta independencia social conquistada se estableció el sistema troncal de transmisión de la propiedad, que ya desde antiguo utilizaban en exclusiva las familias nobiliarias. Ahora el salto cualitativo es que este sistema troncal se extendió a la totalidad de la población rural.

La realidad era que la propiedad de la tierra, aun siendo importante, no garantizaba por si sola la viabilidad económica de las explotaciones agrarias. Era necesario afianzar un sistema de transmisión de la propiedad que la perpetuara.²⁷

Así nos encontramos desde comienzos del siglo XVI con una costumbre guipuzcoana, nunca redactada, que determina una práctica hereditaria y un ordenamiento concreto de la familia.

La familia troncal era la unión de dos familias o casas a través del matrimonio, expresado jurídicamente en las “capitulaciones matrimoniales”, con la transmisión indivisa de la herencia. Una de las casas otorgaba una dote en dinero a cambio de la donación de la casa por parte de la contraria. Ambas donaciones, la de la dote y la del patrimonio de la casa, constituyan los bienes sobre los que se asentaba el nuevo matrimonio.

La troncalidad vinculaba los bienes en la familia, estableciendo un interés solidario, creando una especie de comunidad.

El sistema troncal estuvo expresamente formalizado en el Foro de Vizcaya, y sin embargo en Guipúzcoa, al estar dominada por Castilla desde 1200, sólo se consolidó a través de la extensión de una costumbre no escrita, con un amplio consenso o aceptación social.

²⁶ Elgetarrak historian, Francisco de Zuloaga, pp. 48-57.

²⁷ Ver “Casa, familia y trabajo”, pag. 39.

Elgetar batzuk, beste lurralte batzuetara emigratu eta aberastasunak metatu zituztenak herrira itzuli ziren, errukizko lanak edo beste dohaintza batzuk eginez, komunitatean eta bere gobernuan zuten posizioa eta eragina lortu eta mantendu zuten. Baino beste batzuk aprobetxatu zuten baita ere beren ondasunak neurrigabe handitzeko, korritu handiko maileguak egin eta etxegabetzeen bidez herriaren jabetzak eskuratzeko.²⁶

► FAMILIA-EREDU TRONKAIA

Konkistatutako nolabaiteko independentzia soziala mantentzeko, jabetza transmititzeko sistema tronkala, edo enborrekoa, ezarri zen; antzinatik nobleen familiiek soilik erabili ohi zutena. Orain, jauzi kualitatiboa da enbor-sistema hori landa-eremuko biztanleria osora hedatu zela.

Egia esan, lurraren jabetzak, garrantzitsua izan arren, ez zuen berez nekazaritza-ustiategien bideragarritasun ekonomikoa bermatzen. Jabetza transmititzeko sistema bat finkatu beharra zegoen, jabetza hori betiko iraunazako zuena.²⁷

Horrela aurkitzen dugu XVI. mendearren hasieratik ohitura gipuzkoar bat, inoiz idatzi gabea, herentziazk praktika bat eta familiaren antolamendu zehatz bat zehazten dituena.

Familia tronkala bi familia edo etxe ezkontzaren bidez elkartzea zen, juridikoki "Ezkontza-itunetan" adierazia, jarauntsia zaitu gabe eskualdatuta. Etxeetako batek ezkonsari bat ematen zuen dirutan, kontrakoak etxea ematearen truke. Bi dohaintza horiek, ezkonsaria eta etxearen ondarea, ezkontza berriaren oinarri diren ondasunak osatuko dituzte.

Tronkalekotasunak ondasunak familiar lotzen zizkion, interes amankomuna ezarriz, komunitate moduko bat sortuz.

Enborreko sistema berariaz gauzatuta egon zen Bizkaiko Foruetan, baina, hala ere, Gipuzkoan, 1200etik Gaztelaren mende zegoenez, idatzi gabeko ohitura baten hedapenaren bidez baino ez zen finkatu, adostasun edo onarpen sozial zabalarekin.

²⁶ Elgetarrak historian, Francisco de Zuloaga, 48-57 oak.

²⁷ Ikus "Casa, familia y trabajo", 39 oa..

En el derecho común castellano se obligaba al reparto igualitario de la herencia entre todos los hijos e hijas. Sin embargo, en Guipúzcoa esta legislación castellana no se cumplía de modo sistemático y se hacía donación de la casa al heredero elegido en vida de los padres, de manera que a la hora de otorgar el testamento no quedase ninguna propiedad por transmitir.

Así en Guipúzcoa se practicaba la transmisión indivisa de los bienes raíces, con el límite de las legítimas, y en la que están presentes algunos de los elementos más significativos del sistema hereditario: un único sucesor, vinculación patrimonio-línea de sucesión, jerarquización en el grupo de hermanos, legítimas pagadas en dinero y el objetivo de conservar el solar y su memoria.

En consecuencia los excluidos de la herencia se veían obligados a emigrar, a alquilar otra casa y propiedad, u optar por el estado eclesial, o servir en el ejército o mantenerse en soltería en la casa familiar. Hay abundante documentación para asegurar que este sistema tuvo un elevado coste social como foco de antagonismos, tensiones y conflictos familiares.

► **UNA SOCIEDAD POBRE Y AUSTERA**

De esta sociedad la visión más real podría ser descrita como una vida precaria, austera y frugal. Ello estaría expresado en primer lugar por una simplicidad en el mobiliario y menaje de la vivienda, y en segundo lugar por una frugalidad en la dieta alimenticia.

La mayoría de vecinos eran pobres en condiciones de vida duras y dependientes de cada situación coyuntural. En determinadas épocas se llegó a una indigencia muy extendida.

Solo una minoría de vecinos acomodados vivían con una cierta holgura, comercializaban los excedentes, criaban animales, tenían cooperantes o jornaleros, incluso podían ser prestamistas de dinero a alto interés.

Los muchos inquilinos arrendatarios (*maizterrak*) ocupaban un caserío por un tiempo limitado, en el mejor de los casos por nueve años y renovable, nunca a largo plazo. La renta era en dinero y/o en cereal, casi siempre en trigo, por un valor que equivalía aproximadamente a la mitad de su

Gaztelako zuzenbide komunean herentzia berdintasunez banatzera behartzen zen seme-alaba guztien artean. Hala ere, Gipuzkoan, Gaztelako legeria hori ez zen sistematikoki betetzen, eta etxea dohaintzan ematen zitzzion gurasoak bizirik zeudela aukeratutako oinordekoari, testamentua egiteko orduan ez zedin jabetzarik geratu eskualdatzeko.

Hala, Gipuzkoan, onibarren transmisio zatiezina egiten zen, seniparteen mugarekin, eta dagoeneko ageri dira oinordetza-sistemaren elementu esanguratsuenetako batzuk: oinordeko bakarra, ondare-eta oinordetza-lerroa lotzea, neba-arreben taldean hierarkizatzea, diruz ordaindutako senipartea eta leinua eta haren memoria iraunazteko helburua.

Ondorioz, herentziatik kanpo geratutakoak behartuta zeuden emigratzen, beste etxe eta jabetza bat alokatzen, eliz egoera aukeratzen, armadan zerbitzatzen edo familiaren etxean ezkongabe egotera. Dokumentazio ugari dago ziurtatzeko sistema horrek kostu sozial handia izan zuela; aurkakotasunen, tentsioen eta familia artekoen gatazka ugarien iturri izan zela, alegia.

► GIZARTE POBRE ETA ZORROTZA

Gizarte honen ikuspegি errealena bizitza estu, latz eta urritzat jo daiteke. Hori, lehenik eta behin, etxebitzako altzarien eta tresnen sinpletasunak adierazten du; eta, bigarrenik, elikadura-dietaren urritasunak.

Bizilagun gehienak pobreak ziren, bizi-baldintza gogorretan eta egoera koiuntural bakoitzaren mende zeudenak. Zenbait garaitan, oso txirotasun hedatura iritsi zen.

Bizilagun aberats gutxi batzuk bakarrik bizi ziren nasai samar, soberakinak merkaturatzen zituzten, animaliak hazten zituzten, langileak edo morroiak zituzten, eta interes handira emandako diru-mailegatzaleak ere izan zitezkeen.

Errentari edo maizter ugariek baserri bat okupatzen zuten denbora mugatu batez, kasurik onenean bederatzi urtez, berriztatu zitekeena, inoiz ez epe luzeagorako. Errenta dirutan eta/edo zerealetan ematen zen, ia beti garitan, nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpenaren erdia inguru balio zuena.

producción agropecuaria. Solían establecerse cláusulas que obligaban a repoblar árboles, abonar anualmente la tierra con cal, retejar el caserío y otros.

También se entregaban algunos "regalos o caricias" no gravosas (capones, manzanas, castañas, miel, queso, cargas de leña o carbón...). En algunos casos la renta se podía completar con la obligación de pagar las tasas derivadas de la propiedad real: la foguera provincial, las derramas concejiles, los repartimientos parroquiales, los seguros contra incendios...

En definitiva, todo ello recaía sobre las espaldas de los campesinos colonos, mientras el arrendador o rentista solo disfrutaba de los beneficios de la finca. En esta situación el arrendatario, con su familia, podría considerarse satisfecho, si al cerrar el año agrícola y haber logrado pagar todas las rentas y exacciones fiscales, se veía compensado en una buena cosecha.²⁸

Sukaldea o lugar del fuego familiar (P. Uranga)

²⁸ Fernández Albadalejo, pg. 85

Zuhaitzak landatzera, urtero lurra karez ongarritzera, baseria teilaberritzera eta beste lan batzuk ordaintzera behartzen zuten klausulak ezartzen ziren.

Neketsuak ez ziren “opari edo laztanak” ere ematen ziren (kapiroak, sagarrak, gaztainak, eztia, gazta, egur- edo ikatz-kargak). Kasu batzuetan ondorengo ordainketak egiteko betebeharrekin osa zitekeen: erregearen jabetzatik eratorritako tasak, sutegi probintziala, kontzejuko ordainparteak, parroquia-banaketak, suteen aurkako aseguruak...

Azken batean, hori guztia nekazari kolonoen bizkar zegoen, errentatzaileak finkaren onurak besterik gozatzen ez zituen bitartean. Egoera horretan, errentaria, bere familiarekin, pozik gera zitekeen, baldin eta nekazal urtea ixtean, errenta eta ordainarazpen fiskal guztiak ordaintzea lortu ondoren, uzta on batekin orekatzen bazen.²⁸

Sukaldea edo familia suaren lekua (P. Uranga)

²⁸ Fernandez Albadalejo, 85 orria.

Al contacto de protocolos notariales, sobre todo del siglo XVIII, se puede extraer una descripción de un modelo o inventario de los bienes de un pequeño propietario o de un arrendatario medio²⁹:

- Caserio propio o alquilado con sus anexos (horno, pocilga, horreo...).
- Familia nuclear dominante con cuatro o cinco descendientes y algún ascendiente, con la presencia de un criado o criada.
- Disposición de una batería de cocina con variado menaje y mobiliario, y en las habitaciones las camas de dormir.
- Kutxas con ropa de producción casera por la manipulación del lino y la lana.
- Utilización de heredades entre cuatro a seis hectáreas diseminadas, unas cercanas y otras lejanas.
- Estancia en el establo de una pareja de bueyes, una o dos vacas, aves de corral, un cerdo y poco más.
- Aperos de labranza como carros, arados, herramientas de corte y otras variadas herramientas manuales.
- Varios censos, memorias e hipotecas contra la propiedad, heredados generación tras generación.
- Numerosas pequeñas deudas, originadas por las periódicas crisis de subsistencias.
- Escasas reservas alimenticias, generalmente en salazón, ahumados o conservas.

Para exemplificar la situación, recojamos el caso de un arrendatario de 1766 con una cosecha de 35 fanegas de trigo (a 30 reales cada una) y 50 fanegas de maíz (a 20 r. cada una) suponía un producto agrícola bruto de 2.000 reales.

Deducciones: diezmos (200 r.), renta del caserío (800 r.), mano de obra, carros de estiércol o cal, renovar los bueyes o vacas (600 r.).

El producto sobrante podría ser de 400 r.³⁰

Como se aprecia en el caso de este arrendatario medio la producción no era rentable y en todo caso le era solo suficiente para una subsistencia cotidiana. Aún del total sobrante hay que mantener,

²⁹ AME, escribanías, legajos 32 al 36.

³⁰ Tomado de un ejemplo parecido de Albadalejo, "Crisis del Antiguo Regimen Guipúzcoa", pg.285

Eskribauen protokoloetan arakatutakoetan oinarrituta, batez ere XVIII. mendekoetan, jabe txiki baten edo batez besteko errentari baten ondasunen eredu edo inventario baten deskribapena atera daiteke:²⁹

- Jabetzako edo alokatutako baseria, bere eranskinetik (labea, txerritegia, garaia...).
- Familia-gune nagusia, lau edo bost ondorengo eta aurreko asaba edo ahaideren bat dituena, morroi edo neskame baten presentziarekin.
- Sukaldeko tresneria bat edukitzea, askotariko tresnak eta altzariak dituena, eta logeletan lotarako oheak.
- Etxean egindako arropa duten kutxak, lihoa eta artilea lantzearen ondorioz.
- Lau eta sei hektarea bitarteko lursailak edukitzea sakabanatuta, batzuk baserritik gertukoak eta besteak urruttiagokoak.
- Ukuiluan idi-pare bat, behi bat edo bi, etxeko hegaztiak, txaurre bat eta ezer gutxi gehiago egotea.
- Nekazaritzako lanabesak, hala nola gurdiak, goldeak, ebaketa-erremintak eta eskuzko beste hainbat erreminta.
- Jabetzaren aurkako hainbat errolda, memoria eta hipoteka, belaunaldiz belaunaldi jarauntsiak.
- Zor txiki ugari, iraupen-krisiek eraginda.
- Elikadura-erreserba gutxi, gehienetan gazituak, ketuak edo kontserbak.

Egoeraren adibide gisa, har dezagun 1766ko errentari baten kasua, 35 anega gariko (30 errelera bakoitza) eta 50 anega artoko (20 errelera bakoitza) uztak guztira 2.000 errealeko nekazaritzaproductu gordina ekarriko luke.

Kenkariak: hamarrenak (200 e.), baserriaren errenta (800 e.), eskulana, simaur edo karezko gurdiak, idiak edo behiak berritzea (600 r.).

Soberako produktua 400 r. izan liteke.³⁰

Batez besteko maizter horren kasuan ikusten denez, ekoizpena ez zen errentagarria, eta, nolanahi ere, eguneroko biziraupenerako nahikoa baino ez zitzaion. Soberakin guztietatik ere, familia

²⁹ AME, escribanías, 32 - 36 orri-sortak.

³⁰ Albadalejoren antzeko adibide batetik hartua, "Crisis del Antiguo Regimen Guipúzcoa", 285 oa.

vestir y calzar a la familia, pagar lo sanitario y otros. Una posible ayuda podría ser la producción de otros productos agrícolas de la huerta y ciertas ganancias con el ganado.

En definitiva, todo ello se subsanaba con una vida austera, acompañada con el trabajo continuado y duro de todos los componentes familiares.

Tampoco sería mucho mejor la de un productor propietario que ahorraría la renta, pero tendría otros gastos de conservación del caserío, y si era heredero tendría que pagar las correspondientes dotes y legítimas a sus hermanos/as.

Veamos algunos indicadores más generales de esta pobreza en referencia a la propiedad de la tierra:

Un indicador puede ser tomado de estas contribuciones vecinales de Elgueta:

- Año 1780: un 32% eran propietarios residentes en el municipio y en su mayoría trabajando los caseríos por ellos mismos; en cambio, un 68% de caseríos eran propietarios o rentistas residentes fuera del municipio, que tenían sus administradores, y que todos esos caseríos se ocupaban por colonos.
- Año 1821: un 43% son propietarios trabajando en su caserío, y un 57% son colonos dependiendo de unos propietarios lejanos.

Otro indicador es el censo de 1900, en el que cada vecino tenía una cédula personal, y eran de once clases de arriba a abajo, dependiendo de la riqueza contributiva y económica de sus propietarios y de su relevancia social.

En Elgueta se ofrecían estos datos con una población de 1.282 de vecinos/as con más de catorce años y con estas clases:

Clases de Cédula	Vecinos/as	Porcentaje
Novena	64	5 %
Décima	248	19 %
Undécima	970	76 %

mantendu, jantzi eta oinetakoz hornitu behar zen, osasun-arlakoa ordaindu, eta abar. Laguntza posiblea izan zitekeen baratzeko beste nekazaritza-produktu batzuk ekoiztea eta ganaduarekin irabaziak izatea

Azken batean, hori guztia bizimodu zorrotzarekin konpontzen zen, familiako kide guztien lan jarraitu eta gogorrarekin batera.

Hala ere, ez litzateke askoz hobea izango ustiatzaile jabearena, honek errenta-saria aurreztuko luke, baina, baserria zaintzeko beste gastu batzuk ere izango bailitzke, eta bera oinordekoia izanez gero, dagozkion ezkonsariak eta senipartea ordaindu beharko lizkieke neba-arrebei.

Ikus ditzagun pobrezia horren adierazle orokorrago batzuk luraren jabetzari dagokionez:

Elgetako auzotarren zerga hauen adierazle bat honakoa izan daiteke:

- 1780. urtea: % 32 udalerrian bizi ziren jabeak ziren, eta gehienek baserriak beren kabuz lantzen zituzten; baserrien % 68, aldiz, udalerritik kanpo bizi ziren jabeen edo errentadunenak ziren. Hauek administratzaileak zituzten, eta baserri horietan guztietan kolonoak edo maizterrak bizi ziren.
- 1821. urtea: % 43 bere baserrian lanean ari diren jabeak dira, eta % 57 maizterrak, urrun bizi diren jabe batzuen mende daudenak.

Beste adierazle bat 1900. urteko errolda da, non bizilagun bakoitzak zedula pertsonal bat zuen, eta goitik beherako hamaika motatakoak ziren, jabeen zerga-ordainketaren araberako aberastasunaren eta ekonomikoaren araberakoak, eta gizarte-garrantzia adierazten zutenak.

Elgetan, hamalau urtetik gorako 1.282 biztanle zeuden, eta klase hauek zituzten:

Zelula motak	Biztanleak	Ehunekoak
Bederatzigarrena	64	% 5
Hamargarrena	248	% 19
Hamaikagarrena	970	% 76

Como se aprecia en este ejercicio económico, con parecidos resultados en otros ejercicios, toda la población se mueve en las tres últimas cédulas de contribuciones, y la mayoría de un 76% en la más pobre de ellas.

► UNA SOCIEDAD SIN INSTRUIR³¹

En Guipúzcoa, hasta mediados del siglo XVII, la alfabetización de las habilidades básicas de leer y escribir era una cuestión abandonada y pendiente. El analfabetismo, sobre todo en áreas rurales, era muy elevado. Como consecuencia una mayoría de la población seguía iletrada, pues era ajena a la lectura e incapaz de escribir su propia firma. Solo a partir de un acuerdo de las Juntas Generales de Guipúzcoa en el año 1721 se empiezan a promover centros escolares públicos en los pueblos.

En Elgeta la primera documentación es de 1690 con la existencia de una escuela en el núcleo de la Villa y otra en el barrio de Angiozar, y a los maestros se les pagaba 150 reales anuales.

En el año 1842 ya existían tres escuelas mixtas localizadas en el núcleo de la Villa y los barrios de Angiozar y Ubera.

Para 1861 funcionaban en el núcleo de la Villa dos escuelas elementales, separadas de niños y niñas, y esta duplicidad no se consigue en los otros dos barrios hasta 1893.

Sin embargo, el número de matriculados era excesivo, míseras las condiciones materiales de los edificios escolares, pobres los materiales didácticos, y precarias las retribuciones de los docentes. Estos solían ejercer su función para compensarse económicamente, compaginándola con otros oficios como organista de la iglesia o encargado de la Alhóndiga.

Veamos en 1851 la matriculación del alumnado de 6 a 9 años en cada una de las aulas: Elgeta con 112 matriculados (80 niños y 32 niñas), Angiozar con 93 matriculados (66 niños y 27 niñas) y Ubera 62 matriculados (36 niños y 26 niñas).

³¹ Leen hizkien irakaskuntza, pag. 15

Ekitaldi ekonomiko honetan ikus daitekeenez, beste ekitaldi batzuetakoentzako emaitzak izan dira. Horren arabera, biztanleria guztia azken hiru ekarpen-zeduletan mugitzen da, eta gehienak, % 76, pobreenei zegokienean.

► HEZI GABEKO GIZARTEA³¹

Gipuzkoan, XVII. mendearen erdialdera arte, irakurtzeko eta idazteko oinarrizko trebetasunen alfabetatzea alboratuta eta egiteke zegoen gaia zen. Analfabetismoa, batez ere landa-eremuetan, oso handia zen. Ondorioz, populazioaren gehiengoa letragabekoa zen, irakurtzetik at baitzegoen, eta ezin baitzuen bere sinadura idatzi. Gipuzkoako Batzar Nagusiek 1721ean hartutako akordio baten bidez hasi ziren herrietan ikastetxe publikoak sustatzen.

Elgetan, lehen dokumentazioa 1690eko da, non jasotzen den hiribilduaren erdigunean eskola bat eta Angiozar auzoan beste bat zeudela, eta maisuei urtean 150 errealek ordaintzen zitzaizkiela.

1842an hiribilduaren erdigunean eta Angiozar eta Ubera auzoetan hiru eskola misto zeuden.

1861ean, hiribilduaren erdigunean oinarrizko bi eskola zeuden, mutikoentzat eta neskatilentzat bananduta, baina bikoitztasun hau ez zen beste bi auzoetan lortzu 1893ra arte.

Hala ere, matrikulatuen kopurua gehiegizkoa zen, eskola-eraikinen baldintza materialak kaskarrak ziren, material didaktikoak eskasak, eta irakasleen ordainsariak ere halakoxeak. Azken hauak beste lanbide batzuekin batera lan egiten zuten, elizako organista edo Alondegiko arduradun kasu.

Ikus dezagun 1851n ikasgela bakoitzean 6 eta 9 urte bitarteko ikasleen matrikulazioa: Elgetan 112 matrikulatu ziren (80 mutil eta 32 neska), Angiozarren 93 matrikulatu ziren (66 mutil eta 27 neska) eta Uberan 62 matrikulatu ziren (36 mutil eta 26 neska).

³¹ Leen hizkien irakaskuntza, 15 oa.

Esta elevada matriculación, imposible de ser atendida por un docente, se veía compensada con una elevada ausencia del alumnado a lo largo del curso.

En general, la poca asistencia del alumnado a la escuela no era solo fruto del abandono familiar, sino también la consecuencia de varias causas que la explicaban.

Una era la localización distante de la escuela, de modo que muchos niños y niñas para acudir a ella recorrían largas distancias, en ocasiones de ocho kilómetros de ida y vuelta, por caminos intransitables, sobre todo en invierno, y para comer tenían que ser acogidos por familiares o vecinos del núcleo de la villa o del barrio.

Otra eran las infecciones que asolaban a la población infantil, entre ellas la sarna o la viruela, impidiendo la asistencia a los contagiados.

Y una tercera porque, ante una pobreza extensiva, estos menores se ocupaban por temporadas de trabajos del caserío, y esto afectaba en mayor medida a la población infantil femenina.

Matrikulazio handi hori, irakasle batek artatu ezin zuena, ikasturtean zehar hainbat ikasle bertaratu gabeko aldi luzeekin arintzen zen nolabait.

Oro har, ikasleak eskolara gutxi joatea ez zen soilik familiarem utzikeriaren ondorioa, baizik eta hura azaltzen zuten hainbat arrazoiren ondorioa ere.

Horietako bat eskolatik urrun bizitza zen; hala, bertara joateko haur askok distantzia luzeak egiten zitzuten, batzuetan zortzi kilometroko joan-etorria eginez, bide igaroezinatik, batez ere neguan, eta, bazkalduko bazuten, hiribilduaren edo auzoaren erdiguneko senitartekoek edo bizilagunek artatu behar izaten zitzuten.

Beste bat, infekzio batzuk haurrak hondatzen zitzuten, horien artean sarna edo bantzanga, kutsatuei eskolaratzea galaraziz.

Eta hirugarren bat, oso hedatutako pobreziaaren aurrean, adingabe horiek baserriko sasoian sasoiko lanak egiten zitzotelako, eta horrek eragin handiagoa zuen emakumezko haurren artean.

3. LAS RAÍCES PRODUCTIVAS

Las raíces productivas nos llevarán a una sociedad rural integrada en su mayoría por campesinos/as en la explotación agropecuaria.

El caserío, además de casa familiar, era una unidad productiva, incluidas tierras, personas y animales.

3.1. LA PRODUCCIÓN AGROPECUARIA

3.1.1. PRÁCTICAS AGRARIAS

Las tierras de Elgeta mantuvieron una agricultura de subsistencia, centrada en zona húmeda, de abundantes lluvias, en la que predominaba el paisaje de monte de altitudes medias con arbolado abundante. Su suelo pesado y húmedo se extiende en un accidentado relieve.

Es una zona con una agricultura deficitaria para alcanzar una autosuficiencia alimentaria.

Si se tiene en cuenta la pequeña extensión de las tierras laborables y la gran densidad de población, los cereales producidos no llegaban a la mitad de los moradores.

Así se efectuaron diferentes órdenes y concordias dictadas por el reino castellano para facilitar los diferentes productos.³² Algunos autores aseguran que desde el siglo XVI la cosecha de trigo en esta zona solo llegaba a cubrir unos tres meses de abastecimiento para la mayoría de la población.³³

Veamos previamente algunas prácticas agrarias durante estos siglos que nos ocupan, concretadas en:

- (a) la utilización de terrenos,
- (b) los aperos de labranza,
- (c) y los cultivos principales.

³² Laffitte, V. pag. 578.

³³ Bilbo, L.M. y Fernandez de Piendo, E. pag. 98

3. SUSTRAI PRODUKTIBOAK

Sustrai produktiboek landa-gizarte batera eramango gaituzte, gehienbat nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapenetako nekazariekin osatzen dutena.

Baserria, familiaren etxeaz gain, ekoizpen-unitate bat zen, lurrak, pertsonak eta animaliak barne.

3.1. NEKAZARITZA ETA ABELTZAINZAKO EKOIZPENA

3.1.1. NEKAZARITZAKO PRAKTIKAK

Elgetako lurrek biziraupeneko nekazaritza mantendu zuten, gune hezean zentratua, euri ugarikoa, non zuhaitz ugariko eta garaiera ertaineko mendiko paisaia zen nagusi. Bere lurzoru astun eta hezea erliebe malkartsu batean zabaltzen da.

Elikadura-autosufizientzia lortzeko nekazaritza defizitariotzat har daitekeen gunea da.

Landutako lurren hedadura txikia eta populazioaren dentsitate handia kontuan hartuz gero, ekoitzitako aleak ez ziren biztanleriaren erdiarentzat iristen.

Horrela egin ziren hainbat agindu eta adostasun Gaztelako erresumak emandakoak, produktu ezberdinak errazago eskuratu ahal izateko.³² Eta beste autore batzuen arabera, XVI. mendetik aurrera inguru honetako gari-uzta hiru bat hilabeterako hornikuntzara iristen zen biztanle gehienentzat.³³

Ikus ditzagun, aldez aurretik, mende hauetan lantzen ari garen nekazaritza-jarduera batzuk, honela zehaztuta:

- (a) lursailak erabiltzea,
- (b) nekazaritzako lanabesak,
- (c) eta labore nagusiak.

³² Laffitte, V. 578 oa..

³³ Bilbo, L.M. y Fernandez de Piendo, E, 98 oa

(a) La utilización de terrenos

A la antigua extensión de bosques y baldíos, siguió una roturación de terrenos, unos destinados para cultivo y otros utilizados para pasto del ganado.

• Los bosques y baldíos³⁴

Los bosques y baldíos (terrenos sin cultivar) formaban una extensión mucho mayor que las tierras cultivables, y su uso comunal era regulado por la comunidad.

Los bosques ofrecían recursos muy variados: leña para lumbre y, reducida a carbón vegetal, servía de combustible en las cocinas; madera para construir viviendas y para fabricar el utillaje agrícola; cortezas de los árboles para cordeleros y curtidores; carbón para las fraguas; recogida de musgos, frutas y hojas para los ganados; la caza para la alimentación y sus pieles para el vestido humano.

Con las roturaciones de estos terrenos se produjo un importante retroceso en su extensión y su uso.

• La roturación de tierras

La operación de roturar se refiere a la incorporación de nuevas tierras para cultivar, normalmente terrenos comunales antes destinados a bosques o baldíos.

Desde antiguo se roturaron parcelas. Como “erreturia” se conoce la quema de rastrojos. El proceso seguido era remover la tierra elegida hasta arrancar desde la maleza hasta las raíces. Lo amontonado se cubría de tierra desmenuzada hasta alcanzar con la quema una especie de carbón vegetal. Esas cenizas resultantes se distribuían por la totalidad del terreno para proceder al arado.

En estos terrenos roturados era costumbre fijar tres años de cultivo del trigo, un cuarto año de un cereal secundario como centeno o cebada, un quinto de lino y un sexto en el que la parcela era abandonada como barbecho (tierra en un tiempo de descanso para cultivar y así regenerarla).

³⁴ Cantera, E, pag.42

(a) Lursailak erabiltzea

Lehenengo baso eta lugorrien hedaduraren ondoren, lursailak luberritu egin ziren, batzuk laborantzarako eta beste batzuk aziendak bazkatzeko.

• Basoak eta lugorriak³⁴

Basoek eta lugorriak (landu gabeko lurra) landu zitezkeen lursailek baino hedadura handiagoa hartzen zuten, eta horien erabilera komunala komunitateak arautzen zuen.

Basoek askotariko baliabideak eskaintzen zituzten: sutarako egurra, eta, egur ikatza eginda, sukaldetan erregai gisa erabiltzen zen; etxebizitzak eraikitzeko eta nekazaritzako tresnak egiteko zura; zuhaitzen azalak sokagile eta larru-ontzaileentzat; ikatza sutegietarako; goroldioak, fruitak eta hostoak abereentzat; elikadurarako ehiza eta larruak giza jantziak egiteko.

Luberritzeekin, atzerapen handia gertatu zen basoen hedaduran eta erabileran.

• Lurrak luberritzea

Luberritzeko lanak laborantzarako lur berriak atontzeari egiten dio erreferentzia, normalean lehen basoetarako edo landu gabekoak ziren herri-lurrak.

Lursailak antzinatik luberritu ziren. “Erreturia” izenaz ezagutzen da uztondoak erretzea. Erabilitako prozesua aukeratutako lurri eragitea zen, sastrakatik sustriaietaraino erauzi arte. Pilatutakoa lur xehatuz estaltzen zen, erreketarekin batera ikatz begetal moduko bat lortu arte. Errauts horiek soro guztira banatzen ziren goldatu aurretik.

Luberri horietan, ohitura zen hiru urtez garia landatzea, laugarren urte bat bigarren mailako zereal bat, zekale edo garagarra izan zitekeena, eta bosgarrenean lihoa hartuko zen. Seigarrena lugorri gisa uzten zen lursaila (lurrak atsedenaldi bat har zezan, horrela bere onera ekarriz).

³⁴ Cantera, E, 42 oa.

Un sel o terreno acotado / Saroi bat edo lursai mugatuta

• **Los seles y las bordas**

Los seles eran terrenos comunales, acotados y destinados a pasto, descanso o pernoctación del ganado. Eran parcelas de varias hectáreas, con una distribución circular o cuadrada y en el eje central como orientador una piedra fijada en el suelo (austarria o kortaarria)

Su uso estaba regulado por ordenanzas o contratos con los usuarios a los que estaban cedidos en usufructo.

Así en la carta-fundación de Elgueta se citan como referentes territoriales, entre otros, los seles de Asurtsa (Azurtza) y de Ansola (Aixola).

Parece de interés resaltar que de un aprovechamiento colectivo de amplios espacios naturales, como los seles, con el tiempo se pasó a la apropiación, acotación e individualización de esos espacios.

Babesa hartzeko borda / *Borda para resguardarse*

• Saroiak (Kortak) eta bordak

Saroiak herri-lurrik ziren, esparru mugatuak eta aziendaren larre, atsedenerako edo gaualdi gisa erabiliak. Hainbat hektareako lursailak ziren, egitura zirkular edo karratuarekin, eta erdiko ardatzean lurrean finkatutako harri bat (austarria edo korta-harria) orientatzairen gisa.

Beren erabilera, usufruktuan hartuta zuten erabiltzaileekin eginiko kontratuek edo ordenantzek arautzen zuten.

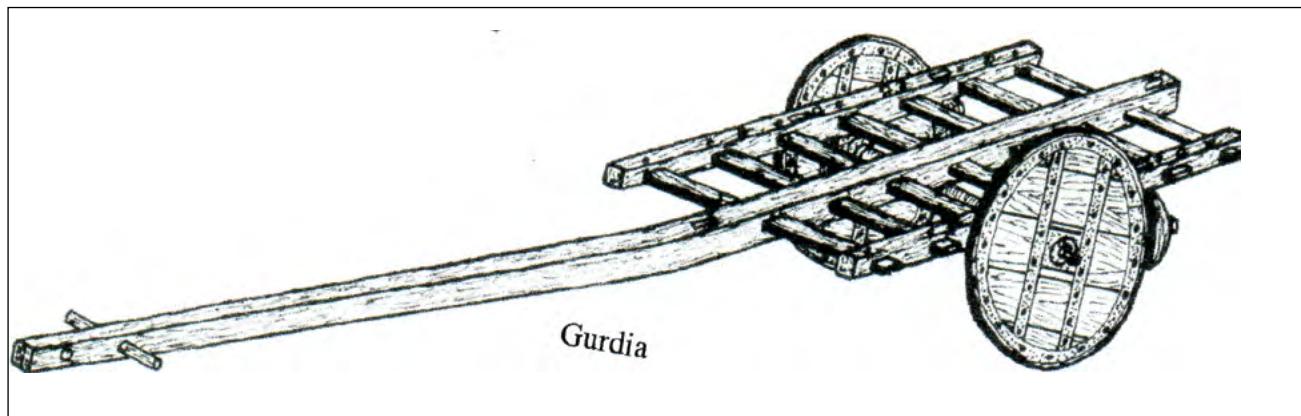
Hala, Elgetako sorrera-gutunean Asurtsa (Azurtza) eta Ansola (Aixola) saroiaiak aipatzen dira lurralde-erreferente gisa, bestek beste.

Interesgarria dirudi azpimarratzea saroien moduko naturagune zabalen aprobetxamendu kolektibo batetik, denborak aurrera egin ahala espazio horiek bereganatzera, mugatzera eta indibidualizatzera igaro zela.

Las bordas (txabolas grandes o saletxes) eran construcciones rurales, normalmente en pleno campo o montaña y en torno a los seles, que se utilizaban para resguardar a los pastores, al ganado o para almacenar productos agrícolas.

(b) Los aperos de labranza

Los aperos de labranza, en cantidad abundante y variable en cada caserío, se remontaban a épocas antiguas, y algunos de ellos tuvieron progresos considerables con la introducción del hierro. Normalmente los útiles de madera eran de construcción casera, y solamente los más complejos eran realizados por artesanos locales, adquiriendo cada vez más importancia el trabajo de los herreros para el utilaje agrícola y el herraje de los animales.

De estos aperos aquí recogidos, vestigios del pasado, apenas se utilizan hoy, debido a la implantación de instrumentos modernos:

- **Elementos de transporte:**

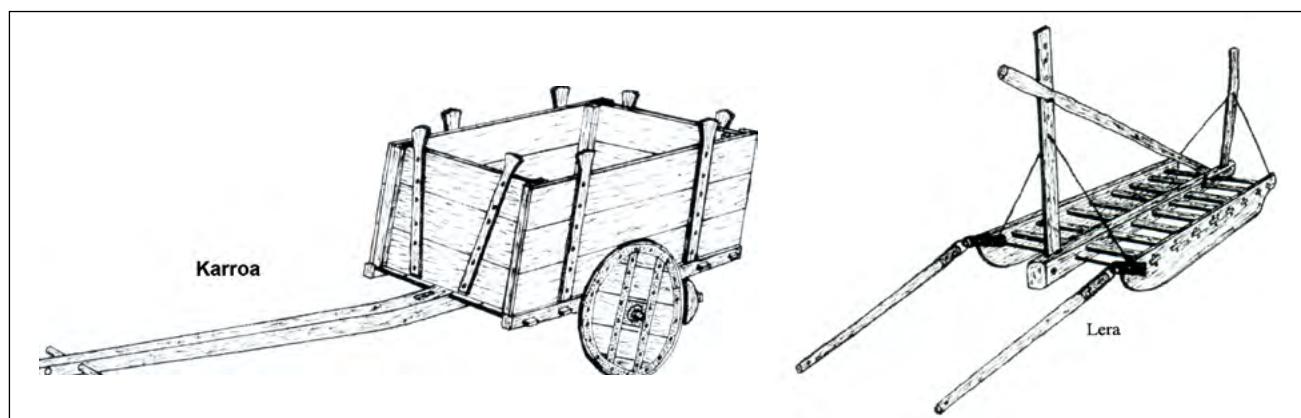
Con estos elementos hay que hacer mención previa de los "yugos" o instrumentos de madera a los que, formando yunta, se sujetan por la cabeza o el cuello los animales que tiran del pértigo del carro o del timón del arado.

- **Gurdia o burdia** (carro convencional y todo de madera con las ruedas recubiertas por llantas metálicas de hierro).

Bordak (txabola handiak edo saletxeak) landa-eraikinak dira, normalean kanpoan edo mendian eta sarrien inguruan, artzainak eta abereak babesteko edo nekazaritzako produktuak gordetzeko erabiltzen zirenak.

(b) Nekazaritzako lanabesak

Baserri bakoitzeko laborantza-lanabes ugari eta aldakorrak antzinako garaietakoak ziren, eta horietako batzuek aurrerapen handiak izan zituzten burdina sartu zenean. Normalean, zurezko tresnak etxean egindakoak izaten ziren, eta konplexuenak bakarrik egiten zituzten bertako artisauak, gero eta garrantzi handiagoa hartuz errementarien lanak nekazaritzako tresneriarako eta animaliak ferratzeko.

Hemen jasotako lanabes horietatik, iraganeko aztarnak, ez dira ia erabiltzen gaur egun, tresna modernoak ezarri direlako:

• Garraio-elementuak:

Elementu horiekin "uztarriak" edo zurezko tresnak aipatu behar dira aldez aurretik; izan ere, hauen bidez uztartzen baitzen tiratzen zuen idi- edo mando-parea, burutik edo lepotik lotuz gurdiaaren edo goldearen pertikara.

- **Gurdia edo burdia** (orga arrunta eta dena egurrezkoa, gurpilak burdinazko hagunez gaineztatuta zituena).

- *Karroa* (carro como el convencional acoplando un cajón para transportar productos o ganados).

- *Lera o narria* (carro sin ruedas para arrastrar y para sujetar al carro convencional).

- **Instrumentos para arar:**

- *Nabarra* (apero que soporta una estructura para efectuar profundos cortes en la tierra).

- *Golde txikia* (arado antiguo de reja a dos lados y basculante).

- *Goldea* (arado moderno metálico, con dos rejas y cuchillas contrapuestas).

- *Besarea (burdinara)* (arado de siete púas metálicas con bastidor de madera),

- *Laia* (instrumento de hierro con dos dientes agudos en sus extremidades inferiores, que se unen en la parte superior en un mango de madera).

- *Alperra* (cilindro de piedra con bastidor de madera).

- *Area* (bastidor de madera con 16 o más púas metálicas).

- *Narra (hesia)* (panel formado por una estructura de madera y varas de avellano o castaño entrelazadas en ella).

- *Frantzia burdinara (marraxkoa o karra-marroa)* (arado totalmente mecánico).

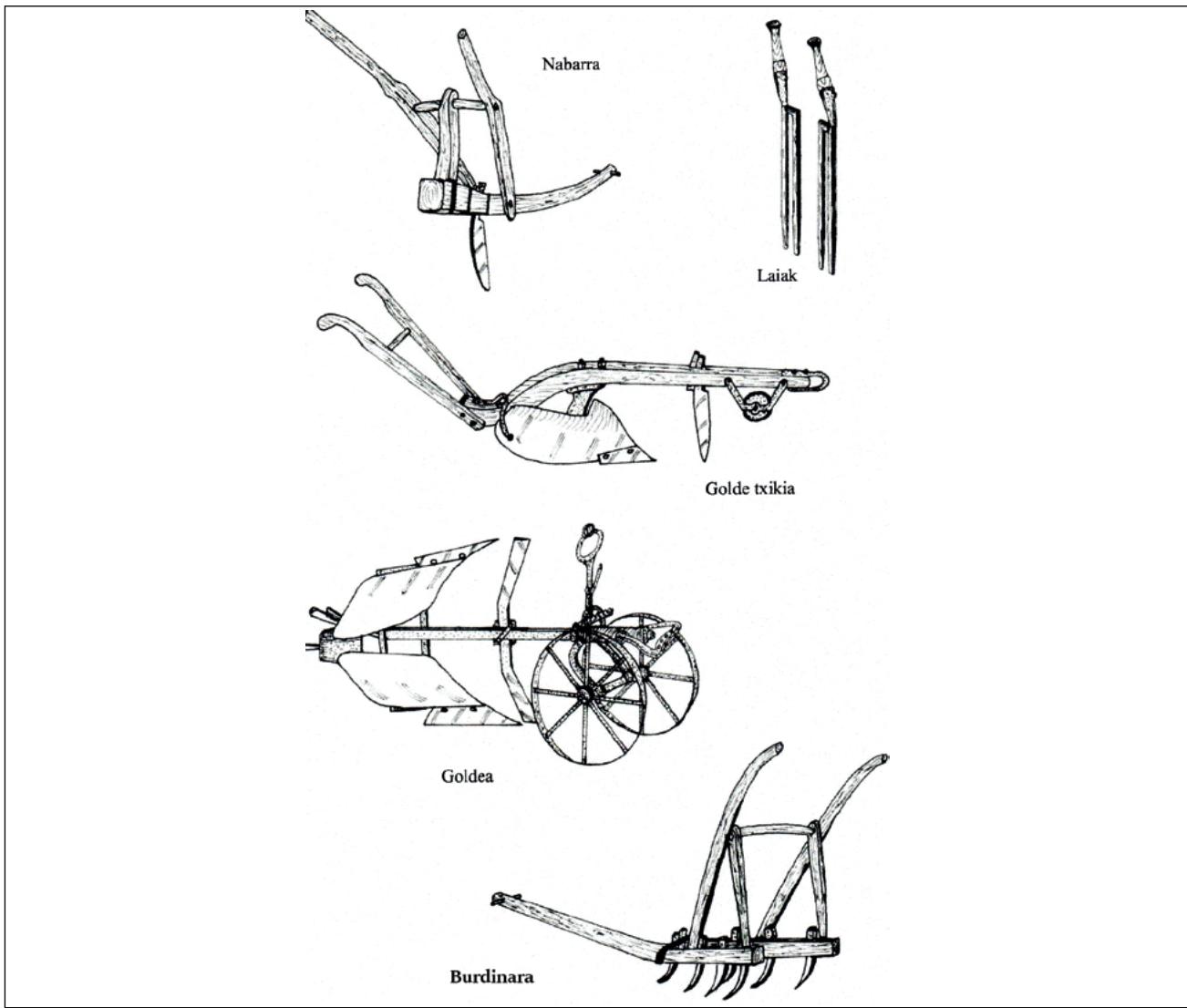
- *Hiruhortza (burdinara) y lauhortza y bostortza* (arados antiguos cuya pieza mecánica de tres o cuatro o cinco púas se sujetaba en el bastidor de madera).

- *Markoa* (marcador de madera para trazar las hileras en la siembra del maíz, alubias, etc.).

- **Karroa** (orga arrunta, baina produktuak edo abereak garraiatzeko kaxoi bat gehitzen zitziona).
- **Lera edo narria** (gurpilik gabeko orga, herrestan eramateko eta orga arruntari eusteko).

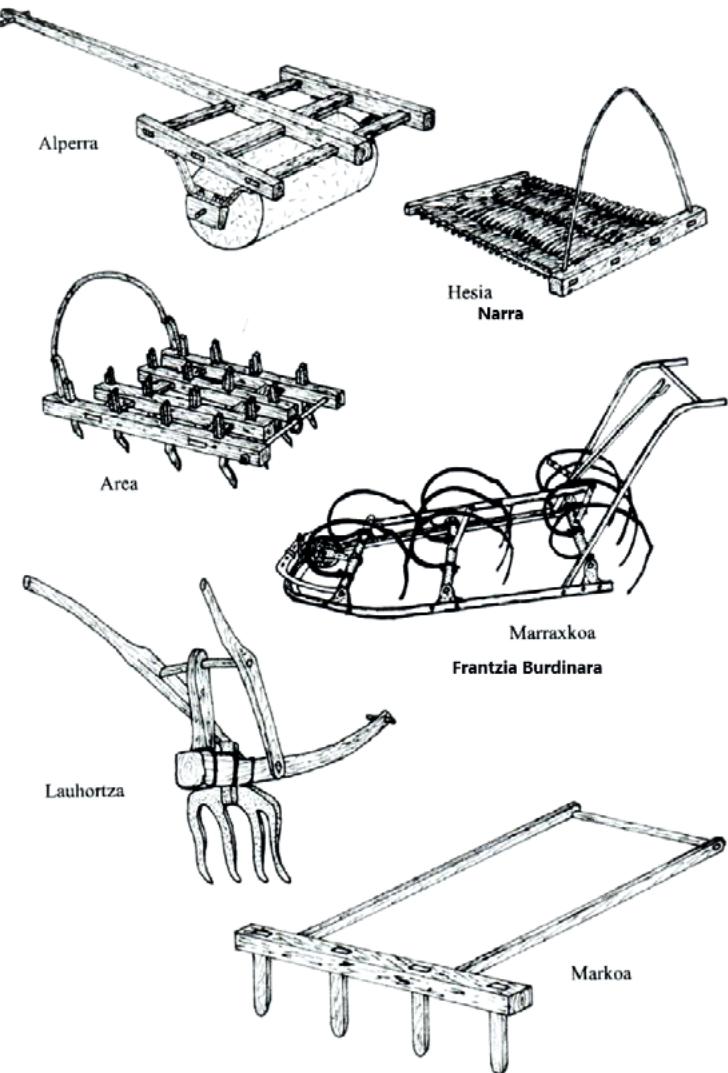
• **Goldatzeko tresnak:**

- **Nabarra** (urrean ebaki sakonak egiteko egitura bat eusten duena).
- **Golde txikia** (burdinazko muturreko golde zaharra bi aldetakoa eta baskulagarria).
- **Goldea** (metalezko golde modernoa, bi muturrekoa eta hortz kontrajarriekin).
- **Besarea (burdinara)** (zurezko bastidoredun goldea, metalezko zazpi hortz zituena),
- **Laia** (burdinazko tresna, muturretan bi hortz zorrotzekin, eta goialdean, helduleku moduan, zurezko kirtena zuena).
- **Alperra** (harrizko zilindroa eta egurrezko bastidorea).
- **Area** (zurezko bastidorea, 16 edo gehiago hortz metaliko dituena).
- **Narra (hesia)** (zurezko egitura batez eta bertan gurutzatutako hurritz edo gaztainondozko makilez osatutako panela).
- **Frantzia burdinara (marraxkoa edo karra-marroa)** (golde erabat mekanikoa).
- **Hiruhortza (burdinaria) eta lauhortza eta bostortza** (antzinako goldeak, hiruzpalau edo bost hortzeko pieza mekanikoa zurezko bastidorean lotuta zutenak).
- **Markoa** (egurrezko markatzailea, artoa, babarrunak, etab. ereiteko ilarak marrazteko).

• **Aperos de corte:**

- **Igtaia** (hoz pequeña).
- **Otasega** (azada ancha con corte).
- **Otajaikia** (cuchilla vertical).
- **Sega** (guadaña).
- **Aiotza (matxetea)** (hoz de material recio y con mango largo).

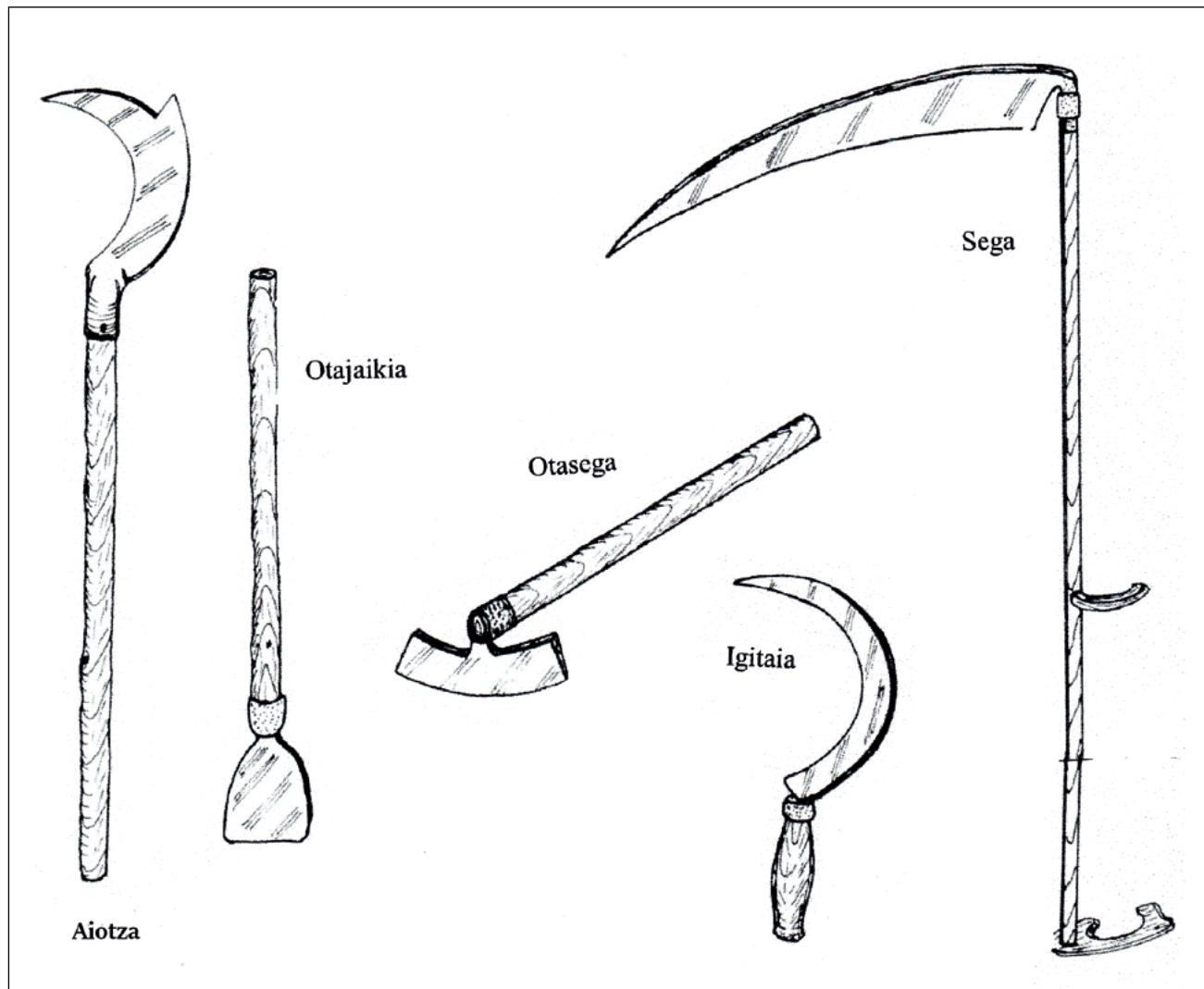

• Ebakitzeko lanabesak:

- **Igitaia** (igitai txikia).
- **Otasega** (aitzur zabala eta ebakiduna).
- **Otajaikia** (hortz bertikala).
- **Sega** (segaina).
- **Aiotza (matxetea)** (material sendoz egindako egitaia eta kирten luzekoa).

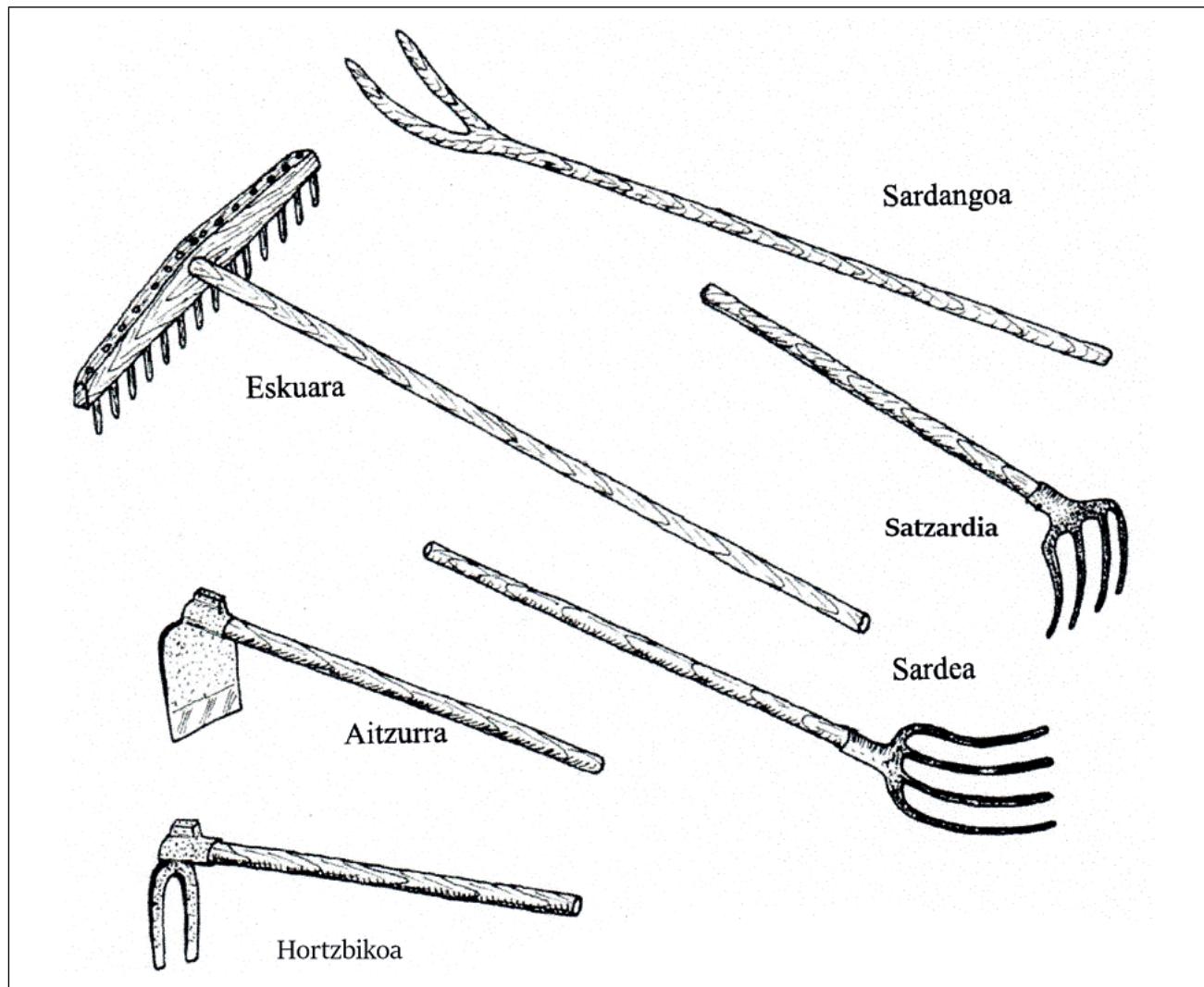
- **Otras herramientas manuales:**

- *Sardangoa* (horquilla de madera).
- *Satzardia* o *kortatxurra* (*lauhortzekoa*) (rastrillo metálico de cuatro púas y mango de madera).
- *Eskuara* (rastrillo totalmente de madera).
- *Sardea* (horca de cuatro púas metálicas).
- *Aitzurra* (azada para mover la tierra).
- *Hortzbikoa* (azada de dos dientes).

- **Eskuzko beste erreminta batzuk:**

- **Sardangoa** (zurezko urkila).
- **Satzardia** edo **Kortatxurra** (*lauhortzekoa*) (*lau arantzadun metalezko arrastelua eta zurezko kirtena zuena*).
- **Eskuara** (erabat zurezkoa arrastelua).
- **Sardea** (*lau arantza metalikoa*),
- **Aitzurra** (*lurra mugitzekoa*).
- **Hortzbikoa** (*bi hortzeko aitzurra*).

(c) Los cultivos principales

En las tierras de Elgeta los cultivos principales a lo largo de estos siglos fueron el trigo, maíz, nabo, patata y otros cultivos forrajeros.

Algunos cereales, como el centeno, la cebada, la remolacha y la avena que tuvieron entre nosotros su importancia, con el tiempo se redujo su cultivo.

Como era tradición sus labores abarcaban cinco períodos: la preparación del terreno o labranza, la siembra, la escarda o arrancado de cardos u otras hierbas, la siega o recolección y el almacenamiento.

Trigo / Garia

Maiz / Artoa

• Cultivo del trigo

El trigo fue el cereal más apreciado y cultivado desde muy antiguo. Su origen procede posiblemente de una región asiática.

Para cultivarlo en el otoño se preparaba la tierra con un arado llano de púas (area) y se hacían pequeños surcos a una distancia de 20 cm.

Sobre noviembre se echaba la semilla a unos 6 cm. de profundidad, mojada con agua hervida para acelerar la germinación. Se asociaba con las habas, colocando estas en filas equidistantes de dos a tres metros.

(c) Labore nagusiak

Elgetako lurretako labore nagusiak, mende hauetan zehar, garia, artoa, arbia, patata eta beste bazka-labore batzuk izan ziren.

Beste zereal batzuek, hala nola zekaleak, erremolatzak, garagarrak eta oloak, gure artean garrantzi handia izan zutenak, denborarekin murriztu egin ziren.

Ohitura zen bezala, lanek bost aldi hartzen zituzten: lurra edo laborantza prestatzea, ereitea, karduak edo beste belar batzuk jorratzea edo erauztea, ebakitzea edo biltzea eta biltegiratzea.

Arbia / Nabo

Patata

• Gariaren laborantza

Garia izan zen oso antzinatik gehien estimatu eta landu zen zereala, eta ziurrenik Asiako eskualde bateko zena.

Lantzeko, udazkenean lurra prestatzen zen hortzdun golde lau batekin (aria), eta ildotxikiak egiten ziren 20 zm.-ko distantziara.

Azaro aldera, hazia 6 zm. inguruko sakoneran botatzen zen, irakindako urarekin bustita, ernetzea bizkortzeko. Babekin lotzen zen, hauek, bi eta hiru metro arteko distantziakideko ilaratan jarri z.

Nacido el trigo, era el momento de proteger el cereal contra los pájaros con una amplia e imaginativa gama de recursos (txorimalos).

Sobre el mes de junio se segaba a mano con la hoz, con ventaja sobre la guadaña. Con la hoz era un trabajo más lento y pesado, pero se cortaba la caña del cereal a poca distancia por debajo de las espigas, y así permitía, una vez concluida la siega, introducir el ganado y alimentarlo con el tallo que aún permanecía en el suelo.

Al segar se disponía un conjunto de espigas atadas (asaua), se apilaban entre 8-15 asauas (mutxurra) en el suelo en forma piramidal, y se colocaban varias mutxurras en pirámides (metas).

Después en las eras se trillaba, con frecuencia golpeando las espigas con dos palos (irabiurra) o contra una piedra o tronco. A continuación se procedía a la criba del grano, práctica que consiste en la separación de la cáscara y la paja del grano. Este grano secado se almacenaba en kutxas de madera situadas en ganbaras o en horreos.

• **Cultivo del maíz**

El maíz es un cereal traído de América, introducido plenamente en nuestro territorio para el siglo XVII.

El cultivo del maíz provocó toda una revolución agraria. En un primer momento se cultivó como alimento para el ganado, y pronto como componente básico de la dieta humana.

Se adaptaba rápidamente a la humedad de nuestra tierra y sus suelos ácidos, produciendo el triple de volumen de grano que el trigo.

Su cultivo supuso un aprovechamiento intensivo del suelo, ya que se alternaba con la de otros productos. En una rotación bianual el cultivo del trigo seguía al del nabo en invierno, sucediendo a éste el del maíz que, sembrado en la primavera y recogido a comienzos de otoño, daba nuevamente paso al trigo.

Behin garia jaiota, zereala txorien aurka babesteko garaia zen, baliabide sorta zabal eta irudimentsu batekin (txorimaloak).

Ekain inguruan, igitaiarekin eskuz ebakitzen zen, segaz ebakita baino abantaila gehiagoarekin. Izan ere, igitaiarekin aritzea lan geldoagoa eta astunagoa bazen ere, zerealaren lastoa oso gertutik mozten baitzen galburuen azpitik, eta horrela, uzta amaitu ondoren, ganadua sartu eta artean lurrean zegoen zurtoinarekin elikatzeko aukera ematen zuen.

Ebikitzean, galburu multzo bat lotuta, sorta bat sortzen zen (azaua), 8-15 azau pilatzen ziren lurrean piramide-forma emanet (mutxurra), eta zenbait mutxur pilatzen ziren piramideetan (metak).

Ondoren, larrainetara eramaten ziren, eta galburuak bi makilekin (irabiurra) edo harri edo enbor baten kontra jotzen ziren. Jarraian, alea bahetzen zen, praktika hori haizearen bidez oskola eta lastoa eta alea bereiztean datza. Lehortutako ale hau, ganbaretan edo garaietan zeuden egurrezko kutxetan gordetzen zen.

• Artoaren laborantza

Artoa Ameriketatik ekarritako zereal bat da, gure lurraldean XVII. menderako erabat sartu zena.

Artoa landatzeak iraultza handia eragin zuen nekazaritzan. Hasieran, abereentzako elikagai gisa landu zen; baina, laster, giza dietaren oinarrizko osagai gisa sartuko zen.

Gure luraren hezetasunera eta bere lur azidoetara azkar egokitzen zen, gariaren ale-bolumenaren hiru halako sortuz.

Haren laborantzak lurzoruaren aprobetxamendu intentsiboa ekarri zuen, beste produktu batzuenarekin txandakatzen baitzen. Bi urtez behingo txandaketa batean, gariaren laborantzari arbiarenak jarraitzen zion neguan, eta horren ondoren, udaberrian ereindako eta udazken hasieran bildutako artoarenak.

Para cultivarlo se preparaba la tierra, labrándola y abonándola con estiércol y cal. Sobre finales de abril se distribuía la semilla en los surcos previamente abiertos. Según el dicho: "San Jorge (23 de abril) es demasiado pronto para sembrar el maíz, ojala si estuviera sembrado en San Marcos (25 de abril)".

Algunas veces, cuando el maíz se sembraba en hileras, se araban las parcelas que quedaban entre ellas. Para ello se utilizaba un pequeño arado (burdinara) tirado por un único animal. Adosado al arado a menudo iba un pequeño apero (narra), que rompía los terrones que pudiera producir el arado, al tiempo que alisaba la tierra.

En octubre y noviembre, ya maduro, se recogía la cosecha.

Se deshojaba a mano cada panocha y posteriormente, antes de proceder a desgranarla, se dejaba secar durante más de un mes en un lugar ventilado y espacio amplio (graneros y ganbaras).

Con el maíz adquieren importancia la laia como apero de labranza y la cal como abono.

La laia permitía remover y airear los suelos, profundizando entre 30 y 50 cm. Era una operación muy dura y necesitaba mucha mano de obra.

• **Cultivo de la patata**

La patata es un tubérculo con muchas variedades que tuvo su origen en América, y entre nosotros se empezó a cosechar ampliamente desde el siglo XVIII.

Este tubérculo se adapta de modo especial a todos los climas templados. A su vez, al producirse bajo tierra, se ve mucho menos afectado por las heladas y pedriscos que el resto de las plantas con desarrollo en superficie, como el trigo y el maíz.

Se cultivó primero como forraje y luego como alimento fundamental en la dieta humana.

Para cultivarla se preparaba la tierra, labrándola y abonándola con estiércol. Sobre primavera (marzo a mayo) se sembraban los pequeños tubérculos semilla a 10-12 cm. de profundidad, cubriendolos de estiércol y tierra. Más tarde se escardaba y la recolección se realizaba sobre agosto, una vez que los tallos se secaban y adquirían un color amarillento.

Lantzko lurra prestatzen zen, goldatu eta simaur eta karez ongarritzen zen. Maiatz aldera, hazia aldez aurretik irekitako ildoetan banatzen zen. Esaeraren arabera: "San Jurgi (apirilaren 23a) artuak eraiteko goizegi, San Markos (apirilaren 25a) artuak erainda balegoz".

Zenbaitetan, artoa ilaratan ereiten zenean, haien artean geratzen ziren lursailak goldatu egiten ziren. Horretarako, animalia bakar batek tiratutako golde txiki bat (burdinara) erabiltzen zen. Goldeari atxikita, sarri, goldeak sor zitzakeen erpilak apurtzen zituen tresna txiki bat (narra) joaten zen, aldi berean lurra leuntzen zuen bitartean.

Urrian eta azaroan uzta biltzen zen.

Artaburu bakoitzari eskuz kentzen zitzaizkion orriak, eta, ondoren, aletu baino lehen, lehortzen uzten zen hilabete baino gehiagoz, leku aireztatu eta zabal batean (aletegiak eta ganbarak).

Artoarekin, garrantzia hartzen dute laiak nekazaritza-tresna gisa, eta kareak, ongarri gisa.

Laiak zoruak mugitu eta aireztatzea ahalbidetzen zuen, 30 eta 50 cm artean sakonduz, oso lan gogorra zen, eta eskulan handia behar zuen.

• Patataren laborantza

Patata barietate askoko tuberkulua da, Amerikan sortu zena, eta gure artean XVIII. mendetik aurrera hasi zen lantzen.

Tuberkulu hau bereziki egokitzen da klima epel guztieta. Aldi berean, lur azpian hazten denez, izozteek eta harri-jasek askoz ere gutxiago erasaten zioten lur gaineko gainerako landareei, hala nola gariari eta artoari.

Lehenik, ganaduarentzako bazka gisa landu zen, eta, gero, giza dietan funtsezko elikagai bihurtu zen.

Patata hazteko lurra landu eta simaurrez ongarritzen zen. Udaberrian (martxotik apirilera) 10-12 zm.-ko sakoneran ereiten ziren hazitarako tuberkulu txikiak, eta sats eta lurrez estaltzen ziren. Geroago jorratu eta ureztatu egiten zen, behar izanez gero. Bilketa abuztuan egiten zen, zurtoinak lehortu eta kolore horixka hartzen dutenean.

• **Cultivo del nabo**

El origen del nabo no está aclarado, pero durante siglos fue un alimento fundamental para la supervivencia humana, y después más utilizado como dieta animal.

Así el cultivo del nabo compensó la desaparición de pastos naturales alimentando al ganado (vacas y bueyes) en régimen de permanencia en los establos.

Además, se cultiva con relativa facilidad y buena productividad.

Para cultivarlo se labraba y abonaba la tierra.

Sobre verano (agosto) se sembraba en línea, con un poco de cal y una separación de 8-10 cm., y se removía normalmente con la azada.

La recolección entre enero-marzo se realizaba a mano. Las hojas del nabo se recogían a mano en noviembre e incluso las raíces o cabezas, pero éstas podían durar todo el invierno hasta abril.

En ocasiones se asociaba con la planta forrajera "pagotxa".

• **Cultivo de otras plantas forrajeras**

El cultivo de las plantas forrajeras que se utilizaban en la alimentación del ganado, sobre todo bovino, era durante el año una tarea de mucha dedicación. Se seguía el mismo proceso de laboreo señalado para los otros cultivos.

Entre estas plantas forrajeras más cultivadas se pueden citar por orden de importancia:

- **Trébol** (*Sekulabedarra*): muy apreciado y con una producción de tres y hasta cuatro siegas al año. No hacía falta una siembra anual, pues la planta podía aguantar cuatro o cinco años, aunque con el tiempo se iba perdiendo.
- **Trébol encarnado** (*Pagotxa*): muy apreciado como forraje y su siembra era anual. Como se ha indicado podía sembrarse entre los nabos.
- **Alfalfa** (*Alpajia*): una vez sembrada podía aguantar de cuatro a cinco años. Al tener las raíces largas soportaba con facilidad las épocas de sequía. Se utilizaba también como heno, muy apreciado como alimento invernal sobre todo para el ganado ovino.
- **Veza** (*Txiderra*) y **avena** (*olua*): normalmente se sembraban juntos y anualmente.

• Arbiaren laborantza

Arbiaren jatorria ez dago argituta, baina giza biziraupenerako funtsezko elikagaia izan zen mendeetan zehar, eta, ondoren, animalientzako dieta bezala erabiliagoa.

Horrela, arbia landatzeak larre naturalak desagertzea konpentsatu zuen, abereak (behiak eta idiak) ukuilu barruetan elikatuz.

Gainera, nahiko erraz eta emankortasun onarekin lantzen da.

Lantzeko lurra goldatu eta ongarritu egiten zen.

Uda aldera (abuztua), lerroan ereiten zen, kare pixka batekin eta 8-10 zentimetroko tartea duela lerroen artean, eta normalean aitzurrarekin edo lauhortzekoarekin (satzardia edo kortatxurra) mugitzen zen.

Urtarrila eta martxoan bitartean eskuz egiten zen bilketa. Arbiaren hostoak azaroan biltzen ziren eskuz, baita sustraiak edo buruak ere, baina horiek negu osoan iraun zezaketen apirilera arte.

Batzuetan, pagotxa bazka-landarearekin batera lantzen zen.

• Beste bazka-landare batzuen laborantza

Abelgorriak, batez ere behiak, elikatzeko erabiltzen ziren bazka-landareak landatzea dedikazio handiko lana zen urtean zehar. Beste laboreetarako adierazitako laborantza-prozesu bera jarraitu zen.

Bazka-landare landuenen artean honako hauek aipa daitezke garrantziaren arabera:

- **Hirusta** (Sekulabelarra): oso preziatua, eta urtean hiru eta lau aldiz ebakitzen zena. Ez zegoen urtero erein beharrik. Landareak lauzpabost urte iraun zezakeen, baina denborarekin galduz joaten zen.
- **Hirusta haragitsua** (Pagotxa): bazka bezala oso preziatua zen eta urtero erein behar zen. Esan bezala, arbien artean erein zitekeen.
- **Alpapa** (Alpajia): erein ondoren, 4-5 urte iraun zezakeen. Sustrai luzeak zituenez, erraz jasaten zituen lehorte garaia. Belar ondu bezala ere erabiltzen zen, oso preziatua neguko elikagai bezala, batez ere ardi-aziendarentzat.
- **Zalke** (Txiderra) eta **oloa** (olua): normalean elkarrekin ereiten ziren eta urtero. Aldi labur

Al desarrollarse en un período corto de tiempo se sembraba en el terreno que quedaba libre una temporada, por ejemplo después del nabo.

- **Los abonos para el cultivo**

Los abonos para el cultivo se utilizaron desde antiguo como fertilizantes orgánicos obtenidos de residuos animales (estiércol), vegetales (restos de cosechas o restos leñosos o de lodos) y minerales.

Es de resaltar el helecho como abono. Con él se consigue una cama de buena calidad para el ganado y mezclado con sus excrementos generaba un estiércol, que tras su almacenamiento a cubierto en la cuadra y posterior fermentación, generaba un excelente abono para la tierra de labor. Para ello debía recogerse en el otoño, cuando comenzaba a secarse y antes de las lluvias, colocándolas en metas (ira-metak).

Según las épocas, y por ausencia de ganado, los abonos estuvieron reducidos y en consecuencia la falta de fertilizantes para el cultivo.

Trabajando con laias / Laiaekin laboratzen

batean garatzen zirenez, denboraldi batez libre geratzen zen eremuan ereiten ziren, adibidez arbia batu eta gero.

• **Laborantzarako ongarriak**

Laborantzarako ongailuak antzinatik erabili ziren ongarri organiko gisa, animalien hondakinatik (satsa edo simaurra), zein landareen hondakinatik (uzta-hondarrak edo zurezko edo lohien hondarrak), edo mineraletatik lortutakoak.

Azpmarratzeko da iratzea edo garoa ongarri gisa. Kalitate oneko azpia zen ganaduarentzat, eta, honen gorotzekin nahastuta, satsa sortzen zuen, zeina ukuiluan estalpean gorde eta ondoren hartzitu ondoren, ongarri bikaina bihurtzen zen lantzko lurrarentzat. Horretarako, udazkenean jaso behar izaten zen, lehortzen hasten zenean eta euriteen aurretek, garo-meteten pilatzeko

Garaiaaren arabera, eta aziendarik ez zegoenean, ongarriak murriztuta egoten ziren, eta, ondorioz, laborantzarako ongaririk ez zen egoten.

Karobia Miraballesen (Elgeta) / Horno de cal en Miraballes (Elgeta)

En el siglo XVII, ante la escasez de abono animal, empezó a utilizarse la cal o material realizado con piedra caliza triturada.

Su uso adecuado mejora las propiedades del suelo y disminuye su acidez. Con el tiempo se analizaron también sus efectos negativos por una aplicación indiscriminada, al no tener en cuenta que solo era beneficiosa para algunos tipos de tierra.

En Elgeta no escaseaba, aunque tenía su coste, y ya en 1780 existían al menos cuatro hornos de cal con piedra cocida para el aprovechamiento conjunto de varios caseríos. Ver en la imagen de la derecha uno de los hornos de cal aún conservados en Miraballes.

• ***La rotación de cultivos***

La técnica de rotación es la sucesión en el tiempo de diferentes cultivos en un mismo suelo.

Su implantación fue decisiva en la agricultura tradicional y evolucionó con la introducción de nuevos cultivos.

Con la rotación se podía conseguir un sistema agrario más equilibrado y perdurable, si además de los cultivos principales, tenía en cuenta los secundarios y la alimentación del ganado.

Esta rotación supuso el paso de un sistema de monocultivo a otro rotativo de policultivo, y ofrecía muchas ventajas.

El suelo se regeneraba por la sucesión de las distintas plantas y ello suponía un mayor abonado de las tierras. Aportaba mayor seguridad y diversidad en la alimentación secuenciando las cosechas. Se obtenía mayor rendimiento de la superficie agrícola y por tanto permitía mayor empleo de la mano de obra de cultivo.

La rotación requiere siempre al iniciar cada cultivo las labores previas de preparación de la tierra con el labrado y abonado, y a la mitad de la cosecha el escardado. En ocasiones se asocian varios cultivos, al coincidir dos o más en el mismo espacio y momento, beneficiándose mutuamente.

XVII. mendean, animalien ongarri eskasia zela eta, karea edo txikitutako kareharriz egindako materiala erabiltzen hasi zen.

Haren erabilera egokiak lurzoruaren propietateak hobetzen ditu eta haren azidotasuna gutxitzen du. Denborarekin, hala ere, bereizi gabeko aplikazio baten ondorio negatiboak ere aztertu ziren, ez baitzen kontuan hartu lur mota batzuentzat bakarrik zela onuragarria.

Elgetan ez zen gabeziarik izan, nahiz eta bere kostua izan, 1780an gutxienez lau kare-labe edo karobi zeuden kareharria egosten zutenak, baserri batzuk elkar lanean aprobetxatzeko. Iku Miraballesen oraindik kontserbatuta dauden karobietako eskuineko irudia.

• **Laboreen txandakatzea**

Txandakatze-teknika lurzoru berean laborantza desberdinaren segida ezartzea da.

Bere ezarpena erabakigarria izan zen nekazaritza tradizionalean, eta eboluzionatu egin zuen labore berriak sartu zirenean.

Txandakatzearekin, nekazaritza-sistema orekatuagoa eta iraunkorragoa lor zitekeen, labore nagusiez gain, bigarren mailakoak eta abereen elikadura ere kontuan hartzen bazituen.

Errotazio honek espezie bakarreko laborantza sistema batetik beste askotariko laborantza sistema batera igarotzea suposatu zuen, eta horrek abantaila asko eskaintzen zituen.

Landare ezberdinaren segidak birstortu egiten zuen lurra, eta horrek lurren ongarritze handiagoa ahalbidetzen zuen. Elikaduran segurtasun handiagoa bermatzen zuen, uztak eta elikaduranitzasuna hurrenkera egokian eskainiz. Nekazaritza-azaleraren errendimendu handiagoa lortzen zen eta, beraz, laborantzako eskulana hobeto erabiltzeko aukera ematen zuen.

Txandakatzea ondo egiteko, laborantza bakoitza hasi baino lehen aurretiazko lanak egin behar ziren; hau da, lurra landu eta ongarritu beti, eta uztaren erdialdera, berriz, jorratu. Batzuetan, hainbat labore lotzen dira, espazio eta une berean bi labore edo gehiago elkartzen direlako, horrela elkarri mesede eginez. Errotazio-teknika lurzoru bereko laborantza desberdinaren segida da.

En la Edad Media y Moderna los sistemas de rotación más perfeccionados siguieron históricamente esta secuencia:³⁵

- **Rotación bienal alternante:** con alternancia anual entre cultivo y barbecho. Las tierras se dividían en dos partes, alternando el cultivo y barbecho.
- **Rotación trienal:** con la división de las tierras en tres parcelas. En una se sembraba en octubre con cereal de otoño (trigo o centeno), en otra se sembraba un cereal de primavera (cebada o avena) y la otra se dejaba en barbecho o de pasto para el ganado. Y así se alternaba sucesivamente en los años siguientes.
- **Rotación bienal continuada:** con la introducción del maíz. Así se seguía este calendario temporal:
 - Noviembre: siembra del trigo, asociado con habas.
 - Julio: recolección del trigo.
 - Agosto: siembra del nabo, asociado con pagotxa
 - Enero-Marzo: recolección progresiva del nabo.
 - Abril: siembra del maíz, asociado con alubias.
 - Octubre: recolección del maíz.

3.1.2. EVOLUCIÓN EN LAS FORMAS DE PRODUCCIÓN

► Siglos XI a XIII.

Desde los inicios de la Edad Media una parte importante de la explotación agropecuaria era el aprovechamiento de los bienes comunales de bosques, baldíos y pastos, que estaban destinados a paliar las diferencias económicas de los vecinos del lugar.

Los bosques, con importante contenido forestal, tenían como especies más originarias el roble, el haya, el castaño y el manzano, y menos el aliso, el fresno, el abedul, el olmo, el arce, el álamo y el nogal. Su uso era compartido por los labradores con carboneros, ferrones y pastores, no sin pleitos y contenciosos entre ellos.

³⁵ Cantera, E. "La agricultura en la Edad Media" pp. 24-25

Erdi Aroan eta Aro Modernoan, errotazio-sistema hobetuenak, historikoki, sekuentzia honen inguruan aritzen ziren:³⁵

- **Bi urtez behingo txandaketa:** urteroko txandakatzea laborearen eta lugorriaren artean. Lurrak bi zatitan banatzen ziren, laborantza eta lugorria txandakatuz.
- **Hiru urtez behingo errotazioa:** lurrak hiru lurzatitan banatzean datza. Batean, urrian, udazkeneko zerealarekin ereiten zen (garia edo zekalea), beste batean, udaberriko zereal bat ereiten zen (garagarra edo oloa) eta, bestea, lugorri uzten zen, edo abereentzako belardi gisa. Eta horrela txandakatzen zen hurrengo urteetan.
- **Bi urtez behingo txandaketa jarraitua:** artoa sartzearekin batera. Horrela gauzatzen zen denbora-egutegi hau:
 - Azaroa: garia ereitea, babekin batera.
 - Uztaila: gariaren bilketa.
 - Abuztua: arbia ereitea, pagotxarekin batera
 - Urtarrila-martxoa: arbia pixkanaka biltzea.
 - Apirila: artoa ereitea, babarrunekin batera.
 - Urria: artoa biltzea.

3.1.2. EKOIZPEN-MODUEN BILAKAERA

► XI.-XIII. mendeak.

Erdi Aroaren hasieratik, nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapenaren zati handi bat baso eta larreetako herri-ondasunen aprobetxamendua zen, tokiko bizilagunen ezberdintasun ekonomikoak arintzeko erabiltzen zirenak.

Basoek zuhaitz-eduki handia zuten, eta espezierik ohikoenak haritza, pagoa, gaztainondoa eta sagarrondoa ziren, eta urriagoak haltza, lizarra, urkia, zumarra, astigarra, makala eta intxaurreondoa. Nekazariekin ikazkinekin, olagizonekin eta artzainekin partekatzen zuten bere erabilera, eta ez haien arteko auzirik gabe.

³⁵ Cantera, E. "La agricultura en la Edad Media", 24-25 orriak.

A su vez, los pastos comunales (seles, bordas) eran aprovechados para los ganados, con predominio del bovino, ovino y porcino. Ellos procuraban alimentos (carne, leche y derivados) y materias primas fundamentales (cuero y lana).

Con el tiempo esas tierras roturadas se dedicaron también al cultivo de cereales, legumbres y hortalizas.

Los métodos agrícolas de esta época, típicamente arcaicos, vienen caracterizados por la precariedad de los útiles o aperos de trabajo, la generalización de un sistema extensivo con utilización de barbecho y rotación, y con escasez de abono.

► **Siglo XIV.**

Durante este siglo de grave crisis se produjo un descenso demográfico, generado por el retroceso de la producción agraria con malas cosechas, guerras incesantes, climatología adversa, tensiones sociales.

Como consecuencia se padeció una escasez y carestía de alimentos, y las consiguientes hambrunas y epidemias por una mala alimentación e higiene de la población.

En la primera mitad de este siglo se vivieron una serie de hambrunas consecutivas y generalizadas (años 1313-15 y 1328-40).

Fue especialmente devastadora la peste negra o bubónica del quinquenio 1347-52 con una importante pérdida de población, y que se repitió hasta seis veces en el siglo.

► **Siglo XV.**

Este siglo aparece con síntomas de recuperación demográfica y fortalecimiento de la actividad económica. Hay una vuelta al campo de la población con la ampliación del espacio roturado dedicado hasta entonces a bordas o seles.

Aprovechando el avance de la deforestación y el aumento de pastizaje, la cabaña vacuna y porcina era la dominante, y en menor cantidad la ovina.

Además, el trabajo rural tuvo alguna orientación al mercado, con el desarrollo del transporte de mercancías, cuando hasta entonces se producía exclusivamente en función de la subsistencia familiar.

Era berean, herri-larreak (saroia, kortak) abereentzat aprobetxatzen ziren, batez ere behiak, ardiak eta txerriak. Horien bidez, elikagaiak (haragia, esnea eta deribatuak) eta oinarrizko lehengaiak (larrua eta artilea) eskuratzenten ziren.

Denborak aurrera egin ahala, luberritutako lur horiek zerealak, lekaleak eta barazkiak landatzeko ere erabili ziren.

Garai hartako nekazaritza-metodoak, arkaikoak ohi zirenak, honako hauek ziren: lanerako tresnen edo lanabesen eskasia, lugorria eta errotazioa erabiltzen dituen sistema estentsibo baten orokortzea eta ongarrien urritasuna.

► XIV. mendea.

Krisi larriko mende horretan beherakada demografikoa gertatu zen, nekazaritza-ekoizpenak atzera egin zuelako, uzta txarrekin, gerra etengabeekin, eguraldi txarrarekin, tentsio sozialekin.

Ondorioz, elikagai gutxi eta garestiak izan zituzten, baita goseteak eta izurriteak ere, herritarren elikadura eta higiene txarrak eragindakoak.

Mende honen lehen erdian ondoz ondoko gosete orokor batzuk bizi izan ziren (1313-15 eta 1328-40 urteak).

Bereziki suntsitzalea izan zen 1347-52 bosturtekoko izurri beltz edo bubonikoa, biztanleriaren galera garrantzitsu batekin, eta, mendean zehar, sei aldiz errepikatu zena.

► XV. mendea.

Mende honetan susperraldi demografikoaren eta jarduera ekonomikoaren indartzearen sintomak agertzen dira. Populazioak berriro landa-eremura jotzen du, ordura arte bordetan edo saroietan erabiltzen zen luberritutako eremua zabalduz.

Basoak soiltzeak aurrera egin, eta larreak ugaritu direla aprobetxatuz, abelgorri eta txerrien zabalkundea zen nagusi, eta kopuru txikiagoan ardiena.

Gainera, landa-lana merkatura bideratu zen nolabait, salgaien garraioaren garapenarekin, ordura arte familiaren biziraupenaren arabera soilik ekoizten baitzen.

► **Siglo XVI.**

En la primera mitad de este siglo surge un importante crecimiento de la producción agrícola, acorde con la evolución demográfica. Las cosechas se basaban en el cultivo de cereales, que eran fundamentalmente trigo, pero también avena y mijo, y que completaban la explotación preferente del bosque y el ganado hasta este momento.

Sin embargo, en este siglo se agudizan los testimonios de la escasez del grano, y las numerosas concordias del transporte del grano de territorios limítrofes para salvar la crisis de subsistencia. Esta insuficiencia de producción de cereales se explica por la gran densidad de población, por una amplia superficie del suelo de bosques espesos y por una arcaica agricultura subordinada al modo de vida pastoril.

Además, en la segunda mitad del siglo la producción agropecuaria sufrió las consecuencias de un clima especialmente frío con nevadas, inundaciones y tormentas. Se destruyeron muchas cosechas y se perdió un importante número de cabezas de distintas especies.

También en los últimos años de este siglo (1596-1603) apareció la peste atlántica, especialmente extensa y mortífera.

► **Siglo XVII.**

La profunda crisis económica en este siglo acentuó la importancia del campo, con una doble transformación intensiva y extensiva, sobre todo desde la segunda mitad de este siglo.

La transformación intensiva va unida a la revolución del maíz. Su cultivo supuso un aprovechamiento intensivo del suelo, ya que se alternaba con la de otros productos.

Así la tierra no descansaba y producía más. No era fácil compaginar una producción intensiva y la disponibilidad de abonos o sustancias fertilizantes. Ello exigía abundancia de estiércol animal, hojas, helechos y argomas.

Pero también las propiedades forrajeras del maíz, combinadas con las del nabo, fueron sustento de una ganadería numerosa, productora de abono. Esta expansión ganadera se canalizó preferentemente hacia bóvidos y ovinos.

► XVI. mendea.

Mende honen lehen erdian, nekazaritza-ekoizpenaren hazkunde nabarmena sortu zen, bilakaera demografikoarekin bat etorri. Uztak zerealen laborantzan oinarritzen ziren, nagusiki garia; baina baita ola eta artatxikia ere, eta ordura arteko basoaren eta ganaduaren ustiapen nagusia osatu zutenak.

Hala ere, mende honetan ale eskasiari buruzko adierazgarriak areagotu egiten dira, bai eta lurralte mugakideetakoekin hitzartutako adostasun ugariak ere, aleen garraioa segurtatze aldera, biziraupen-krisia gainditzeko. Zerealen ekoizpen-eskasia horren arrazoia da populazio-dentsitate handia, baso itxien lurzoru-azalera handia eta artzaintzari emandako bizimoduaren mendeko nekazaritza arkaikoa.

Gainera, mendearen bigarren erdian, nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpenak klima bereziki hotzaren ondorioak jasan zituen, elurteak, uholdeak eta ekaitzak tarteko. Uzta asko suntsitu ziren eta espezie ezberdinako buru asko galdu ziren.

Azken urteetan ere (1596-1603) izurrite atlantikoa agertu zen, bereziki zabala eta hilgarria.

► XVII. mendea.

Mende honetako krisi ekonomiko sakonak landa-eremuaren garrantzia areagotu zuen, eta eraldaketa bikoitza, intentsiboa zein estentsiboa, gertatu zen mende honen bigarren erditik aurrera.

Eraldaketa intentsiboa artoaren iraultzari lotuta dago. Haren laborantzak lurzoruaren aprobetxamendu intentsiboa ekarri zuen, beste produktu batzuenarekin txandakatzen baitzen. Horrela lurrik ez zuen atsedenik hartzen eta gehiago ekoizten zuen. Ez zen erraza ekoizpen intentsiboa eta ongarrien eskuragarritasuna uztartzea. Horrek animalien simaur, hosto, iratze eta oteen ugaritasuna eskatzen zuen.

Hala ere, artoaren bazka-propietateak, arbiarenarekin batera, abelazkuntza ugariaren euskarri izan ziren, eta honek ongarria ekoizten baitzuen. Abeltzaintzaren hedapen hori, batez ere, abelgorrietara eta ardietara bideratu zen.

Por otra parte la transformación extensiva de la producción agrícola vino dada por una primera roturación importante de nuevas tierras cultivables.

No faltaron algunos aprovechamientos de orientación industrial: la plantación del roble para el carbón de las ferrerías, la del lino para el textil, o de la manzana para la obtención de sidra.

Aparecieron nuevas herramientas para el trabajo en las tierras, y gracias al hierro se mejoraron herramientas manuales y de corte. Apoyados en el maíz y ayudados por la ganadería aumentó la población rural. En Guipúzcoa, sin unos datos precisos, se estima en este siglo un 30% de aumento de población, salvándose de la profunda crisis de otras tierras limítrofes (Araba, Castilla).

Sin embargo, los últimos años de este siglo (1690-95) volvieron a ser difíciles por las adversidades climáticas y malas cosechas. En consecuencia aparecieron penurias, acompañadas de múltiples especuladores del mercado de productos por nuestra comarca del Deba.

Este malestar se agravó por las demandas fiscales con motivo de la concesión de donativos o exigencias del Estado (1695-1713).

► **Siglo XVIII.**

A partir de 1700 la labranza empieza a configurarse como actividad dominante, aprovechando la crisis de los sectores no agrícolas.³⁶ Como consecuencia de la intensificación del sistema de cultivo y aumento de la población rural, algunos caseríos se desdoblaron o se convirtieron en varias viviendas.

En efecto, se acelera el crecimiento de la producción agrícola, con un avance de las leguminosas y el progreso de la patata.

También crece la ganadería, llegando a exportar carne. Así las Juntas de Guipúzcoa en el año 1742 obligaron a vender el ganado en las tres ferias de Bergara, Tolosa y Segura. Esta imposición supuso otro malestar añadido porque estaba prohibido venderlo a los revendedores a domicilio, que pagaban más barato pero facilitaban la venta.

³⁶ La crisis del Antiguo Régimen, pag. 42.

Bestalde, nekazaritzaren ekoizpenaren eraldaketa estentsiboa laborantzarako lur berrien lehen luberritze garrantzitsu baten ondorio izan zen.

Industria-orientazioko aprobetxamendu batzuk ez ziren falta izan: burdinoletako ikatzetarako haritza, ehungintzarako lihoa edo sagardoa lortzeko sagarra landatzea.

Lurrean lan egiteko tresna berriak agertu ziren eta burdinari esker, eskuzko eta ebakitzeko erremintak hobetu ziren. Artoaren laborantzan oinarrituta eta abeltzaintzaren laguntzaz, landa-populazioa ugaritu egin zen. Gipuzkoan, datu zehatzik gabe, mende honetan biztanleriaren % 30eko hazkundea izan zela jotzen da, mugakide diren beste lurralte batzuetako (Araba, Gaztela) krisi sakonetik salbu geratu zelarik.

Hala ere, mende honetako azken urteak (1690-95) berriz ere garai zailak izan ziren, ezbehar klimatikoek eta uzta txarrek eraginda. Ondorioz, eskasia agertu zen, eta merkatuaren espekulatzaile ugari izan ziren gure Debako eskualdean.

Ondoez hori larriagotu egin zen Estatuari egin beharreko dohaintzak edo honen eskakizunak zirela eta egindako zerga-eskaeren ondorioz (1695-1713).

► XVIII. mendea.

1700etik aurrera, nekazaritza jarduera nagusi gisa eratzen hasi zen, nekazaritzakoak ez ziren sektoreen krisia aprobetxatuz.³⁶ Laborantza-sistema areagotzearen eta landa-bitzanleriaren hazkundearen ondorioz, baserri batzuk bikoiztu edo etxebizitza aritzetakoak.

Izan ere, nekazaritza-ekoizpenaren hazkundea bizkortu egiten da, lekadunen eta patataren aurrerapenarekin.

Abeltzaintza ere hazten ari da, haragia esportatzera iritsiz. Gipuzkoako Batzar Nagusiek, 1742an, ganadua Bergarako, Tolosako eta Segurako hiru azoketan saltzen behartu zuten. Inposaketa horrek beste ondoez bat ekarri zuen, debekatuta zegoelako etxez etxeko birsaltzaileei saltzea. Hauek merkeago ordaintzen bazuten ere, salmenta erraztu egiten zuten.

³⁶ La crisis del Antiguo Régimen, 42 oa.

En la segunda mitad de este siglo se produce una elevación de los precios agrícolas como consecuencia de años de malas cosechas.

Con la venta o arrendamiento de tierras comunales se promueve un segundo ciclo de roturaciones (1766-90), extendiéndose más allá de lo que parecía razonable. Como efectos derivados se produjeron: deforestación, escasez de los aprovechamientos secundarios del bosque, y sobre todo falta de pastos para el ganado.

Además, era un momento en que aumentaron las necesidades de arbolado para construir o reparar edificaciones públicas y privadas (casas, ferrerías, puentes, molinos, embarcaciones...).

En los últimos años del siglo la ganadería, sobre todo la vacuna, sufrió un sensible retroceso como consecuencia de la escasez de pastos, ausencia de capital, una epidemia contagiosa (1772 en adelante) y siempre la persistencia de conflictos bélicos y sociales.

El siglo termina a nivel provincial en una situación de estancamiento económico. No obstante, mantiene la concepción mercantil de invertir el capital en el campo para asegurar sólidos beneficios, y los que tienen heredades agrícolas, buscan algo más que el cobro anual de una renta.

Siglo XIX.

Desde 1794 a 1876 un ciclo bélico irrumpió en el territorio guipuzcoano: tres invasiones francesas, dos guerras carlistas, guerrillas, ejércitos británicos y portugueses, tropas forales y estatales de todos los colores se batieron sobre estas tierras. Los caseríos sufrieron constantes exacciones de todo tipo y de los dos bandos en litigio.

En la primera mitad de este siglo la agricultura experimentó un avance notable. Estuvo protagonizado por la difusión de cultivos destinados más al autoconsumo que al mercado, como el maíz y la patata; y también por la ganadería, que creció paralelamente a las necesidades de las explotaciones agrícolas y que va adquiriendo consideración de fuente preferente de riqueza.³⁷ Tuvo una tendencia progresiva a la estabulación, permitiendo disponer más intensamente de estiércol.

³⁷ Fernandez Albadalejo pp. 185-190

Mende honen bigarren erdian nekazaritzako prezioak igo egin ziren uzta txarreko urteen ondorioz.

Herri-lurren salmentarekin edo errentamenduarekin luberritzeen bigarren ziklo bat sustatzen da (1766-90), arrazoizkoa zirudiena baino haratago hedatu. Ondorio hauetan izan zituen: baso-soiltzea, basoaren bigarren mailako aprobetxamenduen eskasia eta, batez ere, aziendarentzako larreen falta.

Gainera, eraikuntza publikoak eta pribatuak (etxeak, burdinolak, zubiak, errotak, itsasontziak) eraikitzeko edo konpontzeko zuhaitz-beharrak areagotu egin ziren une batean.

Mendearen azken urteetan, abeltzaintzak, batez ere behi-aziendak, atzerakada nabarmena jasan zuen larre eskasiaren, kapitalik ezaren, epidemia kutsakor baten (1772tik aurrerantzean) eta beti gatazka beliko eta sozialen iraupenaren ondorioz.

Menda probintzia mailan amaitzen da, geldialdi ekonomiko batean. Hala ere, kapitala landa-eremuan inbertitzeko merkataritza-kontzepcioari eusten dio etekin sendoak ziurtatzeko, eta nekazaritza-sailak baditzte, errenta baten urteko kobrantza baino zerbait gehiago bilatzen dute.

XIX. menda.

1794tik 1876ra gerra ziklo bat sartu zen Gipuzkoako lurraldean: hiru frantziar inbasio, bi gerra karlista, gerrillak, britainiar eta portugaldar armadak, foru- eta estatu-armadak, kolore guztietaikoak, borrokatu ziren lurralde hauetan. Baserriek era guztielako ordainarazpenak jasan zituzten etengabe, eta auzitan zeuden bi aldeetatik gainera.

Mende honen lehen erdian, nekazaritzan aurrerapen nabarmena izan zen, merkatura baino gehiago autokontsumora bideratutako laboreen, artoa eta patata kasu, zabalkundearen ondorioz. Era berean, abeltzaintzak ere aurrera egin zuen, nekazaritza-ustiategien premiekin batera, eta aberastasun-iturri nagusitzat hartzen hasi zen.³⁷ Ukuiluratzeko joera progresiboa izan zuen, simaur gehiago izatea ahalbidetuz.

³⁷ Fernandez Albadalejo 185-190 orriak

Al respecto, veamos la comparación de una estadística elgetarra de la cabaña ganadera de los años 1814 y 1865 en número de cabezas:

- Año 1814: 102 bueyes, 404 vacas, 1.500 ovejas.
- Año 1865: bobino (227 bueyes, 287 toros, 1.102 vacas), ovino (203 carneros, 3.048 ovejas), cerda (300), caballar (12 para transporte y 27 para reproducción), asnal (37 para transporte).

Con estos datos se aprecia el crecimiento de la ganadería en estabulación, paralelamente a las necesidades de las explotaciones agrícolas y su utilización como transporte.

En el año 1865 de las 345 explotaciones un 52% tenía bueyes y vacas y un 48% sólo vacas. La vaca era más preferida (68%) que el buey y toro (32%), porque aunque menos fuerte era suficiente para el laboreo agrícola, añadiendo además la capacidad de reproducción y la producción láctea.

Algo también a considerar fue el notable avance de la cabaña ovina directamente relacionada con el retroceso del bosque. Era escaso el ganado mular y caprino, e incluso este último en determinadas épocas estuvo prohibido por causar daños en los campos y los bosques.

En este siglo la Provincia era un hervidero de tensiones sociales. De entre ellas fueron importantes las que enfrentaron a los arrendatarios con sus amos.

Desde 1814 hasta los inicios de la Primera Guerra Carlista, el precio de los cereales tiende a la baja. Ello implica que, a pesar de las condiciones de arrendamiento se habían mantenido estables, la situación económica del inquilino y del pequeño propietario no fue buena.³⁸

Sin embargo, sobre 1840 se produjo un cambio importante, cuando la abolición del diezmo eclesiástico permitió a los propietarios subir la renta de la tierra, que desde entonces y en diversas porciones de dinero y especie, tendió a permanecer estable.

³⁸ Fernandez Albadalejo pp. 376-377

Horri dagokionez, ikus dezagun 1814 eta 1865eko urteetan Elgetako abelburuei buruzko estatistika baten alderaketa, buru kopuruari dagokionez:

- 1814an: 102 idi, 404 behi, 1.500 ardi.
- 1865. urtea: abelgorriak (227 idi, 287 zezen, 1.102 behi), ardiak (203 ahari, 3.048 ardi), txerriak (300), zaldiak (12 garraiorako eta 27 ugalketarako), astoak (37 garraiorako).

Datu horiekin, ukuiluko abeltzaintzaren hazkundea ikusten da, nekazaritza-ustiategien premiekin eta garraio gisa erabiltzearekin batera.

1865. urtean, 345 ustiategietatik % 52k idia eta behiak zituzten, eta % 48k behiak soilik. Behia nahiago zuten (% 68) idia eta zezena baino (% 32); izan ere, nahiz eta ez hain indartsua izan, nahikoa zen nekazaritzako laborantzarako, ugalketarako gaitasuna eta esne-ekoizpena gehituz.

Kontuan hartzeako beste zerbaite ere izan zen: ardi-aziendaren aurrerapen nabarmena, basoaren atzerakadarekin zuzenean lotuta dagoena. Apenas zegoen mandorik eta ahuntz gutxi zegoen, eta azken hau ere, garai jakin batuetan, debekatuta egon zen, soroetan eta basoetan kalteak eragiteagatik.

Mende honetan, Probintzian tentsio sozialak bor-bor zeuden. Horien artean garrantzitsuak izan ziren maizterrak beren nagusiekin aurrez aurre jarri zituztenak.

1814tik Lehen Karlistaldia hasi zen arte, zerealen prezioak behera egin zuen; horrek esan nahi du errentamendu-baldintzak egonkor mantendu baziren ere, maizterraren eta jabe txikiaren egoera ekonomikoa ez zela ona izan.³⁸

Hala ere, 1840an aldaketa garrantzitsu bat gertatu zen; izan ere hamarrenaren deuseztapenak, jabeei, luraren errenta igotzea ahalbidetu zien, eta ordutik aurrera, dirutan eta espezie zati ezberdinatan ordainduta, egonkor mantentzeko joera izan zuen.

³⁸ Fernandez Albadalejo, 376-377 orriak

Esta estabilidad de arriendos permitía a los caseríos tomar iniciativas e innovaciones, pero carecían de capacidad de ahorro para financiarlas, y siempre estaban a expensas de que apareciera algún incremento de la renta.

La estructura de la propiedad de la tierra mantuvo a los mismos rentistas que vivían fuera del municipio. Sin embargo, la desamortización y las ventas municipales trajeron una merma de los comunales, limitándose a terrenos de peor calidad.

A lo largo de este siglo se mantuvo una buena productividad, pero en creciente descenso.

Así se puede apreciar en Elgeta la producción de los principales cereales cosechados y medidos en fanegas:

- Año 1812: trigo (4.597 fa.), maíz (5.578 fa.), castañas (671 fa.)
- Año 1900: trigo (4.466 fa.), maíz (5.300 fa.).

Centrándonos en el año 1812, se advierte que, además de cosechar trigo y maíz, se recogían castañas. La cantidad de los dos cereales en cada caserío era casi siempre un 10% o 20% más de maíz.

De ese año tenemos la relación de los 202 caseríos con esta distribución:

- Máximos de los dos cereales (40 a 50 fanegas): 32 caseríos.
- Medianos de los dos cereales (20 a 40 fanegas): 105 caseríos.
- Mínimos de los dos cereales (10 a 20 fanegas): 65 caseríos.

Desde mediados del siglo XIX se puso en primer plano la industrialización y dejó relegada a la agricultura.

Se empiezan a dar los pasos para el cambio de un modelo de caserío cerealista a otro más forrajero y ganadero vacuno que se va a imponer con contundencia en el siglo XX.

Alokairuen egonkortasun horrek aukera ematen zien baserriei ekimenei eta berrikuntzei ekiteko, baina ez zuten aurrezteko ahalmenik haien finantzatzeko, eta beti zeuden errenta handitzeak arduratuta.

Lurraren jabetzaren egiturak herritik kanpo bizi ziren errentari berberak mantendu zituen. Hala ere, desamortizazioak herri-lurren murrizketa ekarri zuen, hauek kalitate okerreneko lurretara mugatuz.

Mende honetan zehar produktibitate ona mantendu zen, baina gero eta beheragoko joerarekin.

Horrela ikus daiteke Elgetan uztatutako eta anegetan neurtutako zereal nagusien ekoizpenean:

- 1812 urtea: garia (4.597 a.), artoa (5.578 a.), gaztainak (671 a.)
- 1900 urtea: garia (4.466 a.), artoa (5.300 a.).

1812. urtean zentratuta, ikus daiteke garia eta artoa biltzeaz gain, gaztainak ere hartzen zirela. Baserri bakoitzean bi zerealen arteko kopurua ia beti % 10 edo % 20 altuagoa zen artoarena.

Urte horretakoa da 202 baserrien zerrenda eta banaketa hau ageri du:

- Bi zerealetan handienak (40-50 anega): 32 baserri.
- Bi zerealetan ertainak (20-40 anega): 105 baserri.
- Bi zerealetan txikienak (10-20 anega): 65 baserri.

XIX. mendearren erdialdetik aurrerantz industrializazioak hartu zuen aurre eta nekazaritza bigarren planoan utzi zen.

Zerealen ekoizpenera emandako baserri-eredu batetik behi- bazka eta -haziendara gehiago lantzen aldatzeko urratsak ematen hasi ziren, XX. mendean sendo inposatuko dena.

3.2. LA ACTIVIDAD OCUPACIONAL

Durante este período que nos ocupa la mayoría de la población de Elgeta se mantuvo campesina, con la presencia de unos pocos oficios y profesiones.

En esta sociedad inmóvil las nuevas generaciones tenderán a repetir la condición de la familia en la que habían nacido. Así si había nacido campesino o arrendatario la única vía era continuar labrando la tierra en arrendamiento. Solo unas pocas profesiones y oficios, como escribanos, maestros, curanderos, tejeros, molineros etc. traspasaron sus conocimientos y utilaje a algunos de sus descendientes.

Sin embargo, la movilidad social se impuso para los muchos vecinos/as por las migraciones temporales o definitivas, ya que en esos lugares de acomodo realizarán por necesidad otras ocupaciones, normalmente de tipo militar, religioso, artesanal o comercial.

Recogemos de entre los años 1720 y 1900 una referencia media de los pocos oficios y profesiones: unos diez funcionarios municipales o estatales (secretario municipal, cirujano, practicante, escribano, maestro y maestra, alguacil, cartero, tamborilero, alhondigero), unos nueve clérigos (cinco en la parroquia de Elgueta y cuatro en la parroquia de Anguiozar), unos sesenta jornaleros, unos diez molineros, cuatro comerciantes, cuatro canteros, dos albañiles, dos zapateros.

Solo en los inicios del siglo XX dos oficios se vieron incrementados por la implantación de algunos talleres de carpintería y armería (una media de 25 carpinteros y 65 armeros).

Hay que resaltar, dada la escasez de comercio, que, desde antiguo funcionaron dos Alhóndigas o almacenes municipales: una en el núcleo urbano de la Villa y otra en el barrio de Anguiozar. En ellas se hacía provisión de toda clase de cereales, licores, carnes frescas, percales, botones... Con este acopio se comercializaba en condiciones módicas a los vecinos o se les socorría en épocas de malas cosechas o de crisis de subsistencia. Los encargados presentaban periódicamente un balance de entradas y salidas, hacían previsión de existencias, y regulaban cuidadosamente las balanzas, pesas o básculas de medida, pues eran las únicas reconocidas en el municipio.³⁹

³⁹ AME / Libros de pósitos / Legajos 124-125.

3.2. JARDUERA OKUPAZIONALA

Hizpide dugun aldi honetan, Elgetako biztanle gehienak nekazariak izan ziren, bestelako lanbide edo ofizio gutxi batzuekin.

Nekez aldatzen den gizarte honetan, belaunaldi berriek jaio ziren familiaren izaera errepikatzeko joera izango dute. Nekazari edo errentari jaio bazen, bide bakarra lurra errentan lantzen jarraitzea zen. Lanbide eta ofizio bakan batzuek, hala nola eskribauak, maisuek, sendatzaileek, ehuleek, errotarieki eta abarrek, beren ezagutza eta lanabesak beren ondorengoetako batzuei pasa zizkieten.

Hala ere, mugikortasun soziala nagusitu zen herritar askorentzat, aldi baterako edo behin betiko migrazioengatik; izan ere, errotuko leku berri horietan beste lanbide batzuk beteko dituzte, hala behar izanez gero; normalean, militarrekoak, erlijiosoak, artisautzakoak edo merkataritzakoak.

1720. eta 1900. urteen artean, batez beste, udal- edo estatu-mailako hamar bat funtzionario (udaletxeko idazkaria, zirujaua, praktikantea, eskribaua, maisua, aguazila, postaria, danbolinteroa, alondegia), bederatzi bat elizgizon bost Elgetako parrokian eta lau Angiozarreko parrokian), hirurogei bat jornalari, hamar bat errotari, lau merkatari, lau hargin, bi igeltsero eta bi zapatari. XX. mendearren hasieratik, bi lanbide areagotu ziren arotzeriako eta armagintzako tailer batzuen ezarpenaren ondorioz (batez beste, 25 arotz eta 65 armagin).

Antzinatik bi alondegik edo udal-biltegik funtzionatu zuten, bata hiribilduaren gunean eta bestea Angiozar auzoan. Bertan gordetzen ziren mota guztieta zerealak, likoreak, haragi freskoak, perkalak, botoiak, etab. Metaketa honekin, baldintza arinetan merkaturatzen zen, edo uzta txarreko garaietan edo biziraupen-krisialdietan laguntzen zitzaien herritarrei. Arduradunek aldian-aldian sarreren eta irteeren balantzea aurkezten zuten, izakinen aurreikuspena egiten zuten, eta kontu handiz erregulatzen zitzuten balantzak, pisuak edo neurketa-baskulak, udalerrian aintzat hartzen ziren bakarrak baitziren.³⁹

³⁹ AME / Libros de pósitos / 124-125 orri-sortak.

4. LAS RAÍCES PARENTALES

Con estas raíces parentales se ofrecen las genealogías de veintiséis apellidos elgetarras, considerados los más comunes o extendidos. En esta amplia referencia, no exhaustiva, se evidencia una sociedad cerrada en su territorio que derivará en una mayoría de alianzas matrimoniales entre la vecindad, y se apreciará la permanencia de algunos apellidos ligados a caseríos del lugar.

4.1. EL ORIGEN DE LOS APELLIDOS Y LOS CASERIOS

En una comunidad los apellidos familiares son un legado cultural, que nos acercan a sus raíces.

Los apellidos, como nombres de familia para distinguir a las personas, tuvieron una larga historia según las distintas culturas.

En la historia de Euskal Herria es notoria esta evolución.

Con la dominación romana aparecieron inscripciones esculpidas en columnas o lápidas de los siglos I al III antes de Xto. Son reproducciones o bien de los nativos vascos, indicando solo el nombre y la filiación (Simón, hijo de Juan), o bien de los dominadores romanos.

Pero también usaban en aquel período de la dominación romana tres o cuatro nominaciones: el nombre (*praenomen*), la familia (*nomen*), un distintivo personal (*cognomen*), y en ocasiones se añadía un apodo o sobrenombre (*agnomen*). De esta manera era un conocido romano: "Publius (nombre) Cornelius (familia) Scipio (distintivo) Africanus (sobrenombre)".

A partir del siglo V, con la caída del Imperio Romano y la invasión de los pueblos germánicos, se usó de modo generalizado un único nombre, simple o compuesto de dos elementos, al que se impuso la costumbre de añadir el nombre del padre (Bertiz, hijo de Berto).

Entre los siglos VIII al IX se vieron obligados a usar un segundo nombre para distinguir a personas con el mismo nombre de bautismo. La fijación de estos segundos nombres tenía diversa procedencia: patronímicos o derivados del padre u otro antecesor; topónimicos o relativos a la casa solar familiar;

4. AHAIDETASUN SUSTRAIAK

Ahaidetasun-sustrai horiekin, hogeita sei abizen elgetarren genealogiak eskaintzen dira, ohikoenak edo hedatuenak direnak. Aipamen zabal hori ez da zehatza, eta agerian geratzen da gizarte itxi bat dagoela bere lurraldean ezkontza-itunak egiteko, eta tokian tokiko baserriei lotutako abizen batzuk mantentzen direla ikusiko da.

4.1. ABIZEN ETA BASERRIEN JATORRIA

Komunitate batean, familien abizenak ondare kultural bat dira, haien sustraietara hurbiltzen gaituztenak.

Abizenak, pertsonak bereizteko familia-izen gisa, historia luzea izan zuten kultura ezberdinaren arabera.

Euskal Herriko historian nabaria da bilakaera hori.

Erromatarren menderaldian, K.a. I. mendetik III. mendera bitarteko hilarri edo zutabeetan zizelkatutako idazkunak agertu ziren. Erreprodukzioak dira, bai jatorrizko euskaldunenak, izena eta seme-alabatasuna bakarrik adierazita (Simon, Joanen semea), edo erromatar menderatzaileenak.

Baina, menperaldi-garai hartan, hiruzpalau izendapen ere erabiltzen zituzten: izena (praenomen), familia (nomen), norberaren ezaugarri bat (cognomen), eta, batzuetan, ezizen edo goitizena bat gehitzen zen (agnomen). Honela, erromatar ezagun bat zen: "Publius (izena) Cornelius (familia) Scipio (ezaugarria) Africanus (goitizena)".

V. mendetik aurrera, Erromatar Inperioaren erorketarekin eta germaniar herrien inbasioarekin bat, modu orokorrean izen bakar bat erabiltzen hasi zen, simplea edo bi elementuz osatua, honi, aitaren izena gehitzeko ohitura ezarri zelarik (Joaniz, Joanen semea).

VIII. eta IX. mendeen artean bigarren izen bat erabili beharrean izan ziren, bataio izen bera zuten pertsonak bereizteko. Bigarren izen hauen finkapenak jatorri ezberdinak izan zituzten: patronimikoak edo aitarengandik edo beste aurreko batengandik eratorriak; toponimikoak edo

apódicos o derivados de apodos o mote relacionados con características personales, oficios, cargos, animales, parentescos y condición.

Con el siglo IX son frecuentes, sobre todo entre los estamentos sociales más poderosos, los apellidos patronímicos o derivados del nombre del padre u otro antecesor con el añadido de la desinencia (-ez) (de), como Sanchez (hijo de Sancho), Rodriguez (hijo de Rodrigo). Esto responde a que, dada la importancia del culto a los antepasados familiares, la repetición de sus nombres prevalecía en el nombre de pila de las personas descendientes.

Durante los siglos X y XI aparece un cambio fundamental: junto al nombre de pila (Pedro) y el patronímico (Olaegui), comienza a añadirse un elemento topónimico o relativo al lugar de origen o residencia (Elgueta). Así quedaría identificado el tal individuo como Pedro Olaegui de Elgueta.

Con los siglos XIII y XIV el sistema que rige los apellidos se va consolidando con esta identificación: el nombre propio, el patronímico y el topónimico o nombre del solar o caserío del que la persona era natural o vecina, como Juan Aramburu de Sostoa.

A partir del siglo XV va desapareciendo progresivamente el apellido topónimico, con diferencias según los distintos territorios y estamentos sociales. En ello influyó la imposición de la Iglesia, con el Concilio de Trento (1563), en el uso obligatorio de nombres del santoral y de hacer constar en los libros parroquiales los nacimientos, matrimonios y defunciones. Así se hacía constar el nombre cristiano y el apellido hereditario, tanto del padre como de la madre.

En los tiempos modernos (1870), con la creación del Registro Civil, se regularizó y se hizo obligatorio este sistema onomástico: nombre personal, primer apellido paterno y segundo apellido materno. Otras modificaciones actuales y vigentes aparecieron mucho más tarde.

En Euskal Herria y desde antiguo la identidad de un apellido estaba unida a una casa familiar. Unidad de familia, casa y tierras como realidades inseparables. Las tierras dieron nombre a la casa, y la casa dio nombre a la familia.

familiaren oinetxeari buruzkoak; apodikoak edo ezaugarri pertsonalekin, ofizioekin, karguekin, animaliekin, ahaideekin eta baldintzekin lotutako ezizenetatik eratorriak.

IX. mendean sarri gertatzen dira, batez ere estamentu sozial boteretsuenen artean, abizen patronimikoak edo aitaren edo beste aurreko baten izenetik eratorriak (-ez) (noren) desinentzia gehituta, Sanchez (Antsoren semea), Rodriguez (Rodrigoren semea) bezala. Izan ere, familiako arbasoen gurtzaren garrantzia kontuan hartuta, haien izenak errepikatzea nagusitu zen ondorengoen bataio-izenean.

X. eta XI. mendeetan funtsezko aldaketa bat agertzen da: ponteko izenarekin (Pedro) eta patronimikoarekin (Olaegui) batera, elementu toponimiko bat edo jatorrizko edo bizilekuari buruzko elementu bat gehitzen hasten da (Elgeta). Horrela identifikatuko litzateke Pedro Olaegui de Elgueta.

XIII. eta XIV. mendeetan, abizenak arautzen dituen sistema sendotuz joan zen identifikazio honekin: norbere izena, patronimikoa eta toponimikoa edo pertsona naturala edo auzokoa zen oinetxe edo baserriaren izena, hala nola Juan Aramburu Sostoakoa.

XV. mendetik aurrera, toponimia-abizena desagertuz joan zen pixkanaka, lurraldeen eta gizarte-estamentuen araberako ezberdintasunekin. Horretan eragina izan zuen Elizaren inposaketak, Trentoko Kontzilioarekin (1563), santuen izendegiaren derrigorrezko erabilera eta parrokialiburuetan jaiotza, ezkontza eta heriotzak agerraztean. Horrela adierazten ziren kristau-izena eta jasotako abizenak, bai aitarena, bai amarena

Garai modernoetan (1870), Erregistro Zibila sortu zelarik, indarrean zegoen sistema onomastikoa arautu eta derrigorrezkoa bihurtu zen: izen pertsonala; lehen abizena, aitarena; eta bigarren abizena amarena. Gaur egungo eta indarrean dauden beste aldaketa batzuk askoz beranduago agertu ziren.

Euskal Herrian eta antzinatik abizen baten nortasuna familiaren etxe batikotik lotuta zegoen. Familia-unitatea, etxea eta lurraldeko errealitate banazkin gisa hartuta. Lurrek izena eman zioten etxeari, eta etxeak izena eman zion familiari.

El edificio rural de esta casa era el caserío como unidad de producción y de autoconsumo.

Durante siglos la identidad de un individuo consistió en la vinculación social y cultural de la persona con la casa donde moraba. Cuando se apelaba o nombraba a la casa, era como hablar de uno mismo y presentarse ante los otros. El individuo era, en su identificación social, un “miembro de”, un “pertenecido a” una casa.

Algo propio de los caseríos vascos es que todos tienen un nombre propio, reconocido por las autoridades y vecinos, y su nombre habitualmente es invariable a través de su historia, a pesar de las posibles remodelaciones del edificio o del cambio de moradores.

También desde antiguo muchos de los apellidos más extendidos en Elgeta estuvieron ligados a determinados caseríos.

Sin duda los caseríos son el origen de muchos apellidos vascos. En su topónimo o nombre propio, como ocurre en los de Elgeta, casi siempre tienen referencias de carácter topográfico (Altube = debajo del alto), vegetal o geológico al paraje en el que se asientan (Aranzeta= ancho valle); o en menos ocasiones reciben el nombre de la producción u oficio del morador o dueño (Ansoategui = lugar de Anso).

Etxe horretako landa-eraikina baseria zen, ekoizpenerako eta autokontsumorako unitate gisa.

Mendeetan zehar, gizabanako baten nortasuna pertsonak bera bizi zen etxearekin zuen lotura sozial eta kulturala izan zen. Etxea aipatzea, izendatzea, norberari buruz hitz egitea eta besteen aurrean aurkeztea bezala zen. Gizabanakoa, bere errealtitate historikoan, “Etxeko kide” bat zen, “Etxekoa izate” bat.

Euskal baserrien berezko ezaugarria da guztiak izen propioa dutela, agintariek eta bizilagunek aitortua, eta haien izena, normalean, aldaezina izaten da historian zehar, eraikinaren birmoldaketak edo bizileku-aldaketak gorabehera.

Elgetako abizen hedatuenetako asko ere baserri jakin batzuei lotuta egon ziren antzinatik.

Baserriak dira euskal abizen askoren jatorria. Bere toponimoan edo izen propioan, Elgetakoetan gertatzen den bezala, ia beti erreferentzia topografikoak (Altube = gainaren azpian), begetalak edo geologikoak dituzte kokatuta dauden parajearen (Aranzeta = ibar zabala); edo, gutxiagotan, bizilekuaren edo jabearen ekoizpen edo lanbidearen izena jasotzen dute (Ansoategui = Ansoren lekua).

4.2. ELGETAKO HOGETASEI GENEALOGIAK / **VEINTISÉIS GENEALOGÍAS DE ELGETA**

A. ALBISTEGUI 131	J. BERRAONDO 194	S. OJANGUREN 247
B. ALTUBE 140	K. CECEAGA 199	T. OLAEGUI 253
C. ALZUARAN 144	L. EGOCHEAGA 204	U. OLAÑETA 258
D. ANSOATEGUI 146	M. ELCORO 209	V. RETOLAZA 270
E. ARANCETA 154	N. GALLAZTEGUI 220	W. SAGASTIGUCHIA ... 274
F. ARANZABAL 165	O. IRAZABAL 228	X. SARASQUETA 278
G. ASCASIBAR 175	P. ITURRI 232	Y. SOSTOA 283
H. BASAURI 181	Q. MARQUIEGUI 236	Z. TELLERIA 286
I. BEISTEGUI 190	R. MENDIGUCHIA 243	

(Abizen bakoitzean dago orrialdeei buruzko erreferentzia /
En cada apellido está la referencia a la página)

- Genealogia edo ahaidetasun talde hauek Elgetako historian hedatutako hogeitasei euskal abizenen mapak dira.

Estas genealogías o grupos de parentesco son mapas de los veintiséis apellidos vascos más comunes y extendidos en la historia de Elgeta.

- Abizen baten ondorengo mapa bakoitzak adar ezberdinetara hedatutako enbor komun bat deskribatzen du.

Cada mapa descendente de un apellido describe un tronco común con la extensión a las distintas ramas.

- Hemen agertzen diren abizen guztiak euskal abizenak dira. Horrela hartzen dira osagairen bat euslalduna delako, edo, are gehiago, konposatzeko modua halakoa delako. Abizen hauek, garaien arabera, modu ezberdinean transkribatuta egon zitezkeen, Aranceta adibidez (Aranzeta, Arançeta)

Todos los apellidos que aquí aparecen son apellidos vascos. Se consideran como tales porque alguno de sus componentes lo sea, o incluso simplemente porque lo sea la forma en la que están compuestos. Estos apellidos según los tiempos pudieron estar transcritos de modo diferente, como por ejemplo Aranceta (Aranzeta, Arançeta).

- Abizenen esanahia eta etimologia aurkezterakoan, Koldo Mitxelena hizkuntzalariaren "Apellidos vascos" liburuan (Txertoa argitaletxea, Donostia, 1955) liburuko orientabideak jarraitu dira.

Eta osagarri gisa Jaime Querejetaren "Diccionario Onomástico y Heráldico Vasco" (Euskal Entziklopedia Handia Liburutegia, Bilbo, 1970) lana erabili da.

Al presentar la significación y etimología de los apellidos se ha seguido las orientaciones del lingüista Koldo Mitxelena en su libro "Apellidos vascos" Editorial Txertoa, San Sebastian, 1955. Y como complementario se ha utilizado a Jaime Querejeta en "Diccionario onomástico y Heráldico Vasco". Biblioteca Gran Enciclopedia Vasca, Bilbao, 1970.

- Bildutako dokumentazioari esker, 1600etik 1900era jaiotako persona guzti horien ahaideasuna aurkitu ahal izan da. Hauetako asko Elgetan bizi izan ziren. 1900. urtean ere, biztanleen % 88 Elgetakoa zen, eta % 12 baino ez inguruko herrietakoak (Bergara, Elorrio, Arrasate, Eibar, Oñati...).

La documentación recogida permite reconstruir aproximadamente desde 1600 a 1900 todas estas personas que nacieron y muchas de ellas que permanecieron viviendo en Elgeta. Aun en 1900 un 88% de la población era nativa de Elgeta, y solo un 12% procedentes de pueblos limítrofes (Bergara, Elorrio, Arrasate, Eibar, Oñati...).

- Data guztiak Elgetako eta Angiozarreko parroquia-elizetan egindako bataio- eta ezkontza-erregistroetatik jasotakoak dira, beste leku batzuetatik etorritako pertsona batzuk izan ezik.

Todas las fechas están referidas a los registros de bautismo y matrimonio formalizados en las iglesias parroquiales de Elgeta y de Angiozar, a excepción de algunas personas venidas de otros lugares.

- Genealogia horietan erregistraturiko pertsona asko ondorengorik gabe desagertzen direla ikusten da, seme-alabarik izan ez zutelako, edo beste lurralte batzuetara emigratu zutelako, edo bigarren deituraren bakarrik agertzen ziren hurrengo belaunaldian desagertzen ziren emakume-emazteak zirelako.

Se apreciará que muchas de las personas registradas en estas genealogías desaparecen en sus descendientes, o bien porque no tuvieron prole, o bien porque emigraron a otras tierras, o bien porque eran mujeres-esposas que solo aparecían en el segundo apellido y desaparecían en la siguiente generación.

A. ALBISTEGUIREN GENEALOGIA

Albistegui (Albiztegui, Albiztegi) abizenaren esanahia “belar lekua” izan daiteke.

Bere etimologiak [albitz-etik] (belar onduetatik) eta [-tegi] (-ko lekua edo etxea) sortua dirudi. (Ikus K. Mitxelena art. 32).

Elgetako Izuziaga auzoko Udaegi baserri zaharrari lotutako abizena da.

El apellido Albistegui (Albiztegui, Albiztegi) puede significar “lugar de heno”.

Su etimología parece devenir de [albitz] (heno) con sufijación de posesión [-tegi] (lugar o casa de). (ver K. Mitxelena art. 32).

Es un apellido ligado al antiguo caserío Udaegi en el barrio de Izuziaga de Elgeta.

I. BELAUNALDI EZAGUNA

I.1. Martin Ibañez Albistegui -

Catalina Albistegui e Olaegui.

Elgetan (1567) ezkonduak eta semeak:

Pedro Ibañez (1568) eta Juan Ibañez (1575) Alvistegui Alvistegui.

II. BELAUNALDIA

II.1. Pedro Ibañez Albistegui Albistegui (1568) -

Estibaliz Loidi.

Elgetan (1594) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan (1595), Martin (1597), Pedro (1599), Francisco (1602), Maria (1605), Mateo (1607) eta
Maria Antonia (1611) Albistegui Loidi.

III. BELAUNALDIA

III.1. Martin Albistegui Loidi (1597) -

Maria Perez Arancetarekin ezkondua eta semeak:

Juan (1628), Pedro (1630), Francisco (1632) eta Martin (1633) Albistegui Aranceta.

III.2. Pedro Albistegui Loidi (1599) -

Maria Martinez Izarraga Aguirrebeña.

Elgetan (1630) ezkonduak eta seme-alabak:

Francisca (1632), Francisco (1634), Ignacio (1637), Nicolás (1643) eta Pedro (1646) Albistegui
Izarraga.

- III.3. Francisco Albistegui Loidi (1602) -
Maria Estibaliz Lapurdi Uroxoalegui.
Elgetan (1648) ezkonduak eta alabak:
Marina (1649) eta Francisca (1653) Albistegui Lapurdi.
- III.4. Mateo Albistegui Loidi (1607) -
Maria Antonia Lobiano Izarraga.
Elgetan (1646) ezkonduak eta seme-alabak:
Mariana (1646), Maria Josefa (1649), Lucas (1651), Benito (1655) eta Isabel (1659)
Albistegui Lobiano.
- IV. BELAUNALDIA**
- IV.1. Juan Albistegui Aranceta (1628) -
Maria Orbe Iturri.
Elgetan (1660) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1661), Martin (1663), Josefa (1667), Domingo (1669), Francisca (1673), Mariana (1675)
eta Maria Sebastian (1679) Albistegui Orbe.
- IV.2. Pedro Albistegui Aranceta (1630) -
Antonia Zuloeta Aguirre.
Elgetan (1665) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin (1666), Maria (1670), Jose (1674), Juan (1675), Pedro (1677) eta Maria Ignacia (1680)
Albistegui Zuloeta.
- IV.3. Martin Albistegui Aranceta (1633) -
Francisca Aranceta Echavarria.
Elgetan (1661) ezkonduak eta seme-alabak:
Isabel (1662), Marina (1667), Engracia (1672), Juan (1673), Antonia (1676), Pedro (1677),
Martin (1679) eta Marilin Ignacio (1682) Albistegui Aranceta.
- IV.4. Pedro Albistegui Izarraga (1646) -
Francisca Marquiegui Mecolalde.
Elgetan (1673) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Francisca (1674), Francisco (1678), Nicolás (1680) eta Juan (1684) Albistegui Marquiegui.
- IV.5. Lucas Albistegui Lobiano (1651) -
Francisca Zabaleta Maserriaga.

Elgetan (1680) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1680), Jose(1682) eta Pedro (1684) Albistegui Zabaleta.

- IV.6. Benito Albistegui Lobiano (1655) -
Isabel Gallaztegui Ansoategui.
Elgetan (1678) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1678), Isabel (1680), Ana Maria (1684), Francisco Benito (1687) eta Ignacio(1689)
Albistegui Gallaztegui.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Martin Albistegui Orbe (1663) -
Ana Maria Zuloeta Campos.
Elgetan (1694) ezkonduak eta seme-alabak:
Ursula Maria (1697), Juana Maria (1698), Francisco Antonio (1701), Martin Ignacio (1703),
Joaquin (1706), Maria Joaquina (1710), Ventura Hipólito (1711) eta Josefa (1713) Albistegui
Zuloeta.
- V.4. Domingo Albistegui Orbe (1669) -
Magdalena Zabala Berriorekin ezkondua eta alaba bat:
Ana Maria (1697) Albistegui Zabala.
- V.5. Martin Albistegui Zuloeta (1666) -
Ana Maria Albisua Aranceta.
Elgetan (1685) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1686), Ana Maria (1689) eta Martin (1692) Albistegui Albisua.
- V.6. Pedro Albistegui Zuloeta (1677) -
Lucia Aranzabal Urrupain.
Elgetan (1702) ezkonduak eta seme-alabak:
Marina (1704), Jose Antonio (1715), Pedro (1721) eta Ana Maria (1725) Albistegui Aranzabal.
- V.7. Juan Albistegui Aranceta (1673) -
Francisca Aranceta Altube.
Elgetan (1697) ezkonduak eta seme-alabak:
Gregorio (1697), Joaquina (1699), Vicente (1700), Ana Maria (1701), Domingo (1704),
Juan (1706) eta Francisco (1709) Albistegui Aranceta.

- V.8. Nicolas Albistegui Marquiegui (1680) -
Maria Ignacia Egubide-Asula Echevarria.
Elgetan (1710) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina (1713), Luis Jose (1716), Juan (1719), Jose Luis (1722), Cristobal (1725),
Francisca (1728), Juana Ignacia (1729) eta Francisco (1732) Albistegui Egubide-Asula.
- V.9. Juan Albistegui Marquiegui (1684) -
Maria Antonia Sarasqueta Raizabal (1683).
Elgetan (1716) ezkonduak eta seme-alabak:
Rafaela (1717), Juan (1720) eta Domingo (1725) Albistegui Sarasqueta.
- V.10. Pedro Albistegui Zabaleta (1684) -
Maria Antonia Arbulu Gallaztegui.
Elgetan (1710) ezkonduak eta seme-alabak:
Blas Joaquin (1725) eta Isabel (1727) Albistegui Arbulu.
- V.11. Ignacio Albistegui Gallaztegui (1689) -
Agustina Olañeta Berraondo.
Elgetan (1715) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose (1716), Ignacio (1718), Mariana (1721), Ignacio (1724), Maria Ana (1726),
Leon Andres (1730), Andres Calixto (1732) eta Martin Domingo (1739) Albistegui Olañeta.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Francisco Antonio Albistegui Zuloeta (1701) -
Maria Ignacia Irazabal Lamariano (Bergara, 1709).
Elgetan (1729) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1730), Juana Ignacia (1731), Francisca Ignacia (1735) Francisco Antonio
(1737), Simona Angela (1739), Jose Ignacio (1742), Agustina Josefa (1744),
Pedro Martin (1746), Juana Melchora (1750) eta Francisca Antonia (1756) Albistegui Irazabal.
- VI.2. Martin Ignacio Albistegui Zuloeta (1703) -
Ana Maria Aranceta Altube.
Elgetan (1694) ezkonduak eta semeak:
Domingo (1696) eta Jose (1704) Albistegui Aranceta.

- VI.3. Juan Albistegui Albisua (1686) -
Agustina Ojanguren Orbe (1684).
Elgetan (1711) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1712), Jose (1716), Manuela (1718) eta Ana Maria (1720) Albistegui Ojanguren.
- VI.4. Gregorio Albistegui Aranceta (1697) -
(a) Josefa Gutierrez Vegarekin lehenengo ezteietan ezkondua eta seme-alabak:
Vicente (1722), Manuel Antonio (1725), Manuela Josefa (1730), Juan Bautista (1731) eta
Domingo Jose (1733) Albistegui Gutierrez.
(b) Maria Antonia Zigaran Baizcoitiarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1737) ezkondua eta semeak:
Antonio Maria (1738) eta Antonio (1747) Albistegui Zigaran.
- VI.5. Domingo Albistegui Aranceta (1704) -
Francisca Gallaztegui Madarte (1705).
Elgetan (1726) ezkonduak eta semeak:
Jose Bautista (1727), Pedro Pascual (1729) eta Lucas Ignacio (1730) Albistegui Gallaztegui.
- VI.6. Juan Albistegui Aranceta (1706) -
Magdalena Gallaztegui Madarte.
Elgetan (1726) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Francisca (1727), Josefa (1729), Gregorio (1731), Jose Domingo (1734),
Pedro Angel (1737), Juan Pablo (1739), Micaela Ignacia (1741), Sebastian (1744), Juana (1746)
eta Magdalena (1749) Albistegui Gallaztegui.
- VI.7. Juan Albistegui Egurbide-Asula (1719) -
Josefa Iturbe Galarraga.
Elgetan (1742) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Ignacia (1743), Agustina (1745), Maria Ignacia (1749) eta Juan Domingo (1754)
Albistegui Iturbe.
- VI.8. Cristobal Albistegui Egurbide-Asula (1725) -
Ana Maria Elcoro Obiagarekin ezkondua (1749) eta seme-alabak:
Josefa Ignacia (1771), Agueda (1773) eta Pedro Francisco (1784) Albistegui Elcoro.

VI.9. Juan Albistegui Sarasqueta (1720) -
Marina Elcoro Aranceta.
Elgetan (1743) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1745), Juana Bautista (1747), Josefa (1750), Juan Jose (1751), Maria Josefa (1753),
Josefa Teresa (1755), Agustina Josefa (1759), Manuel (1762) eta Feliciana Josefa (1765)
Albistegui Elcoro.

VI.10. Jose Albistegui Olañeta (1716) -
Agustina Orbe Raizabal (1719).
Elgetan (1739) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Antonio (1740), Juan Jose (1742), Ignacio (1744), Maria Ana (1748), Antonia Maria (1749),
Maria (1752) eta Ana Maria (1753) Albistegui Orbe.

VI.11. Ignacio Albistegui Olañeta (1718) -
Joaquina Fuldain Galarraga (1721).
Elgetan (1765) ezkonduak eta alaba bat:
Agustina (1766) Albistegui Fuldain.

VI.12. Martin Domingo Albistegui Olañeta (1739) -
Manuela Aguirrebeña Larrañaga.
Elgetan (1765) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1767), Manuela (1769), Manuel Antonio (1774), Martin (1777),
Micaela Ignacia (1780) eta Josefa Francisca (1783) Albistegui Aguirrebeña.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Francisco Antonio Albistegui Irazabal (1737) -
Manuela Loidi Gaztelu (Angiozar, 1739).
Elgetan (1764) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacia Francisca (1765), Francisco Antonio (1766), Jose, Manuel (1768), Juan Domingo (1771),
Jose Antonio (1773), Ramon Maria (1775), Pedro (1779), Micaela (1783) Albistegui Loidi.

VII.2. Domingo Albistegui Aranceta (1696) -
Maria Ignacia Olañeta Azcarate (1710).
Elgetan (1734) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa (1735), Maria Gabriela (1736), Maria Josefa (1737),
Magdalena Ignacia (1742), Juan (1744), Jacinto (1746), Juan Ignacio (1749),
Josefa Ignacia (1752) eta Esteban Antonio(1754) Albistegui Olañeta.

- VII.3. Gregorio Albistegui Gallaztegui (1731) -
Rosa Aldecoa Barrenechea.
Elgetan (1760) ezkonduak eta alaba bat:
Maria (1760) Albistegui Aldecoa.
- VII.4. Juan Domingo Albistegui Iturbe (1754) -
Manuela Josefa Olañeta Albistegui (1758).
Elgetan (1787) ezkonduak eta alabak:
Agustina (1788), Francisca Antonia (1790) eta Agustina Josefa (1808) Albistegui Olañeta.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Francisco Antonio Albistegui Loidi (1766) -
Ana Maria Sagastiguchia Albistegui (1761).
Elgetan (1790) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Fermina (1791), Francisco Antonio (1793), Juan Angel (1798) eta Manuel Antero (1803)
Albistegui Sagastiguchia.
- VIII.2. Jose Manuel Albistegui Loidi (1768) -
Ana Maria Telleria Raizabal (1769).
Elgetan (1796) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Dominica (1796), Manuel Jose (1797), Maria Melchora (1802), Francisco Antonio (1806)
eta Francisco Antonio (1809) Albistegui Telleria.
- VIII.3. Juan Ignacio Albistegui Olañeta (1749) -
Maria Antonia Gallaztegui Larrañaga.
Elgetan (1773) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ignacia (1774), Marcos Martin (1777), Ignacio (1783), Maria Magdalena (1785),
Domingo (1788) eta Juan Santos (1791) Albistegui Gallaztegui.

IX. BELAUNALDIA

- IX.1. Francisco Antonio Albistegui Sagastiguchia (1793) -
Marina Ciarra Cengotitabengoa (1793).
Elgetan (1814) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin Esteban (1814), Juan Blas (1816), Jose Miguel (1820), Felipe Ascensio (1825) eta
Maria Angela (1828) Albistegui Ciarra.

- IX.2. Juan Angel Albistegui Sagastiguchia (1798) -
Maria Barrutia Aguirrebeña (1810).
Elgetan (1829) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria (1831), Antonio Guillermo (1833), Maria Martina (1835), Juan Agustin (1842) eta
Antonio Maria (1845) Albistegui Barrutia.
- IX.3. Manuel Jose Albistegui Telleria (1797) -
Juana Bautista Aranzabal Berraondo (1796).
Elgetan (1819) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco (1822), Ana Josefa (1828) eta Vicenta Angela (1832) Albistegui Aranzabal.
- IX.4. Ignacio Albistegui Gallaztegui (1783) -
Manuela Aranzabal Aranzabal (1781).
Elgetan (1808) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacio Maria (1809) eta Josefa Pascuala (1814) Albistegui Aranzabal.
- IX.5. Domingo Albistegui Gallaztegui (1788) -
Maria Ignacia Aristi Gaztelu Egurbide.
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Antonia (1810), Juana Maria (1815), Jose Vicente (1818) eta Domingo (1821)
Albistegui Aristi.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Martin Esteban Albistegui Ciarra (1814) -
Josefa Ignacia Izarraga Beistegui.
Elgetan (1839) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Antonio (1841), Manuel Ignacio (1845), Maria Feliciana (1847), Felipe Maria (1850),
Ventura Maria (1854), Eleuterio Maria (1858), Jose Isac (1860), Ambrosio (1861), Tiburcio (1865)
Albistegui Izarraga .
- X.2. Juan Blas Albistegui Ciarra (1816) -
Maria Micaela Aranceta Arizaga (1813).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1841), Maria Josefa (1841), Maria Dominica (1842), Maria Angela (1845),
Maria Francisca (1847), Manuel Lorenzo (1849), Josefa Damiana (1851), Maria Paula (1853),
Juan Martin (1856) Albistegui Aranceta.

- X.3. Juan Agustin Albistegui Barrutia (1842) -
Ursula Uriarte Basauri.
Elgetan (1864) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Maria (1866) eta Juana (1869) Albistegui Uriarte.
- X.4. Francisco Albistegui Aranzabal (1822) -
Dominica Ormaechea Guruceaga (1826).
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Martina (1851) eta Juan Primitivo (1852) Albistegui Ormaechea.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Manuel Ignacio Albistegui Izarraga (1845) -
Maria Magdalena Mandiola Acha (1848).
Eibarren (1871) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Martina (1872), Julian Eleuterio (1874), Pablo Maria (1877), Casimira (1879),
Juan Ignacio (1882), Agueda (1884), Jose Domingo (1885), Juan Francisco (1887) eta
Esteban (1891) Albistegui Mandiola.
- XI.2. Juan Martin Albistegui Aranceta (1856) -
Maria Candida Ansoategui Iñurrieta (1849).
Elgetan (1877) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Petronila (1878), Ignacio Maria (1880), Evaristo (1883), Fulgencio (1886), Eugenio (1887)
eta Lope (1890) Albistegui Ansoategui.

B. ALTUBEREN GENEALOGIA

Abizen honek "altueraren behealdea" esan nahi du.

Bere etimologia [altu]-tik (altuera edo altuera orografikoa) eta partikula atzizkiz [be] (behea, behea) erator daiteke.

(Ikus K.Mitxelena, art. 34).

Elgetako Uriarte auzoan izen hori duen baserri zaharrari lotutako abizena da.

Este apellido puede significar "la parte inferior del alto".

Su etimología pudiera derivarse de [altu] (alto o elevación orográfica), con sufijación de la partícula [behe/be] (abajo, bajo de).

(ver K.Mitxelena art. 34).

Es un apellido ligado al antiguo caserío con este nombre en el barrio Uriarte de Elgeta.

I. BELAUNALDIA

I.1. Juan Garcia Altube -

Maria Ortiz Izaguirrerekin ezkondua eta seme-alabak:

Cristobal (1567), Maria (1570) eta Maria Ortiz (1574) Altube Izaguirre.

I.2. Martin Altube -

Domenja Olañeta.

Elgetan (1566) ezkonduak eta seme-alabak:

Catalina (1568), Bartolome (1571), Maria (1573), Domenja (1578), Juan (1581) eta Maria Ascensio (1586) Altube Olañeta.

I.3. Juan Altube Larrañaga -

Maria Egocheaga Egocheaga.

Elgetan (1574) ezkonduak eta seme-alabak:

Pedro (1575) eta Marina (1577) Altube Egocheaga.

I.4. Juan Garcia Altube -

Maria Luco y Echavarria.

Elgetan (1582) ezkonduak eta seme-alabak:

Andres (1583), Pedro (1586), Maria (1589), Martin (1594) eta Diego (1609) Altube Luco.

I.5. Martin Altube -
Maria Lopez Urrupainerekin ezkondua eta seme-alabak:
Martin (1591), Domenja (1593), Maria (1596) eta Catalina (1604) Altube Urrupain.

I.6. Diego Altube -
Maria Juana Agurlaetarekin ezkondua eta semeak:
Sebastian (1588), Domingo (1590), Paulo (1592) eta Francisco (1593) Altube Agurlaeta.

I.7. Pedro Altube -
Maria Juana Ansoateguirekin ezkondua eta alaba bat:
Marina (1588) Altube Ansoategui.

II. BELAUNALDIA

II.1. Martin Altube -
Maria Perez Asula.
Elgetan (1606) ezkonduak eta seme-alabak:
Cristobal (1606), Martin (1607), Pedro (1610), Juan (1612), Maria (1616) eta Domingo (1624)
Altube Asula.

II.2. Juan Altube -
Maria Martinez Arroeta Hercilla.
Elgetan (1606) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina (1607), Domingo (1610) eta Juan (1616) Altube Arroeta.

II.3. Pedro Garcia Altube -
Catalina Ibarra.
Elgetan (1626) ezkonduak eta seme-alabak:
Diego (1626) eta Maria Josefa (1631) Altube Ibarra.

III. BELAUNALDIA

III.1. Cristobal Altube Asula (1606) -
Maria Antonia Irazabal Echabarrirekin ezkondua eta seme bat:
Gabriel (1645) Altube Irazabal.

- III.2. Domingo Altube Arroeta (1610) -
Maria Olaegui Lasarte.
Elgetan (1639) ezkonduak eta alaba bat:
Francisca (1641) Altube Olaegui.
- III.3. Diego Altube Ibarra (1626) -
(a) Monica Sostoa Egocheagarekin (1625) lehenengo ezteietan ezkondua (Elgeta, 1652) eta seme
bat: Jose (1655) Altube Sostoa.

(b) Isabel Zuloeta Pagadigorriarekin bigarren ezteitean ezkondua (Angiozar, 1657) eta alabak:
Maria Angela (1658), Josefa (1671) eta Jacinta (1675) Altube Zuloeta.
- III.4. Pedro Garcia Altube Urrutia -
(a) Maria Oreaga Arisperekin lehenengo ezteietan ezkondua
(Elgeta, 1654) eta seme-alabak:
Mariana (1654) eta Pedro (1662) Altube Oreaga.

(b) Cristina Zuloeta Ascacibarekin bigarren ezteietan ezkondua
(Elgeta, 1664) eta seme-alabak:
Ana Maria (1666) eta Pedro (1674) Altube Zuloeta.
- III.5. Jose Altube Zabarte -
Luisa Zabala Arriola.
Elgetan (1664) ezkonduak eta seme-alabak:
Joaquin (1670), Magdalena (1675), Ana Maria (1678) eta Maria Ana (1678) Altube Zabala.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Gabriel Altube Irazabal (1645) -
Francisca Aguirrebeña Lasarte (1642).
Elgetan (1668) ezkonduak eta seme-alabak:
Mariana (1672), Josefa (1677) eta Francisco (1681) Altube Aguirrebeña.
- IV.2. Pedro Altube Oreaga (1662) -
Ana Maria Iraurgui Ascacibar (1662).
Elgetan (1680) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Garcia (1685), Ana Maria (1688), Juan (1691), Maria Josefa (1692), Monica (1696) eta
Bernardo Ignacio (1697) Altube Iraurgui.

IV.3. Ignacio Altube Altube -

Magdalena Alzuaran Sostoaarekin (1665) ezkondua eta seme-alabak:

Pedro (1691), Magdalena (1693), Mariana (1695), Ignacio (1699), Francisco Ignacio (1701), Josefa (1705), Jose (1707) Altube Alzuaran.

V. BELAUNALDIA

V.1. Francisco Ignacio Altube Alzuaran (1701) -

Catalina Telleria Basauri (1706).

Elgetan (1720) ezkonduak eta seme-alabak:

Simon Joaquin (1722), Domingo Pantaleon (1725), Magdalena (1726), Maria Francisca (1728), Ana Maria (1730), Manuel Domingo (1733), Andres (1736) eta Martina (1737) Altube Telleria.

VI. BELAUNALDIA

VI.1. Manuel Domingo Altube Telleria (1733) -

Catalina Sostoa Iturbe (1743).

Elgetan (1756) ezkonduak eta seme-alabak:

Josefa Ramona (1758), Juan Bautista (1761), Jose Joaquin (1764) Catalina Josefa (1766), Ana Joaquina (1768), Juan Domingo (1770), Miguel Antonio (1775), Ramona Sebastian (1777), Manuel Atanasio(1779) eta Antonio Prudencio (1781) Altube Sostoa.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Jose Joaquin Altube Sostoa (1764) -

Manuela Aguirrebeña Aranceta (1770).

Elgetan (1801) ezkonduak eta alabak:

Dominica (1803), Juana Bautista (1803) eta Josefa Antonia (1807) Altube Aguirrebeña.

VII.2. Antonio Prudencio Altube Sostoa (1781) -

Maria Francisca Agirregabiria Olazabal.

Oñatin (1818) ezkonduak eta alabak:

Maria Encarnacion (1827) eta Faustina Jovita (1829) Altube Agirregabiria.

C. ALZUARANEN GENEALOGIA

Abizen honek "haltzeen haran" esan nahi du.

Bere etimologia, dirudienez, [haltz/alzu] (haltzen mendia) eta [-aran] (harana) hitzetatik eratorria da. (Ikus K. Mitxelena 37. eta 69. or.).

Angiozarreko Partegoitia auzoko oinetxeari lotutako abizena da.

Bertako bat, Martin Alzuaran Irazabal, Elgetako Egocheaga auzora pasa zen, 1760an Isabel Egocheaga Sagastizabalekin ezkondu zenean, Egocheaga Goicua baserriaren oinordekoarekin.

Este apellido puede significar "valle de alisos".

*Su etimología parece derivar de [haltz/ alzu] (monte de alisos) y [-aran] (valle).
(Ver K. Mitxelena arts. 37 y 69).*

Es un apellido ligado a la casa solariega con ese nombre en el barrio Partegoitia de Angiozar.

Un descendiente, Martin Alzuaran Irazabal, pasó al barrio de Egocheaga de Elgeta, al casar en 1760 con Isabel Egocheaga Sagastizabal, heredera del caserío Egocheaga Goicua.

I. BELAUNALDIA

I.1. Juan Ignacio Alzuaran Arescurenaga (Angiozar, 1692) -

Maria Bautista Irazabal Berecibar (Bergara, 1699).

Angiozarren (1715) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan Ignacio (1718), Maria Josefa (1721), Domingo (1724), Martin (1727), Martin Maria (1729),
Maria Manuela (1734), Manuela (1740) eta Juana Bautista (1742) Alzuaran Irazabal.

II. BELAUNALDIA

II.1. Martin Alzuaran Irazabal (1727) -

Isabel Egocheaga Sagastizabal.

Elgetan (1760) ezkonduak eta seme-alabak:

Isabel Bautista (1761), Domingo Andres (1765), Josefa Antonia (1765), Carlos Ignacio (1766),
Domingo Martin (1769), Francisco, Agustin (1772), Juan Ignacio (1775), Pedro Francisco (1778),
Manuel (1780), Juan Andres (1782), Francisca Antonia (1784) eta Catalina Bautista (1787)
Alzuaran Egocheaga.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Martin Alzuaran Egocheaga (1769) -
Maria Jesus Sostoa Olañeta.
Elgetan (1806) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Francisco (1807), Isabel Fermina (1809) eta Maria Micaela (1811) Alzuaran Sostoa.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Domingo Francisco Alzuaran Sostoa (1807) -
Francisca Antonia Irazabal Mendiguren (1815).
Elgetan (1837) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Jesus (1841), Domingo Maria Alzuaran Irazabal.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Domingo Maria Alzuaran Irazabal -
Josefa Elorza Olañeta.
Eibarren (1873) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Petra (1874), Felipe (1877), Marcos Maria (1878) eta Lucio Emeterio (1881)
Alzuaran Elorza.

D. ANSOATEGIREN GENEALOGIA

Ansoategi (Ansuategui, Antsuategi) abizena "Sancho (Alonso) etxea edo alderdia" izan liteke. Bere etimologia, seguruenik, izen propioarena da [Anso/Sancho] eta [-tegi /-egi] osagaia (ren etxea), izen propioen, apodoen edo lanbideen araberakoa.

(Ikus K. Mitxelena art. 58 eta 554)

Elgetako Antzuategi auzoari lotutako abizena da, eta bertan Antzuategi baserri bi daude (Bazterrekoa eta Erdikoa).

El apellido Ansoategi (Ansuategui, Antsuategi) podría significar "casa o paraje de Sancho (Alonso)". Su etimología probable es la del nombre propio [Anso] (Sancho) y el componente [-tegi /-egi] (casa de), que suele seguir a nombres propios, apodos u oficios.

(Ver K. Mitxelena arts. 58 y 554)

Es un apellido ligado al barrio de Antzuategi de Elgeta, en el que se asientan dos caseríos Antzuategi (Bazterrekoa y Erdikoa).

I. BELAUNALDIA

I.1. Martin Ansoategui -

Maria Juana Carquianorekin ezkondua eta seme-alabak:

Juan (1564), Catalina (1566), Maria (1566) eta Domingo (1568) Ansoategui Carquizano.

I.2. Juan Ansoategui -

Catalina Ojangurenekin ezkondua eta seme-alabak:

Martin (1564) eta Catalina (1568) Ansoategui Ojanguren.

I.3. Pedro Santuru Ansoategui -

Domenja Egocheagarekin ezkondua eta seme-alabak:

Domingo (1565), Marina (1567), Maria (1568), Ana Maria (1571) Pedro (1573), Martin (1579), Pablo (1583) eta Antonio (1584) Ansoategui Egocheaga.

II. BELAUNALDIA

II.1. Domingo Ansoategui Sustraiza -

Maria Posada Altube.

Elgetan (1579) ezkoduak eta seme-alabak:

Maria (1580), Pedro (1583), Domingo (1586), Antonia (1589) eta Juan (1591) Ansoategui Posada.

- II.2. Miguel Ansoategui -
Maria Gracia Altube Ceceaga.
Elgetan (1583) ezkonduak eta seme bat:
Domingo (1584) Ansoategui Altube.
- II.3. Nicolas Ansoategui -
Marina Altuna.
Elgetan (1583) ezkonduak eta seme bat:
Domingo (1584) Ansoategui Altuna.
- II.4. Nicolas Ansoategui -
Maria Perez Sostoa.
Elgetan (1591) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria (1593) eta Domingo (1597) Ansoategui Sostoa
- II.5. Martin Ansoategui -
Catalina Iturriekin ezkondua eta seme bat:
Juan (1595) Ansoategui Iturri.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Juan Ansoategui -
Domenja Urquizu.
Elgetan (1601) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1601), Maria (1603), Domingo (1605), Antonio (1609), Catalina (1613),
Pedro Santuru (1615) eta Bonifacio (1618) Ansoategui Urquizu.
- III.2. Pedro Ansoategui -
Domenja Ibarzabal.
Angiozarren (1610) ezkonduak eta seme-alabak:
Jacobo (1613), Esteban (1614), Francisco Maria (1617), Maria (1618), Domingo (1623),
Pedro (1626) eta Francisco (1628) Ansoategui Ibarzabal.
- III.3. Domingo Ansoategui -
Maria Juana Zuloeta.
Elgetan (1624) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1625), Catalina (1627), Pedro (1629) eta Maria Catalina (1632) Ansoategui Zuloeta.

- III.4. Felipe Ansoategui -
Elisabet Ania.
Elgetan (1625) ezkonduak eta alabak:
Elisabet (1627) eta Dominica (1635) Ansoategui Ania.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Domingo Ansoategui Urquiza (1605) -
Mariana Echavarria Sostoa.
Elgetan (1633) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1633), Santuru (1635) eta Dominica (1638) Ansoategui Echavarria.
- IV.2. Domingo Ansoategui Ibarzabal (1623) -
Maria Izaguirre Ibarzabal.
Elgetan (1643) ezkonduak eta semeak:
Francisco (1644) eta Jose (1647) Ansoategui Izaguirre.
- IV.3. Francisco Ansoategui Ibarzabal (1628) -
Domenja Ansoategui Echavarriarekin ezkondua eta seme bat:
Martin (1667) Ansoategui Ansoategui.
- IV.4. Martin Ansoategui Urquiza -
Maria Zumalde Acordarekin ezkondua eta semeak:
Aparicio (1657) eta Miguel (1661) Ansoategui Zumalde.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Jose Ansoategui Izaguirre (1647) -
Josefa Eguren Sarasquetarekin ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1681), Francisco (1684), Ana Maria (1687), Ignacio (1688), Francisca (1692),
Josefa (1694), Santiago (1697), Agustin (1699), Tomas Ignacio (1703) eta Maria Agustina (1706)
Ansoategui Eguren.
- V.2. Aparicio Ansoategui Zumalde (1657) -
Ana Arana Basauri.
Elgetan (1678) ezkonduak eta semeak:
Jose (1679), Manuel (1680), Ignacio (1682), Gregorio (1685), Martin (1688), Pedro (1692) eta
Gregorio M^a (1693) Ansoategui Arana.

V.3. Miguel Ansoategui Zumalde (1661) -
(a) Marina Aguirrebeña Eturarekin lehenengo ezteietan
ezkondua eta semeak:
Martin (1693) eta Francisco (1693) Ansoategui Aguirrebeña.

(b) Josefa Telleria Berraondorekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1697) ezkondua eta semeak:
Domingo (1698) eta Juan (1698) Ansoategui Telleria.

V.4. Pedro Ansoategui Mendiguchia -
Ana Basauri Asula.
Elgetan (1684) ezkonduak eta seme bat:
Jose (1689) Ansoategui Basauri.

VI. BELAUNALDIA

VI.1. Tomas Ignacio Ansoategui Eguren (1703) -
Margarita Arizaga Iturriastillo.
Elgetan (1730) ezkonduak eta semeak:
Narciso (1731), Francisco (1734) eta Joaquin Ventura (1736) Ansoategui Arizaga.

VI.2. Ignacio Ansoategui Arana (1682) -
Josefa Marta Telleria Berraondo.
Elgetan (1702) ezkonduak eta alaba bat:
Josefa (1705) Ansoategui Telleria.

VI.3. Pedro Ansoategui Arana (1692) -
Mariana Telleria Berraondorekin ezkondua eta seme bat:
Juan Bautista Ansoategui Telleria.

VI.4. Jose Ansoategui Basauri (1689) -
Luisa Lombide Uribe.
Elgetan (1729) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1730), Maria Cruz (1731), Domingo M^a (1733) eta Magdalena (1736)
Ansoategui Lombide.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Ignacio Ansoategui Telleria -

Marina Goicoechea Caicedorekin ezkondua eta seme-alabak:

Bartolome (1713), Maria Ignacia (1716), Ana Maria (1716), Manuel (1723), Nicolas Leon (1726) eta Francisco Ignacio (1728) Ansoategui Goicoechea.

VII.2. Juan Ansoategui Olavide -

(a) Jeronima Arana Arejolarekin lehenengo ezteietan
ezkondua eta alaba bat:

Luisa (1710) Ansoategui Arana.

(b) Barbara Izaguirre Maurarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1815) ezkondua eta seme-alabak:

Petronila (1716), Juan (1720), Maria Agustina (1724), Manuel (1727), Jose (1732) eta Bartolome (1732) Ansoategui Izaguirre.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Manuel Ansoategui Goicoechea (1723) -

Maria Micaela Arteaga Jauregui (Eskoriatza, 1718).

Elgetan (1752) ezkondua eta seme-alabak:

Maria Josefa (1753), Manuel Ignacio (1755) eta Agustina Isabel (1756) Ansoategui Arteaga.

VIII.2. Manuel Ansoategui Izaguirre (1727) -

Magdalena Albistegui Olañeta.

Elgetan (1760) ezkondua eta semeak:

Domingo (1761) eta Juan Bautista (1763) Ansoategui Albistegui.

VIII.3. Jose Ansoategui Izaguirre -

Josefa Ezcurra Telleria.

Elgetan (1741) ezkondua eta seme-alabak:

Francisca (1742), Juan Bautista (1744), Manuela Josefa (1747), Ignacio (1749), Maria Josefa (1752), Jose (1755), Bautista (1757) eta Domingo (1762) Ansoategui Ezcurra.

VIII.4. Felipe Ansoategui Basauri -

Maria Antonia Olañeta Retolaza (1729).

Elgetan (1757) ezkondua eta seme-alabak:

Josefa Ramona (1757), Magdalena Josefa (1759), Juan Bautista (1761), Pedro Atanasio (1764), Josefa Magdalena (1766), Ana Maria (1768), Maria Ana (1768) eta Felipe (1771) Ansoategui Olañeta.

VIII.5. Andres Ansoategui Basauri -

(a) Teresa Aranzabal Gamarrarekin lehenengo ezteietan

(Elgeta, 1751) ezkondua eta alabak:

Juana Josefa (1752), Rita (1754), Francisca Vicenta (1760) eta Vicenta Ramona (1762) Ansoategui Aranzabal.

(b) Teresa Egocheaga Elcoroberecibarekin (1743) bigarren ezteietan

(Elgeta, 1767) ezkondua eta seme-alabak:

Maria Francisca (1768), Josefa Juana (1770), Andres Antonio (1772), Juan Andres (1774), Maria Magdalena (1779), Josefa Ramona (1781) eta Francisco Antonio (1788) Ansoategui Egocheaga.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Domingo Ansoategui Albistegui (1761) -

Magdalena Gorosarri Arrondo.

Eibarren (1784) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Agustina (1785), Jose (1788), Martin (1790), Domingo Antonio (1793), Maria Ignacia (1796), Ignacio (1798), Juana Manuela (1804) eta Maria Josefa (1807) Ansoategui Gorosarri.

IX.2. Juan Bautista Ansoategui Ezcurra (1744) -

Josefa Arizti Aranzabal.

Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan Jose (1774), Maria Ana (1782) eta Maria Martina (1785) Ansoategui Arizti.

IX.3. Ignacio Ansoategui Ezcurra (1749) -

Maria Agueda Unamuno Arizaga.

Elgetan (1780) ezkonduak eta seme-alabak:

Agustin (1781), Jose Antonio (1785), Juan Ignacio (1787), Ana Maria (1789), Domingo (1791) eta Juan Angel (1793) Ansoategui Unamuno.

IX.4. Pedro Atanasio Ansoategui Olañeta (1764) -

Sebastiana Elcoro Andueza.

Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Antonia (1793), Pedro Jose (1799), Ana Maria (1800), Juana Josefa (1802) eta
Maria Blasa (1804) Ansoategui Elcoro.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Martin Ansoategui Gorosarri (1790) -
Ana Maria Ojanguren Larrañaga (1790).
Elgetan (1815) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Martin (1816), Isidoro (1819), Ignacio Maria (1820), Teresa Francisca (1826) eta
Josefa Ramona (1827) Ansoategui Ojanguren.
- X.2. Ignacio Ansoategui Gorosarri (1798) -
Francisca Antonia Iñurrieta Gurruchaga (1807).
Elgetan (1843) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin Jose (1843), Josefa Alejandra (1845), Maria Josefa (1846) eta Maria Candida (1849)
Ansoategui Iñurrieta.
- X.3. Juan Jose Ansoategui Arizti (1774) -
Catalina Manuela Irazabal Aranzabal (1780).
Elgetan (1805) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1806), Pedro Martin (1808), Maria Agueda (1812) eta Catalina Josefa (1817)
Ansoategui Irazabal.
- X.4. Juan Ignacio Ansoategui Unamuno (1787) -
Maria Vicenta Gallaztegui Arejola.
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Esteban (1811), Ana Maria (1813) eta Jose Manuel (1817) Ansoategui Gallaztegui.
- X.5. Domingo Ansoategui Unamuno (1791) -
Manuela Josefa Ceceaga Mendiguchia (1780).
Elgetan (1812) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Miguel (1813), Jose Agustin (1815), Josefa Antonia (1817), Domingo Maria (1820) eta
Jose Ramon (1827) Ansoategui Ceceaga.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Pedro Martin Ansoategui Irazabal (1808) -
Juana Sagastiguchia Aguirrebeña.

Elgetan (1828) ezkonduak eta seme-alabak:

Pedro Jose (1832), Catalina Brigida (1834), Jose Angel (1837), Jose Maria (1840), Andres (1842), Juana Salome (1845), Jose Martin (1850) eta Nicasio (1852) Ansoategui Sagastiguchia.

XI.2. Jose Manuel Ansoategui Gallaztegui (1817) -

Francisca Paula Aguirrezabaldegui Echevarria.

Elgetan (1856) ezkonduak eta seme-alabak:

Juana Josefa (1858), Gumersindo (1861), Emeterio (1863), Victoriana (1865), Marcos (1869) eta Maria Jacoba (1872) Ansoategui Aguirrezabaldegui.

XII. BELAUNALDIA

XII.1. Pedro Jose Ansoategui Sagastiguchia (1832) -

Maria Antonia Retolaza Iturricastillo (1841).

Elgetan (1859) ezkonduak eta seme-alabak:

Manuela (1864), Balbina (1866), Juan Jose (1869), Francisco Ambrosio (1871), Maria Ambrosia (1874), Cenon (1877) Esteban (1881) eta Aniceto (1884) Ansoategui Retolaza.

E. ARANCETAREN GENEALOGIA

Aranceta (Arançeta, Aranzaeta) abizena "arantza ugariko leku" izan daiteke.

Bere etimologia [arantza] (arantza) substantibotik sor daiteke, [eta] partikula lokatiboa eta ugaria atzemanez.

(ikus K. Mitxelena art. 70 eta 235)

Elgetan abizen hedatuena da, eta antzinatik Arantzeta auzoari lotuta dago, izen hori duten bi baserri baitaude bertan (Arantzeta Nagusi eta Arantzeta Erdikoa).

Abizen horren beste ondorengo batzuk Urrejoalegui Zahar, Larrabiltxo, Lapurdi Goikua eta Abeletxe baserriei lotuta daude.

El apellido Aranceta (Arançeta, Aranzaeta) puede significar "lugar abundante de espinos o espinal". Su etimología puede devenir del sustantivo [arantza] (espino) con sufijación de la partícula locativa y abundancial [eta].

(ve K. Mitxelena arts. 70 y 235)

En Elgeta es el apellido más extendido, y desde antiguo está ligado al barrio Arantzeta, en el que se asientan dos caseríos con ese nombre (Arantzeta Nagusi y Arantzeta Erdikoa).

Otros descendientes de este apellido están ligados a los caseríos de Urrejoalegui Zahar, Larrabiltxo, Lapurdi Goikua y Abeletxe.

I. BELAUNALDI EZAGUNA

I.1. Juan Lopez Aranceta (1570) -

Maria Perez Ibarra (1575).

Elgetan (1598) ezkonduak eta seme bat:

Juan (1598) Aranceta Ibarra

II. BELAUNALDIA

II.1. Juan Aranceta Ibarra (1598) -

Dominica Marquiegui Albistegui (1592).

Elgetan (1620) ezkonduak eta semeak:

Pedro (1626) eta Francisco (1632) Aranceta Marquiegui.

III. BELAUNALDIA

III.1. Pedro Aranceta Marquiegui (1626) -

Maria Altube Ibarra (1632).

Elgetan (1652) ezkonduak eta alaba bat:
Isabel (1663) Aranceta Altube.

- III.2. Francisco Aranceta Marquiegui (1632) -
Francisca Olaegui Iturri (1637).
Elgetan (1657) ezkonduak eta semeak:
Francisco, Gabriel eta Juan Aranceta Olaegui.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Francisco Aranceta Olaegui -
Maria Olañeta Zabala.
Elgetan (1685) ezkonduak eta semeak:
Juan, Francisco eta Juan Jose Aranceta Olañeta.
- IV.2. Gabriel Aranceta Olaegui (1664) -
Francisca Aranguren Urruxolaegui (1671).
(1690) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1691), Mariana (1695), Maria Bautista (1701),
Jose (1703) eta Gabriel (1710) Aranceta Aranguren.
- IV.3. Juan Aranceta Olaegui -
Manuela Josefa Azcarate Eguiara (Antzuola-Uzarraga, 1690).
Elgetan (1721) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Bautista (1724), Jose Policarpo (1730), Paula (1732)
eta Juan Miguel (1735) Aranceta Azcarate.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Francisco Aranceta Olañeta (1691) -
(a) Agustina Barrutia Aguirrezeagarekin (1699)
lehenengo ezteietan (Elgeta, 1700) ezkondua eta semeak:
Jacinto (1700) eta Domingo Aranceta Barrutia.
- (b) Josefa Asula Aranzabalerekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1719) ezkondua eta seme-alabak:
Mariana (1721), Manuel (1724), Manuela Josefa (1727), Juan Agustin (1729) eta
Ignacio (1734) Aranceta Asula.

(c) Marina Ugalde Aguirrerekin hirugarren ezteietan
(Elgeta, 1737) ezkondua eta seme bat:
Manuel Francisco (1737) Aranceta Ugalde.

V.2. Juan Jose Aranceta Olañeta-
Maria Agustina Mendraca Olabarrieta.
Elgetan (1712) ezkondua eta seme-alabak:
Catalina Bautista (1714), Manuel Jose (1716), Francisco (1717), Jose (1719), Pedro Antonio (1721), Ana Maria (1726) eta Pedro Antonio (1730) Aranceta Mendraca.

V.3. Jose Aranceta Aranguren (1703) -
Gregoria Arejola Ancheta.
Elgetan (1727) ezkondua eta seme-alabak:
Manuela (1727), Juana Ignacia (1731) eta Gabriel (1738) Aranceta Arejola.

V.4. Gabriel Aranceta Aranguren (1710) -
Mariana Telleria Ania.
Elgetan (1735) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Cruz (1736), Juan Miguel (1737), Ana Maria (1739), Juan de Dios (1743), Jacinto (1745) eta Manuel Antonio (1750) Aranceta Telleria.

VI. BELAUNALDIA

VI.1. Juan Bautista Aranceta Azcarate (1724) -
Rafaela Iturbe Aranguren (Urretxu, 1730).
Elgetan (1753) ezkondua eta seme-alabak:
Rafaela Josefa (1756), Josefa Antonia (1758), Juan Miguel (1760), Maria (1762), Juan Bautista (1763), Juan B. (1766), Juan (1768), Felipe Santiago (1771) eta Bautista (1773) Aranceta Iturbe.

VI.2. Juan Miguel Aranceta Azcarate (1735) -
Ana Maria Basauri Albistegui (1726).
Elgetan (1758) ezkondua eta seme-alabak:
Juan Ascensio (1752), Maria Josefa (1754), Manuela Vicenta (1756), Miguel Ascensio (1758), Jose Martin (1759), Ana Maria (1764) Aranceta Basauri.

VI.3. Jacinto Aranceta Barrutia (1700) -
Isabel Paula Ansoategui Albistegui (1706).
Elgetan (1725) ezkondua eta seme-alabak:

Ana (1725), Miguel Francisco (1728), Pedro (1732), Juan Miguel (1735), Ana Maria (1737), Jose Matias (1740), Juan Agustin (1742), Josefa Antonia (1745) eta Magdalena Josefa (1747) Aranceta Ansoategui.

VI.4. Domingo Aranceta Barrutia -

Manuela Telleria Aniarekin ezkondua eta seme-alabak:
Juan (1727) eta Sebastiana (1730) Aranceta Telleria.

VI.5. Manuel Jose Aranceta Mendraca (1716) -

Maria Diazarekin ezkondua eta seme bat:
Manuel Lorenzo (1746) Aranceta Diaz.

VI.6. Jacinto Aranceta Telleria (1745) -

Teresa Eguren Basauri (1753).
Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Jacinto (1772), Juan Isidro (1777) eta Maria Tomasa (1780) Aranceta Eguren.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Juan Miguel Aranceta Iturbe (1760) -

Francisca Antonia Albistegui Irazabal (1756).
Elgetan (1782) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1783), Juan Domingo (1784), Josefa Antonia (1786), Pedro (1788), Francisco Antonio (1790), Manuel (1792), Ana Maria (1794), Juan Miguel (1796) Aranceta Albistegui.

VII.2. Felipe Santiago Aranceta Iturbe (1771) -

Josefa Retolaza Mendizabal (1778).
Elgetan (1806) ezkonduak eta semeak:
Domingo Ignacio (1807), Pedro Jose (1812) eta Juan Bautista (1814) Aranceta Retolaza.

VII.3. Jose Martin Aranceta Basauri (1759) -

Joaquina Fuldain Telleria.
Elgetan (1783) ezkonduak eta alabak:
Ana Maria (1784), Maria Ignacia (1787) eta Joaquina (1791) Aranceta Fuldain.

VII.4. Pedro Aranceta Ansoategui. (1732) -

Juana Bautista Isasmendi Elcorobarrutia.
Bergaran ezkonduak (1759) eta seme bat: Pedro Antonio (1762) Aranceta Isasmendi.

VII.5. Juan Miguel Aranceta Ansoategui (1735) -
Ana Maria Barrutia Basauri (1738).
Elgetan (1758) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Martin (1758), Magdalena Jacinta (1761), Ana Maria (1764), Catalina Manuela (1767),
Maria Angela (1769), Juan Domingo (1771), Jose Agustin (1776) eta Juan Miguel (1782)
Aranceta Barrutia.

VII.6. Juan Aranceta Telleria (1727) -
Ana Maria Aranzabal Albistegui.
Elgetan (1760) ezkonduak eta semeak:
Jacinto (1765) eta Jose (1769) Aranceta Aranzabal.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Juan Domingo Aranceta Albistegui (1784) -
Maria Josefa Areizaga Iraolabeitia (Soraluze, 1783).
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1810), Maria Micaela (1813), Juan Domingo (1816) eta Martin Maria (1825)
Aranceta Areizaga.

VIII.2. Pedro Aranceta Albistegui (1788) -
Juana Telleria Gurruchaga.
Elgetan (1818) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Jose (1819), Jacinto (1821), Juan Domingo (1823), Francisco Mateo (1826) eta
Josefa Damiana (1828) Aranceta Telleria.

VIII.3. Francisco Antonio Aranceta Albistegui (1790) -
Josefa Ignacia Gabilondo Gastelu (1790).
Elgetan (1818) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1819), Pedro Francisco (1821), Gregorio Ignacio (1823), Maria Josefa (1826),
Juan Jose (1832) eta Maria Ignacia (1836) Aranceta Gabilondo.

VIII.4. Juan Bautista Aranceta Retolaza (1814) -
Maria Bernarda Olañeta Ugalde (1811).
Elgetan (1839) ezkonduak eta seme-alabak:
Celedonia (1841), Pedro Maria (1843), Paulo (1846), Braulia Tomasa (1849) eta Petra Regalada
(1854) Aranceta Olañeta.

VIII.5. Pedro Antonio Aranceta Isasmendi (1762) -
Josefa Osa Telleria.
Elgetan (1797) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Angela (1798), Maria Ignacia (1800), Josefa Joaquina (1800), Maria Sebastiana (1802)
eta Pedro Antonio (1805) Aranceta Osa.

VIII.6. Juan Martin Aranceta Barrutia (1758) -
Tomasa Eguren Albistegui (1757).
Elgetan (1785) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1787), Juan Martin (1790), Angela Francisca (1793), Juan Lorenzo (1794),
Agustin Jose (1798) eta Jose Joaquin (1802) Aranceta Eguren.

VIII.7. Juan Domingo Aranceta Barrutia (1771) -
Catalina Josefa Aranzabal Sarasqueta.
Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Domingo (1792), Juan Jose (1794), Agustina (1797), Juan Francisco (1801) eta
Juan Angel (1804) Aranceta Aranzabal.

VIII.8. Jose Agustin Aranceta Barrutia (1776) -
Maria Josefa Sarasqueta Ugalde.
Elgetan (1801) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Agustin (1802), Pedro Juan (1804), Maria Josefa (1806), Maria Jesus (1810), Maria Dominica
(1813), Juan Miguel (1815), Maria Josefa (1818), Jose Bernardo (1820), Jose Domingo (1827)
eta Jose Francisco (1828) Aranceta Sarasqueta.

VIII.9. Jacinto Aranceta Aranzabal Telleria (1765) -
Teresa Eguren Basauri (1753).
Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Jacinto (1772), Juan Isidro (1777) eta Maria Tomasa (1780) Aranceta Eguren.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Juan Domingo Aranceta Areizaga (1816) -
Maria Dominica Sarasqueta Olañeta (1827).
Elgetan (1842) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Bernarda (1844), Juan Domingo (1847), Simon Maria (1850), Juana Josefa (1852),
Martin Maria (1855), Casimira (1859) eta Jose Vicente (1863) Aranceta Sarasqueta.

- IX.2. Martin Maria Aranceta Areizaga (1825) -
Lorenza Bolinaga Olañetarekin (1833) ezkondua eta seme-alabak:
Catalina Juana (1858), Domingo Valentin (1860), Maria Martina (1862), Jose Hilario (1865) eta
Teresa Bonifacia (1867) Aranceta Bolinaga.
- IX.3. Pedro Jose Aranceta Telleria (1819) -
Maria Benita Barrutia Mendiguchia (1821).
Elgetan (1846) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Bernarda (1853), Maria Petra (1855), Juan Luciano (1857), Pedro Agustin (1859),
Josefa Nicomedes (1862) eta Francisca Antonia (1862) Aranceta Barrutia.
- IX.4. Domingo Aranceta Gabilondo (1819) -
Josefa Antonia Telleria Elcoro.
Elgetan (1850) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Catalina (1851), Maria Antonia (1854), Maria Petra (1858), Josefa Juliana (1861) eta
Eugenio Maria (1866) Aranceta Telleria.
- IX.5. Pedro Antonio Aranceta Osa (1805) -
Angela Fuldain Ezcurra.
Elgetan (1830) ezkondua eta semeak:
Juan Mateo (1831) eta Pedro Jose (1837) Aranceta Fuldain.
- IX.6. Juan Martin Aranceta Eguren (1790) -
Joaquina Gallaztegui Echevarria.
Elgetan (1809) ezkondua eta seme-alabak:
Francisca Ramona (1793), Jose Manuel (1798), Cosme (1801), Juan Francisco (1810),
Juan Maria (1812), Maria Joaquina (1814), Juan Agustin (1817), Maria Ignacia (1820),
Simona (1823) eta Isabela Josefa (1828) Aranceta Gallaztegui.
- IX.7. Juan Lorenzo Aranceta Eguren (1794) -
Josefa Antonia Gorocitu Sostoa.
Elgetan (1819) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1821), Juan Lino (1823), Juana Maria (1828), Juan Felipe (1831)
Aranceta Gorocitu.
- IX.8. Agustin Jose Aranceta Eguren (1798) -
Maria Ignacia Ugarte Achotegui.

Elgetan (1820) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Dominica (1822), Josefa Martina (1826), Jose Maria (1828) eta Jose Joaquin (1832)
Aranceta Ugarte.

- IX.9. Jose Joaquin Aranceta Eguren (1802) -
Catalina Irazabal Marquiegui.
Elgetan (1840) ezkonduak eta alabak:
Mari Cruz (1841) eta Angela Martina (1844) Aranceta Irazabal.
- IX.10. Juan Jose Aranceta Aranzabal (1794) -
Josefa Sarasqueta Mendiguchiarekin ezkondua eta semeak:
Juan Domingo (1827), Jose Francisco (1828), Juan Domingo (1830) eta Pedro Francisco (1832)
Aranceta Sarasqueta.
- IX.11. Jose Agustin Aranceta Sarasqueta (1802) -
Ana Joaquina Beistegui Olañeta.
Elgetan (1827) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Joaquin (1828), Catalina Josefa (1831), Pedro Manuel (1833), Maria Jesus (1836),
Jose Vicente (1839) eta Josefa Dominica (1844) Aranceta Beistegui.
- IX.12. Pedro Juan Aranceta Sarasqueta (1804) -
Catalina Josefa Olañeta Ugalde (1807).
Elgetan (1825) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina Josefa (1826), Pedro Jose (1829), Maria Isidora (1830), Pedro (1833),
Jose Vicente (1839), Eusebio Maria (1843) eta Josefa Dominica (1848) Aranceta Olañeta.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Simón Maria Aranceta Sarasqueta (1850) -
Manuela Josefa Aranceta Olabarria (1856).
Elgetan (1878) ezkonduak eta seme-alabak:
Sebastiana (1879), Juan Cruz (1881), Domingo Maria (1885), Francisco (1887), Petra (1890),
Julian (1893), Agapito (1898) Aranceta Aranceta.
- X.2. Domingo Valentin Aranceta Bolinaga (1860) -
Casimira Aranceta Sarasqueta (1859).
Elgetan (1885) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Estefania (1886), Maria Francisca (1889), Hilario (1892) eta Angel (1894) Aranceta Aranceta.

- X.3. Juan Luciano Aranceta Barrutia (1857) -
Agueda Felicia Lasagabaster Iriondo (Arechavaleta, 1865).
Elgetan (1884) ezkonduak eta seme-alabak:
Eugenio (1885), Casilda (1888), Maria Victoria (1890), Patricia (1892), Ramona (1894),
Pablo (1898) eta Vicente (1900) Aranceta Lasagabaster.
- X.4. Juan Mateo Aranceta Fuldain (1831) -
Josefa Dominica Irazabal Barrutia (1825).
Elgetan (1854) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Eustaquia (1856), Sebastian Jose (1859), Josefa Bernabea (1861) eta Maria Eusebia
(1869) Aranceta Irazabal.
- X.5. Jose Manuel Aranceta Gallaztegui (1798) -
Dominica Ramona Barrutia Olañeta (1795).
Elgetan (1822) ezkonduak eta seme bat: Jose Francisco (1827) Aranceta Barrutia.
- X.6. Juan Agustin Aranceta Gallaztegui (1817) -
Maria Antonia Aranzabal Gallaztegui (1816).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Dominica (1841), Francisca (1843), Maria Dominica (1845) eta Jose Manuel (1849)
Aranceta Aranzabal.
- X.7. Juan Felipe (Lino) Aranceta Gorocitu (1831) -
Josefa Arandonagoitia Sarasqueta (Soraluce, 1825).
Elgetan (1849) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Maria (1850), Juan Antonio (1854), Lorenzo Juan (1857), Maria Isabel (1859), Jose Maria
(1861), Jose Joaquin (1864) eta Jose Miguel (1866) Aranceta Arandonagoitia.
- X.8. Jose Maria Aranceta Ugarte (1828) -
Maria Josefa Sagastiguchia Beistegui (1826).
Elgetan (1849) ezkonduak eta semeak:
Jose Maria Pio (1851) eta Antonio Luciano (1856) Aranceta Sagastiguchia.
- X.9. Juan Domingo Aranceta Sarasqueta (1830) -
Juliana Arana Anguitarekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Juana (1874), Facundo Maria (1876), Evaristo (1877) Maria Patricia (1883), eta
Miguel (1891) Aranceta Arana.

X.10. Jose Joaquin Aranceta Beistegui (1828) -

(a) Juana Maria Ojanguren Irazabalbeitiarekin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1855) ezkondua eta seme-alabak:

Manuela Josefa (1856), Jose Aquilino (1857) eta Maria Melchora (1859) Aranceta Ojanguren.

(b) Juliana Ascasibar Gorociturekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1860) ezkondua eta seme-alabak:

Jose Joaquin (1861), Maria Bartolomea (1863), Florentino (1865), Domingo Maria (1867),
Maria Ambrosia (1871), Maria Jacinta (1873), Josefa Angela (1874), Fernando (1875),
Manuela Josefa (1877), Domingo Maria (1877) eta Maria Juana (1879) Aranceta Ascasibar.

X.11. Pedro Manuel Aranceta Beistegui (1833) -

(a) Maria Feliciana Olañeta Irazabalarekin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1856), ezkondua eta seme-alabak:

Eustoquio Jose (1857), Josefa Gregoria (1859), Maria Escolastica (1862),
Maria Remigia (1864), Maria Cruz (1867) eta Santos (1869) Aranceta Olañeta.

(b) Maria Rita Ascasibar Elcororekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1872) ezkondua eta seme-alabak:

Jose Cruz (1877), Ascensio Francisco (1879), Maria Luciana (1881), Maria Lucia (1881),
Valentin (1884), Marcelina (1886), Rufina (1889) eta Vicente (1889) Aranceta Ascasibar.

X.12. Jose Vicente Aranceta Beistegui (1839) -

Maria Petra Ojanguren Alzuaran (1839).

Elgetan (1863) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Marcelina (1864), Prudencio (1866), Maria Isabel (1868), Maria Juana (1870) eta
Roque Maria (1874) Aranceta Ojanguren.

X.13. Pedro Jose Aranceta Olañeta (1829) -

Catalina Brigida Ansoategui Sagastiguchia (1834).

Elgetan (1859) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Petra (1860), Pedro Jose (1862), Dominga Francisca (1865), Jose Ramon (1867),
Maria Antonia (1870) eta Vicente (1872) Aranceta Ansoategui.

X.14. Jose Vicente Aranceta Olañeta -

Josefa Antonia Ugarteburu Magureguirekin ezkondua eta alaba bat:

Maria Estefania (1869) Arañeta Ugarteburu.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Juan Cruz Aranceta Aranceta (1881) -

Andresa Arregui Zubizarretarekin (Aretxabaleta, 1887) ezkondua eta seme-alabak:
Rufino (1909), Anastasio (1913), Jose Maria (1915), Vicente (1917), Maria (1920),
Sabino (1923), Arantza (1924), Begoña (1927) eta Alejandro (1930) Aranceta Arregui.

- XI.2. Julian Aranceta Aranceta (1893) -

Maria Asunción Arregui Lecetarekin (1899) ezkondua eta seme-alabak:
Benito (1923), Jose Luis (1925) eta Mari Carmen (1931) Aranceta Arregui.

- XI.3. Sebastian Jose Aranceta Irazabal (1859) -

Remigia Aranceta Olabarria (1859).
Elgetan (1889) ezkonduak eta alaba bat:
Juliana (1894) Aranceta Aranceta.

- XI.4. Jose Francisco Aranceta Barrutia (1827) -

Maria Francisca Ojanguren Alzuaran.
Elgetan (1854) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Miguel (1855), Jose Aquilino (1857), Juan Esteban (1859), Maria Idelfonsa (1861),
Maria Susana (1863), Rafael (1866), Maria Luisa (1869), Maria Catalina (1872) eta
Sotero (1876) Aranceta Ojanguren.

- XI.5. Jose Maria Aranceta Arandonagoitia (1861) -

Maria Micaela Echezarreta Unamuno
Elgetan (1894) ezkonduak eta seme-alabak:
Braulia (1895) eta Dimas (1898) Aranceta Echezarreta.

- XI.6. Jose Maria Pio Aranceta Sagastiguchia (1851) -

Josefa Jacinta Iturriastillo Aranceta (1854).
Elgetan (1876) ezkonduak eta seme-alabak:
Mauricia Maria (1877), Ines Luciana (1880) eta Juan Jose (1884) Aranceta Iturriastillo.

- XI.7. Jose Aquilino Aranceta Ojanguren (1857) -

Maria Martina Aranceta Bolinaga (1862).
Elgetan (1884) ezkonduak eta seme-alabak:
Nicomedes (1888), Domingo (1891), Demetrio (1893) eta Casimira (1895) Aranceta Aranceta.

- XI.8. Jose Joaquin Maximo Aranceta Ascasibar (1861) -
Joaquina Gorosabel Mendiguchia (Angiozar, 1866).
Angiozarren (1890) ezkonduak eta seme-alabak:
Salvador (1891), Escolastica (1893), Mari Cruz (1896) eta Pablo (1900) Aranceta Gorosabel.

F. ARANZABALEN GENEALOGIA

Aranzabal (Aranzaval) abizenak "basaran zabal edo pixel zabal" bat esan nahi du.
Bere etimologiak bi eratorri izan ditzake: [aran] (endrino) eta [zabal] (zabalera); edo [arantz] (arantza) eta [zabal] (zabalera).
(Ikus K. Mitxelena 70. eta 596. artikuluak).
Antzinatik ezagutzen da Arantzeta auzoko izen bereko baserria.
Beste ondorengo batzuk Kortakason baserriari lotuta egon ziren

*El apellido Aranzabal (Aranzaval) puede significar un "endrinal ancho o espinal ancho". Su etimología puede proceder de dos derivaciones: de [aran] (endrino) y [zabal] (ancho); o bien de [arantz] (espino) y [zabal] (ancho).
(Ver K. Mitxelena arts.70 y 596).*
*Se conoce desde antiguo el caserío de ese nombre en el barrio de Arantzeta.
Otros descendientes estuvieron ligados al caserío Kortakason.*

I. BELAUNALDI EZAGUNA

- I.1. Pedro Aranzabal Aranceta -
Lucia Zuloeta Camposekin ezkondua eta seme-alabak:
Francisco (), Mariana (1673) eta Domingo (1676) Aranzabal Zuloeta.
- I.2. Gabriel Aranzabal Aranzabal -
Maria Bautista Irigoen Zugasquetarekin ezkondua eta semeak:
Jose (1695), Juan (1699) eta Ignacio (1702) Aranzabal Irigoen.
- I.3. Ignacio Aranzabal Asurza -
Mariana Echavarria Olañetarekin ezkondua eta semeak:
Jose (1697) eta Ignacio (1699) Aranzabal Echavarria.

- I.4. Ignacio Aranzabal Sugardi -
Francisca Telleria Berraondo.
Elgetan (1712) ezkonduak eta seme-alabak:
Marina (1713), Magdalena (1713), Mariana (1714), Maria Magdalena (1717), Lucia (1720),
Ignacio Domingo (1722), Jose (1725), Antonia (1727), Domingo (1729) eta Catalina (1730)
Aranzabal Telleria.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Francisco Aranzabal Zuloeta -
Antonia Aranceta Aranguren.
Elgetan (1714) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Bautista (1720), Manuela (1722), Domingo (1725), Urbano (1728) eta Maria Magdalena
(1731) Aranzabal Aranceta.
- II.2. Domingo Aranzabal Zuloeta (1676) -
Agustina Sarasqueta Raizabal.
Elgetan (1703) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1704), Maria Bautista (1706), Ignacio (1709), Luis (1710), Pedro (1716), Jose (1718)
eta Agustin (1722) Aranzabal Sarasqueta.
- II.3. Juan Aranzabal Irigoen (1699) -
Clara Rita Gamarra Irarrazabal (1703).
Elgetan (1723) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Antonio (1724), Maria Teresa (1725), Micaela Ana (1728), Juan Alfonso (1731), Catalina
(1734), Antonia (1736), Juana Josefa (1739), Isabel (1743) eta Tomas (1744) Aranzabal Gamarra.
- II.4. Ignacio Aranzabal Irigoen (1702) -
Maria Ana Azcoitia Altube Zuasqueta.
Elgetan (1746) ezkonduak eta seme-alabak:
Ambrosio (1747), Francisco Pascual (1750), Ignacia (1752), Juan (1754),
Francisco Ignacio (1756) eta Maria Ana (1758) Aranzabal Azcoitia.
- II.5. Jose Aranzabal Echevarria (1697) -
Francisca Telleria Escurra (1704).
Elgetan (1726) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacia (1728), Ignacio (1731), Miguel (1734), Juan Francisco (1737), Jose (1739),
Martin (1742), Lorenzo (1745) eta Francisca Antonia (1748) Aranzabal Telleria.

- II.6. Ignacio Aranzabal Echavarria (1699) -
Ana Maria Albistegui Albisua 1689).
Elgetan (1718) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose (1719), Martin (1721), Ignacio (1723), Juan (1726), Ana Maria (1731) eta Mateo (1734)
Aranzabal Albistegui.
- II.7. Jose Aranzabal Telleria (1725) -
Maria Cruz Arana Raizabal (1730).
Elgetan (1768) ezkonduak eta alabak:
Josefa Ignacia (1773) eta Francisca Antonia (1774) Aranzabal Arana.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Aranzabal Aranceta (1725) -
Sebastiana Elcoro Fuldain (Angiozar, 1729)
Elgetan (1751) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1752), Rafaela (1754), Francisco (1756), Josefa (1759), Jose (1762), Ana Maria (1765),
Domingo (1766) eta Cristobal (1770) Aranzabal Elcoro.
- III.2. Ignacio Aranzabal Sarasqueta (1709) -
Agustina Raizabal Zabarte.
Elgetan (1735) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1736), Catalina (1738), Juan (1740) eta Agustina (1743) Aranzabal Raizabal.
- III.3. Luis Aranzabal Sarasqueta (1710) -
Joaquina Fuldain Sarraorekin ezkondua eta seme-alabak:
Francisca (1732), Maria Agustina (1734), Vicente (1736), Joaquina (1738),
Maria Joaquina (1742), Francisco Fermin (1743), Simona (1744), Josefa Joaquina (1745),
Maria Magdalena (1745) eta Juan Bautista Aranzabal Fuldain.
- III.4. Pedro Aranzabal Sarasqueta (1716) -
Maria Cruz Goicoechea Trebiñorekin ezkondua eta seme bat:
Ignacio Eduardo (1738) Aranzabal Goicoechea.
- III.5. Juan Alfonso Aranzabal Gamarra (1731) -
Maria Manuela Basauri Arescurenaga (1732).
Elgetan (1755) ezkonduak eta seme-alabak:

Miguel Vicente (1756), Juan Blas (1758), Manuel Antonio (1760), Juan Jose (1765), Jose Juan (1768), Juan Francisco (1772) eta Ana Maria (1774) Aranzabal Basauri.

- III.6. Tomas Aranzabal Gamarra (1744) -
Ana Maria Elcoro Aguirrecendoia (1746).
Elgetan (1768) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Esteban (1769), Manuela Josefa (1775), Maria Ana (1778), Juan Bautista (1783) eta
Agustina (1786) Aranzabal Elcoro.
- III.7. Ambrosio Aranzabal Azcoitia (1747) -
Nicolasa Aranzabal Fuldain (Angiozar, 1745).
Elgetan (1774) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1775), Vicente Ramon (1776), Antonio (1780), Manuela Vicenta (1781),
Juan Ignacio (1785) eta Ramona (1791) Aranzabal Aranzabal.
- III.8. Francisco Pascual Aranzabal Azcoitia (1750) -
Rafaela Aranzabal Elcoro (1754).
Elgetan (1774) ezkonduak eta semeak:
Juan Alfonso (1775) eta Juan Francisco (1776) Aranzabal Aranzabal.
- III.9. Juan Francisco Aranzabal Telleria (1737) -
Antonia Apellaniz Zabaleta.
Angiozaren (1765) ezkondua eta seme-alabak:
Juan Ascensio (1770), Bernardo Antonio (1774), Cecilia Ignacia (1777) eta
Pedro Francisco (1787) Aranzabal Apellaniz.
- III.10. Jose Aranzabal Telleria (1739) -
Maria Ana Ugalde Angiozar (1736).
Elgetan (1756) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1757), Monica (1761), Ana Francisca (1764), Jose Joaquin (1766), Teresa Antonia
(1768), Gaspar Joaquin (1770), Juan Jose (1772), Pedro Jose (1775), Domingo Ignacio (1778)
eta Maria Angela (1782) Aranzabal Ugalde.
- III.11. Martin Aranzabal Telleria (1742) -
Ines Asula Sostoa (1737).
Elgetan (1765) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin Ascensio (1766), Micaela (1768) eta Pedro Francisco (1770) Aranzabal Asula.

- III.12. Lorenzo Aranzabal Telleria (1745) -
Maria Josefa Apellaniz Zabaleta (Angiozar, 1751).
Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Angela (1772), Jose Domingo (1775), Francisca Antonia (1780), Sebastian (1782) eta
Vicenta (1789) Aranzabal Apellaniz.
- III.13. Jose Aranzabal Albistegui (1719) -
Antonia Sostoa Apellaniz (1720).
Elgetan (1743) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1744), Ignacio Andres (1746), Miguel (1748), Ignacio (1750), Juan Bautista (1753),
Vicente (1756), Antonia (1759) eta Domingo (1761) Aranzabal Sostoa.
- III.14. Martin Aranzabal Albistegui (1721) -
Agustina Gabilondo Lezeta.
Elgetan (1748) ezkonduak eta alabak:
Ana Maria (1750), Maria Ignacia (1752), Angela (1756), Maria Antonia (1760) eta
Agustina Josefa (1767) Aranzabal Gabilondo.
- III.15. Juan Aranzabal Albistegui (1726) -
Teresa Sarasqueta Apellaniz (1726).
Elgetan (1751) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1752), Joaquin (1755), Cecilia (1757), Catalina Josefa (1761), Magdalena (1763),
Jose (1768) eta Francisca (1771) Aranzabal Sarasqueta.
- III.16. Mateo Aranzabal Albistegui (1734) -
Rafaela Zaldibia Elcoroberecibar (1736).
Bergaran (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1762), Catalina Magdalena (1766), Juan Antonio (1769), Pedro (1775) eta
Francisco Ignacio (1780) Aranzabal Zaldibia.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Francisco Aranzabal Elcoro (1756) -
Joaquina Mallavibarrena Mandiola.
Elgetan (1781) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose (1784) eta Sebastiana (1784) Aranzabal Mallavibarrena.

- IV.2. Domingo Aranzabal Elcoro (1766) -
Agustina Josefa Gorozi Eguren (1767).
Elgetan (1793) ezkonduak eta semeak:
Juan Angel (1801) eta Vicente (1801) Aranzabal Gorozi.
- IV.3. Vicente Aranzabal Fuldain (1736) -
Manuela Aranceta Basauri.
Elgetan (1775) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustin (Angiozar, 1780), Agustina Josefa (Angiozar, 1783), Ana Maria (Angiozar, 1783) eta
Manuela Vicenta (Angiozar, 1788) Aranzabal Aranceta.
- IV.4. Juan Bautista Aranzabal Fuldain -
(a) Josefa Ramona Ansoategui Olañetarekin ezkondua lehenengo ezteietan (Elgeta, 1789) eta
seme bat: Domingo (1794) Aranzabal Ansoategui.

(b) Manuela Elcoro Telleriarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1796) ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1802), Diego (1805), Vicente Lorenzo (1809) eta Martin Aranzabal Elcoro.
- IV.5. Miguel Vicente Aranzabal Basauri (1756) -
Josefa Micaela Berraondo Zabaleta (1761).
Elgetan (1785) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Blas (1787), Francisco (1788), Jose Manuel (1791), Manuela (1794), Juana Bautista (1796),
Angela (1799), Jose Vicente (1801), Vicente Ramon (1804) eta Jose Vicente (1804) Aranzabal
Berraondo.
- IV.6. Juan Francisco Aranzabal Basauri (1772) -
Concepcion Urisarri Alcorta (Bergara, 1789).
Elgetan (1810) ezkonduak eta bi alaba:
Maria Florentina (1822) eta Maria Higinia (1826) Aranzabal Urisarri.
- IV.7. Juan Esteban Aranzabal Elcoro (1769) -
Juana Azcarate Zabaleta (1779).
Elgetan (1802) ezkonduak eta seme-alabak:
Paulo Francisco (1804), Cristobal Ignacio (1806), Catalina (1810), Manuela Francisca (1811),
Maria Francisca (1812), Luis Alejo (1813), Juan Andres (1816) eta Juan Esteban (1817)
Aranzabal Azcarate.

- IV.8. Vicente Ramon Aranzabal Aranzabal (1776) -
Magdalena Albistegui Gallaztegui.
Elgetan (1808) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ignacia (1809) eta Francisco Bernabe (1813) Aranzabal Albistegui.
- IV.9. Pedro Francisco Aranzabal Apellaniz (1787) -
Barbara Barrenechea Aldazabalekin ezkondua eta seme bat:
Jose Sebastian (1822) Aranzabal Barrenechea.
- IV.10. Domingo Aranzabal Ugalde (1778) -
Antonia Aranzabal Aranzabal (Angiozar, 1784).
Elgetan (1810) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Matias (1811), Josefa Juliana (1813), Maria Martina (1817), Pedro Jose (1820) eta
Jose Domingo (1826) Aranzabal Aranzabal.
- IV.11. Martin Ascensio Aranzabal Asula (1766) -
Agustina Elcoro Pagadigorria.
Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin (1792), Gabriel Vicente (1795), Manuela Juana (1798), Josefa Francisca (1801),
Jose Manuel (1803) eta Domingo Ascensio (1807) Aranzabal Elcoro.
- IV.12. Jose Domingo Aranzabal Apellaniz (1775) -
Ursula Antonia Recondo Olañeta (1774).
Elgetan (1795) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Ascensio (1802), Francisco Antonio (1805) eta Josefa Carmen (1809)
Aranzabal Recondo.
- IV.13. Sebastian Aranzabal Apellaniz (1782) -
Josefa Antonia Achotegui Aldecoa (Angiozar, 1787).
Angiozaren (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Angela (1821), Jose Maria (1823), Juan Andres (1826), Josefa Nicolasa (1827) eta
Juana Angela (1831) Aranzabal Achotegui.
- IV.14. Ignacio Aranzabal Sostoa (1750) -
Catalina Mendiguchia Azcaraterekin ezkondua eta alaba bat:
Ana Maria (1779) Aranzabal Mendiguchia.

IV.15. Vicente Aranzabal Sostoa (1756) -
Ana Maria Gabilondo Ugarte.
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1783), Maria Ana (1786), Jose Domingo (1789), Juan Domingo (1791) eta
Maria Valentina (1795) Aranzabal Gabilondo.

IV.16. Domingo Aranzabal Sostoa (1761) -
Ana Maria Aranceta Barrutia.
Elgetan (1784) ezkonduak eta alabak:
Ana Maria (1787), Maria Vicenta (1789), Maria Antonia (1793) eta Maria Micaela (1811)
Aranzabal Aranceta.

IV.17. Juan Aranzabal Sarasqueta (1752) -
Juana Guisasola Abanzabalegui.
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela (1780), Domingo (1781), Juan Francisco (1784), Catalina Josefa (1788),
Antonio (1790), Jose Joaquin (1793) eta Martin (1796) Aranzabal Guisasola.

IV.18. Pedro Aranzabal Zaldibia (1775) -
Sebastiana Olazagoitia Olañeta (1790).
Elgetan (1811) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Antonio (1812), Francisca Agueda (1819), Maria Agustina (1821), Manuela Matea (1824),
Juan Francisco (1827), Josefa Bernarda (1830) eta Manuela Francisca (1833) Aranzabal Olazagoitia.

V. BELAUNALDIA

V.1. Juan Angel Aranzabal Goroxti (1801) -
Ana Maria Larrañaga Ojanguren (1800).
Elgetan (1824) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Vicenta (1826), Angel Maria (1827), Manuela Martina (1831) eta Maria Francisca (1833)
Aranzabal Larrañaga.

V.2. Agustin Aranzabal Aranceta (Angiozar, 1780) -
Manuela Azcarate Zabaleta (1789).
Elgetan (1810) ezkonduak eta seme-alabak:
Luis Alejo (1813), Jose Andres (1816), Bartolome (1818), Agustina Josefa (1822) eta
Jose Casimiro (1827) Aranzabal Azcarate.

- V.3. Juan Blas Aranzabal Berraondo (1787) -
Ana Ziarra Cengotabengoa.
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Jesus (1810), Juan Jose (1812), Jose Ignacio (1814), Vicente Domingo (1815),
Juan Antonio (1818), Manuela Emeteria (1820), Francisco Blas (1822), Maria Martina (1824),
Juana Josefa (1827) eta Dominica (1828) Aranzabal Ziarra.
- V.4. Jose Manuel Aranzabal Berraondo (1791) -
Maria Fermina Albistegui Sagastiguchia (1791).
Elgetan (1815) ezkonduak eta seme-alabak:
Dominica (1828) eta Juan Jose (1833) Aranzabal Albistegui.
- V.5. Paulo Francisco Aranzabal Azcarate (1804) -
Agustina Josefa Iturriastillo Albistegui.
Elgetan (1828) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1834), Juan Esteban (1837), Maria Dominica (1844), Josefa Ignacia (1848) eta
Fermin (1851) Aranzabal Iturriastillo.
- V.6. Martin Aranzabal Elcoro (1792) -
(a) Maria Lucia Amiano Aranzabalarekin lehen ezteietan
(Elgeta, 1820) ezkondua eta alaba bat:
Manuela Josefa (1821) Aranzabal Amiano.

(b) Maria Angela Ojanguren Egurenarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1825) ezkondua eta seme-alabak:
Agustina Josefa (1826), Jose Francisco (1829), Josefa Antonia (1835), Maria Josefa (1838),
Magdalena Josefa (1840) eta Jose Domingo (1843) Aranzabal Ojanguren.
- V.7. Domingo Ascensio Aranzabal Elcoro (1807) -
Maria Micaela Alberdi Elcoroberecibar (1814).
Elgetan (1831) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin Maria (1836), Maria Josefa (1839), Jose Vicente (1842), Juan Francisco (1846) eta
Josefa Ascensio (1849) Aranzabal Alberdi.
- V.8. Francisco Antonio Aranzabal Recondo (1805) -
Dominica Bengoa Solagaistoa.
Elgetan (1827) ezkonduak eta seme bat: Andres (1838) Aranzabal Bengoa.

- V.9. Juan Domingo Aranzabal Gabilondo (1791) -
Joaquina Gallaztegui Nocolalderekin ezkondua eta semeak:
Juan Domingo (1819), Francisco Antonio (1821) eta Juan Jose (1826) Aranzabal Gallaztegui.
- V.10. Juan Francisco Aranzabal Guisasola (1784) -
Catalina Marquiegui Elcoro.
Elgetan (1814) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Francisco (1822) eta Maria Antonia (1826) Aranzabal Marquiegui.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Juan Jose Aranzabal Ziarra (1812) -
Maria Angeles Sarasqueta Aranceta.
Elgetan (1888) ezkonduak eta semeak:
Martin (1890), Julian (1893) eta Melquiades (1895) Aranzabal Sarasqueta.
- VI.2. Vicente Aranzabal Ziarra (1815) -
Francisca Antonia Mendiguchia Iñurrieta.
Elgetan (1819) ezkonduak eta seme-alabak:
Teresa Ignacia (1820), Juana Francisca (1823) eta Domingo Maria (1837) Aranzabal Mendiguchia.
- VI.3. Juan Francisco Aranzabal Marquiegui (1822) -
Pascuala Albistegui Aranzabal.
Elgetan (1839) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Ignacio (1843), Tomasa Joaquina (1846), Francisco Pablo (1849) eta Jose Maria (1855) Aranzabal Albistegui.
- VI. 4. Jose Vicente Aranzabal Alberdi (1842) -
Juana Alejandra Aguirrebeña Azcoaga.
Elgetan (1864) ezkonduaak eta alaba bat:
Josefa Nicasia (1864) Aranzabal Aguirrebeña.

G. ASCASIBAREN GENEALOGIA

Abizen honek "astigar harana" esan nahi du.

Bere etimologiak [azkar/ezkar] (astigar zuhaitza) gehi partikula ugaria [-tza] ren bilakaera dirudi, eta, azkenik, [ibar] (harana/ubidea).

Hasiera batean, 'Azkartzaibar' forma aurkeztuko luke, sinkopa bidez, 'Azkartzibar' izatera pasako litzatekeena, 'Ascasibar' n sendotu arte.

Angiozarko Arexureneta-Errekalde auzoko Ascasibar baserri zaharretik datorren abizena da.

Ondorengotako bat, Andres Ascasibar Arescurenaga, Elgetako herrigunera pasa zen, 1726an Francisca Olaegui Egocheagarekin ezkondu zenean.

Beste ondorengo batzuk Galarraga Etxetxo eta Jaolaza baserriari lotuta daude.

Este apellido puede significar "valle de arces".

Su etimología parece devenir de [azkar/ezkar] (árbol arce) más la partícula abundancial [-tza] y, finalmente, [ibar] (valle / ribera).

En principio, presentaría la forma 'Azkartzaibar' que, por sincopa, pasaría a 'Azkartzibar' hasta consolidarse en 'Ascasibar'.

Es un apellido que procede del antiguo caserío Ascasibar en el barrio Arexureneta-Errekalde de Angiozar.

Uno de los descendientes, Andres Ascasibar Arescurenaga, pasó al núcleo de Elgeta, al casarse en 1726 con Francisca Olaegui Egocheaga.

Algunos otros descendientes están ligados también al caserío Galarraga Etxetxo y Jaolaza.

I. BELAUNALDIA

I.1. Miguel Ascasibar -

Maria Arexcurenaga.

Angiozarren (1609) ezkondua eta seme bat:

Andres (1615) Ascasibar Arexcuenaga.

II. BELAUNALDIA

II.1. Matias Ascasibar Loiti -

Luisa Azurmendi Lizarralderekin ezkondua eta seme-alabak:

Jose (1680), Esteban (1685) eta Ana Maria (1690) Ascasibar Azurmendi.

- II.2. Ignacio Ascasibar Egurbide-Asula -
Agustina Iturbe Ugarterin (Angiozar, 1765) ezkondua eta seme bat:
Francisco Ignacio (1799) Ascasibar Iturbe.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Ascasibar Lamarain (Angiozar, 1722) -
Ignacia Asula Olañeta (1721).
Elgetan (1740) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Antonia (1740), Juan (1746), Juan Domingo (1749), Antonia (1752), Magdalena Josefa (1754) Maria Ana (1756), Ignacio (1758) eta Domingo (1758) Ascasibar Asula.
- III.2. Francisco Ascasibar Lamarain -
Angela Raizabal Zabarte.
Elgetan (1747) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1750), Bernardo (1750), Maria Cecilia (1751) eta Jose (1754) Ascasibar Raizabal.
- III.3. Juan Bautista Ascasibar Iturbe -
Maria Josefa Garitano Elorreguirekin (Bergara, 1723) ezkondua eta seme bat:
Juan Antonio (1746) Ascasibar Garitano.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Miguel Antonio Ascasibar Asula (1743) -
Eulalia Arana Telleria (1747).
Elgetan (1772) ezkonduak eta seme-alabak:
Rita Antonia (1781), Miguel Antonio (1784) eta Escolastica (1786) Ascasibar Arana.
- IV.2. Ignacio Ascasibar Asula (1758) -
Agustina Iturbe Ugarte (Angiozar, 1765).
Angiozarren (1789) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Ignacio (1789), Dominica Matilde (1790), Juana Angela (1793), Ignacia Maria (1795), Domingo Maria (1798), Francisco Ignacio (1799), Francisca Natalia (1801) eta Maria Antonia (1814) Ascasibar Iturbe.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Ramon Ascasibar Bengoa (Angiozar, 1775) -
Vicenta Sologaistoa Arriolarekin ezkondua eta seme bat:
Gaspar Eusebio (1818) Ascasibar Sologaistoa.
- V.2. Francisco Ascasibar Bengoa -
Maria Ascensión Jaca Elorza (Segura, 1796) -
Elgeta (1823) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Domingo (1824), Simona (1827) eta Juan Antonio (1833) Ascasibar Jaca.
- V.3. Juan Jose Ascasibar Aristi (Angiozar, 1808) -
Manuela Josefa Elcoro Mendiguchia (1804).
Elgeta (1831) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1832), Juan Jose (1834), Juana Paula (1836), Vicenta Antonia (1836),
Gaspar Laureano (1838), Francisca Dominica (1840), Maria Rita (1845), Ana Josefa (1845) eta
Elias (1847) Ascasibar Elcoro.
- V.4. Manuel Antonio Ascasibar Larrañaga -
Manuela Josefa Aranzabal Amiano (1821).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Martina (1841), Maria Juliana (1845), Josefa Victoria (1850), Juan Agustin (1854) eta
Josefa Gavina (1861) Ascasibar Aranzabal,
- V.5. Juan Francisco Ascasibar Uribechevarria -
(a) Maria Ignacia Ceceaga Ugalde.
Elgetan (1847) ezkonduak lehenengo ezteietan eta seme-alabak:
Antonio Maria (1847) eta Manuela Francisca (1850) Ascasibar Ceceaga.
- (b) Vicenta Antonia Berraondo Alday.
Elgetan (1853) ezkonduak bigarren ezteietan eta seme bat:
Francisco Agustin (1855) Ascasibar Berraondo,
- V.6. Jose Vicente Ascasibar Gallaztegui (1823) -
Manuela Elcoroberecibar Unamuno (Bergara, 1823).
Elgetan (1847) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Eusebia (1855), Isidro Maria (1859) eta Jose Maria (1862) Ascasibar Elcoroberecibar.

- V.7. Antonio Ascasibar Sologaistoa (Aretxabaleta, 1812) -
Dominica Elcoro Olañeta.
Elgetan (1844) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Miguel (1850), Maria Josefa (1850), Francisco Maria (1856) eta Gregorio Juan (1862)
Ascasibar Elcoro,

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Gaspar Ascasibar Sologaistoa (1818) -
Maria Angela Aranzabal Aranzabal (1821).
Elgetan (1852) ezkonduak eta seme bat:
Leonardo (1854) Ascasibar Aranzabal.
- VI.2. Juan Domingo Ascasibar Jaca (1824) -
Maria Celestina Aguirrezabal Altuna (Bergara, 1831).
Elgetan (1858) ezkonduak eta alaba bat:
Ascensia Guillermo (1859) Ascasibar Aguirrezabal,
- VI.3. Pedro Joaquin Ascasibar Gallaztegui -
Josefa Antonia Basauri Elcoro (1836).
Elgetan (1860) ezkonduak eta seme-alabak:
Saturnino Fausto (1861), Josefa Dominica (1865), Antonia Norberta (1867),
Juan Nicomedes (1869), Josefa Ciriaca (1871) eta Francisco Marcelino (1874) Ascasibar Basauri.
- VI.4. Jose Maria Ascasibar Gallaztegui -
Martina Cortabarria Mendiguchia (1827).
Elgetan (1861) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Francisco (1862), Maria Eustotia (1864), Cecilio (1866), Agapito Claudio (1869) eta
Maria Eusebia (1874) Ascasibar Cortabarria.
- VI.5. Jose Domingo Ascasibar Elcoro (1832) -
Francisca Martina Masorriaga Elcoro (1840).
Elgetan (1861) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1865), Francisco Antonio (1868), Josefa Martina (1873), Juan Placido (1879) eta
Maria Josefa (1882) Ascasibar Masorriaga.

- VI.6. Miguel Simon Ascasibar Elcoro (Angiozar, 1839) -
Maria Bautista Antonia Artola Ormaechea (Alegia, 1840).
Angiozaren (1863) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Jesus (Angiozar, 1863), Jose Venancio (Angiozar, 1865), Eladia Claudia (Angiozar, 1867),
Maria Josefa (Angiozar, 1872) eta Zoila (Elgeta, 1877) Ascasibar Artola.
- VI.7. Juan Angel Ascasibar Aranzabal (Angiozar, 1835) -
Josefa Ignacia Gallaztegui Mugica
Elgetan (1862) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Vicente (1864), Juan Tomas (1866), Policarpo Miguel (1869), Maria Fulgencia (1872),
Maria Telesfora (1875), Manuel Ignacio (1877) eta Maria Agustina (1880) Ascasibar Mugica.
- VI.8. Elias Ascasibar Elcoro (1847) -
Josefa Dominica Retolaza Urreta (1849).
Elgetan (1870) ezkonduak eta seme-alabak:
Paulo Francisco (1871), Maria Magdalena (1872), Mariana (1875), Manuela Eugenia (1877),
Pascuala Eugenia (1877) eta Maria Susana (1883) Ascasibar Retolaza.
- VI.9. Jose Maria Ascasibar Elcoroberecibar (1859) -
Maria Dominica Telleria Mugica (1866).
Elgetan (1890) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria (1890), Lorenzo Maria (1892), Josefa (1894), Domingo (1897) eta Vicente (1900)
Ascasibar Telleria.
- VI.10. Isidro Maria Ascasibar Elcoroberecibar (1862) -
Maria Casimira Olabarria Aranceta (1860).
Elgetan (1886) ezkonduak eta seme-alabak:
Eustaquio (1887), Micaela (1889), Juliana (1892), Eleuterio (1895) eta Jose Domingo (1896)
Ascasibar Olabarria.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Andres Ascasibar Basauri -
Basilia Antonia Escolaza Urteaga.
Elgetan (1886) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Cruz (1887), Damiana (1889), Ladislao (1892), Josefa Antonia (1895) eta Juana (1899)
Ascasibar Escolaza.

- VII.2. Jose Andres Ascasibar Garaizabal -
Ana Maria Ascasibar Masorriaga (1865).
Elgetan (1886) ezkonduak eta seme-alabak:
Ambrosio (1887), Placida (1890), Hipolita (1893) eta Martina Maria (1898) Ascasibar Ascasibar.
- VII.3. Policarpo Miguel Ascasibar Gallaztegui (1869) -
Paulina Marciana Ascasibar Ascasibar (Angiozar, 1867).
Elgetan (1894) ezkonduak eta seme-alabak:
Eugenia (1895), Juan Jose (1896) eta Cipriano Maria (1898) Ascasibar Ascasibar.
- VII.4. Bartolome Luis Ascasibar Garaizabal (Angiozar, 1869) -
Maria Martina Mendizabal Urcelay (Elgeta, 1864).
Elgetan (1893) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana (1894), Dimas(1896) eta Domingo Maria (1898) Ascasibar Mendizabal.

H. BASAURIREN GENEALOGIA

Abizen honek “basoko toki edo populazioa” esan nahi du.

Bere etimologia [basa] -ren sustraia den [basoa] -tik dator, [hiri] -ren Bizkaiko bariazioa den [uri] -tik (populazioa, hiribildua).

(Ikus K. Mitxelena 137 eta 587).

Abizen honen ondorengoak Elgetako Aixola auzoko Aixola Goikoa baserriari lotuta daude.

Este apellido puede significar “lugar o población en el bosque”.

Su etimología deviene de [basa], raíz de [basoa], {bosque} y [uri], variación vizcaína de [hiri] (población, villa).

(Ver K. Mitxelena arts. 137 y 587).

Descendientes de este apellido están ligados al caserío Aixola Goikoa en el barrio de Aixola de Elgeta.

I. BELAUNALDIA

I.1. Juan Basauri -

Catalina Basaurirekin ezkondua eta alaba bat:

Catalina (1572) Basauri Basauri.

I.2. Juan Basauri -

Marta Bicuñarekin ezkondua eta seme-alabak:

Agustín (1592), María (1596) eta San Juan (1600) Basauri Bicuña.

I.3. Sebastian Basauri Arana -

Maria Martin Santa Cruz.

Elgetan (1617) ezkondua eta alabak:

Ana (1618), Marta (1621) eta María (1630) Basauri Santa Cruz.

I.4. Pedro Basauri Arana -

Magdalena Azula Oreguirekin ezkondua eta seme-alabak:

Gregorio (1660), Francisca (1663), Marta (1666), Jose (1670) eta Francisco (1672) Basauri Azula.

II. BELAUNALDIA

II.1. Gregorio Basauri Azula (1660) -

Angela Telleria Bezuen (Zaldibar, 1670).

Elgetan (1689) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1692), Ana Maria (1694), Magdalena (1695), Gregorio (1698), Jose (1704) eta
Mª Ana (1710) Basauri Telleria.

- II.2. Jose Basauri Azula (1670) -
Magdalena Eizaga Arangurenarekin ezkondua eta seme-alabak:
Jose (1698), Maria Angela (1702) eta Pedro (1705) Basauri Eizaga.
- II.3. Francisco Basauri Azula (1672) -
Mariana Urrujoalegui Ansoateguirekin ezkondua eta semeak:
Pedro (1700), Francisco (1711), Domingo (1713) eta Manuel (1717) Basauri Urrujoalegui.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Basauri Telleria (1692) -
Ana Maria Albistegui Gallazteguirekin ezkondua eta alabak:
Magdalena (1712), Ana Maria (1714), Josefa (1716), Catalina Josefa (1718), Mariana (1721),
Ignacia Josefa (1723) eta Josefa (1729) Basauri Albistegui.
- III.2. Gregorio Basauri Telleria (1698) -
Agustina Barrutia Olañeta (1697).
Elgetan (1722) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Teresa (1723), Pedro (1725), Magdalena (1727), Ana Maria (1730), Domingo (1732),
Agustina (1734), Juan (1736), Gregorio (1740) eta Roque Miguel (1742) Basauri Barrutia.
- III.3. Jose Basauri Telleria (1704) -
Maria Bautista Arescurenaga Zabaleta (Angiozar, 1710).
Elgetan (1730) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Manuela (1732), Escolastica Eulalia (1735), Miguel Domingo (1737), Antonio (1739) eta
Miguel Vicente (1741) Basauri Arescurenaga.
- III.4. Jose Basauri Eizaga (1698) -
Ana Maria Olañeta Albistegui.
Elgetan (1726) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa (1729), Francisco (1732), Miguel (1737), Francisco Fermin (1739), Francisca Dionisia
(1741), Mari Josefa (1743) eta Josefa Maria (1746) Basauri Olañeta.

- III.5. Pedro Basauri Urrujoalegui (1700) -
(a) Clara Barrutia Erenorekin lehenengo ezteietan
ezkondua (Elgeta, 1721) eta seme-alabak:
Maria Antonia (1723) eta Juan Bautista (1727) Basauri Barrutia.
- (b) Josefa Arregui Portalerekin bigarren ezteietan ezkondua
(Elgetan, 1729) eta alabak:
Josefa (1731), Isabel Bautista (1733), Maria Ana (1746) eta Maria Juliana (1746) Basauri
Arregui.
- III.6. Francisco Basauri Urrujoalegui (1711) -
Joaquina Berraondo Altube (1713).
Elgetan (1734) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1734), Domingo Gabriel (1737), Juan Alfonso (1739), Jose Francisco (1742),
Roque (1744), Agueda (1747) eta Maria Francisca (1749) Basauri Berraondo.
- III.7. Domingo Basauri Urrujoalegui (1713) -
Magdalena Berecibar (Elcoroberecibar) Telleria.
Elgetan (1738) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Paula (1739), Maria Ignacia (1742), Miguel Ponciano (1744), Magdalena Josefa (1747),
Pedro Benito (1750), Lorenzo (1751), Francisco Domingo (1753), Ignacia (1756) eta Maria
Antonia (1761) Basauri Berecibar.
- III.8. Manuel Basauri Urrujoalegui (1717) -
Ana Maria Mendiguchia Aranguren (Bergara, 1717)
Elgetan (1747) ezkonduak eta alabak:
Ignacia (1748), Josefa Antonia (1750), Ana Maria (1753), Ignacia Antonia (1756),
Maria Ana (1759) eta Manuela Prudencia (1763) Basauri Mendiguchia.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Pedro Basauri Barrutia (1725) -
Maria Ignacia Eguren Raizabal (1721).
Elgetan (1751) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1752), Pedro Ignacio (1754), Juan Ramon (1757), Jose Miguel (1760) eta
Juan Agustin (1763) Basauri Eguren.

- IV.2. Domingo Basauri Barrutia (1732) -
Ana Maria Aranzabal Gamarra.
Elgetan (1756) ezkonduak eta seme bat:
Tomas Nicolas (1767) Basauri Aranzabal.
- IV.3. Gregorio Basauri Barrutia (1740) -
(a) Agueda Albizua Elguearekin (Bergara, 1743)
lehenengo ezteietan (Elgeta, 1763) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Angela (1764), Jose Francisco (1765), Maria Antonia (1766) eta Catalina (1769) Basauri
Albizua.
- (b) Isabel Iturbe Plazaolarekin (Zumarraga, 1745) -
bigarren ezteietan (Elgeta, 1771) ezkondua eta seme-alabak:
Juan Domingo (1773), Agueda (1778), Maria Pascuala (1779) eta Manuela Gregoria (1782)
Basauri Iturbe.
- IV.4. Roque Miguel Basauri Barrutia (1742) -
Manuela Josefa Elcoro Arroeta.
Elgetan (1780) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel Antonio (1782), Ignacio (1783), Maria Ana (1785), Andres (1787) eta
Juan Bautista (1790) Basauri Elcoro.
- IV.5. Domingo Gabriel Basauri Berraondo (1737) -
Josefa Elcoro Ansoategui.
Elgetan (1768) ezkonduak eta seme-alabak:
Joaquina Francisca (1769), Cristobal Francisco (1771), Josefa Joaquina (1774) eta
Jose Antonio (1776) Basauri Elcoro.
- IV.6. Jose Francisco Basauri Berraondo (1742) -
Teresa Felipa Arana Ascasibar (1742).
Elgetan (1762) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Roque (1763), Agustina Joaquina (1764), Manuela Josefa (1766), Francisco Domingo
(1769), Bernardo (1772) eta Francisca Ignacia (1773) Basauri Arana.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Pedro Ignacio Basauri Eguren (1754) -
Maria Manuela Olañeta Sarasqueta.
Elgetan (1790) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Miguel (1795), Maria Francisca (1800), Ramon (1803) eta Pedro Agustin (1806)
Basauri Olañeta.
- V.2. Juan Ramon Basauri Eguren (1757) -
Maria Jesus Sostoa Olañeta (1758).
Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Juan (1794) eta Maria Micaela (1794) Basauri Sostoa.
- V.3. Juan Agustin Basauri Eguren (1763) -
Francisca Larrañaga Irigoien.
Elgetan (1798) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Agustin (1799), Maria Micaela (1803), Maria Josefa (1806) eta Francisca Antonia (1810)
Basauri Larrañaga.
- V.4. Juan Domingo Basauri Iturbe (1773) -
Maria Isabel Ezquivel Abalia (Oñati, 1774).
Elgetan (1802) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Andres (1803), Josefa Antonia (1807), Francisca Antonia (1810) eta Andres Juan (1812)
Basauri Ezquivel.
- V.5. Miguel Antonio Basauri Elcoro (1782) -
Maria Angela Arana Arana.
Elgetan (1818) ezkonduak eta alaba bat:
Maria Gabriela (1819) Basauri Arana.
- V.6. Ignacio Basauri Elcoro (1783) -
Magdalena Ormaechea Aguirrecendoia.
Elgetan (1803) ezkonduak eta seme-alabak:
Remigia Josefa (1804), Jose Manuel (1806), Agustina Josefa (1809), Jose Domingo (1811), Pedro
Bonifacio (1815), Jose Francisco (1818), Domingo Maria (1820), Dominica Francisca (1822) eta
Jose Ignacio (1826) Basauri Ormaechea.

- V.7. Francisco Domingo Basauri Arana (1769) -
Angela Aranzabal Apellaniz (1772).
Elgetan (1790) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina (1792), Josefa (1794), Francisco Antonio (1797) eta Francisca (1802) Basauri Aranzabal.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Pedro Miguel Basauri Olañeta (1795) -
Josefa Arizmendi Suinaga (Eibar, 1801).
Eibarren (1822) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Ramon (1823), Pedro Juan (1825), Juan Agustin (1826), Evaristo (1829), Juan (1832),
Maria Josefa (1835), Justa Francisca (1839) eta Francisco Maria (1842) Basauri Arizmendi.
- VI.2. Pedro Agustin Basauri Larrañaga (1799) -
Catalina Josefa Retolaza Gaztelu (1805).
Elgetan (1827) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Agustin (1829), Maria Dominica (1831), Maria Cecilia (1833), Pedro Maria (1837),
Catalina Josefa (1839) eta Pedro Jose (1843) Basauri Retolaza.
- VI.3. Jose Manuel Basauri Ormaechea (1806) -
Francisca Ignacia Olañeta Suinaga (1799).
Elgetan (1830) ezkonduak eta semeak:
Jose Marcos (1831), Jose Ignacio (1833), Pedro Jose (1840) eta Fabian Sebastian (1843) Basauri
Olañeta.
- VI.4. Jose Domingo Basauri Ormaechea (1811) -
Maria Josefa Suinaga Olañeta (1808).
Elgetan (1837) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Leandra (1838), Maria Eusebia (1841), Juan Benito (1843), Petra (1851),
Juan Anastasio (1853), Josefa Martina (1856) eta Micaela Josefa (1859) Basauri Suinaga.
- VI.5. Jose Francisco Basauri Ormaechea (1818) -
Maria Josefa Suinaga Telleria (1829).
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme-alabak:
Emeterio Pascual (1862), Benito (1865), Maria Agustina (1867) eta Aniceto (1872) Basauri Suinaga.

- VI.6. Domingo Maria Basauri Ormaechea (1820) -
(a) Josefa Ignacia Sostoa Telleriarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1843) ezkondua eta seme bat:
Juan Domingo (1849) Basauri Sostoa.
- (b) Tiburcia Raizabal Altunarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1853) ezkondua eta seme-alabak:
Pedro Maria (1857), Cosme Damian (1859), Jose Vicente (1861) eta Jesusa Venancia (1863)
Basauri Raizabal.
- VI.7. Francisco Antonio Basauri Aranzabal (1797) -
Ana Josefa Elcoro Mendiguchia (1811).
Elgetan (1831) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Josefa (1832), Josefa Antonia (1836), Jose Francisco (1838), Francisco Maria (1841),
Pedro Francisco (1844) eta Josefa Dominica (1847) Basauri Elcoro.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Jose Ramon Basauri Arizmendi (1823) -
Isabel Martina Telleria Areizaga (1826).
Elgetan (1851) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Maria (1853), Jose Francisco (1856), Juan Maria (1859), Miguel Maria (1864) eta
Jose Agustin (1869) Basauri Telleria.
- VII.2. Pedro Juan Basauri Arizmendi (1825) -
Josefa Echevarria Arana (1831).
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Vicenta (1851), Juan Pascual (1854), Pedro Miguel (1858) eta Maria Remigia (1864)
Basauri Echevarria.
- VII.3. Juan Agustin Basauri Arizmendi (1826) -
Agustina Josefa Mendizabal Aranceta (1829).
Elgetan (1852) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1853), Ascensio (1855), Ricardo Juan (1859), Josefa Isidra (1861),
Manuel Jose (1863), Josefa Joaquina (1868) eta Pedro Maria (1868) Basauri Mendizabal.

- VII.4. Francisco Maria Basauri Arizmendi (1842) -
Maria Concepcion Retolaza Gorosabel (1852).
Elgetan (1875) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Anastasia (1875), Hermogenes (1878), Francisco (1880) eta Matea (1883) Basauri Retolaza.
- VII.5. Pedro Maria Basauri Retolaza (1837) -
Maria Juana Ojanguren Alzuaran (1834).
Elgetan (1858) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Baldomera (1860), Maria Petra (1862), Mateo (1864), Raimundo (1867), Maria Benita (1871), Maria Evarista (1873) eta Maria Leocadia (1875) Basauri Ojanguren.
- VII.6. Pedro Jose Basauri Olañeta (1840) -
(a) Juana Francisca Fuldain Aranarekin lehenengo ezteietan ezkondua (Elgeta, 1862) eta alaba bat:
Niceta Eufemia (1864) Basauri Fuldain.

(b) Silveria Florentina Fuldainarekin bigarren ezteietan ezkondua
(Elgeta, 1865) eta seme-alabak: Agapito (1866), Faustina Jovita (1868), Pedro Maria (1870) eta Dominica Victoria (1872) Basauri Fuldain.
- VII.7. Juan Anastasio Basauri Suinaga (1853) -
Dominica Lete Lamariano.
Antzuolan (1882) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Javiera (1883), Benito Santos (1884), Eusebio (1886) Pantaleon (1888) Basauri Lete.
- VII.8. Jose Francisco Basauri Elcoro (1838) -
Maria Josefa Olabarrieta Uria.
Elgetan (1870) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Vicenta (1871), Pedro Juan (1874), Jose Agustin (1876), Francisco Leon (1879), Aquilino (1882) eta Guillermo (1885) Basauri Olabarrieta.
- VII.9. Francisco Maria Basauri Elcoro (1841) -
Luisa Elgueta.
Elgetan (1869) ezkonduak eta semeak:
Francisco Eleuterio (1870), Jose Antonio (1871) eta Salvador (1873) Basauri Elgueta.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Pedro Maria Basauri Telleria (1853) -

Josefa Teresa Aranzabal Urcelay (Angiozar, 1845).

Elgetan (1872) ezkonduak eta seme-alabak:

Isabel Eusebia (1873), Jose Domingo (1875), Maria Leonarda (1877), Maria Tomasa (1879),
Maria Agueda (1882) eta Maria Josefa (1890) Basauri Aranzabal.

VIII.2. Jose Francisco Basauri Telleria (1856) -

Placida Aranceta Olabarria (1852).

Elgetan (1877) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan Ramon (1882), Ruperto (1886) eta Maria Victorina (1891) Basauri Aranceta.

VIII.3. Juan Jose Basauri Mendizabal (1853) -

Maria Pascuala Ortuoste Ascasibar (1849).

Elgetan (1878) ezkonduak eta seme-alabak:

Benito (1879), Magdalena Francisca (1883) eta Josefa Ascensia (1886) Basauri Ortuoste.

VIII.4. Ricardo Juan Basauri Mendizabal (1859) -

Calixta Ojanguren Aretio (1859).

Elgetan (1883) ezkonduak eta seme-alabak:

Miguel Ignacio (1884), Cesareo (1886), Leandra (1888), Balbino (1890), Balbina (1894),
Eugenia (1897) eta Martin (1898) Basauri Ojanguren.

VIII.5. Manuel Jose Basauri Mendizabal (1863) -

Maria Eusebia Ascasibar Elcoroberecibar (1855).

Elgetan (1886) ezkonduak eta alaba bat:

Manuela Simona (1887) Basauri Ascasibar.

VIII.6. Pedro Maria Basauri Fuldain (1870) -

Antonia Norberta Ascasibar Basauri (1867).

Elgetan (1894) ezkonduak eta alaba bat:

Ramona (1896) Basauri Ascasibar.

I. BEISTEGUIREN GENEALOGIA

Beistegui (Beiztegui, Beistegi, Veistegui) abizena “behi ukuilua edo behitegia” izan daiteke. Bere etimologia [behi] tik (behia) [-tegi] (tokia, etxea edo ukuilua) sufinizioarekin etor liteke. (Ikus Mitxelena K.a. 144 eta 554)

El apellido Beistegui (Beiztegui, Beistegi, Veistegui) puede significar una “cuadra de vacas o vaquería”. Su etimología podría devenir de [behi] (vaca) con sufijación de [-tegi] (lugar de, casa o cuadra). (ver K.Mitxelena, arts. 144 y 554)

I. BELAUNALDIA

- I.1. Nicolas Beistegui Olabarria -
Maria Tomasa Izarraga Aguirrebeña.
Elgetan (1642) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1642), Antonia (1647) eta Martin Beistegui Izarraga.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Martin Beistegui Izarraga -
Josefa Aranceta Altuberekin ezkondua eta seme-alabak:
Martin (1680), Maria Benita (1688) eta Juan Beistegui Aranceta.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Juan Beistegui Aranceta -
Maria Juana Barrutia Zuloetarekin ezkondua eta seme-alabak:
Justo (1705), Pedro Ignacio (1706), Ignacio (1707), Pedro (1712), Martin (1717), Josefa (1720), Alejo (1723), Maria Rosa (1730), Domingo eta Juan Beistegui Barrutia.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Ignacio Beistegui Barrutia (1707) -
Maria Catalina Elorza Unzueta (Arrasate, 1714).
Elgetan (1736) ezkonduak eta seme-alabak:
Benita (1738), Ana Maria (1743), Francisca (1745), Juan Ignacio (1749) eta
Manuel Ignacio (1754) Beistegui Elorza.

- IV.2. Martin Beistegui Barrutia (1717) -
Josefa Sarasqueta Olañeta (1719).
Elgetan (1750) ezkonduak eta semeak:
Juan Domingo (1750), Juan Agustin (1760) eta Joaquin Beistegui Sarasqueta.
- IV.3. Domingo Beistegui Barrutia -
(a) Maria Bautista Ugalde Aguirrerekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1744) ezkondua eta seme bat:
Juan (1745) Beistegui Ugalde.
- (b) Ana Gallaztegui Iturberekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1746) ezkondua eta alabak:
Josefa (1751), Agustina Josefa (1754), Francisca Micaela (1763) eta Maria Ana (1769)
Beistegui Gallaztegui.
- IV.4. Juan Beistegui Barrutia -
Agustina Gaztelu Eguren.
Elgetan (1733) ezkonduak eta semeak:
Jose Manuel (1734) eta Jose Simon (1736) Beistegui Gaztelu.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Manuel Ignacio Beistegui Elorza (1754) -
Josefa Argarate Galdeanorekin ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1784) eta Jose Manuel (1786) Beistegui Argarate.
- V.2. Juan Domingo Beistegui Sarasqueta (1750) -
Antonia Aranzabal Sostoa.
Elgetan (1778) ezkonduak eta alabak:
Maria Josefa (1790), Maria Antonia (1793), Catalina Polonia (1797)
eta Maria Micaela (1799) Beistegui Aranzabal.
- V.3. Joaquin Beistegui Sarasqueta -
Catalina Olañeta Obiaga (1768).
Elgetan (1787) ezkonduak eta seme-alabak:
Simon (1792), Manuela Josefa (1796), Ana Joaquina (1798), Maria Catalina (1801) eta
Domingo Joaquin (1804) Beistegui Olañeta.

- V.4. Jose Simon Beistegui Gaztelu (1736) -
Catalina Mendiguchia Aranguren (1735).
Elgetan (1757) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Angela (1761) eta Juan Jose (1763) Beistegui Mendiguchia.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Domingo Joaquin Beistegui Olañeta (1804) -
Maria Dominica Aranceta Sarasqueta (1813).
Elgetan (1833) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1835), Maria Agustina (1838), Pedro Maria (1841), Josefa Rufina (1843),
Pedro Joaquin (1846), Manuela Vicenta (1849) eta Francisca (1852) Beistegui Aranceta.
- VI.2. Juan Jose Beistegui Mendiguchia (1763) -
(a) Maria Ana Ceceaga Irazabalerakin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1781) ezkondua eta semeak:
Nicolas Jose (1785) eta Juan Domingo (1790) Beistegui Ceceaga.

(b) Ana Maria Irazabal Albisteguirekin bigarren ezteietan ezkonduak
(Elgeta, 1793) eta seme-alabak:
Jose Manuel (1794), Francisco Javier (1797) eta Maria Dominica (1803) Beistegui Irazabal.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Jose Domingo Beistegui Aranceta (1835) -
Maria Francisca Albistegui Aranceta (1847).
Elgetan (1867) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Maria (1868), Anastasio (1870), Maria Juana (1872), Pablo (1875),
Francisca Martina (1877), Maria Hermenegilda (1879), Juana Estefania (1881), Pedro (1883),
Juan (1885) eta Cosme Damian (1888) Beistegui Albistegui.
- VII.2. Jose Manuel Beistegui Irazabal (1794) -
Josefa Antonia Ceceaga Irazabal (1792).
Elgetan (1813) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1815), Josefa Ignacia (1823), Jose Maria (1827)
Pedro Jose (1831) eta Maria Petra (1831) Beistegui Ceceaga.

- VII.3. Francisco Javier Beistegui Irazabal (1797) -
Maria Agustina Garitaonandia Lascuen
Elgetan (1826) ezkonduak eta alabak:
Maria Josefa (1827) eta Josefa Dominica (1830) Beistegui Garitaonandia.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Domingo Maria Beistegui Albistegui (1868) -
Maria Petra Alzuaran Elorza (1874).
Elgetan (1898) ezkonduak eta alabak:
Estefania (1898) eta Sabina (1900) Beistegui Alzuaran.
- VIII.2. Jose Maria Beistegui Ceceaga (1827) -
Maria Lina Berrio Oquiza (1827).
Elgetan (1848) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Tomasa (1849), Jose Sotero (1851), Gregorio (1854), Juan Esteban (1856) eta
Jose Maria (1858) Beistegui Berrio.

IX. BELAUNALDIA

- IX.1. Jose Sotero Beistegui Berrio (1851) -
Simona Mandiola Acha.
Elgetan (1879) ezkonduak eta seme-alabak:
Tiburcio (1882) eta Maria Justa (1884) Beistegui Mandiola.

J. BERRAONDREN GENEALOGIA

Berraondo (Verraondo) abizen honek “sasi edo sastraken ondoan” esan nahi du.

Bere etimologia [berro] (sastraka) eta [-ondo] (cerca de, junto de) atzizkietatik datorrela dirudi.

(Ikus K. Mitxelena, 156 eta 491)

Angiozarko Berraondoena baserri zaharretik datorren abizena da.

Bere ondorengotako bat, Pedro Berraondo, 1579 urtean ezkondu zen Elgetako hiribilduaren erdigunean Maria Jordana Irigoienarekin.

Este apellido Berraondo (Verraondo) puede significar “junto al zarzal o matorral”.

Su etimología parece devinir de [berro] (zarza / matorral), y el sufijo [-ondo] (cerca de, junto de).

(Ver K. Mitxelena, arts. 156 y 491)

Es un apellido que procede del antiguo caserío Berraondoena de Angiozar.

Uno de sus descendientes, Pedro de Berraondo se casó 1579 en el núcleo de la villa de Elgeta con María Jordana Irigoien.

I. BELAUANALDIA

I.1. Domingo Berraondo -

Estibaliz Arancetarekin ezkondua eta seme-alabak:

Maria (1569) eta Juan (1571) Berraondo Aranceta.

I.2. Pedro Berraondo -

Maria Jordana Irigoien.

Elgetan (1579) ezkonduak eta seme-alabak:

San Juan (1580), Pedro (1581), Francisca (1584), Maria (1585), Martin (1587) eta Juan (1590) Berraondo Irigoien.

I.3. Juan Berraondo -

Maria Zabarte.

Elgetan (1585) ezkonduak eta seme bat:

Juan (1585) Berraondo Zabarte.

I.4. Adrian Berraondo -

Maria Andres Gallaztegui.

Elgetan (1590) ezkonduak eta seme-alabak:

Domingo (1591), Maria (1593), Ana Maria (1596) eta Francisco (1598) Berraondo Gallaztegui.

II. BELAUNALDIA

- II.1. San Juan Berraondo Irigoien (1580) -
Marina Andudi.
Elgetan (1611) ezkonduak eta semeak:
Llorente (1612) eta Pedro (1615) Berraondo Andudi.
- II.2. Domingo Berraondo Gallaztegui (1591) -
Dominica Urtasa Larragibel.
Elgetan (1618) ezkonduak eta semeak:
Domingo (1619), Francisco (1621) eta Blasio (1623) Berraondo Urtasa.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Berraondo Urtasa (1619) -
Agueda Izaguirre Saralarregui.
Elgetan (1639) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1642), Francisca (1645), Francisco (1646), Mariana (1650), San Juan (1652), Pedro (1654),
Francisco M^a (1655), Diego (1659), Juan (1661), Antonio (1663) eta Josefa (1667) Berraondo Izaguirre.
- III.2. Francisco Berraondo Urtasa (1621) -
Francisca Asula Egocheaga (1622).
Elgetan (1648) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1650), Mariana (1654), Maria (1659) eta Francisco (1668) Berraondo Asula.
- III.3. Blasio Berraondo Urtasa (1623) -
Francisca Aguirreceaga Iturri (1629).
Elgetan (1649) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina (1650), Mariana (1653), Domingo (1657), Francisca (1661),
Juan (1663) eta Lorenza (1667) Berraondo Aguirreceaga.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Domingo Berraondo Izaguirre (1642).
(a) Maria Egocheaga Asularekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1667) ezkondua eta semeak:
Domingo (1668), Bartolome (1670) eta Juan Bautista (1678) Berraondo Egocheaga.

(b) Josefa Telleria Basaurirekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1685) ezkondua eta seme-alabak:
Jose Bernardo (1685), Josefa (1685) eta Catalina (1685) Berraondo Basauri.

- IV.2 Francisco Berraondo Izaguirre (1646) -
Josefa Ansuola Lamain.
Elgetan (1680) ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1683), Francisco (1685) eta Ignacia (1688) Berraondo Ansuola.

- IV.3 Pedro Berraondo Izaguirre (1654) -
Francisca Basauri Asula (1663).
Elgetan (1686) ezkondua eta seme-alabak:
Maria (1686) eta Jose (1689) Berraondo Basauri.

- IV.4. Francisco Berraondo Asula (1668) -
Ana Maria Gallaztegui Telleriarekin (1684) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Ignacia (1713), Jose (1716), Juan Bautista (1719), Maria Ignacia (1724),
Agustina Ventura (1725) eta Antonio (1729) Berraondo Gallaztegui.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Juan Bautista Berraondo Egocheaga (1678) -
Ana Maria Altube Iraurguirekin (1688) ezkondua eta seme-alabak:
Jose (1709), Felipa Joaquina (1711), Felipe Joaquin (1712), Manuela Joaquina (1713),
Juan Antonio (1721) eta Martin (1723) Berraondo Altube.
- V.2. Jose Berraondo Basauri (1689) -
Maria Antonia Sagastiguchia Aranceta.
Elgetan (1713) ezkondua eta seme-alabak:
Catalina Polonia (1714), Catalina Bautista (1715), Atanasio Francisco (1717), Josefa (1720),
Maria Ana (1722), Francisca (1727) eta Antonia (1730) Berraondo Sagastiguchia.
- V.3. Jose Berraondo Gallaztegui (1716) -
Maria Ascension Orbe Arana (1714).
Elgetan (1738) ezkondua eta seme-alabak:
Manuel Antonio (1739), Manuela Josefa (1742), Isabel (1743), Manuela (1746),
Jose Antonio (1747) eta Domingo (1749) Berraondo Orbe.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Jose Berraondo Altube (1709) -
(a) Josefa Antonia Aguirrebeña Telleriarekin lehenengo ezteietan ezkondua eta seme bat:
Jose Matias (1734) Berraondo Aguirrebeña.
- (b) Rafaela Albistegui Sarasquetarekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1735) ezkondua eta seme-alabak:
Alfonso (1740) eta Manuela Francisca (1746) Berraondo Albistegui.
- VI.2. Juan Antonio Berraondo Altube (1721) -
Tomasa Aseguinolaza Recalde.
Elgetan (1763) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Sebastiana (1764), Juan Bautista (1765), Maria Manuela (1766), Josefa Ramona (1769)
eta Francisca (1772) Berraondo Aseguinolaza.
- VI.3. Atanasio Berraondo Sagastiguchia (1717) -
(a) Ana Maria Elejalde Sagastaorberinekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1754) ezkondua eta seme-alabak:
Miguel Antonio (1755), Maria Ignacia (1756) eta Manuela Santos (1757) Berraondo Elejalde.
- (b) Maria Cruz Zabaleta Sopelanarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1760) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Micaela (1761), Juan Atanasio (1763), Atanasio Miguel (1765), Esteban (1767),
Josefa Angela (1769), Bernardo Antonio (1771), Jose Antonio (1773), Josefa Antonia (1776),
Francisca Antonia (1777) eta Juan Miguel (1781) Berraondo Zabaleta.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Esteban Berraondo Zabaleta (1767) -
Magdalena Manuela Sarasqueta Larrañaga (1768).
Angiozarren (1795) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1796), Jose Ignacio (1797), Josefa Angela (1801) eta Jose Simon (1803)
Berraondo Sarasqueta.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1 Jose Ignacio Berraondo Sarasqueta (1797) -

Teresa Calixta Murua Berraondo.

Angiozarren (1832) ezkonduak eta seme-alabak:

Angela (1834), Jovita (1836), Petra (1838), Jose Antonio (1839), Vicente (1843), Maria Librada (1843), Domingo (1845), Aniceto Teodoro (1848) eta Maria Monica (1850) Berraondo Murua.

VIII.2. Jose Joaquin Berraondo Lamarain (Angiozar, 1845) -

Maria Vicenta Basauri Echeverria (1851).

Elgetan (1877) ezkonduak eta seme-alabak:

Angela Petra (1878), Julian (1880), Eufemia (1882), Maria Bernardino (1884), Maria Eusebia (1887), Maria Margarita (1890) eta Telesforo (1894) Berraondo Basauri.

K. CECEAGAREN GENEALOGIA

Ceceaga (Zezeaga) abizen honek “zezen-lekua” esan nahi du.

Bere etimologia posiblea [zezen] (zezena) eta [-aga] (ugaritasuna) atzizki lokatibotik dator.

K. Mitxelenaren arabera (611 eta 10) Zezenagaren aldaera edo sinkopa izan daiteke.

Ceceaga izeneko bi baserri (Handia eta Txikia) Arantzeta auzoan daude.

Este apellido Ceceaga (Zezeaga) puede significar “lugar de toros”.

Su probable etimología deviene de [zezen] (toro), y el sufijo locativo [-aga] (abundancia).

Según K. Mitxelena (arts. 611 y 10) puede ser una variante o síncopa de Zezenaga.

Dos caserios con ese nombre Ceceaga (Handia y Txikia) están ubicados en el barrio Arantzeta.

I. BELAUNALDIA

- I.1. Martin Ceceaga -

Maria Perez Irigorriekin ezkondua eta alaba bat:

Maria Ceceaga Irigori.

- I.2. Martin Ceceaga -

Domenja Ibisua.

Elgetan (1570) ezkonduak eta seme-alabak:

Martin (1570) eta Antonia (1573) Ceceaga Ibisua.

- I.3. Juan Ceceaga Barrenechea -

Catalina Arescurenaga Ceceagarekin ezkondua eta seme-alabak:

Pedro (1592) eta Maria (1595) Ceceaga Arescurenaga.

- I.4. Martin Ceceaga -

Maria Ibañez Olaegui.

Elgetan (1594) ezkonduak eta semeak:

Sebastian (1595) eta Domingo (1597) Ceceaga Olaegui.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Pedro Ceceaga Arescurenaga (1592) -

Maria Ochoa Iturbe Meisteguirekin ezkondua eta seme-alabak:

Francisco (1632), Catalina (1635), Magdalena (1637), Juan (1639) eta Martin (1644) Ceceaga Iturbe.

- II.2. Sebastian Ceceaga Olaegui (1595) -
Clara Ibarguren.
Elgetan (1622) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1623), Maria (1626), Maria Antonia (1630) eta Martin (1632) Ceceaga Ibarguren.
- II.3. Juan Ceceaga -
Maria Lasarte.
Elgetan (1626) ezkonduak eta semeak:
Domingo (1631) eta Juan (1635) Ceceaga Lasarte.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Francisco Ceceaga Iturbe (1632) -
Francisca Albisua Marquiegui.
Elgetan (1654) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1656), Mariana (1658) eta Francisco (1660) Ceceaga Albisua.
- III.2. Juan Ceceaga Iturbe (1639) -
Mariana Ansoategui Mendiguchia.
Elgetan (1666) ezkondua eta alabak:
Antonia (1672) eta Juana (1681) Ceceaga Ansoategui.
- III.3. Martin Ceceaga Iturbe (1644) -
Jacinta Guibelondo Egurza.
Elgetan (1666) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1667), Jose (1673), Juan (1675) eta Pablo Ceceaga Guibelondo.
- III.4. Martin Ceceaga Ibarguren (1632) -
Marina Sagastiguchia Ojanguren.
Elgetan (1654) ezkonduak eta semeak:
Martin (1655) eta Domingo (1663) Ceceaga Sagastiguchia.
- III.5. Domingo Ceceaga Lasarte (1631) -
Catalina Irazabal Berraondo.
Elgetan (1655) ezkonduak eta alaba bat:
Mariana (1656) Ceceaga Irazabal.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Jose Ceceaga Guibelondo (1673) -
Sebastiana Albistegui Orberekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Agustina (1711), Jose Ignacio (1714), Isabel Margarita (1717), Juan Mateo (1718),
Jose Antonio (1721) eta Joaquina Agustina (1724) Ceceaga Albistegui.
- IV.2. Pablo Ceceaga Guibelondo -
Mariana Altube Aguirrebeña (1672).
Elgetan (1704) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Jacinta (1704), Jacinto Maria (1705), Manuel (1707) eta Fernando (1711) Ceceaga Altube.
- IV.3. Martin Ceceaga Sagastiguchia (1655) -
Mariana Olañeta Zuloeta.
Elgetan (1681) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1682), Martin (1683) eta Jose (1686) Ceceaga Olañeta.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Martin Ceceaga Olañeta (1683) -
Agustina Gamarra Olañeta (1678).
Elgetan (1701) ezkonduak eta seme-alabak:
Narcisa Polonia (1703), Juan Ascensio (1705), Joquin (1707), Joaquina Antonia (1709),
Ana Maria (1713), Maria Agustina (1716) eta Martin (1718) Ceceaga Gamarra.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Juan Ascensio Ceceaga Gamarra (1705) -
(a) Maria Ana Elcoro-Egurbide Albisteguirekin
lehenengo ezteietan (Elgeta, 1726) ezkondua eta semeak:
Nicolas (1727) eta Francisco (1736) Ceceaga Elcoro-Egurbide.
- (b) Antonia Olañeta Ansoateguirekin (1719) bigarren ezteietan
(Elgeta, 1751) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Antonia (1752) eta Andres Domingo (1756) Ceceaga Olañeta.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Nicolas Ceceaga Elcoro-Egurbide (1727) -

Ignacia Irazabal Iturriastillorekin ezkondua eta seme-alabak:

Francisco Antonio (1751), Juan Ascensio (1753), Juan Lazaro (1758), Maria Ana (1760),
Ana Maria (1764), Manuela Josefa (1770) eta Juan Sebastian (1772) Ceceaga Irazabal.

VII.2. Francisco Ceceaga Elcoro-Egurbide (1736) -

Maria Ana Marquiegui Ubera.

Elgetan (1762) ezkonduak eta semeak:

Ascensio (1763), Jose Francisco (1766) eta Nicolas (1770) Ceceaga Marquiegui.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Francisco Antonio Ceceaga Irazabal (1751) -

Maria Ignacia Irazabal Lamarain (1755).

Elgetan (1777) ezkonduak eta seme-alabak:

Francisco Antonio (1778), Antonio Francisco (1780), Maria Ignacia (1783), Jose Joaquin (1785),
Ignacia Maria (1788) eta Josefa Antonia (1792) Ceceaga Irazabal.

VIII.2. Nicolas Ceceaga Elcoro -

Maria Magdalena Mendiguchia Basauri (1755).

Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:

Manuela Josefa (1780), Magdalena Josefa (1783), Juan Agustin (1786) eta Josefa (1793)
Ceceaga Mendiguchia.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Francisco Antonio Ceceaga Irazabal (1778) -

Josefa Marquiegui Zabarte (1775).

Elgetan (1799) ezkonduak eta seme bat:

Francisco Antonio (1809) Ceceaga Marquiegui.

IX.2. Antonio Francisco Ceceaga Irazabal (1780) -

Maria Catalina Ugalde Beistegui (1797).

Elgetan (1816) ezkonduak eta seme-alabak:

Antonio Maria (1817) eta Maria Ignacia (1819) Ceceaga Ugalde.

- IX.3. Juan Agustin Ceceaga Mendiguchia (1786) -
Ana Maria Ansoategui Unamuno (1789).
Elgetan (1812) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Ventura (1814), Maria Santos (1817), Francisca Ignacia (1820), Agustina Josefa (1823) eta
Manuela Nicolasa (1826) Ceceaga Ansoategui.

X. BELAUNALDIA

- X.1 Francisco Antonio Ceceaga Marquiegui (1809) -
Manuela Martina Aguirrebeña Arizaga (1805).
Elgetan (1826) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Martina (1827), Jose Sabino (1829), Juan Maria (1832), Antonio Aniceto (1836),
Francisco Roque (1840), Maria Josefa (1843) eta Ana Joaquina (1843) Ceceaga Aguirrebeña.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Jose Sabino Ceceaga Aguirrebeña (1829) -
Maria Hipolita Arizaga Unamunzaga (Soraluze, 1837).
Elgetan (1862) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Braulia (1864), Jose Emeterio (1866), Bibiana Maria (1867), Jose Agapito (1869) eta
Maria Bonifacia (1871) Ceceaga Arizaga.
- XI.2. Juan Mari Ceceaga Aguirrebeña (1832) -
Josefa Joaquina Sarasqueta Fuldain (1839).
Elgetan (1864) ezkonduak eta seme-alabak:
Jeronima (1865), Dimas Maria (1867), Nicomedes (1869) eta Juana Irene (1871) Ceceaga Sarasqueta.
- XI.3. Francisco Roque Ceceaga Aguirrebeña (1840) -
Juana Justina Telleria Olañeta (1843).
Elgetan (1869) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Melitona (1871) eta Juan Vicente (1875) Ceceaga Telleria.

XII. BELAUNALDIA

- XII.1. Jose Emeterio Ceceaga Arizaga (1866) -
Federica Retolaza Lazpiur (1874).
Elgetan (1894) ezkonduak eta alabak:
Maria Micaela (1895) eta Rufina (1899) Ceceaga Retolaza.

L. EGOCHEAGAREN GENEALOGIA

Abizen honek, "etxearen hegoaldea" esan nahi du.

Bere etimologia posiblea [ego] (hegoaldea, hegoaldea), [etxe] (etxea) eta [-aga] (ugaritasuna) hitzetatik dator. (Ikus K. Mitxelena, 196., 236. eta 10. artikuluak)

Egocheaga auzoa dago eta bertan hiru Egocheaga baserri daude (Aurtengua, Barrenengoa eta Goikua).

Este apellido puede significar "parte sur de la casa".

Su probable etimología deviene de [ego] (sur, parte meridional), [etxe] (casa) y [-aga] (abundancia).

(ver K. Mitxelena, arts. 196, 236 y 10)

Existe el barrio de Egocheaga y alberga tres caseríos Egocheaga (Aurtengua, Barrenengoa y Goikua).

I. BELAUNALDIA

I.1. Miguel Egocheaga -

Maria Martinez Mendiguchia.

Elgetan (1565) ezkonduak eta alabak:

Marina (1566) eta Maria (1567) Egocheaga Mendiguchia.

I.2. Andres Egocheaga -

Maria Perezerekin ezkondua eta seme bat:

Domingo (1565) Egocheaga Perez.

I.3. Pedro Egocheaga -

Maria Egocheagarekin ezkondua eta seme bat:

Pedro (1569) Egocheaga Egocheaga.

I.4. Pedro Egocheaga -

Marina Iriberekin ezkondua eta seme-alabak:

Martin (1574), Pedro (1578) eta Maria (1580) Egocheaga Iribe.

II. BELAUNALDIA

II.1. Nicolas Egocheaga -

Francisca Aranceta.

Elgetan (1594) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan (1594), Martin Maria (1594), Maria Ascensio (1598), Andres (1601), Martin (1603) eta Margarita (1608) Egocheaga Aranceta.

- II.2. **Jacobe Egocheaga** -
Maria Castillorekin ezkondua eta seme bat:
Jacobe (1596) Egocheaga Castillo.

- II.3. **Martin Egocheaga (1574)** -
Maria Martinez Altube.
Elgetan (1599) ezkonduak eta alabak:
Francisca (1603) eta Domenja (1604) Egocheaga Altube.

III. BELAUNALDIA

- III.1. **Domingo Egocheaga** -
Maria Ascensio Egocheaga.
Elgetan (1620) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1622), Andres (1629), Juan (1633) eta Maria Martinez (1637) Egocheaga Egocheaga.

- III.2. **Pedro Egocheaga** -
 - a) Maria Juana Egurbidezarekin lehenengo ezteietan ezkondua eta seme-alabak:
Mariana (1626), Maria (1628) eta Pedro (1632) Egocheaga Egubidezar.

 - b) Catalina Egurbidezar Ceceagarekin bigarren ezteietan ezkondua eta seme bat:
Pedro (1637) Egocheaga Egurbidezar.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. **Pedro Egocheaga Egurbidezar (1637)** -
Mariana Albistegui Loviano.
Elgetan (1664) ezkonduak eta seme-alabak:
Cristobal (1667), Mariana (1668) eta Pedro (1671) Egocheaga Albistegui.

- IV.2. **Domingo Egocheaga Egocheaga** -
Mariana Bazterrica Echavarriarekin ezkondua eta alaba bat:
Marina (1679) Egocheaga Bazterrica.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Domingo Egocheaga Raizabal -
Maria Eguren Altube.
Elgetan (1690) ezkonduak eta seme-alabak:
Simon (1694), Ignacio (1696), Ana Maria (1700) eta Domingo (1702) Egocheaga Eguren.
- V.2. Juan Egocheaga Raizabal -
Maria Antonia Azurza Albistegui.
Elgetan (1700) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Bautista (1705), Juan (1710) eta Francisco (1713) Egocheaga Azurza.
- V.3. Domingo Egocheaga Raizabal -
Magdalena Ibarzabal Ugalde.
Elgetan (1708) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1712), Josefa (1714), Maria Joaquina (1716), Jose (1718), Isabel Teresa (1719),
Manuel (1720), Marcos (1722), Magdalena (1725), Ana Maria (1727) eta Francisco Ignacio
(1728) Egocheaga Ibarzabal.
- V.4. Agustin Egocheaga Mendiola -
Ana Maria Aranzabal Sarasqueta.
Elgetan (1726) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel (1727), Agustina (1730), Cosme Damian (1734) eta Antonio (1738) Egocheaga Aranzabal.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Domingo Egocheaga Eguren (1702) -
Isidra Sagastizabal Olazaran.
Elgetan (1741) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1746), Juan Martin (1751), Ignacia Manuela (1754) eta Ana Maria (1757)
Egocheaga Sagastizabal.
- VI.2. Juan Egocheaga Azurza (1710) -
Maria Ugalde Gamarra.
Elgetan (1731) ezkonduak eta seme-alabak:
Bernardo (1732), Maria Rosa (1734), Juan Antonio (1736), Rita (1739) eta Maria Teresa (1743)
Egocheaga Ugalde.

- VI.3. Francisco Egocheaga Azurza (1713) -
Josefa Areta Goicoechearekin ezkondua eta seme bat:
Pedro (1739) Egocheaga Areta.
- VI.4. Cosme Egocheaga Aranzabal (1734) -
Rosa Aldecoa Barrenechea.
Elgetan (1764) ezkondua eta seme bat:
Jacinto (1765) Egocheaga Aldecoa.
- VI.5. Pedro Egocheaga Alday -
Agustina Olaegui Arana.
Elgetan (1736) ezkondua eta seme bat:
Pedro (1737) Egocheaga Olaegui.
- VI.6. Antonio Egocheaga Aldai (Eibar, 1709) -
Josefa Berecibar Telleriarekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Antonia (1738), Miguel Antonio (1740), Teresa (1743), Mariana (1746), Francisco (1748),
Antonia Maria (1751), Maria Agustina (1754) eta Andres Antonio (1759) Egocheaga Berecibar.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Bernardo Egocheaga Ugalde (1732) -
Margarita Zabaleta Ascasibar (1731).
Elgetan (1753) ezkondua eta seme-alabak:
Juan Francisco (1756), Maria Cruz (1762) eta Josefa Antonia (1766) Egocheaga Zabaleta.
- VII.2. Miguel Antonio Egocheaga Elcoroberecibar -
a) Tomasa Raizabal Olaeguirekin lehengo ezteietan
Elgetan (1762) ezkondua eta seme-alabak:
Jose Antonio (1763), Maria Ignacia (1765), Teresa (1767), Ana Maria (1768),
Agustina (1769), Marina (1771) eta Pedro Antonio (1773) Egocheaga Raizabal.
- b) Josefa Ignacia Alberdi Irazabalekin bigarren ezteietan
Elgetan (1778) ezkondua eta seme-alabak:
Miguel Antonio (1779), Manuela Santos (1780), Francisco Antonio (1782), Nicolasa (1785)
eta Catalina (1787) Egocheaga Alberdi.

- VII.3. Francisco Egocheaga Berecibar -
Maria Retolaza Mendizabal (1778)
Elgetan (1802) ezkonduak eta alabak:
Maria Francisca (1803) eta Josefa Martina (1807) Egocheaga Retolaza.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Miguel Antonio Egocheaga Alberdi (1779) -
Manuela Echevarria Zabaleta.
Elgetan (1807) ezkonduak eta alaba bat:
Maria Teresa (1807) Egocheaga Echevarria.
- VIII.2. Francisco Antonio Egocheaga Alberdi (1782) -
Sebastiana Elcoro Asteas.
Elgetan (1808) ezkonduak eta seme bat:
Jose Francisco (1809) Egocheaga Elcoro.

M. ELCOROREN GENEALOGIA

Euskal abizen honek “landatutako landa-eremua” esan nahiko luke.

Bere etimologia bi hitzez osatutako hitz baten eraketatik eter daiteke: [elke/elge] (landatutako eremua) eta [-urrea] atzikzia (lekua).

(Ikus K. Mitxelena, 203).

Abizen honen erro toponimikoak Elkoroko Suso oinetxeari dagozkio, Elorregi auzoan (San Prudentzio-Bergara).

Iribi (Basalgo-Bergara), Irazabal Handi (San Juan-Bergara), Egurbide Handi (Ubera-Elgeta) eta Eguzkitza Azpikoa (Angiozar-Elgeta) baserrietatik igaro zen, eta Elgetako herrigunean amaitu zuen.

Este apellido vasco podría significar “lugar de campo cultivado”.

Su etimología podría derivar de la formación de una palabra compuesta de dos vocablos: [elke /elge] (campo cultivado) y el sufijo [-oro] (lugar).

(ver K. Mitxelena, art. 203).

Las raíces topónimas de este apellido están referidas a la casa solar de Elcoro Suso, situada en el barrio Elorregi (San Prudentzio-Bergara).

Continúa en el tiempo por los caseríos de Iribi (Basalgo-Bergara), Irazabal Handi (San Juan-Bergara), Egurbide Handi (Ubera-Elgeta), Eguzkitza Azpikoa (Angiozar-Elgeta) y termina en el núcleo urbano de Elgeta.

I. BELAUNALDIA

I.1. Pedro Lopez de Elcoro Irazabal e Iribi (Bergara, 1596) -

(a) Magdalena Perez de Achoteguirekin (Bergara, 1625)

lehenengo ezteietan ezkondua eta seme-alabak:

Maria (1625), Juan (1627), Tomas (1629) eta Francisca (1632) Elcoro- Irazabal y Achotegui.

(b) Mariana Martinez de Aranarekin (Bergara, 1611) bigarren ezteietan ezkondua eta seme-alabak:

Cristobal (1634), Sebastian (1638), Francisco (1640), Martin (1644), Antonio (1646) eta Pedro (1650) Lopez de Elcoro-Irazabal y Arana.

II. BELAUNALDIA

II.1. Juan de Elcoro-Irazabal y Achotegui (1627) -

(a) Maria Cruz Olañeta Artiz.

Ezkonduak (1654) lehenengo ezteietan eta alaba bat:

Maria Antonia Elcoro Olañeta.

(b) Maria Telleria Olaerreagarekin ezkondua (1655) bigarren ezteietan eta seme-alabak:
Mariana (1657), Francisca (1660), Sebastian (1664), Magdalena (1666), Maria (1670) eta
Juan (1674) Elcoro Telleria.

- II.2. Cristobal, Lopez de Elcoro-Irazabal y Arana (Bergara, 1634) -
Mariana Perez Beistegui de Egurbide (1637).
Elgetan (1655) ezkonduak eta seme-alabak:
Mariana (1657), Pedro (1659), Josefa (1662), Martin (1665), Nicolas (1668), Francisco (1671),
Esteban (1675), Ana Maria (1678) eta Marina (1681) Elcoro-Egurbide Beistegui.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Sebastian Elcoro Telleria (1664) -
Antonia Egocheaga Albistegui.
Elgetan (1687) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1688), Maria Agustina (1690), Joan (1693), Josefa (1700) Ana Maria (1703) eta
Sebastian (1704) Elcoro Egocheaga.
- III.2. Nicolas Elcoro-Egurbide Beistegui (1668) -
Francisca Marquiegui Albistegui (1674).
Elgetan (1694) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1695), Maria (1698), Marina (1702), Juan Francisco (1706), Pedro (1709),
Maria Ignacia (1713) eta Juan Ascensio (1713) Elcoro-Egurbide Marquiegui.
- III.3. Francisco Elcoro-Egurbide Beistegui (1671) -
Francisca Telleria Ezcurandia (1674).
Elgetan (1697) ezkonduak eta seme-alabak:
Felix (1679), Cristobal (1679), Magdalena (1701), Domingo (1702) Martin (1709),
Andres (1712), Ana Maria (1713) eta Francisca (1718) Elcoro-Egurbide Telleria.
- III.4. Esteban Elcoro-Egurbide Beistegui (1675) -
Ana Maria Aranceta Olañeta.
Elgetan (1703) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Leon (1704), Esteban (1712), Juan Ascensio (1714), Jose (1716), Teresa (1717),
Marina (1720), Juan Agustiín (1723), Maria (1725), Jose Ignacio (1728) eta Agustina (1732)
Elcoro-Egurbide Aranceta.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Juan Elcoro Egocheaga (1688) -
Ana Maria Sarasqueta Raizabal.
Elgetan (1717) ezkonduak eta alabak:
Maria Ignacia (1719), Agustina (1723), Antonia (1726) eta Maria Antonia (1729) Elcoro Sarasqueta.
- IV.2. Sebastian Elcoro Egocheaga (1704) -
Narcisa Polonia Zezeaga Gamarra (1703).
Elgetan (1728) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1729), Martin (1730), Ascensio (1732), Sebastian (1736), Agustina (1737),
Joaquina (1740), Sebastian (1743) eta Juan Pablo (1745) Elcoro Zezeaga.
- IV.3. Juan Francisco Elcoro-Egurbide Marquiegui (1706) -
Ana Maria Zabala Alzuaranekin ezkondua eta seme-alabak:
Francisca (1736), Francisco (1741) eta Ana Maria (1744) Elcoro-Egurbide Zabala.
- IV.4. Juan Ascensio Elcoro-Egurbide Marquiegui (1713) -
Maria Asencio Loidi Orbe.
Elgetan (1737) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco (1741) eta Maria Manuela (1745) Elcoro-Egurbide Loidi.
- IV.5. Cristobal Elcoro-Egurbide Telleria (1679) -
Magdalena Olalde Lizarralde.
Elgetan (1719) ezkonduak eta seme-alabak:
Cristobal (1720), Domingo (1723), Pedro (1725), Marina (1728), Prudencio (1729) eta
Domingo M^a (1720) Elcoro-Egurbide Olalde.
- IV.6. Domingo Elcoro-Egurbide Telleria (1702) -
Angela Sarasqueta Raizabal (1701).
Elgetan (1724) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1725), Josefa (1727), Ana Francisca (1728), Ignacio Maria (1730), Ana Maria (1731),
Miguel Jeronimo (1733), Ignacio (1735), Bibiana (1737), Francisco Martin (1739), Juana Bautista
(1741), Manuel (1743) eta Juan Francisco (1746) Elcoro-Egurbide Sarasqueta.
- IV.7. Martin Elcoro-Egurbide Telleria (1709) -
Josefa Obiaga Telleria (1709).

Elgetan (1734) ezkonduak eta seme-alabak:
Joaquin (1735), Pedro (1738), Jose Antonio (1741), Domingo (1744), Ana Maria (1749) eta
Juana (1752) Elcoro Obiaga.

IV.8. Andres Elcoro-Egurbide Telleria (1712) -

Juana Loviano Sustraiza.

Elgetan (1735) ezkonduak eta semeak:

Antonio (1737), Pablo (1739) eta Francisco (1741) Elcoro-Egurbide Loviano.

IV.9. Esteban Elcoro-Egurbide Aranceta (1712) -

Angela Aguirrecendoia Aranguren (Bergara, 1727).

Elgetan (1743) ezkonduak eta seme-alabak:

Ana Maria (1746), Juan Agustin (1750), Marina (1753), Juan Bautista (1756),
Esteban Antonio (1760), Angela (1761) Agustina (1764) Elcoro-Egurbide Aguirrecendoia.

IV.10. Juan Ascensio Elcoro-Egurbide Aranceta (1714) -

Maria Josefa David Olazirequi.

Hondarribian (1743) ezkonduak eta seme-alabak:

Bautista Tadeo (1749), Josefa Antonia (1754), Manuela Josefa (1762) eta Josefa Ramona (1762)
Elcoro David.

IV.11. Juan Agustiín Elcoro-Egurbide Aranceta (1723) -

Maria Agustina Ceceaga Gamarra (1716).

Elgetan (1749) ezkonduak eta seme-alabak:

Nicolas (1751), Manuela Josefa (1754) eta Ignacio Antonio (1758) Elcoro-Egurbide Zezeaga.

V. BELAUNALDIA

V.1. Ascensio Elcoro Ceceaga (1732) -

(a) Antonia Zabaleta Iturriarekin lehenengo ezteietan ezkondua (1752) eta seme-alabak:
Juan Francisco (1754), Ana Maria (1758), Ascensio (1759), Miguel (1763) eta Agustin (1765)
Elcoro Zabaleta.

(b) Magdalena Marquiegui Gasteluarekin bigarren ezteietan ezkondua (1770)

eta seme bat:

Domingo (1787) Elcoro Marquiegui.

- V.2. Francisco Elcoro-Egurbide Loidi (1741) -
Josefa Telleria Zuloeta (1729).
Elgetan (1766) ezkonduak eta alabak:
Asencio (1772), Josefa Antonia (1780) eta Ignacia (1784) Elcoro Telleria.
- V.3. Cristobal Elcoro-Egurbide Olalde (1720) -
Josefa Olañeta Basauri.
Elgetan (1743) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1744), Felipe (1747), Joaquina (1748), Ana Maria (1750), Domingo (1753), Miguel
Domingo (1754), Agustina (1757), Domingo Maria (1759) eta Jose (1762) Elcoro Olañeta.
- V.4. Domingo Elcoro-Egurbide Sarasqueta (1725) -
Josefa Ugarte Aguirrebeña.
Elgetan (1753) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Ignacio, (1754), Juan Antonio (1758), Maria Ana (1761) eta Maria Angela (1765)
Elcoro Ugarte.
- V.5. Miguel Jeronimo Elcoro-Egurbide Sarasqueta (1733) -
Ignacia Telleria Zuloeta (Bergara, 1738).
Elgetan (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1767), Andres Crisostomo (1770), Manuel (1777), Juan Domingo (1778) eta
Miguel Ignacio (1780) Elcoro-Egurbide Telleria.
- V.6. Manuel Elcoro-Egurbide Sarasqueta (1743) -
Simona Pagadigoria Gallaztegui (1737).
Elgetan (1764) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1767), Jose Domingo (1770), Josefa Joaquina (1773), Juan Andres (1775),
Manuel Antonio (1779) eta Domingo (1782) Elcoro-Egurbide Pagadigoria.
- V.7. Juan Francisco Elcoro-Egurbide Sarasqueta (1746) -
Maria Teresa Gazteasi Uribe.
Elgetan (1775) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel (1776), Josefa (1779), Maria Ignacia (1781), Magdalena (1783), Maria (1784), Juan
Domingo (1786), Agustina (1789), Sebastiana (1790) eta Pablo (1793) Elcoro-Egurbide Gazteasi.
- V.8. Joaquin Elcoro-Egurbide Obiaga (1735) -
Maria Bautista Raizabal Olaegui (1746).

Elgetan (1764) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina Josefa (1765), Maria Ana (1766), Jose Agustin (1768), Pedro Martin (1769),
Agustina (1771), Cristobal (1773), Monica Felipa (1774), Martin (1776), Francisco Joaquin
(1777), Pedro (1779), Antonia (1780), Josefa Antonia (1783), Isabel Bautista (1785) eta
Vicente (1787) Elcoro-Egurbide Raizabal.

- V.9. Pedro Elcoro Obiaga (1738) -
Juana Josefa Raizabal Olaegui (1740).
Elgetan (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1762), Maria Margarita (1764), Jose Benito (1766), Pedro (1768),
Isabel Teresa (1770), Juan Andres (1772), Teresa Ignacia (1774), Maria Bautista (1776) eta
Juan Antonio (1778) Elcoro Raizabal.
- V.10. Antonio Elcoro-Egurbide Loviano (1737) -
Jacinta Andueza Arambarri (1737).
Elgetan (1764) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Bautista (1764), Juan Ascension (1766), Sebastian (1768), Ana Maria (1771) eta
Jose Joaquin (1776) Elcoro-Egurbide Andueza.
- V.11. Juan Agustin Elcoro-Egurbide Aguirrecendoia (1750) -
Teresa Javiera Ezpeleta Mendizabal.
Elgetan (1786) ezkonduak eta seme bat:
Jose Joaquin (1787) Elcoro-Egurbide Ezpeleta.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Asencio Elcoro Telleria (1772) -
Maria Ignacia Eguren Elorza (Bergara, 1775).
Elgetan (1797) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Bautista (1798), Juan Braulio (1800), Vicente Ramon (1804), Josefa Ignacia (1807),
Josefa Simona (1808) eta Maria Dominica (1813) Elcoro Eguren.
- VI.2. Juan Elcoro Olañeta (1744) -
Angela Otalora Aguirrecendoia.
Elgetan (1785) ezkonduak eta semeak:
Domingo (1787), Miguel (1794) eta Jose Carlos (1796) Elcoro Otalora.

- VI.3. Domingo Ignacio Elcoro-Egurbide Ugarte (1754) -
Magdalena Josefa Marquiegui Olaegui (1756).
Elgetan (1782) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Ignacio (1783), Magdalena Josefa (1784), Maria Ana (1787) eta Maria Ignacia (1790)
Elcoro-Egurbide Marquiegui.
- VI.4. Domingo Elcoro-Egurbide Telleria (1767) -
Juana Bautista Aguirrebeña Olañeta (1765).
Elgetan (1790) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Simon (1796), Miguel (1798), Maria Agustina (1802), Maria Ignacia (1805) eta
Pedro Ignacio (1808) Elcoro-Egurbide Aguirrebeña.
- VI.5. Jose Domingo Elcoro-Egurbide Pagadigoria (1770) -
Francisca Jauregui Villar (Bergara, 1777).
Elgetan (1795) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Jose (1796), Agustina Josefa (1799), Maria Andres (1803), Juan Esteban (1804),
Maria Josefa (1807) eta Maria Francisca (1816) Elcoro-Egurbide Jauregui.
- VI.6. Manuel Antonio Elcoro-Egurbide Pagadigoria (1779) -
Catalina Josefa Mendiguchia Olañeta (1781).
Elgetan (1803) ezkonduak eta alabak:
Manuela Josefa (1804), Maria Barbara (1807), Manuela Vicenta (1809), Ana Josefa (1811) eta
Josefa Antonia (1814) Elcoro-Egurbide Mendiguchia.
- VI.7. Juan Ascension Elcoro-Egurbide Andueza (1766) -
Ana Maria Olañeta Azcarate.
Elgetan (1798) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Josefa (1803), Francisco Antonio (1806), Francisco Jose (1808) eta Juana Maria (1810)
Elcoro-Egurbide Olañeta.
- VI.8. Jose Joaquin Elcoro-Egurbide Andueza (1776) -
(a) Rosa Lizarralde Altunarekin (1766) lehenengo ezteietan ezkondua
eta seme bat:
Vicente (1805) Elcoro-Egurbide Lizarralde.
- (b) Ana Maria Ascargorta Basauriarekin bigarren ezteietan
ezkondua (1805) eta seme-alabak:

Rafael Ascensio (1806), Gregoria (1808), Maria Jesus (1810), Tomasa Gregoria (1813), Pedro Francisco (1815), Jose Joaquin (1817) eta Francisca Ignacia (1824) Elcoro-Egurbide Ascargorta.

- VI.9. Jose Joaquin Elcoro Ezpeleta (1787) -
Estefania Maria Esteban Ibarguren Mecolalde (1791).
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Cruz (1810), Agustin Maria (1813), Maria Juana (1819), Maria Ignacia (1826) eta Jose Francisco (1829) Elcoro Ibarguren.

- VI.10. Juan Miguel Elcoro Garaizabal (Angiozar, 1786) -
Nicolasa Echevarria Ugarte (1791).
Elgetan (1815) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Ignacio (1815), Manuela Josefa (1816), Juan Miguel (1818) eta Francisca Antonia (1823) Elcoro Echevarria.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Jose Carlos Elcoro-Egurbide Otalora (1796) -
Maria Ana Azcarate Gaztelu (1790).
Elgetan (1824) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustin Jose (1826), Domingo Ignacio (1828) eta Francisca Antonia (1833) Elcoro-Egurbide Azcarate.

- VII.2. Jose Simon Elcoro-Egurbide Aguirrebeña (1796) -
Maria Ignacia Elcoro Marquiegui (1790).
Elgetan (1813) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Juana (1815), Magdalena Josefa (1816), Juana (1819), Jose Domingo (1821) eta Maria Micaela (1827) Elcoro-Egurbide Elcoro.

- VII.3. Pedro Ignacio Elcoro Aguirrebeña (1808) -
Josefa Ascensio Unamuno Padilla (1826).
Elgetan ezkonduak (1846) eta seme bat:
Jose Miguel (1846) Elcoro Unamuno.

- VII.4. Manuel Jose Elcoro Jauregui (1796) -
Maria Josefa Aranzabal Aranzeta (1800).

Elgetan (1824) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1825), Jose Francisco (1826), Juan Agustin (1829), Juan Francisco (1831),
Juan Martin (1834), Juana Maria (1837) eta Maria Ramona (1840) Elcoro Aranzabal.

- VII.5. Juan Esteban Elcoro Jauregui (1804) -
Juana Mugica Aguirrebeña.
Elgetan (1831) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Ignacia (1834), Jose Bernardo (1836), Maria Andres (1838), Angel Maria (1842) eta
Juan Marcos (1845) Elcoro Mugica.

- VII.6. Vicente Elcoro Lizarralde (1805) -
Maria Melchora Albistegui Telleria (1802).
Elgetan (1829) ezkonduak eta semeak:
Juan Pio (1830) eta Martin Esteban (1833) Elcoro Albistegui.

- VII.7. Pedro Ignacio Elcoro Echevarria (1815) -
Josefa Ascensio Unamuno Padilla (1826).
Elgetan (1846) ezkonduak eta seme bat:
Jose Miguel (1846) Elcoro Unamuno.

- VII.8. Juan Miguel Elcoro Echevarria (1818) -
Maria Zubizarreta Murua Mendiarras.
Elgetan (1843) ezkonduak eta semeak:
Jose Miguel (1847), Francisco (1850), Manuel Francisco (1854)
eta Francisco Maria (1857) Elcoro Zubizarreta.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Jose Domingo Elcoro Elcoro (1821) -
Maria Josefa Elcoro Aranzabal.
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme bat:
Manuel Ignacio (1851) Elcoro Elcoro.
- VIII.2. Jose Miguel Elcoro Unamuno (1846) -
(a) Maria Librada Berraondo Muruarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1868) ezkondua eta alaba bat:
Isabel (1870) Elcoro Berraondo.

(b) Maria Josefa Maulanda Ortuosterekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1871) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Francisca (1872), Jose Vicente (1876), Cesareo Agustin (1878) eta
Fernando Teodoro (1880) Elcoro Maulanda.

VIII.3. Jose Francisco Elcoro Aranzabal (1826) -
Maria Josefa Azula Osa (1852).
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Francisco (1853), Juan Domingo (1856), Petra Francisca (1858), Pedro Martin (1858),
Tiburcio Martin (1862) eta Martin Jose (1867) Elcoro Azula.

VIII.4. Juan Francisco Elcoro Aranzabal (1831) -
Maria Josefa Albistegui Barrutia.
Elgetan (1852) ezkonduak eta seme bat:
Juan Francisco (1853) Elcoro Albistegui.

VIII.5. Juan Martin Elcoro Aranzabal (1834) -
Catalina Josefa Gabilondo Olañeta.
Elgetan (1858) ezkonduak eta alabak:
Josefa Dominica (1866), Teresa (1870) eta Maria Catalina (1874) Elcoro Gabilondo.

VIII.6. Jose Bernardo Elcoro Mugica (1836) -
Josefa Antonia Albistegui Aranceta (1841).
Elgetan (1861) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Isidora (1868), Meliton (1870), Balbina (1870), Maria Martina (1872), Juan Ignacio (1873),
Maria Juana (1875), Maria Pilar (1877), Felipe (1878), Saturnino (1880) eta Buenaventura (1886)
Elcoro Albistegui.

VIII.7. Juan Jose Elcoro Eguren (Angiozar, 1851) -
Jovita Irene Arbulu Echeverria (Elgeta, 1857).
Elgetan (1883) ezkonduak eta seme-alabak:
Petra (1886), Felipe (1888), Juan Cruz (1890), Maria (1892), Ruperto (1895), Bartolome (1897)
eta Francisco (1900) Elcoro Arbulu.

IX. BELAUNALDIA

- IX.1. Manuel Ignacio Elcoro Elcoro (1851) -
Maria Hipolita Uncetabarrenechea Ojanguren (1853).
Elgetan (1869) ezkonduak eta semeak:
Jose Domingo (1873), Jose Maria (1877), Jose Martin (1879) eta Braulio (1881) Elcoro
Uncetabarrenechea.

- IX.2. Juan Francisco Elcoro Albistegui (1853) -
Petra Olabarria Aranceta.
Elgetan (1880) ezkonduak eta seme-alabak:
Juliana (1882) eta Simon (1885) Elcoro Olabarria.

- IX.3. Jose Francisco Elcoro Azula (1853) -
Micaela Osa Ormaechea (1852).
Bergaran (1873) ezkonduak eta Elgetan seme-alabak:
Juan Jose (1876), Francisco Javier (1879), Agustina Francisca (1882), Juana Vicenta (1885),
Maria Dominica (1888), Juan Cruz (1892), Magdalena eta Maria Faustina Elcoro Osa.

N. GALLAZTEGUIREN GENEALOGIA

Euskal abizen honek "Gallaizko etxea edo lekua" esan nahi du.

Bere etimologia [Gallaiz/Gallaz] antroponimoa izango litzateke, [-tegi] (etxea, lekua) atzizkiarekin.

Antzinatik Gallaztegui Gañekoa eta Azpikoa baserriak Bergarako Lesarri-Belastegi auzoan egon ziren.

Elgetan abizena Txaraka eta Aixola Beheko baserriekin lotuta dago.

Este apellido vasco puede significar "casa o lugar (propiedad) de Gallaiz".

Su etimología sería el antropónimo [Gallaiz / Gallaz] con sufijación de [-tegi] (casa, lugar).

Existió desde antiguo los caseríos Gallaztegui Gañekoa y Azpikoa en el barrio de Lesarri-Belastegi de Bergara.

En Elgeta el apellido está ligado a los caseríos de Txaraka y Aixola Beheko.

I. BELAUNALDIA

- I.1. Domingo Gallaztegui -

Maria Uriburekin ezkondua eta seme-alabak:

Domingo (1611), Francisca (1619), Dominica (1622), Joan (1623), Maria (1626) eta
Juan (1628) Gallaztegui Uriburu.

- I.2. Andres Gallaztegui -

Dominica Aranceta.

Elgetan (1627) ezkonduak eta alaba bat:

Francisca (1634) Gallaztegui Aranceta.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Domingo Gallaztegui Uriburu (1611) -

(a) Francisca Ansoategui Ibarzabalekin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1640) ezkondua eta seme-alabak:

Juan Bautista (1642), Mariana (1647) eta Francisco (1651) Gallaztegui Ansoategui.

(b) Antonia Marcaide Sarasquetarekin bigarren ezteietan

(Elgeta, 1658) ezkondua eta seme bat:

Jose (1665) Gallaztegui Marcaide.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Juan Bautista Gallaztegui Ansoategui (1642) -
Maria Angela Sarasqueta Asula.
Elgetan (1678) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1679), Juan Bautista (1681), Andres (1682), Juan (1686) eta Ana Maria (1688)
Gallaztegui Sarasqueta.
- III.2. Francisco Gallaztegui Ansoategui (1651) -
Maria Micaela Telleria Basauri.
Elgetan (1681) ezkonduak eta alabak:
Catalina (1682), Ana Maria (1684), Mariana (1687), Josefa (1691), Francisca (1693),
Isabel (1695) eta Agustina Ventura (1698) Gallaztegui Telleria.
- III.3. Francisco Gallaztegui Uriburu Egurbide -
Antonia Jauregui Albistegui
Elgetan (1672) ezkonduak eta seme bat:
Pedro Antonio (1674) Gallaztegui Jauregui.
- III.4. Domingo Gallaztegui Aguirrebeña -
Mariana Asula Lamarainekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Angela (1687), Catalina (1689), Francisco (1696), Ignacia (1699), Domingo (1702) eta
Nicolas (1706) Gallaztegui Asula.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Domingo Gallaztegui Sarasqueta (1679) -
(a) Maria Bautista Arbulu Gallazteguirekin lehenengo ezteietan (Angiozar, 1705) ezkondua eta
seme-alabak:
Domingo (1706), Manuel (1712), Ignacio (1714), Miguel (1717) eta Maria Angela (1718)
Gallaztegui Arbulu.
- (b) Maria Achotegui Egurbiderekin bigarren ezteietan
(Angiozar, 1722) ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1723), Jose Andres (1725), Francisco (1728), Miguel Esteban (1731) eta
Ana Maria (1734) Gallaztegui Achotegui.

- IV.2. Andres Gallaztegui Sarasqueta (1682) -
Ana Maria Iribecampos Unzillarekin ezkondua eta semeak:
Domingo (1713), Jose (1715) eta Antonio (1717) Gallaztegui Iribecampos.
- IV.3. Pedro Antonio Gallaztegui Jauregui (1674) -
Magdalena Madarte Basauri (1671).
Elgetan (1704) ezkonduak eta alaba bat:
Francisca (1705) Gallaztegui Madarte.
- IV.4. Domingo Gallaztegui Asula (1702) -
Ana Maria Telleria Olañeta (1704).
Elgetan (1729) ezkonduak eta seme bat:
Francisco (1742) Gallaztegui Telleria.
- IV.5. Nicolas Gallaztegui Asula (1706) -
Maria Josefa Legorburu Garitano (Bergara, 1705).
Elgetan (1728) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1738) eta Agustina (1738) Gallaztegui Legorburu.
- IV.6. Joan Gallaztegui Ugalde (Bergara, 1714) -
Maria Ignacia Asula Egurbide Albistegui.
Elgetan (1733) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacia (1736), Fernando (1738), Agustina (1742), Juan (1744) Santiago (1747) eta
Catalina (1750) Gallaztegui Asula.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Ignacio Gallaztegui Arbulu (1714) -
Maria Zabaleta Larrañagarekin ezkondua eta seme-alabak:
Manuela Micaela (1740), Josefa Manuela (1746) eta Miguel Francisco (1755) Gallaztegui
Zabaleta.
- V.2. Andres Gallaztegui Achotegui (1725) -
Francisca Eguia Echabarria (1727).
Elgetan (1747) ezkonduak eta seme-alabak:
Ascensio (1748), Maria Francisca (1750), Maria Ana (1753), Juan Santos (1759), Juan Miguel
(1759), Maria Antonia (1763), Ana Maria (1763) eta Jose Ramona (1765) Gallaztegui Eguia.

- V.3. Francisco Gallaztegui Telleria (1742) -
Simona Aranzabal Fuldain (1744).
Elgetan (1772) ezkonduak eta alabak:
Valentina (1779), Ana Maria (1783), Teresa (1786) eta Joaquina (1788) Gallaztegui Aranzabal.
- V.4. Fernando Gallaztegui Asula (1738) -
Ana Maria Albistegui Orbe (1748).
Elgetan (1768) ezkonduak eta seme-alabak:
Andres Agustin (1774), Pedro Ignacio (1779), Agustina Josefa (1782), Catalina Josefa (1785) eta
Fernando (1788) Gallaztegui Albistegui.
- V.5. Santiago Gallaztegui Asula (1747) -
Maria Josefa Arana Lopetegui.
Bergara-Elosuan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Fernando Agustin (1778) eta Maria Angela (1786) Gallaztegui Arana.
- V.6. Jose Gallaztegui Alday -
Maria Ana Mecolalde Aiaztui.
Bergaran (1767) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1768), Manuela (1770), Miguel Francisco (1771), Maria Ana (1771),
Pedro Ignacio (1772), Francisco Antonio (1775), Manuel (1778), Ana Maria (1780) eta
Juan Bautista (1781) Gallaztegui Mecolalde.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Ascensio Gallaztegui Eguia (1748) -
Josefa Joaquina Orbe Irarraga.
Elgetan (1775) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Ignacio (1780), Josefa Ramona (1782), Juan Santos (1785), Ignacio (1788), Juan Miguel
(1791), Domingo (1795), Francisco Antonio (1797) eta Maria Antonia (1798) Gallaztegui Orbe.
- VI.2. Juan Santos Gallaztegui Eguia (1759) -
Maria Ana Necolalde Gallaztegui.
Elgetan (1781) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1785), Jose (1787), Josefa Antonia (1789), Catalina Josefa (1791) eta Ana Joaquina
(1793) Gallaztegui Necolalde.

- VI.3. Andres Agustin Gallaztegui Albistegui (1774) -
(a) Josefa Ugalde Basaurirekin lehenengo ezteietan
 (Elgeta, 1801) ezkondua eta semeak:
 Domingo (1803) eta Andres Jose (1805) Gallaztegui Ugalde.
- (b) Maria Elcoro Aldasororekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1815) -
 ezkondua eta alabak:
 Maria Lina (1819) eta Maria Jesus (1827) Gallaztegui Elcoro.
- VI.4. Fernando Gallaztegui Albistegui (1788) -
Ascensia Micaela Fuldain Escurra (Angiozar, 1800).
Elgetan (1822) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Dominica (1822), Maria Josefa (1825) eta Pedro Cipriano (1826) Gallaztegui Fuldain.
- VI.5. Miguel Francisco Gallaztegui Mecolalde (1771) -
Francisca Antonia Gallaztegui Orbe.
Elgetan (1795) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Joaquin (1799), Maria Ignacia (1803), Raimunda (1803) eta Jose Miguel (1815) Gallaztegui Gallaztegui.
- VI.6. Francisco Gallaztegui Ascargorta -
Maria Antonia Echevarria Aranzabal.
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1780), Jose (1782), Simona (1784), Ramona Ascensio (1787), Jose Ascensio (1787),
Joaquina (1790) eta Josefa Antonia (1793) Gallaztegui Echevarria.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Jose Ignacio Gallaztegui Orbe (1780) -
Manuela Vicenta Aranzabal Aranceta (1781).
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Antonio (1810), Juan Miguel (1817), Sebastian (1821) eta Maria Jesus (1825) Gallaztegui Aranzabal.
- VII.2. Juan Santos Gallaztegui Orbe (1785) -
Catalina Barrenechea Ariznabarreta.
Elgetan (1808) ezkonduak eta seme-alabak:

Domingo Ignacio (1809), Maria Josefa (1813), Maria Ignacia (1818), Maria Ursula (1821) eta Ambrosio (1825) Gallaztegui Barrenechea.

- VII.3. Ignacio Gallaztegui Orbe (1788) -
Isabel Ojanguren Eguren (1787).
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Joaquina (1810), Miguel Ignacio (1811), Jose Angel (1814) eta Pedro Francisco (1816)
Gallaztegui Ojanguren.

- VII.4. Domingo Gallaztegui Orbe (1795) -
Sebastiana Olañeta Fuldain (1791).
Elgetan (1818) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ignacia (1819), Juan Francisco (1820), Juana Maria (1827) eta Juan Miguel (1832)
Gallaztegui Olañeta.

- VII.5. Jose Miguel Gallaztegui Gallaztegui (1815) -
Maria Dominica Aranzabal Ascasibar (Angiozar, 1825).
Angiozaren (1847) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonio (1849), Maria Blasa (1862), Maria Hipolita (1864) eta Maria Segunda (1868)
Gallaztegui Aranzabal.

- VII.6. Jose Gallaztegui Echevarria (1782)
(a) Catalina Necolalde Arancetarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1813) ezkondua eta semeak:
Jose Vicente (1815), Jose Martin (1818) eta Agustin (1821) Gallaztegui Necolalde.

(b) Isabel Antonia Pildain Ezcurrarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1824) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Angela (1830), Manuel Antonio (1832) eta Ascensio Maria (1833) Gallaztegui Pildain.

- VII.7. Jose Gallaztegui Aguirrebeña -
Francisca Berraondo Aguirrebeña.
Bergaran (1839) ezkonduak eta semeak:
Manuel Jose (1840), Santos Francisco (1845), Jose Miguel (1849) eta Francisco Antonio (1854)
Gallaztegui Berraondo.

- VII.8. Diego Gallaztegui Laspiur -
Maria Antonia Maulanda Sorogaistoa.
Elgetan (1830) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Francisca (1834), Francisca Maria (1838) eta Juan Miguel (1838) Gallaztegui Maulanda.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Jose Antonio Gallaztegui Aranzabal (1810) -
Maria Andresa Aranzabal Albistegui (1815).
Elgetan (1840) ezkonduak eta alabak:
Maria Juana (1841) eta Manuela Francisca (1843) Gallaztegui Aranzabal.
- VIII.2. Jose Angel Gallaztegui Ojanguren (1814) -
Josefa Sarasqueta Guerra (1814).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Martina (1841), Pedro (1843), Maria Micaela (1845) eta Jose Francisco (1848) Gallaztegui Sarasqueta.
- VIII.3. Antonio Gallaztegui Aranzabal (Angiozar, 1849) -
Josefa Amalia Gorosabel Mendiguchia (Angiozar, 1857).
Elgetan (1879) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Dominica (1880), Simona Claudia (1883), Maria Luciana (1886), Maria Jenara (1892),
Estefania (1895) eta Maximino (1895) Gallaztegui Gorosabel.
- VIII.4. Jose Vicente Gallaztegui Necolalde (1815) -
(a) Dominica Mugica Olañetarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1841) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Vicenta (1843), Isabel Josefa (1845), Agustina Josefa (1849) eta Manuel Ignacio (1852)
Gallaztegui Mugica.

(b) Teresa Ignacia Cortabarria Telleriarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1857) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Maximina (1858), Atanasia (1860), Maria Petra (1863), Dionisio Valerio (1865) eta
Francisco Maria (1869) Gallaztegui Cortabarria.
- VIII.5. Agustin Gallaztegui Necolalde (1821) -
Maria Zangitu Recondo (1805).

Elgetan (1848) ezkonduak eta semeak:
Jose Vicente (1849) eta Jose Domingo (1851) Gallaztegui Zanguitu.

VIII.6. Manuel Jose Gallaztegui Berraondo (1840) -

(a) Francisca Iribecanpos Belasteguirekin (Angiozar, 1844).
lehenengo ezteietan (Elgeta, 1864) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Petra (1866) eta Ignacio Bautista (1868) Gallaztegui Iribecanpos.

(b) Josefa Eulalia Larrañaga Elcororekin (Angiozar, 1879) -
bigarren ezteietan (Elgeta, 1872) ezkondua eta seme-alabak:
Aniceta (1875), Justo Pasor (1876), Francisca Tomasa (1879), Gregoria Ignacia (1881),
Maria Josefa (1884) eta Bernardo (1887) Gallaztegui Larrañaga.

VIII.7. Juan Miguel Gallaztegui Maulanda (1838) -

Juana Maria Elcoro Aranzabal (1837).
Elgetan (1858) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Josefa (1863), Apolinario (1865), Aniceto (1868), Eugenio (1872) eta Santos (1881)
Gallaztegui Elcoro.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Pedro Gallaztegui Sarasqueta (1843) -

Josefa Feliciana Irazabal Zanguitu (1844).
Elgetan (1865) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Eustoquia (1868), Josefa Leona (1871), Francisco Simon (1874), Pablo (1879),
Victor (1882) eta Nicolas (1884) Gallaztegui Irazabal.

IX.2. Manuel Ignacio Gallaztegui Mugica (1852) -

Josefa Vicenta Gaztelu Gallaztegui (1850).
Elgetan (1877) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Maria (1878), Jose Ignacio (1881), Ignacio Jose (1884), Dionisia (1888) eta
Jose Francisco (1892) Gallaztegui Gaztelu.

IX.3. Ignacio Bautista Gallaztegui Iribecanpos (1868) -

Maria Hipolita Telleria Mugica (1868).
Elgetan (1893) ezkonduak eta alaba bat:
Paula (1900) Gallaztegui Telleria.

- IX.4. Apolinar Gallaztegui Elcoro (1865) -
Joseba Eusebia Lamarain Ascasibar (Angiozar, 1864).
Elgetan (1887) ezkonduak eta seme-alabak:
Gabino (1889), Pedro (1891), Jose (1894), Maria Candida (1896) eta Enrique (1899)
Gallaztegui Lamarain.

O. IRAZABALEN GENEALOGIA

Irazabal (Yrazabal) abizen honek "etxe zabala" esan nahiko luke.
Bere etimologia (ira) (etxea) eta zabaletik (zabala, zabala) etor liteke. (Ikus K. Mitxelena, 328).
Elgetako abizen honen aurrekariak Irazabal Aundi oinetxe zaharraren inguruan egon daitezke (Bergarako San Juan auzoko Izaldixa auzoan). Abizen hori duten ondorengoak Elgetako Olaegi Handia baserriari lotuta daude

*Este apellido (Yrazabal) Irazabal podría significar "casa extensa".
Su etimología podría derivar de [ira] (casa) y [zabala] (ancho, extenso). (ver K. Mitxelena, art. 328).
Los antecedentes de este apellido en Elgeta pueden estar en torno a la antigua casa solar de Irazabal Aundi (Barrio Izaldixa de San Juan de Bergara). Descendientes con este apellido están ligados al caserío Olaegi Handia de Elgeta.*

I. BELAUNALDIA

- I.1. Domingo Irazabal Aranceta -
Catalina Josefa Sagastiguchia Aranceta (1682).
Elgetan (1702) ezkonduak eta seme-alabak:
Lucas Ignacio (1704), Juan Miguel (1707), Isabel (1708), Isabel Josefa (1710), Diego (1715),
Domingo (1720), Maria Josefa (1723) eta Jacinto (1725) Irazabal Sagastiguchia.
- I.2. Antonio Irazabal Aranceta (1694) -
Ana Maria Olañeta Azcarate.
Elgetan (1720) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose (1721), Antonio (1723), Manuel Joaquin (1725), Antonia (1727), Isabel Josefa (1729) eta
Eulalia Maria (1732) Irazabal Olañeta.

- I.3. Joaquin Irazabal Berecibar -
Mariana Iturriastillo Loiti.
Elgetan (1716) ezkonduak eta seme-alabak:
Joaquin (1726) eta Ignacia (1728) Irazabal Iturriastillo.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Lucas Ignacio Irazabal Sagastiguchia (1704) -
Ana Maria Lamarain Ansoateguirekin ezkondua eta seme-alabak:
Domingo Ignacio (1741), Lucas Ignacio (1746), Lucas (1749), Pedro Antonio (1752) eta
Maria Ignacia (1755) Irazabal Lamarain.
- II.2. Domingo Irazabal Sagastiguchia (1720) -
Josefa Ignacia Albistegui Iturbe.
Elgetan (1766) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1768), Catalina Josefa (1771), Ignacia (1774) eta Francisco Antonio (1779)
Irazabal Albistegui.
- II.3. Jacinto Irazabal Sagastiguchia (1725) -
Ana Mª Ines Asula Sostoa (1737).
Elgetan (1752) ezkonduak eta seme-alabak:
Magdalena (1753), Manuel Paulo (1755), Domingo (1757) eta Josefa Ignacia (1760) Irazabal Asula.
- II.4. Jose Irazabal Olañeta (1721) -
Joaquina Albistegui Telleria.
Elgetan (1749) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Antonio (1750), Josefa (1753), Vicente (1756), Manuel (1757), Agustina (1760),
Jose Vicente (1763), Ana Maria (1767) eta Domingo Ignacio Irazabal Albistegui.
- II.5. Antonio Irazabal Olañeta (1723) -
Maria Manuela Raizabal Olaegui (1733).
Elgetan (1752) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina (1754), Francisco Antonio (1756), Juana Josefa (1759), Jose Antonio (1765),
Juan Prudencio (1768) eta Domingo Agustin (1771) Irazabal Raizabal.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Francisco Antonio Irazabal Albistegui (1779) -
 - (a) Maria Josefa Marquiegui Zabarerekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1799) ezkondua eta alaba bat:
Josefa Ignacia (1802) Irazabal Marquiegui.
 - b) Maria Concepcion Larrañaga Garaterekin bigarren ezteietan
ezkondua (Elgeta, 1805) eta alaba bat:
Josefa Joaquina (1806) Irazabal Larrañaga.
 - (c) Maria Angela Marquiegui Elcororekin hirugarren ezteietan
ezkondua (Elgeta, 1807) eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1808), Catalina Isabel (1810) eta Jose Manuel (1815) Irazabal Marquiegui.
- III.2. Manuel Irazabal Albistegui (1757) -
Ursula Olañeta Telleria (1768).
Elgetan (1789) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1791), Manuel (1794), Josefa Antonia (1797), Antonia Josefa (1798), Agustina Josefa (1800), Miguel Adrian (1803), Martin Ambrosio (1805) eta Mari Carmen (1807) Irazabal Olañeta.
- III.3. Domingo Ignacio Irazabal Albistegui -
Ana Joaquina Mendiguren Aranceta (1770).
Elgetan (1794) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1794), Maria Joaquina (1798), Maria Manuela (1801), Juana Maria (1803), Catalina Natalia (1805) eta Pedro Ignacio (1809) Irazabal Mendiguren.
- III.4. Francisco Antonio Irazabal Raizabal (1756) -
Cecilia Aranzabal Sarasqueta (1757).
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Manuela (1780), Josefa Catalina (1781), Juana Josefa (1784), Dominica (1786), Manuela (1789), Jose Antonio (1792), Juan Francisco (1792) eta Margarita (1795) Irazabal Aranzabal.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Jose Domingo Irazabal Olañeta (1791) -
Maria Ana Urquiaga Ugalderekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Josefa (1821), Josefa Agustina (1826) eta Felipe Maria (1828) Irazabal Urquiaga.

- IV.2. Manuel Irazabal Olañeta (1794) -
Maria Jesus Ugalde Mendiguchia (1793).
Elgetan (1820) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Sebastianiana (1824), Pedro Agustin (1829) eta Pedro Luciano (1832) Irazabal Ugalde.
- IV.3. Jose Antonio Irazabal Aranzabal (1792) -
Maria Josefa Zanguitu Recondo (1805).
Elgetan (1829) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Gregorio (1832), Jose Maria (1835), Josefa Rufina (1837), Pedro Ignacio (1842) eta
Josefa Feliciana (1844) Irazabal Zanguitu.
- IV.4. Juan Francisco Irazabal Aranzabal (1792) -
Maria Juana Barrutia Olañeta (1793),
Elgetan (1813) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1815), Jose Domingo (1817), Catalina Francisca (1819), Eusebia (1822),
Josefa Dominica (1825), Margarita (1827), Jose Maria (1830) eta Jose Manuel (1833) Irazabal
Barrutia.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Pedro Luciano Irazabal Ugalde (1832) -
Agustina Josefa Echezarreta Oiarzabal (1840).
Elgetan (1859) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Sebastianiana (1860), Guillermo (1862), Dorotea (1866), Anacleta (1869),
Ignacia (1871), Claudio (1875), Leocadio (1880) eta Dominica (1885) Irazabal Echezarreta.
- V.2. Jose Domingo Irazabal Barrutia (1817) -
Agustina Josefa Sagastiguchia Olaegui.
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1841), Josefa Justa (1843), Jose Francisco (1846) Juana Josefa (1849),
Josefa Francisca (1852) eta Elias (1855) Irazabal Sagastiguchia.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Guillermo Irazabal Echezarreta (1862) -
Josefa Ignacia Iñarra Gabilondo (Bergara, 1870).
Bergaran (1890) ezkonduak eta semeak:
Cipriano (1891), Evaristo (1893) eta Fernando (1899) Irazabal Iñarra.

- VI.2. Jose Francisco Irazabal Sagastiguchia (1846) -
Maria Juliana Ascasibar Aranzabal (1845).
Elgetan (1862) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Julian (1868), Juan Pedro (1871), Maria Ambrosia (1873), Eulalia Manuela (1877),
Josefa Crispina (1879), Josefa Damiana (1882), Maria Paula (1885) eta Maria Doria (1892)
Irazabal Ascasibar.

P. ITURRIAREN GENEALOGIA

Iturri (Yturri) abizenak "iturri" esanahia du.

(ikus K. Mitxelena art. 346)

Elgetako Arantzeta auzoko Iturri baserri zaharrari lotutako abizena da.

Iturricastillo (Yturricastillo) abizenaren jatorria ere honen ondorio izan daiteke, Iturri eta Castilloren konposaketa bezala, bere baseria izen horrekin auzo honetan bertan izan zuena.

Abizen honen ondorengoa, Elgetako Baztarrika eta San Juan baserriekin lotuta egon ziren.

El apellido Iturri (Yturri) tiene el significado de "fuente".

(ver K. Mitxelena, art. 346)

Es un apellido ligado al antiguo caserío Iturri en el barrio de Arantzeta de Elgeta.

También se puede deducir el origen del apellido Iturricastillo (Yturricastillo), como composición de Iturri y Castillo, que tuvo su caserío con ese nombre en este mismo barrio.

Descendientes de esta apellido estuvieron ligados a los caseríos Baztarrica y San Juan de Elgeta.

I. BELAUNALDIA

- I.1. Andres Yturri -
Catalina Iturriarekin ezkondua eta seme bat:
San Juan (1565) Iturri Iturri.

- I.2. Juan Iturri -
Maria Ojanguren.
Elgetan (1576) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1576), Mateo (1578) eta Francisca (1585) Iturri Ojanguren.

- I.3. Juan Yturri Yturri -
Marina Leaniz Elexalderekin ezkondua eta seme-alabak:
Juan (1575) eta Ana (1576) Iturri Leaniz.

- I.4. Juan Iturri -
Maria Antonia Ceceagarekin ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1598), Martin (1606), Francisco (1607), Marina (1611),
Domenja (1614), Francisco Maria (1621) eta Juan Iturri Ceceaga.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Juan Iturri Ceceaga -
Maria Ascensio Gallaztegui Gondueta.
Elgetan (1640) ezkonduak eta seme bat:
Francisco (1641) Iturri Gallaztegui.
- II.2. Francisco Iturri Altube (1724) -
Ana Maria Olañeta Gamarra (1729).
Elgetan (1752) ezkonduak eta semeak:
Francisco Antonio (1753) eta Juan Pelayo (1757) Iturricastillo Olañeta.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Francisco Antonio Iturricastillo Olañeta (1753) -
Manuela Josefa Elcoro Ceceaga (1754).
Elgetan (1776) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1777), Francisco Ignacio (1780), Juan Agustin (1783), Martina (1788) eta
Jose Pelayo (1791) Iturricastillo Elcoro.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Francisco Ignacio Iturricastillo Elcoro (1780) -
Ignacia Albistegui Loiti.
Elgetan (1805) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Antonio (1806), Josefa (1808), Jose Francisco (1812) eta Josefa Antonia (1815)
Iturricastillo Albistegui.

- IV.2. Juan Agustin Iturriastillo Elcoro (1783) -
Maria Josefa Beistegui Aranzabal (1790).
Elgetan (1810) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Domingo (1812), Francisco Antonio (1815), Jose Angel, (1818), Maria Dominica (1821),
Maria Benita (1826) eta Josefa Antonia (1828) Iturriastillo Beistegui.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Francisco Antonio Iturriastillo Albistegui (1806) -
Maria Jesus Aranzabal Cengotabengoa (1810).
Elgetan (1830) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1833), Maria Angela (1838), Josefa Joaquina (1843), Martin Esteban (1846) eta
Juan Vicente (1850) Iturriastillo Aranzabal.
- V.2. Jose Francisco Iturriastillo Albistegui (1812) -
Maria Ignacia Ojanguren Telleria (1816).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Crisostomo (1841), Juan Antonio (1843), Maria Dominica (1847), Josefa Sabina (1849) eta
Francisco Pilar (1853) Iturriastillo Ojanguren.
- V.3. Francisco Antonio Iturriastillo Beistegui (1815) -
Maria Dominica Aranceta Ugarte (1822).
Elgetan (1846) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1848) eta Josefa Jacinta (1854) Iturriastillo Aranceta.
- V.4. Jose Angel Iturriastillo Beistegui (1818) -
Josefa Rufina Irazabal Zanguiturekin (1837) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Estefania (1857), Paula Basilia (1860), Maria Casilda (1862), Lorenzo (1864),
Valentina (1867), Jesus (1870) eta Jose Basilio (1880) Iturriastillo Irazabal.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Juan Ignacio Iturriastillo Aranzabal (1833) -
Raimunda Guisasola Acha.
Eibarren (1861) ezkonduak eta seme-alabak:
Isabel (1865), Maria Hermenegilda (1868), Julian (1871), Francisco Ignacio (1875),
Francisca Martina (1878) eta Maria Agustina (1886) Iturriastillo Guisasola.

- VI.2. Juan Ignacio Iturriastillo Aranceta (1848) -
Luisa Berraondo Aguirrezabal (Angiozar, 1853).
Elgetan (1876) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Juana (1878), Jose Domingo (1882), Maria Alberta (1884) eta Tomas (1888) Iturriastillo
Berraondo.
- VI.3. Lorenzo Iturriastillo Irazabal (1864) -
Sotera Aranzabal Albistegui (1873).
Elgetan (1894) ezkonduak eta seme-alabak:
Bartolomea (1895), Pedro (1897), Florencia (1899), Jorge (1902), Sebastian (1905),
Estefania (1907) eta Juana (1909) Iturriastillo Aranzabal.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Francisco Ignacio Iturriastillo Guisasola (1875) -
Josefa Agustina Aguirrebeña Sarasqueta.
Elgetan (1889) ezkonduak eta seme-alabak:
Toribio (1891), Nicolas (1893) eta Maria Estanislao (1896) Iturriastillo Aguirrebeña.

Q. MARQUIEGUIREN GENEALOGIA

Euskal abizen honek “seinalearen lekua edo muga” esan nahi lezake.

Bere etimologia [marka] (seinalea) eta [-egi] (lekua) (ikus K. Mitxelena, 432 eta 194).

Elgetako antzinako abizen bat da, Ubera auzoan bi baserri dituena (Marquiegui Nagusi eta Txiki), eta bere ondorengo batzuk eskribauak izan zirena.

Este apellido vasco puede significar “lugar de la señal o límite”.

Su etimología derivaría de [marca] (señal) y [-egi] (lugar). (ver K. Mitxelena, arts. 432 y 194)

Es un apellido antiguo de Elgeta, con dos caserios en el barrio de Ubera (Marquiegui Nagusi eta Txiki), y varios de sus descendientes fueron escribanos.

I. BELAUNALDIA

I.1. Francisco Marquiegui -

Maria Martinez Marquieguirekin ezkondua eta bi alaba:

Ana (1565) eta Maria Ortiz (1569) Marquiegui Marquiegui.

I.2. Pablo Marquiegui -

Maria Garcia Olaeguirekin ezkondua eta seme-alabak:

Martin (1566) eta Juana (1567) Marquiegui Olaegui.

I.3. Martin Marquiegui y Aguirre -

Maria Aguirrerekin ezkondua eta seme-alabak:

Juan (1572) eta Maria Tomas (1573) Marquiegui Aguirre.

I.4. Pedro Marquiegui -

Catalina Mascanarekin ezkondua eta seme-alabak:

Juan (1572), Cristobal (1575) eta Maria (1577) Marquiegui Mascana.

I.5. Pedro Perez Marquiegui Aranceta -

Domenja Irazabal Ojanguren.

Elgetan (1577) ezkonduak eta seme-alabak:

Pedro (1578), Pedro Maria (1579), Maria (1581), Juan (1583), Adrian (1584), Domenja (1587), Simon (1589), Sebastian (1593) eta Ana (1597) Marquiegui Irazabal.

- I.6. Juan Garcia Marquiegui -
Catalina Albistegui.
Elgetan (1582) ezkonduak eta seme-alabak:
Paulo (1584), Bartolome (1585), Domenja (1592), Martin (1595) eta Catalina (1598) Marquiegui Albistegui.
- I.7. Matias Marquiegui -
Maria Perez Berraondorekin ezkondua eta alaba bat:
Maria Antonia (1588) Marquiegui Berraondo.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Martin Marquiegui Olaegui (1566) -
Isabel Zabarte Zabala.
Elgetan (1594) ezkonduak eta alaba bat:
Maria Juana (1695) Marquiegui Zabarte.
- II.2. Adrian Marquiegui Irazabal (1584) -
(a) Maria Garcia de Narvaiza y Egurbiderekin ezkonduak lehenengo ezteietan (Elgeta 1603) eta
seme-alabak:
Francisco eta Francisca Marquiegui Narvaiza.
- b) Maria Martinez Sagastizabal Esauberekin ezkonduak bigarren
ezteitan (Elgeta, 1616) eta seme-alabak:
Maria Angela (1617), Francisca (1620), Domingo (1623), Marina (1625), Maria (1627),
Maria Angela (1632) Marquiegui Sagastizabal.
- II.3. Martin Marquiegui Albistegui (1595) -
Maria Ibañez Loiti.
Elgetan (1623) ezkonduak eta semeak:
Francisco (1624) eta Francisco Maria (1630) Marquiegui Loiti.

III. BELAUNALDIA

- III. 1. Domingo Marquiegui Esaube (1623) -
Francisca Izarraga Aguirrebeña.
Elgetan (1653) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco (1656) eta Francisca (1667) Marquiegui Izarraga.

- III.2. Francisco Marquiegui Loiti (1624) -
Isabel Inurriagorri Inurriagorri.
Elgetan (1654) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1655), Polonia (1656), Juan Bautista (1659) eta Celedon Ignacio (1663)
Marquiegui Inurriagorri.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Francisco Marquiegui Izarraga (1656) -
Ana Echavarria Olañeta (1658).
Elgetan (1685) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1685), Pedro (1687), Juan (1689), Francisco (1692) eta Agustin (1697) Marquiegui
Echavarria.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Pedro Marquiegui Echavarria (1687) -
Maria Josefa Ubera Eguiluzea.
Elgetan (1712) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Javier (1713), Ana Maria (1718), Luisa (1720), Isabel (1721), Jose (1724), Ignacia (1726),
Jose Joaquin (1728), Pedro (1730) eta Maria Ana (1732) Marquiegui Ubera.
- V.2. Francisco Marquiegui Echavarria (1692) -
Maria Ana Aranceta Aranguren.
Elgetan (1718) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonia (1718), Maria Josefa (1720), Ana Maria (1722), Francisco (1723), Juan Ascensio (1726),
Pedro Francisco (1729), Josefa (1731) eta Manuel Francisco (1734) Marquiegui Aranceta.
- V.3. Agustin Marquiegui Echavarria (1697) -
Ana Maria Sostoa Apellaniz (1705).
Elgetan (1726) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustin (1727), Marina (1728), Ana Maria (1730), Domingo (1731), Pedro Francisco (1734),
Manuela (1736), Ursula (1737), Juan Antonio (1740), Martin (1742), Agustin Maria (1745) eta
Buenaventura (1748) Marquiegui Sostoa.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Jose Marquiegui Ubera (1724) -
Teresa Gaztelu Irazabal.
Elgetan (1744) ezkonduak eta seme-alabak:
Bernabe (1745), Magdalena Josefa (1746), Isabel Joaquina (1749), Juan Domingo (1751) eta
Jose Joaquin (1760) Marquiegui Gaztelu.
- VI.2. Juan Ascensio Marquiegui Aranceta (1726) -
Angela Olaegui -Aranceta Zabarte.
Elgetan (1753) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Tomas (1754), Magdalena Josefa (1756), Pedro Jose (1759) eta Francisco (1761)
Marquiegui Olaegui.
- VI.3. Manuel Francisco Marquiegui Aranceta (1734) -
Agustina Azcarate-Zuasqueta Leaniz (Angiozar, 1734).
Angiozarren (1759) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ascensio (1760), Juan Domingo (1761), Isabel (1763), Jose Manuel (1765), Angela (1768)
eta Pedro Martin (1770) Marquiegui Azcarate.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Juan Domingo Marquiegui Gaztelu (1751) -
Angela Zabarte Ugarte (Angiozar, 1742).
Elgetan (1773) ezkonduak eta alabak:
Josefa (1775) eta Magdalena Josefa (1779) Marquiegui Zabarte.
- VII.2. Manuel Tomas Marquiegui Olaegui (1754) -
(a) Maria Ana Elcoro Ugarterekin ezkondua lehenengo ezteietan (Elgeta, 1782) eta seme-alabak:
Ascensio (1783), Catalina (1787), Pedro (1790) eta Manuel Domingo (1795) Marquiegui
Elcoro.

(b) Manuela Lascurain Gaztelurekin ezkondua bigarren ezteietan (Elgeta, 1796) eta seme-alabak:
Josefa Gabriela (1797), Manuel (1800) eta Manuela Josefa (1804) Marquiegui Lascurain.
- VII.3. Pedro Jose Marquiegui Olaegui (1759) -
Josefa Ignacia Aranzabal Arana.

Elgetan (1790) ezkonduak eta semeak:

Juan Ascensio (1793), Jose Domingo (1797), Pedro Ignacio (1802) eta Jose Miguel (1808)
Marquiegui Aranzabal.

VII.4. Jose Manuel Marquiegui Azcarate (1765) -

Catalina Sarralde Amilburu.

Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:

Agustina (1773), Manuel Tomas (1776) eta Juan Miguel (1779) Marquiegui Sarralde.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Manuel Domingo Marquiegui Elcoro (1795) -

Catalina Josefa Aranzabal Guisasola.

Elgetan (1814) ezkonduak eta semeak:

Juan Francisco (1816) eta Jose Miguel (1818) Marquiegui Aranzabal.

VIII.2. Manuel Marquiegui Lascurain (1800) -

(a) Teresa Aguirrecendoia Perruquetekin ezkondua lehenengo ezteietan (Elgeta, 1820) ezkondua
eta seme-alabak:

Manuela Josefa (1821), Andres (1823), Manuel Tomas (1823), Bartolome Francisco (1826),
Manuel (1829) eta Juana Gregoria (1832) Marquiegui Aguirrecendoia.

(b) Micaela Josefa Jauregui Agirrezabalekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1838) ezkondua eta
seme-alabak:

Josefa Pascuala (1841) eta Nicolas (1843) Marquiegui Jauregui.

VIII.3. Pedro Ignacio Marquiegui Aranzabal (1802) -

Paula Masorriaga Aranzabal (1786).

Elgetan (1823) ezkonduak eta alabak:

Josefa Ignacia (1824) eta Maria Ignacia Marquiegui Masorriaga (1826).

VIII.4. Jose Miguel Marquiegui Aranzabal (1808) -

Josefa Telleria Elcoro (1810).

Elgetan (1846) ezkonduak eta seme-alabak:

Jose (1847) eta Agustina Josefa (1850) Marquiegui Telleria.

- VIII.5. Manuel Tomas Marquiegui Sarralde (1776) -
Ascensio Alzueta Aguirrecendoia (Bergara, 1781).
Elgetan (1802) ezkonduak eta semeak:
Manuel Agustin (1803), Manuel Tomas (1806), Jose Joaquin (1810) eta Jose Domingo (1815)
Marquiegui Alzueta.

- VIII.6. Juan Miguel Marquiegui Sarralde (1779) -
Maria Ana Ansoategui Aristi.
Elgetan (1807) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Tomas (1808), Catalina Josefa (1812), Jose Francisco (1816), Jose Florencio (1819),
Benito (1824) eta Josefa Ascensio (1827) Marquiegui Ansoategui.

IX. BELAUNALDIA

- IX.1. Juan Francisco Marquiegui Aranzabal (1816) -
Maria Josefa Mugica Olañeta.
Elgetan (1841) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Ignacio (1842), Maria Esteban (1845), Juan Angel (1848) eta Jose Bautista (1850)
Marquiegui Mugica.
- IX.2. Manuel Marquiegui Aguirrecendoia (1829) -
Josefa Olañeta Garitaonandia (1833).
Elgetan (1856) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Nicolas (1863), Isabel Prudencia (1866), Cristina (1870) eta Domingo Maria (1874)
Marquiegui Olañeta.
- IX.3. Jose Marquiegui Telleria (1847) -
Juliana Orbe Ansoategui (1860).
Elgetan (1879) ezkonduak eta seme-alabak:
Esteban Maria (1880), Generosa (1882), Maria Anastasia (1885) eta Antonio (1887) Marquiegui
Orbe.
- IX.4. Manuel Tomas Marquiegui Alzueta (1806) -
Mª Dominica Masorriaga Recondo (1812).
Elgetan (1833) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Ignacio (1834), Maria Juana (1837), Ascensio Pedro (1840), Agustin (1844), Teresa (1847)
eta Jose Ramos (1851) Marquiegui Masorriga.

- IX.5. Jose Joaquin Marquiegui Alzueta (1810) -
Agapita Ormaechea Aranzabal.
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme bat:
Domingo Maria (1852) Marquiegui Ormaechea.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Jose Ignacio Marquiegui Mugica (1842) -
Teresa Marquiegui Masorriaga (1847)
Elgetan (1869) ezkonduak eta seme-alabak:
Angel Maria (1871), Manuela Josefa (1875), Felix (1878), Catalina (1882), Pedro Salvador (1882),
Gervasia (1884), Josefa Ignacia (1886) eta Ciriaca (1890) Marquiegui Marquiegui.
- X.2. Juan Nicolas Marquiegui Olañeta (1863) -
Generosa Olañeta Azcarate (1870).
Elgetan (1892) ezkonduak eta alabak:
Maria Rosa (1893), Juana (1895), Jesusa (1897) eta Maria Cristina (1900) Marquiegui Olañeta.
- X.3. Manuel Ignacio Marquiegui Masorriga (1834) -
Maria Juliana Mendizabal Mecolalde (1830).
Elgetan (1857) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Jose (1858), Teresa (1863), Jose Maria (1866) eta Jose Agustin (1868) Marquiegui Mendizabal.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Pedro Jose Marquiegui Mendizabal (1858) -
Maria Juana Sarasqueta Gorosabel.
Elgetan (1884) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Jose (1885), Andresa (1887), Sebastian (1892), Jacinto (1894), Maria Angela (1896),
Nicolasa (1899) eta Maria (1899) Marquiegui Sarasqueta.
- XI.2. Jose Agustin Marquiegui Mendizabal (1868) -
Maria Bonifacia Azcarate Maturana (1873).
Elgetan (1893) ezkonduak eta alabak:
Francisca (1894), Maria Simona (1896) eta Julian (1899) Marquiegui Azcarate.

R. MENDIGUCHIAREN GENEALOGIA

Euskal abizen honek “mendi txikia” esan nahi du.

Bere etimologia (mendia) eta (txikia) (txikia) hitzetatik dator.

(Ikus K. Mitxelena, 438 eta 297)

Abizena Angiozarreko Marindao auzoko Mendigutxia baserri zaharrari lotuta dago.

Ondorengo batek, Tomas Mendiguchia eta Arreguiak, Marina Iturri Albistegirekin ezkondu zen eta Elgetako herrigunera eraman zuen bere bizilekua.

Este apellido vasco puede significar “monte pequeño”.

Su etimología derivaría de [mendi] (monte) y [gutxi] (pequeño).

(ver K. Mitxelena, arts. 438 y 297)

El apellido está ligado al antiguo caserío Mendigutxia en el barrio Marindao de Angiozar.

Un descendiente, Tomas de Mendiguchia y Arregui, trasladó su residencia al núcleo de la villa de Elgueta, al casar con Marina Iturri Albistegui.

I. BELAUNALDIA

I.1. Pedro Mendiguchia Maya -

Marina Arregui Sagastarekin ezkondua eta seme-alabak:

Angela (1634), Domingo (1636), Tomas (1646) eta Prudencio Mendiguchia Arregui.

II. BELAUNALDIA

II.1. Domingo Mendiguchia Arregui (1636) -

Isabel Unceta Berriz.

Angiozarren (1670) ezkonduak eta seme bat:

Domingo (1685) Mendiguchia Unceta.

II.2. Tomas Mendiguchia Arregui (1646) -

Marina Iturri Albistegui.

Elgetan (1670) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Benita (1675), Domingo (1676), Mariana (1679), Juan (1682), Maria (1685),

Ana Maria (1688), Josefa (1689), Martin (1691), Juan Bautista (1692), Tomas (1696) eta

Jose (1699) Mendiguchia Iturri.

- II.3. Prudencio Mendiguchia Arregua -
Agueda Eguilucea Ascasibar.
Elgetan (1678) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro (1687), Domingo (1690) eta Marina (1697) Mendiguchia Eguilucea.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Mendiguchia Unceta (1685) -
Migela Angiozar Gabiriarekin ezkondua eta seme bat:
Manuel (1730) Mendiguchia Angiozar.
- III.2. Juan Bautista Mendiguchia Iturri (1692) -
Ana Maria Marquiegui Echevarria (1685).
Elgetan (1718) ezkonduak eta semeak:
Ignacio (1718), Pedro (1720) eta Pedro Joaquin (1725) Mendiguchia Marquiegui.
- III.3. Tomas Mendiguchia Iturri (1696) -
Angela Maurtia Leaniz.
Elgetan (1724) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Joaquina (1725) eta Agustin (1728) Mendiguchia Maurtia.
- III.4. Pedro Mendiguchia Eguilucea (1687) -
Ana Maria Ubera Elcoro-Egurbide.
Elgetan (1712) ezkonduak eta seme-alabak:
Sebastian (1714), Lorenzo (1715), Ana Maria (1718), Ignacio Joaquin (1723) eta
Maria Joaquina (1726) Mendiguchia Ubera.
- III.5. Domingo Mendiguchia Eguilucea (1690) -
Josefa Aranguren Arezcurenaga.
Elgetan (1715) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel (1718), Prudencio (1719), Josefa (1721), Felipa (1723), Maria Joaquina (1723),
Catalina (1726), Pedro (1727), Jose (1734), Catalina Josefa (1735) eta Jose Maria (1738)
Mendiguchia Aranguren.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Pedro Mendiguchia Marquiegui (1720) -
Juana Olañeta Aranceta.
Elgetan (1753) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1754), Juana Ignacia (1757), Pedro Antonio (1759), Juan Bautista (1763), Juan (1767), Ana Maria (1770), Juan Pelaio (1773) eta Juan Francisco (1776) Mendiguchia Olañeta.
- IV.2. Miguel Mendiguchia Aranguren (Angiozar, 1718) -
Ana Maria Azcarate Gongueta.
Elgetan (1748) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Angel (1752), Domingo (1753), Catalina (1756), Ana Maria (1761) eta Engracia (1763) Mendiguchia Azcarate.
- IV.3. Prudencio Mendiguchia Aranguren (1719) -
(a) Ignacia Olaegui Berraondorekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1748) ezkondua eta seme bat: Bartolome (1749) Mendiguchia Olaegui.

(b) Ana Maria Basauri Barrutiarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1751) ezkondua eta seme-alabak:
Agustina (1752), Maria Magdalena (1755), Teresa Ignacia (1757), Trinidad (1759), Juan Bautista (1764), Josefa Antonia (1767) eta Jose Miguel (1771) Mendiguchia Basauri.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Juan Bautista Mendiguchia Basauri (1764) -
Maria Francisca Inurrieta Maiora.
Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1792), Domingo (1793), Manuela (1796), Francisca (1798), Teresa Ignacia (1800), Juana Francisca (1802), Josefa Ramona (1804) eta Juan Bautista (1807) Mendiguchia Inurrieta.
- V.2. Domingo Mendiguchia Azcarate (1753) -
Josefa Olañeta Beistegui.
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1780), Catalina (1781), Josefa Antonia (1783), Miguel (1785), Pedro Antonio (1786), Ana Maria (1788), Josefa Joaquina (1790), Juana (1792), Domingo (1794), Francisco Javier (1796) eta Jose Maria (1800) Mendiguchia Olañeta.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Jose Domingo Mendiguchia Arbulu (1822) -
Francisca Antonia Asula Gaztelu (1814).
Elgetan (1845) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Jose (1846), Juana Bautista (1848) eta Maria Eustoquia (1854) Mendiguchia Asula.
- VI.2. Domingo Mendiguchia Inurrieta (1793) -
Francisca Ignacia Albistegui Telleria.
Elgetan (1817) ezkonduak eta alaba bat:
Maria Francisca (1823) Mendiguchia Albistegui.
- VI.3. Pedro Antonio Mendiguchia Olañeta (1786) -
Josefa Ignacia Arbulu Lizarrituri (Bergara, 1798).
Elgetan (1821) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1822), Pedro Juan (1826), Josefa Agueda (1828) eta Ana Maria (1831)
Mendiguchia Arbulu.

S. OJANGURENEN GENEALOGIA

Ojanguren (Oyanguren) deituraren esanahia “boso goratua edo altueran kokatua” izan daiteke, edo “bosoaren goialdea”.

Bere etimologia [ojan/oihan] (bosque) eta [-guren] (alto) hitzetatik erator daiteke. (Ikus K. Mitxelena 477 eta 295)

Arantzeta auzoko izen bereko baserriari lotutako abizena da. Leinuaren armarria kontserbatzen du: espazioan altxatutako arrano osoa eta orla edo ertzean zortzi dorre txiki.

Baserriaren parean, Toursekoko San Martin ermita dago, eta, beharbada, bertatik igarotzen zen konpostelako ibildiaren aztarna izan daiteke.

El significado del apellido Ojanguren (Oyanguren) puede ser de “bosque elevado o situado en altura”, o bien “parte alta del bosque”.

Su etimología puede derivar de [ojan /oihan] (bosque) y [guren] (más alto). (ver K. Mitxelena arts. 477 y 295)

Es un apellido ligado al antiguo caserío del mismo nombre, en el barrio de Arantzeta. Conserva el escudo del linaje: en el espacio una águila alzada y entera, y en la orla o bordura con ocho torrecillas.

Enfrente del caserío está la ermita de San Martín de Tours, y posible evidencia de la ruta compostelana a su paso por estas tierras.

I. BELAUNALDIA

I.1. Martin Ojanguren -

Magdalena Beisteguirekin (Larragibel) ezkondua eta seme-alabak:

Catalina (1565), Estibaliz (1568), Magdalena (1570), Juan (1573) eta Martin (1577) Ojanguren Beistegui.

I.2. Martin Ibañez Ojanguren -

Maria Juana Ojanguren Urroxolaegui.

Elgetan (1571) ezkonduak eta semeak:

Juan (1572), Martin (1573) eta Mateo (1576) Ojanguren Ojanguren.

II. BELAUNALDIA

II.1. Martin Ojanguren Ojanguren (1573) -

Maria Egurbide Olaegui (1575).

Elgetan (1593) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan (1597), Maria (1603), Martin (1605) eta Claudio (1608) Ojanguren Egurbide.

- II.2. Mateo Ojanguren Ojanguren (1576) -
Maria Perez Sagastiguchiarekin ezkondua eta alabak:
Maria (1609) eta Angela (1613) Ojanguren Sagastiguchia.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Juan Ojanguren Egurbide (1597) -
Maria Angela Marcoida Angiozarekin ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1657), Luisa (1659), Martin (1663), Francisco (1664), Francisco Maria (1666) eta
Juan Valentin (1668) Ojanguren Marcoida.
- III.2. Martin Ojanguren Egurbide (1605) -
Isabel Zabala Echabarria.
Elgetan (1635) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin (1636), Maria Josefa (1641), Francisca (1645), Martin Ibañez (1647),
Maria Angela (1650), Domingo (1652) eta Pedro (1656) Ojanguren Zabala.
- III.3. Claudio Ojanguren Egurbide (1608) -
Francisca Urtaza Irazabalekin (1615) ezkondua eta alaba bat:
Mariana (1638) Ojanguren Urtaza.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Martin Ojanguren Zabala (1636) -
Maria Orbe Beretizarekin (Angiozar, 1649) ezkondua eta seme-alabak:
Maria (1679), Isabel (1681), Agustina (1684), Ana Maria (1687), Martin (1689) eta
Jose Ignacio (1694) Ojanguren Orbe.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Martin Ojanguren Orbe (1689) -
Marina Albisua Iturbe (1692).
Elgetan (1710) ezkonduak eta seme-alabak:
Isabel (1713), Juan Jose (1715), Martin Jose (1715), Juan Bautista (1717), Jose (1721) eta
Gaspar (1724) Ojanguren Albisua.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Martin Jose Ojanguren Albisua (1715) -
Mª Josefa Albistegui Aranzabal.
Elgetan (1739) ezkonduak eta seme-alabak:
Martin (1739), Juana Bautista (1741), Ana Maria (1743), Josefa (1746), Pedro Martin (1747),
Maria Ana (1749), Maria Ignacia (1752) eta Juan Miguel Ojanguren Albistegui.
- VI.2. Juan Bautista Ojanguren Albisua (1717) -
Catalina Josefa Sagastiguchia Albistegui (1716).
Elgetan (1742) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco Antonio (1744), Juan Andres (1746), Jose Joaquin (1749), Antonia Josefa (1750),
Ana Maria (1751), Isabel Santos (1752), Francisco Ignacio (1753), Angela Catalina (1755),
Atanasio (1756), Juan Domingo (1760) eta Gaspar Ojanguren Sagastiguchia.
- VI.3. Jose Ojanguren Albisua (1721) -
Isabel Josefa Irazabal Olañeta (1729).
Elgetan (1752) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1753) eta Miguel Antonio Ojanguren Irazabal.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Pedro Martin Ojanguren Albistegui (1747) -
Catalina Upategui Iturbe.
Elgetan (1767) ezkonduak eta semeak:
Pedro Martin (1768) eta Francisco Antonio (1774) Ojanguren Upategui.
- VII.2. Juan Miguel Ojanguren Albistegui -
Catalina Aldai Larrañaga.
Elgetan (1782) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Martin (1785), Pedro Martin (1787), Ana Maria (1790), Jose Miguel (1792), Maria Catalina
(1797) eta Francisca Antonia (1800) Ojanguren Aldai-Larrañaga.
- VII.3. Francisco Antonio Ojanguren Sagastiguchia (1744) -
(a) Manuela Antonia Sagastiguchia Albisteguirekin (1746)
lehenengo ezteietan (Elgeta, 1765) ezkondua eta seme-alabak:
Catalina Josefa (1766), Ana Maria (1768), Francisco Antonio (1769), Manuela Josefa (1771),
Juana Magdalena (1773), Juan Andres (1774) eta Jose Joaquin (1777) Ojanguren Sagastiguchia.

(b) Manuela Josefa Albistegui Loidirekin bigarren ezteietan ezkondua eta seme bat:
Jose Francisco (1798) Ojanguren Albistegui.

- VII.4. Atanasio Ojanguren Sagastiguchia (1756) -
Juana Olaegui Sarasqueta (1757).
Elgetan (1779) ezkonduak eta semeak:
Francisco Antonio (1781) eta Juan Martin (1783) Ojanguren Olaegui.
- VII.5. Gaspar Ojanguren Sagastiguchia -
Monica Ugalde Basauri.
Elgetan (1777) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Joaquin (1778), Jose Agustin (1782), Juan Domingo (1782),
Catalina Josefa (1785), Juan Andres (1787) eta Martin Juan (1790) Ojanguren Ugalde.
- VII.6. Miguel Antonio Ojanguren Irazabal -
Maria Eguren Jauregui.
Elgetan (1785) ezkonduak eta seme-alabak:
Isabel Josefa (1787), Juan Ignacio (1789), Gregorio (1794), Pedro Francisco (1797) eta
Maria Angela (1800) Ojanguren Eguren.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Pedro Martin Ojanguren Upategui (1768) -
Maria Ana Barrutia Eguren.
Elgetan (1792) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Martin (1792), Juan Martin (1796), Pedro Antonio (1801), Pedro Ignacio (1805),
Juan Ramon (1807), Dominica Josefa (1809) eta Maria Francisca (1811) Ojanguren Barrutia.
- VIII.2. Pedro Martin Ojanguren Aldai-Larrañaga (1787) -
Teresa Aguiriano Gorosabel.
Elgetan (1815) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel (1816), Pedro Jose (1826) eta Maria Josefa (1830) Ojanguren Aguiriano.
- VIII.3. Francisco Antonio Ojanguren Sagastiguchia (1769) -
Manuela Josefa Albistegui Loidi.
Elgetan (1793) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Francisco (1798), Maria Emeteria (1801), Jose Maria (1804), Francisco Bernabe (1808),
Juan Andres (1811) eta Joaquin Maria (1816) Ojanguren Albistegui.

VIII.4. Francisco Antonio Ojanguren Olaegui (1781) -
Agustina Telleria Mendiguchia (1790).
Elgetan (1811) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Ignacio (1812), Juan Maria (1814), Maria Ignacia (1816), Maria Margarita (1819),
Juana Josefa (1821), Pedro Maria (1824), Josefa Dominica (1824) eta Josefa Pascuala (1827)
Ojanguren Telleria.

VIII.5. Juan Martin Ojanguren Olaegui (1783) -
Maria Ignacia Olaegui Irazabalekin ezkondua eta alaba bat:
Maria Josefa (1812) Ojanguren Olaegui.

VIII.6. Jose Agustin Ojanguren Ugalde (1782) -
Manuela Ansoategui Lapiurekin ezkondua eta alaba bat:
Mari Cruz (1798) Ojanguren Ansoategui.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Juan Martin Ojanguren Barrutia (1796) -
(a) Angela Francisca Aranceta Egurenekin (1793) lehenengo ezteietan ezkondua eta alaba bat:
Catalina Josefa (1814) Ojanguren Aranceta.

(b) Maria Manuela Irazabalbeitia Egurenekin (1786) bigarren ezteietan (Elgeta, 1819) ezkondua
eta seme-alabak: Juan Martin (1820), Miguel Ignacio (1822), Pedro Ignacio (1825),
Bernardino (1826), Antonio Maria (1828), Isabel Anastasia (1829), Maria Brigida (1831),
Juana Maria (1834) eta Juana Francisca (1836) Ojanguren Irazabalbeitia.

IX.2. Juan Ramon Ojanguren Barrutia (1807) -
Isabel Alzuaran Sostoa (1809).
Elgetan (1829) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Isabel (1830), Maria Juana (1834), Maria Victoria (1837), Maria Petra (1839),
Martin Maria (1842), Maria Jesus (1845), Maria Nicolosa (1847) eta Maria Sebastianiana (1849)
Ojanguren Alzuaran.

IX.3. Manuel Ojanguren Aguriano (1816) -
Josefa Iñarra Lizarralde.
Elgetan (1840) ezkonduak eta alabak:
Juana Teresa (1840), Josefa Angela (1843), Juana Josefa (1846) eta Juana Felipa (1850)
Ojanguren Iñarra.

- IX.4. Jose Francisco Ojanguren Albistegui (1798) -
Josefa Antonia Asula Gaztelu-Egurbide (Angiozar, 1800).
Elgetan (1829) ezkonduak eta seme-alabak:
Agustina Josefa (1831), Francisca Ignacia (1837), Francisca Antonia (1840),
Josefa Dominica (1846) eta Angel Maria (1849) Ojanguren Asula.
- XI.5. Francisco Bernabe Ojanguren Albistegui (1808) -
Manuela Ascensio Aranzabal Recondo.
Elgetan (1835) ezkonduak eta seme bat:
Manuel Antonio (1835) Ojanguren Aranzabal.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Miguel Ignacio Ojanguren Irazababeitia (1822) -
Maria Concepción Areta Irazabalbeitia (Eibar, 1817).
Elgetan (1850) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Rita (1851), Maria Martina (1852), Juan Antonio (1854), Justina (1857), Calixta (1859) eta
Jose Hilarion (1862) Ojanguren Areta.
- X.2. Bernardino Ojanguren Irazababeitia (1826) -
Agustina Ojanguren Asula.
Elgetan (1855) ezkonduak eta seme-alabak:
Basilia Anastasia (1856), Pedro Demetrio (1857) eta Leocadio (1862) Ojanguren Ojanguren.
- X.3. Manuel Antonio Ojanguren Aranzabal (1835) -
Maria Joaquina Aranzabal Iturriastillo.
Elgetan (1860) ezkonduak eta seme-alabak:
Donato Jose (1862), Cosme Domingo (1866), Maria Josefa (1868) eta Emeteria (1876) Ojanguren
Aranzabal.

XI. BELAUNALDIA

- XI.1. Juan Antonio Ojanguren Areta (1854) -
Celestina Lete Mendizabal (Antzuola, 1860).
Elgetan (1880) ezkonduak eta seme-labak:
Maria Ciriaca (1881), Eulogio (1883), Maria Pilar (1885), Lorenza (1887), Braulio (1890)
Candido (1893) eta Julia (1895) Ojanguren Lete.

- XI.2. Donato Jose Ojanguren Aranzabal (1862) -
Joaquina Bernarda Uncetabarrenechea Ojanguren (1865).
Elgetan (1892) ezkonduak eta seme-alabak:
Mª Concepcion (1893), Jose (1896) eta Miguel (1899) Ojanguren Uncetabarrenechea.

T. OLAEGUIREN GENEALOGIA

Abizen honek "txabola edo burdinola" esan nahi du.

Bere etimologia [olatua] (etxola, burdinola) eta [-egi] (tokia) izan liteke. (Ikus K. Mitxelena 483 eta 194)
Abizena izen hori duen oinetxe bati lotuta dago (bi etxebizitza ditu: Olaegui Handia eta Txikia), Sesto
errekatik gertu, eta bere urarekin burdinola eta errota elikatu zitzakeen.

Jatorrizko etxea da, hiribildua 1335ean sortu baitzen, eta bere leinuak, armarri bezala,urrezko izar
handi bat eta zazpi txiki izan zituen. (Ikus Ochoa Donor-d-Olaeguiren armaría elizako hilobian)

Este apellido puede significar "lugar de cabaña o ferrería".

Su etimología podría venir de [ola] (cabaña, ferrería), y [-egi] (lugar de). (ver K. Mitxelena arts. 483 y 194)

*El apellido está ligado a una casa solar con ese nombre (con dos viviendas Olaegui Handia eta Txikia),
cercana al arroyo de Sesto, que con su agua pudo alimentar ferrería y molino.*

*Es una casa originaria al fundarse la villa en 1335, y su linaje ostentó como escudo una estrella grande
dorada y siete pequeñas. (Ver el blasón de Ochoa Donor-d-Olaegui en su sepulcro de la iglesia)*

I. BELAUNALDIA

- I.1. Mateo Ibañez Olaegui -
Catalina Zabalarekin ezkondua eta alaba bat:
Maria (1570) Olaegui Zabala.
- I.2. Domingo Ibañez Olaegui -
Maria Juana Arezcurenagarekin ezkondua eta seme-alabak:
Mateo (1581), Francisco (1582), Juan (1583), Martin (1585), Catalina (1587), Maria (1593) eta
Francisca (1599) Olaegui Arezcurenaga.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Juan Olaegui Arezcurenaga (1583) -
Maria Asencio Irazabal Otaeguirekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Asencio (1627), Mateo (1629) eta Francisco (1631) Olaegui Irazabal.
- II.2. Pedro Olaegui Barrenechea -
Maria Lasarte Olaeguirekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria (1605), Gabriel (1609), Catalina (1612) eta Domingo Olaegui Lasarte.

III. BELAUANALDIA

- III.1. Francisco Olaegui Irazabal (1631) -
(a) Maria Jordana Aranceta Iturriekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1651) ezkondua eta seme-alabak:
Francisco Antonio (1652), Mariana (1654) eta Juan (1656) Olaegui Aranceta.

(b) Francisca Berraondo Garrorekin bigarren ezteietan ezkondua eta seme bat:
Jose (1660) Olaegui Berraondo.
- III.2. Gabriel Olaegui Lasarte (1609) -
Maria Iturri Ceceaga.
Elgetan (1636) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria (1637) eta Francisco (1641) Olaegui Iturri.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Francisco Antonio Olaegui Aranceta (1652) -
Mariana Irazabal Irazabalerekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Josefa (1673), Jose Antonio (1677), Juan Antonio (1679), Manuela (1685) eta
Maria Lucia (1692) Olaegui Irazabal.
- IV.2. Juan Olaegui Aranceta (1656) -
(a) Maria Aguirre Ceceaga Irigoenekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1678) ezkondua eta alaba bat:
Magdalena (1681) Olaegui Aguirre Ceceaga.

(b) Ana Maria Egocheaga Raizabalrekin bigarren ezteietan
Elgetan (1688) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Antonia (1690), Manuel (1692), Francisca (1696), Jacinto Ignacio (1699),
Juan Antonio (1701), Miguel Jacinto (1705), Jacinto (1708), Josefa Juana (1712) eta
Fermin (1716) Olaegui Egocheaga.

IV.3. Jose Olaegui Berraondo (1660)

(a) Mariana Egurbide Aranarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1694) ezkondua eta alaba bat:
Juana Micaela (1698) Olaegui Egurbide.

(b) Maria Bautista Arana Gorostolarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1700) ezkondua eta seme-alabak:
Maria Josefa (1702), Juan Bautista (1704), Francisco (1708), Maria Magdalena (1710),
Josefa (1713) eta Agustina Jacinta (1715) Olaegui Arana.

V. BELAUNALDIA

V.1. Manuel Olaegui Egocheaga (1692) -

Ana Maria Zabarte Elexalde.

Angiozarren (1716) ezkonduak eta seme-alabak:

Ana Maria (1717), Angela (1722), Manuel Jacinto (1724), Juan (1728) eta
Francisca Antonia (1729) Olaegui Zabarte.

V.2. Juan Antonio Olaegui Egocheaga (1701) -

Ana Maria Berraondo Berraondo.

Elgetan (1721) ezkonduak eta seme-alabak:

Sebastian (1723) eta Maria Ignacia (1726) Olaegui Berraondo.

V.3. Miguel Jacinto Olaegui Egocheaga (1705) -

Joaquina Ceceaga Gamarra.

Elgetan (1730) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan Miguel (1731), Juan (1734), Juan Hilario (1736) eta Maria Ana (1745) Olaegui Ceceaga.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Manuel Jacinto Olaegui Zabarte (1724) -
Maria Sarasqueta Ceceaga (1732).
Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ignacia (1755), Juana (1757), Martin Ramon (1760), M. Ramon (1762),
Maria Antonia (1765), Manuel Ignacio (1766), Teresa (1769) eta Maria Angela (1773)
Olaegui Sarasqueta.
- VI.2. Sebastian Olaegui Berraondo (1723) -
Maria Ana Mendiguchia Irazabal.
Elgetan (1750) ezkonduak eta semeak:
Domingo Ignacio (1752), Ignacio (1755), Juan Miguel (1757), Sebastian Pascual (1759),
Jose Miguel (1761) eta Juan Angel (1765) Olaegui Mendiguchia.
- VI.3. Juan Miguel Olaegui Ceceaga (1731) -
Josefa Arbulu Aldai.
Elgetan (1763) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco (1764), Josefa Antonia (1767), Ascensio (1770), Juana Micaela (1773) eta
Juan Ascensio (1775) Olaegui Arbulu.
- VI.4. Juan Olaegui Ceceaga (1734) -
Josefa Marquiegui Aranceta.
Elgetan (1758) ezkonduak eta alabak:
Juana Bautista (1759) eta Gregoria (1762) Olaegui Marquiegui.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Martin Ramon Olaegui Sarasqueta (1760) -
Josefa Antonia Irazabal Albistegui.
Elgetan (1787) ezkonduak eta alaba bat:
Maria Ignacia (1792) Olaegui Irazabal.
- VII.2 Manuel Ignacio Olaegui Sarasqueta (1766) -
Maria Ignacia Aranceta Fuldain.
Elgetan (1809) ezkonduak eta seme bat:
Jose Domingo (1810) Olaegui Aranceta.

- VII.3. Domingo Ignacio Olaegui Mendiguchia (1752) -
Josefa Antonia Aranceta Iturbe (1758).
Elgetan (1779) ezkonduak eta seme-alabak:
Rafaela Maria (1781), Juan Domingo (1784), Francisco Antonio (1789) eta Josefa Antonia (1793)
Olaegui Aranceta.
- VII.4. Ignacio Olaegui Mendiguchia (1755) -
Josefa Elcoro Raizabal.
Elgetan (1786) ezkonduak eta seme-alabak:
Isidra (1787), Josefa Antonia (1788), Juan Miguel (1790), Juan Jose (1791), Celedonio (1793),
Pedro (1795), Francisco Ignacio (1797), Martin (1801), Manuela Josefa (1808) eta
Francisca Antonia (1809) Olaegui Elcoro.
- VII.5. Juan Miguel Olaegui Mendiguchia (1757) -
Maria Antonia Aranzabal Iturriastillo.
Elgetan (1780) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Micaela (1782), Micaela Vicenta (1784), Jose (1786)
Ramon (1789) eta Maria M. (1792) Olaegui Aranzabal.
- VII.6. Ascensio Olaegui Arbulu (1770) -
(a) Maria Elcoro Pagadigorriarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1790) ezkondua eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1791) eta Juan (1794) Olaegui Elcoro.
- (b) Manuela Albisua Lamarainerekirik bigarren ezteietan
(Elgeta, 1795) ezkondua eta seme-alabak:
Juan Ascensio (1799), Simon Ignacio (1801), Andres Ascensio (1803) eta
Francisca Antonia (1807) Olaegui Albisua.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Martin Olaegui Elcoro (1801) -
Maria Antonia Larrañaga Aguirrezabal (Antzuola-Uzarraga, 1793).
Elgetan (1824) ezkonduak eta seme-alabak:
Bartolome (1826), Mariano (1829), Maria Angela (1831) eta Manuel Maria (1835)
Olaegui Larrañaga.

VIII.2. Jose Olaegui Aranzabal (1786) -

Manuela Juana Aranzabal Elcoro (1798).

Elgetan (1823) ezkonduak eta seme-alabak:

Josefa Agueda (1824), Juan Ascensio (1827) eta Juana Antonia (1830) Olaegui Aranzabal.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Juan Ascensio Olaegui Aranzabal (1827) -

Josefa Antonia Iturricastillo Beistegui (1828).

Elgetan (1856) ezkonduak eta seme-alabak:

Antonio (1861) eta Josefa Ignacia (1864) Olaegui Iturricastillo.

U. OLAÑETAREN GENEALOGIA

Olañeta (Olaineta) abizen honen esanahia “burdinolako harana edo gaina” izan daiteke.

Bere etimologia [ola>] (etxola/burdinola), [-eta] (tokia) atzizki lokatiboa eta ‘ñ’-k gaur egungo izenean fonetikoki irudikatzen ez duen elementu bat izan liteke, eta agian [arain] (Harana) edo [gain] (Garaia) hitzetatik eratorria eta, azkenik, marka lokatibo ugaria [eta]. (Ikus K. Mitxelena art. 483 eta 235)
Abizen hori Ubera auzoko Olañeta baserriari lotuta dago.

El significado de este apellido Olañeta (Olaineta) puede ser “valle o alto de la ferrería”.

Su etimología podría venir de [ola] (cabaña / ferrería), el sufijo locativo [-eta] (lugar de), y un elemento no determinado representado fonéticamente por ‘ñ’ en el nombre actual, y quizás derivado de [arain] (valle) o [gain] (alto) y finalmente la marca locativo abundancial [eta]. (ver K. Mitxelena arts. 483 y 235)
Este apellido está ligado al caserío Olañeta en el barrio de Ubera.

I. BELAUNALDIA

I.1. Martin Olañeta -

Maria Iturberekin ezkondua eta seme-alabak:

Martin (1565), Marina (1567) eta Maria (1570) Olañeta Iturbe.

I.2. Juan Olañeta -

Catalina Altuberekin ezkondua eta semeak:

Francisco (1566). Pedro (1567) eta Juan (1569) Olañeta Altube.

- I.3. Domingo Olañeta -
Marina Garayorekin ezkondua eta seme bat:
Domingo (1585) Olañeta Garayo.
- I.4. Juan Ibañes Olañeta -
Marina Aguirre de Yuso.
Elgetan (1577) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria (1578), Catalina (1580), Paulo (1584), Cristobal (1589), Ursula (1595) eta Bartolome Olañeta Aguirre.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Domingo Olañeta Garayo (1585) -
Maria Antonia Egurbide.
Elgetan (1628) ezkonduak eta seme-alabak:
Dominica (1628), Domingo (1632) eta Antonio (1642) Olañeta Egurbide.
- II.2. Paulo Olañeta Aguirre (1584) -
Marina Artizerekin ezkondua eta seme-alabak;
Maria Antonia (1610), Maria (1612), Marina (1615) eta Juan (1618) Olañeta Artiz.
- II.3. Cristobal Olañeta Aguirre (1589) -
Maria Ibarrundia Retolaza.
Elgetan (1634) ezkonduak eta seme-alabak:
Felipe (1644), Maria Josefa (1647), Ignacio (1651) eta Ana Maria (1664) Olañeta Ibarrundia.
- II.4. Bartolome Olañeta Aguirre -
Maria Juana Asula Uberarekin ezkondua eta seme-alabak:
Francisca (1626), Clara (1627), Francisco (1630), Mariana (1639) eta Juan Olañeta Asula.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Antonio Olañeta Egurbide (1642) -
Magdalena Ascáibar Elcororekin ezkondua eta seme-alabak:
Tomas (1668), Francisco (1669), Josefa (1672), Andres (1674), Juan (1677) eta Jose () Olañeta Ascáibar.

- III.2. Juan Olañeta Artiz (1618) -
Maria Lopez Iturri-Sostoa Urrusolaegui.
Elgetan (1641) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1643), Marina (1646) eta Francisco (1653) Olañeta Iturri.
- III.3. Francisco Olañeta Asula (1630) -
Ana Zuloeta Ojanguren.
Bergaran (1655) ezkonduak eta seme-alabak:
Mariana (1656), Clara (1659), Juan (1661) eta Francisca (1667) Olañeta Zuloeta.
- III.4. Juan Olañeta Asula -
Josefa Elcoro Beisteguirekin ezkondua eta semeak:
Martin (1685) eta Juan (1695) Olañeta Elcoro.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Jose Olañeta AscáSibar -
Maria Miquela Berraondo Ojangurenarekin ezkondua eta seme-alabak:
Agustina (1690), Maria Josefa (1692), Maria Teresa (1696), Magdalena (1698) eta
Ignacio (1700) Olañeta Berraondo.
- IV.2. Juan Olañeta Iturri (1643) -
Maria Martinez Zabala Orberekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria (1664), Juan (1667), Maria Ana (1670), Agustin (1673), Teresa (1675) eta Antonia (1679)
Olañeta Zabala.
- IV.3. Juan Olañeta Zuloeta (1661) -
(a) Mariana Elcoro Beisteguirekin lehenengo ezteietan
ezkondua eta alaba bat:
Ana Maria (1691) Olañeta Elcoro.
- (b) Ana Maria Ubera Arancetarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1695) ezkondua eta seme bat:
Ignacio (1702) Olañeta Ubera.

- IV.4. Antonio Olañeta Iturbe -
Ana Maria Ugalde Berraondo.
Elgetan (1682) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1682), Jose (1684), Juan (1691), Magdalena (1694), Maria (1697), Ignacio (1699) eta
Jacinto (1703) Olañeta Ugalde.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Ignacio Olañeta Berraondo (1700) -
Marina Albistegui Aranzabalekin ezkondua eta seme-alabak:
Mateo (1733), Magdalena Francisca (1735), Ignacio (1741) eta Domingo Martin (1743) Olañeta
Albistegui.
- V.2. Juan Olañeta Zabala (1667) -
Agustina Azcarate Sumendiaga.
Elgetan (1690) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Benita (1691), Ana Maria (1693), Juan Ignacio (1697), Tomas (1700), Juan Roberto
(1702), Ignacia (1704), Antonio Ignacio (1706), Antonio (1707) eta Maria Ignacia (1710)
Olañeta Azcarate.
- V.3. Agustin Olañeta Zabala (1673) -
Antonia Albistegui Gallaztegui (1678).
Elgetan (1700) ezkonduak eta seme-alabak:
Bartolome (1702), Ana Maria (1705), Pedro (1712), Domingo (1714)
Agustina (1717), Juan Ignacio (1719) eta Isabel (1723) Olañeta Albistegui.
- V.4. Ignacio Olañeta Ubera (1702) -
Micaela Albistegui Irazabal.
Elgetan (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Ignacia (1762), Francisco Ignacio (1763) eta Manuela Josefa (1766) Olañeta Albistegui.
- V.5. Jose Olañeta Ugalde (1684) -
Magdalena Basauri Telleria.
Elgetan (1713) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1714), Domingo (1717), Maria Josefa (1719), Pedro (1721), Mariana (1723),
Angela (1726), Agustina (1728), Jose (1731), Jose Vicente (1732) eta Manuela Magdalena
(1736) Olañeta Basauri.

- V.6. Juan Olañeta Ugalde (1691) -
Magdalena Ansoategui Elcoro.
Elgetan (1716) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1717), Antonia Paula (1719), Domingo (1720), Isabel (1723), Antonia (1726),
Maria Jesus (1729), Miguel Alejo (1731) eta Maria Ignacia (1734) Olañeta Ansoategui.
- V.7. Ignacio Olañeta Ugalde (1699) -
Maria Juana Asula Olañeta.
Elgetan (1735) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonio Fernando (1736), Juan Ignacio (1739), Antonia (1742), Maria Ignacia (1748) eta
Juan Domingo (1751) Olañeta Asula.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Juan Ignacio Olañeta Azcarate (1697) -
Claudia Antonia Gamarra Irazabalekin ezkondua eta seme-alabak:
Manuel (1725), Juan Ignacio (1726), Ana Maria (1729), Manuel Jose (1734) eta
Maria Ana (1739) Olañeta Gamarra.
- VI.2. Juan Roberto Olañeta Azcarate (1702) -
Josefa Albistegui Aranzabalekin ezkondua eta seme-alabak:
Pedro Antonio (1737), Felipe Santiago (1739), Juan Ascensio (1741), Josefa Ignacia (1741),
Ana Maria (1742), Felipe (1743), Juan Miguel (1749), Juan Jose (1751) eta Manuela Josefa
(1754) Olañeta Albistegui.
- VI.3. Antonio Olañeta Azcarate (1707) -
Ignacia Aranceta Aranguren.
Elgetan (1731) ezkonduak eta seme bat:
Ignacio (1745) Olañeta Aranceta.
- VI.4. Bartolome Olañeta Albistegui (1702) -
Maria Ignacia Retolaza Berraondorekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria Antonia (1729), Rafaela (1730), Domingo (1732), Francisca (1734), Clemente (1736),
Simon (1739), Atanasio (1741), Manuel (1743), Raimundo (1745), Miguel (1747),
Catalina (1748), Juan Benito (1750) eta Antonia (1753) Olañeta Retolaza.

- VI.5. Pedro Olañeta Albistegui (1712) -
Agustina Ansoategui Basauri.
Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:
Teresa (1755), Pedro Matias (1757), Juan Ignacio (1759), Ana Maria (1761) eta Antonia (1763)
Olañeta Ansoategui.
- VI.6. Domingo Olañeta Albistegui (1714) -
Cecilia Goronsarri Raizabal.
Elgetan (1757) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1758), Ignacio (1760), Jose Manuel (1763), Maria Josefa (1765),
Magdalena Josefa (1768) eta Juan Pablo (1772) Olañeta Goronsarri.
- VI.7. Juan Ignacio Olañeta Albistegui (1719) -
Maria Antonia Obiaga Sostoa (1734).
Elgetan (1755) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1756), Agustin (1757), Juan Pio (1760), Josefa Antonia (1763), Juan Jose (1766),
Francisco Ignacio (1768), Catalina (1768), Maria Antonia (1771), Simon (1773),
Pedro Joaquin eta Miguel Alejo Olañeta Obiaga.
- VI.8. Domingo Olañeta Basauri (1717) -
Micaela Barrutia Oreguirekin ezkondua eta semeak:
Manuel Domingo (1752), Jose Ignacio (1759) eta Domingo (1764) Olañeta Barrutia.
- VI.9. Pedro Olañeta Basauri (1721) -
Ana Antonia Izaguirre Arzamendi.
Elgetan (1751) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Domingo (1751), Domingo (1754), Jose (1756), Josefa Antonia (1758), Pedro (1760),
Juan Antonio (1761), Maria Jacinta (1762) eta Maria Bautista (1764) Olañeta Izaguirre.
- VI.10. Jose Olañeta Basauri (1731) -
Teresa Andueza Arambarria.
Elgetan (1764) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1765), Juan Antonio (1767), Jose Nicolas (1769) eta Catalina (1778) Olañeta Andueza.

VI.11. Domingo Olañeta Ansoategui (1720) -
Ana Maria Telleria Asula.
Elgetan (1758) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan (1759), Martin (1763), Domingo Ventura (1766), Ursula Joaquina (1768),
Ana Maria (1771), Martin Maria (1774), Maria Josefa (1776), Miguel Domingo (1779) eta
Juana Josefa Olañeta Telleria (1782)

VI.12. Miguel Alejo Olañeta Ansoategui (1731) -
Marina Marquiegui Sostoa.
Elgetan (1758) ezkonduak eta semeak:
Miguel (1759) eta Pedro Francisco (1764) Olañeta Marquiegui.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Juan Ignacio Olañeta Gamarra (1726) -
Maria Ana Azcarate Iturricastillo (1741).
Elgetan (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Ignacio (1763), Catalina Bernarda (1770), Ana Maria (1774), Francisco Antonio (1780) eta
Domingo (1785) Olañeta Azcarate.

VII.2. Pedro Antonio Olañeta Albistegui (1737) -
Agustina Aranzabal Fuldain (1738).
Elgetan (1765) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela (1766), Marina (1766), Martin Pedro (1767) eta Agustina Josefa (1770) Olañeta Aranzabal.

VII.3. Felipe Santiago Olañeta Albistegui (1739) -
Magdalena Raizabal Olaegui (1748).
Elgetan (1773) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1773), Maria Luisa (1776), Francisco Antonio (1778), Catalina Josefa (1781),
Juan Pelaio (1784), Ignacio (1786) eta Jose Ignacio (1791) Olañeta Raizabal.

VII.4. Ignacio Olañeta Aranceta (1745) -
Maria Fuldain Telleria.
Elgetan (1784) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ignacia (1785), Manuela (1787), Sebastian Catalina (1791), Miguel Ignacio (1793) eta
Juan Bautista (1796) Olañeta Fuldain.

- VII.5. Clemente Olañeta Retolaza (1736) -
Ignacia Sarasqueta Olañeta.
Elgetan (1763) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel Francisco (1768) eta Joaquina (1780) Olañeta Sarasqueta.
- VII.6. Simon Olañeta Retolaza (1739) -
Manuela Obiaga Sostoa (1741).
Elgetan (1767) ezkonduak eta alabak:
Agustina (1771) eta Maria Manuela (1784) Olañeta Obiaga.
- VII.7. Atanasio Olañeta Retolaza (1741)
(a) Francisca Josefa Arana Ascasibarekin lehenengo ezteietan
Ezkondua (Elgeta, 1769) ezkondua eta seme-alabak:
Bartolome (1770), Martin Ignacio (1772), Francisca Escolastica (1775) eta Agustina (1778)
Olañeta Arana.
- (b) Josefa Costa Bazterricarekin bigarren ezteietan
ezkondua eta alabak:
Manuela Josefa (1788) eta Maria Margarita (1793) Olañeta Costa.
- VII.8. Pedro Matias Olañeta Ansoategui (1757) -
Ursula Marquiegui Sostoa (1737).
Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1771), Antonio Matias (1774), Pedro Antonio (1775) eta Gaspar Antonio (1778)
Olañeta Marquiegui.
- VII.9. Jose Manuel Olañeta Goronsarri (1763) -
Maria Jacinta Olañeta Izaguirre (1762).
Elgetan (1792) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1793), Josefa Antonia (1794), Jose Manuel (1796), Josefa Eugenia (1797),
Francisca Antonia (1801) eta Felipe Sebastian (1805) Olañeta Olañeta.
- VII.10. Agustin Olañeta Obiaga (1757) -
Josefa Ramona Gallaztegui Eguia.
Elgetan (1790) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1791), Juan Agustin (1794), Simon (1798), Francisco (1802),
Jose Agustin (1804) eta Juan Jose (1807) Olañeta Gallaztegui.

VII.11.Juan Pio Olañeta Obiaga (1760) -

(a) Ana Maria Arana Ariztirekin (1766) lehenengo ezteietan ezkondua (Elgeta, 1790) eta alaba bat:
Josefa Ignacia (1791) Olañeta Arana.

(b) Maria Urbizu Ariztimuñorekin (Idiazabal, 1774) -

bigarren ezteietan (Elgeta, 1794) ezkondua eta alabak:
Josefa Ramona (1796) eta Maria Dominica (1800) Olañeta Urbizu.

VII.12.Manuel Domingo Olañeta Barrutia (1752) -

Josefa Ascasibar Elcoro.

Elgetan (1781) ezkonduak eta seme-alabak:

Manuel Domingo (1782), Josefa Micaela (1784), Jose (1787), Maria Josefa (1791) eta
Francisco Ignacio (1805) Olañeta Ascasibar.

VII.13.Jose Ignacio Olañeta Barrutia (1759) -

Josefa Antonia Gabilondo Aranceta.

Elgetan (1789) ezkonduak eta seme-alabak:

Domingo (1791), Jose Agustin (1793), Francisco (1797) eta Manuel Antonio (1800)
Olañeta Gabilondo.

VII.14.Juan Antonio Olañeta Andueza (1767) -

Ignacia Suinaga Pagadigorria (1766).

Elgetan (1793) ezkonduak eta seme-alabak:

Catalina Josefa (1794), Vicente (1796), Francisca Ignacia (1799), Paulo Antonio (1801),
Manuela Josefa (1804), Maria Jesus (1806) eta Pedro Jose (1808) Olañeta Suinaga.

VII.15.Juan Olañeta Telleria (1759) -

Catalina Josefa Altube Sostoa.

Elgetan (1789) ezkonduak eta alabak:

Ana Maria (1792), Maria Catalina (1795), Catalina Josefa (1799), Manuela Josefa (1801),
Maria Polonia (1803), Maria Antonia (1806) eta Josefa Rosa (1808) Olañeta Altube.

VII.16.Miguel Domingo Olañeta Telleria (1779) -

Maria Josefa Ugalde Mendiguchia.

Elgetan (1806) ezkonduak eta seme-alabak:

Catalina Josefa (1807), Paula (1810), Maria Bernarda (1811), Juan Domingo (1814) eta
Emeterio (1817) Olañeta Ugalde.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Juan Ignacio Olañeta Azcarate (1763) -
Ana Maria Aguirrebeña Aranceta (1765).
Elgetan (1788) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Ana (1789), Juan Mateo (1790), Ana Maria (1792), Manuela (1794),
Josefa Ramona (1797), Maria Ana (1799) eta Maria Antonia (1807) Olañeta Aguirrebeña.
- VIII.2. Francisco Antonio Olañeta Azcarate (1780) -
Francisca Antonia Aranzabal Gabilondo (1783).
Elgetan (1804) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Antonio (1805), Domingo (1814), Agustina (1818) eta Maria Micaela (1822) Olañeta Aranzabal.
- VIII.3. Francisco Antonio Olañeta Raizabal (1778) -
Maria Antonia Raizabal Aranzabal (1773).
Elgetan (1807) ezkonduak eta seme bat:
Felix Antonio (1808) Olañeta Raizabal.
- VIII.4. Juan Bautista Olañeta Fuldain (1796) -
Juana Telleria Gaztelurekin ezkondua eta seme-alabak:
Juan Agustin (1834), Sebastiana (1837), Juana Clara (1839), Pedro Jose (1841) eta
Juan Domingo (1843) Olañeta Telleria.
- VIII.5. Simon Olañeta Gallaztegui (1798) -
(a) Maria Ursula Beistegui Irazabalrerekin (1821) lehenengo ezteietan ezkondua eta seme bat:
Jose Agustin (1824) Olañeta Beistegui.

(b) Francisca Egocheaga Retolazarekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1825) ezkondua eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1827), Josefa Ramona (1831), Benito (1837) eta Diego (1839)
Olañeta Egocheaga.
- VIII.6. Manuel Domingo Olañeta Ascasibar (1782) -
Juana Maria Gorrochategui Aramburu.
Mallabian (1810) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Maria (1812), Juan Francisco (1820) eta Jeronima Manuela (1826) Olañeta Gorrochategui.

VIII.7. Domingo Olañeta Gabilondo (1791) -

Clara Ignacia Eguren Unamunorekin (1801) ezkondua eta alabak:
Maria Francisca (1822) eta Maria Juana (1829) Olañeta Eguren.

VIII.8. Vicente Olañeta Suinaga (1796) -

Maria Paula Inchausti Echezarreta.
Elgetan (1821) ezkonduak eta seme-alabak:
Teresa Antonia (1823) eta Jose Antonio (1826) Olañeta Inchausti.

VIII.9. Paulo Antonio Olañeta Suinaga (1801) -

Teresa Ugalde Ibieta (Arrasate, 1804).
Elgetan (1823) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Antonio (1824) eta Domingo Pablo (1827) Olañeta Ugalde.

VIII.10. Emeterio Olañeta Ugalde (1817)

(a) Juana Martina Telleria Barrutiarekin (1826) lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1850) ezkondua eta semeak:
Juan Andres (1851) eta Cleto Ambrosio (1852) Olañeta Telleria.

(b) Francisca Aranzabal Olazagoitiarekin (1819) bigarren ezteietan (Elgeta , 1854) ezkondua eta
seme-alabak:
Claudia Manuela (1855), Dionisio Maria (1857) eta Victor (1859) Olañeta Aranzabal.

IX. BELAUNALDIA

IX.1. Juan Mateo Olañeta Aguirrebeña (1790) -

Maria Josefa Irazabal Mendiguren (1794).
Elgetan (1814) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Domingo (1815), Juan Felipe (1816), Juan Pio (1822), Justa Francisca (1826),
Maria Feliciana (1829), Pedro Zacarias (1834), Felix Zacarias (1834) eta Maria Isabel (1834)
Olañeta Irazabal.

IX.2. Juan Antonio Olañeta Aranzabal (1805) -

Ursula Antonia Telleria Aranceta.
Elgetan (1840) ezkonduak eta alabak:
Maria Joaquina (1841), Dominga Maria (1843) eta Maria Josefa (1849) Olañeta Telleria.

- IX.3. Domingo Olañeta Aranzabal (1814) -
Maria Agustina Garitaonandia Lasuen.
Elgetan (1832) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Antonia (1833), Josefa Ignacia (1837), Maria Feliciana (1841) eta Domingo Maria (1845)
Olañeta Garitaonandia.
- IX.4. Jose Agustin Olañeta Beistegui (1824) -
Maria Ignacia Iregui Sarasqueta.
Elgetan (1847) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Eustaquio (1848), Juan Jose (1850), Catalina Josefa (1853), Venancio (1856),
Manuela Gregoria (1859), Pedro Feliciano (1859) eta Juliana Josefa (1861) Olañeta Iregui.
- IX.5. Benito Olañeta Egocheaga (1837) -
Josefa Justa Iregui Sarasqueta,
Elgetan (1857) ezkonduak eta seme bat:
Juan Agustin (1862) Olañeta Iregui.

X. BELAUNALDIA

- X.1. Juan Felipe Olañeta Irazabal (1816) -
Maria Feliciana Beistegui Ceceaga (1827).
Elgetan (1849) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Luciano (1850), Maria Pilar (1852), Jose Ceferino (1855), Anastasia Maria (1858) eta
Juan Maria (1861) Olañeta Beistegui.

V. RETOLAZAREN GENEALOGIA

Retolaza (Errtolaza) abizena “Erregearen burdinolak edo errege burdinolak” izan daiteke.

Bere etimologia [erret] ren konposizio morfologikotik erator liteke, [errege] ren (erreala, erregearena), [ola] (burdinola) eta [za/tza] ugaritasun atzizkitik. (Ikus K. Mitxelena 220 eta 485).

Abizen honen ondorengoak Altube baserrian bizi ziren.

El apellido Retolaza (Erretolaza) puede significar “ferrerías del Rey o ferrerías reales”.

Su etimología podría derivar de [erret] composición morfológica de [errege] con significado de (real, del Rey), [ola] (ferrería), y el sufijo abundancial [za/tza]. (Ver K. Mitxelena arts. 220 y 485)

Descendientes de este apellido vivieron en el caserío Altube.

I. BELAUNALDIA

- I.1. Martin Retolaza Bengolea -

Mariana Berraondo Basauri.

Elgetan (1707) ezkonduak eta seme-alabak:

Ignacia (1709), Domingo (1712), Ana Maria (1715), Magdalena Josefa (1717), Martin (1718),

Manuel Ignacio (1721), Agustina (1723), Jose (1725) eta Catalina Francisca (1727) Retolaza Berraondo.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Domingo Retolaza Berraondo (1712) -

Mariana Aguirrebeña Telleria (1709).

Elgetan (1736) ezkonduak eta seme-alabak:

Manuel Joaquin (1737), Miguel Antonio (1739), Manuel (1741), Maria Catalina (1743),

Catalina (1746), Mariana (1748) eta Manuela Josefa (1750) Retolaza Aguirrebeña.

- II.2. Manuel Ignacio Retolaza Berraondo (1721) -

Lucia Aranzabal Telleria (1720).

Elgetan (1751) ezkonduak eta semeak:

Manuel (1751), Juan Domingo (1752) eta Jose Antonio (1754) Retolaza Aranzabal.

- II.3. Jose Retolaza Berraondo (1725) -

Mariana Arrionda Berecibar.

Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:

Manuela (1755), Jose Ignacio (1757), Angela (1760), Maria Cruz (1763), Josefa Ramona (1768) eta Miguel Santos (1770) Retolaza Arrionda.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Miguel Antonio Retolaza Aguirrebeña (1739) -
Francisca Lascurain Iraeta
Elgetan (1771) ezkonduak eta seme-alabak:
Magdalena Josefa (1778), Francisca Antonia (1781), Ursula (1784), Juan Buenaventura (1787) eta Josefa Joaquina (1789) Retolaza Lascurain.
- III.2. Manuel Retolaza Aranzabal (1751) -
(a) Josefa Ascáabar Fuldainerekin lehenengo ezteietan
(Angiozar, 1767) ezkondua eta seme bat:
Francisco Manuel (1768) Retolaza Ascáabar.

(b) Joaquina Mendizabal Upateguirekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1770) ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1771), Juan Manuel (1773), Jose (1775), Maria Juana (1778), Lucia (1780), Pedro (1781), Idelfonso (1786) eta Manuel (1788) Retolaza Mendizabal.
- III.3. Juan Domingo Retolaza Aranzabal (1752) -
Maria Juana Arandoñagoitia Elcoro (1747).
Elgetan (1772) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1775), Francisco Ignacio (1779), Josefa Ramona (1782), Fernando (1784) eta Juan Jose (1788) Retolaza Arandoñagoitia.
- III.4. Jose Ignacio Retolaza Arrionda (1757) -
Maria Araolaza Chinchurreta.
Elgetan (1793) ezkonduak eta seme-alabak:
Bartolome (1797) eta Maria Melchora (1803) Retolaza Araolaza.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Jose Retolaza Mendizabal (1775) -
Catalina Josefa Gaztelu Aguirrecendoia (1774).
Elgetan (1804) ezkonduak eta alaba bat:
Catalina Josefa (1805) Retolaza Gaztelu.

- IV.2. Pedro Retolaza Mendizabal (1781) -
Josefa Antonia Mendiguchia Olañeta (1783).
Elgetan (1806) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Salvador (1807), Jose Domingo (1809), Ana Maria (1812), Juan Jose (1813),
Maria Casilda (1818) eta Pedro Domingo (1820) Retolaza Mendiguchia.
- IV.3. Manuel Retolaza Mendizabal (1788) -
Juana Olañeta Telleria.
Elgetan (1814) ezkonduak eta alaba bat:
Josefa Manuela (1819) Retolaza Olañeta.
- IV.4. Domingo Retolaza Arandoñagoitia (1775) -
Maria Jesus Azcarate Aranzabal (1781).
Elgetan (1803) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Joaquina (1808), Maria Micaela (1811) eta Jose Maria (1818) Retolaza Azcarate.
- IV.5. Juan Jose Retolaza Arandoñagoitia (1788) -
Simona Amiano Aranzabal (1792).
Elgetan (1811) ezkonduak eta semeak:
Jose Domingo (1815), Pedro Emeterio (1818) eta Martin (1821) Retolaza Amiano.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Juan Jose Retolaza Mendiguchia (1813) -
Maria Antonia Gorosabel Ascasibar (Angiozar, 1816).
Elgetan (1840) ezkonduak eta semeak:
Jose Bernardo (1841), Domingo Apolinar (1843), Maria Josefa (1845), Jose Hilario (1848),
Juana Felipa (1850), Maria Concepcion (1852) eta Jose Vicente (1859) Retolaza Gorosabel.
- V.2. Jose Maria Retolaza Azcarate (1818) -
Josefa Antonia Iturriastillo Albistegui (1815).
Elgetan (1837) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1838), Maria Antonia (1841), Jose Francisco (1844), Juan Domingo (1847) eta
Domingo Maria (1853) Retolaza Iturriastillo.
- V.3. Jose Domingo Retolaza Amiano (1815) -
Francisca Antonia Urreta Guridi (1818).

Elgetan (1837) ezkonduak eta alabak:

Catalina Dominica (1841), Manuela Francisca (1843) eta Josefa Dominica (1849) Retolaza Urreta.

- V.4. Pedro Emeterio Retolaza Amiano (1818) -

Maria Bautista Arana Alberdi (1816).

Elgetan (1847) ezkonduak eta seme-alabak:

Juana Maria (1847), Maria Sebastian (1850), Joaquin Maria (1852) eta Jose Aureliano (1859) Retolaza Arana.

- V.5. Martin Retolaza Amiano (1821) -

Josefa Antonia Albisu Echeverria (Elgoibar, 1821).

Elgetan (1844) ezkonduak eta alaba bat:

Josefa Leocadia (1860) Retolaza Albisu.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Domingo Apolinario Retolaza Gorosabel (1843) -

Agueda Laspiur Berraondo (Angiozar, 1849).

Elgetan (1868) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Paulina (1872), Federica (1874), Cipriana (1877), Lorenza (1880), Anacleto (1883),

Pedro (1885) eta Vicente (1889) Retolaza Laspiur.

- VI.2. Juan Jose Retolaza Iturriastillo (1838) -

Juana Escolastica Larrañaga Ugarte (Angiozar, 1846).

Elgetan (1866) ezkonduak eta seme-alabak:

Jose Maria (1867) eta Maria Martina (1870) Retolaza Larrañaga.

W. SAGASTIGUCHIAREN GENEALOGIA

Sagastiguchia (Sagastigutxia) deiturak “sagarrondo txikia” esan nahi du.

Bere etimologia [sagas] (sagarrondo); [-ti] (jendetza); [gutxia] (txikia, txikia) izan liteke.

(Ikus K. Mitxelena 532 eta 297)

Bada beste esanahi bat, “Gutxi” aldatuz, “Goiti” ren aldaera bat izango litzatekeena, eta orduan “sagastiaren goiko aldea” izango litzateke.

Abizen hori Uriarte auzoko Sagastigutxia baserriari lotuta dago.

El apellido Sagastiguchia (Sagastigutxia) puede significar “el manzano pequeño”.

Su etimología podría devenir de [sagas] (manzano); [-ti] (muchedumbre); [gutxia] (pequeño, poco).

(Ver K. Mitxelena arts. 532 y 297)

Hay otro significado, cambiando “gutxi” que sería una variante de “goiti” y entonces sería “la parte alta del manzano”.

Este apellido está ligado al caserío Sagastigutxia en el barrio de Uriarte.

I. BELAUNALDI EZAGUNA

I.1. Martin Sagastiguchia -

Maria Urtaza de Bartzarrica.

Elgetan (1685) ezkonduak eta seme bat:

Martin Sagastiguchia Urtaza de Bartzarrica.

I.2. Pedro Lopez de Sagastiguchia -

(a) Marina Sagastiguchiarekin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1690)

ezkondua eta seme-alabak:

Maria (1566) eta Martin (1567) Sagastiguchia Sagastiguchia.

(b) Estibaliz Iribarren Iriberekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1572)

ezkondua eta seme-alabak:

Mari Juan (1573), Pedro Santuru (1574), Antonia (1576), Maria (1578), Maria (1582) eta Atanasio (1584) Sagastiguchia Iribarren.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Atanasio Sagastiguchia Iribarne (1584) -
Maria Martinez Ojanguren Ojanguren.
Elgetan (1622) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1624), Marina (1628), Mariana (1631), Martin (1635) eta Atanasio (1640)
Sagastiguchia Ojanguren.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Atanasio Sagastiguchia Ojanguren (1640) -
Catalina Bautista Aranceta Arana.
Elgetan (1670) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1673), Francisco Ignacio (1674), Maria Agustina (1676), Martin (1679),
Catalina Josefa (1682), Francisca Antonia (1685), Maria Teresa (1688), Domingo (1691) eta
Atanasio (1698) Sagastiguchia Aranceta.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Domingo Sagastiguchia Aranceta (1691) -
Maria Juana Albistegui Zuloeta.
Elgetan (1712) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Antolina (1716), Jose Francisco (1721), Atanasio (1724), Catalina Paula (1725),
Francisco Ignacio (1728) eta Ambrosio (1730) Sagastiguchia Albistegui.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Francisco Ignacio Sagastiguchia Albistegui (1728) -
Ana Maria Albistegui Ojanguren.
Elgetan (1742) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Bautista (1743), Manuela Antonia (1746), Atanasio (1748), Juana Josefa (1750),
Francisco Ignacio (1752), Pedro Francisco (1754), Maria Angela (1756), Jose Joaquin (1759),
Ana Maria (1761) eta Francisco Jose (1763) Sagastiguchia Albistegui.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Francisco Ignacio Sagastiguchia Albistegui (1728) -
Catalina Berraondo Gogencia.
Elgetan (1760) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Ignacio (1762), Maria Jesús (1764), Francisco Antonio (1766), Joaquin (1767),
Juan Jose (1769), Francisco Antonio (1771), Catalina Bautista (1773), Maria Angela (1775),
Juana Ignacia (1776), Juan Andres (1778), Josefa Antonia (1782) eta Pedro Antonio (1786)
Sagastiguchia Berraondo.
- VI.2 Pedro Francisco Sagastiguchia Albistegui (1754) -
Isabel Bautista Alzuaran Egocheaga (1761).
Elgetan (1778) ezkonduak eta seme-alabak:
Ana Maria (1779), Pedro Francisco (1782), Catalina Bautista (1785), Domingo Andres (1788),
Ana Ines (1790), Joaquin Liborio (1793), Josefa Juliana (1796) eta Martin Salustiano (1798)
Sagastiguchia Alzuaran.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Juan Jose Sagastiguchia Berraondo (1769) -
Ana Maria Aguirrebeña Olañeta.
Elgetan (1792) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Francisco (1793), Ana Maria (1795), Pedro Jose (1797), Ignacio Maria (1800),
Maria Josefa (1803), Maria Ignacia (1807), Juana (1810) eta Catalina Josefa (1814)
Sagastiguchia Aguirrebeña.
- VII.2. Pedro Francisco Sagastiguchia Alzuaran (1782) -
(a) Maria Josefa Berraondo Sarasquetarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1824) ezkondua eta seme-alabak:
Aniceto Esteban (1826), Maria Angela (1827), Juana Maria (1828) eta Rufino (1835)
Sagastiguchia Berraondo.
- (b) Juana Gallaztegui Urreateguirekin bigarren ezteietan ezkondua
eta seme bat: Domingo Francisco (1839) Sagastiguchia Gallaztegui.
- VII.3. Domingo Andres Sagastiguchia Alzuaran (1788) -
Francisca Antonia Olaegui Aranceta.

Elgetan (1809) ezkonduak eta seme-alabak:
Isabela Bautista (1811), Josefa Javiera (1812), Josefa Agustina (1818), Martin Elias (1821),
Domingo Nicolás (1823) eta Gregorio (1826) Sagastiguchia Olaegui.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Pedro Jose Sagastiguchia Aguirrebeña (1797) -
Maria Micaela Beistegui Aranzabal.
Elgetan (1824) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1826), Pedro Juan (1828) eta Maria Martina (1832) Sagastiguchia Beistegui.
- VIII.2. Domingo Francisco Sagastiguchia Gallaztegui (1839) -
Maria Micaela Gallaztegui Gallaztegui.
Elgetan (1865) ezkonduak eta semeak:
Francisco Maria (1870), Ciriaco (1875) eta Pedro Leonardo (1878) Sagastiguchia Gallaztegui.
- VIII.3. Rufino Sagastiguchia Berraondo (1835) -
Maria Josefa Padilla Raizabal.
Elgetan (1878) ezkonduak eta alabak:
Fernanda Petronila (1880), Maria Manuela (1882), Rufina (1883) eta Dionisia Aniceta (1885)
Sagastiguchia Padilla.

IX. BELAUNALDIA

- IX.1. Francisco Maria Sagastiguchia Gallaztegui (1870) -
Eulalia Bolinaga Ascasibar.
Elgetan (1894) ezkonduak eta seme-alabak:
Angeles (1895) eta Aniceto (1897) Sagastiguchia Bolinaga.

X. SARASQUETAREN GENEALOGIA

Sarasqueta abizena “sahatsen lekua” izan daiteke.

Bere etimologia [sarats/sahats] (sahats) hitzetik dator, eta [-eta] lokatiboaren aldaera den [-keta] tokia adierazten duen atzizkia.

El apellido Sarasqueta puede significar “lugar de sauces”.

Su etimología deviene de [sarats/sahats] (sauce), y el sufijo que indica lugar [-keta], variante del locativo [-eta].

I. BELAUNALDIA

I.1. Martin Sarasqueta -

Francisca Irazabal (1577).

Elgetan (1600) ezkonduak eta seme-alabak:

Juan (1600), Maria (1602), Francisco (1604), Maria (1607), Andres (1609), Domingo (1612) eta Magdalena (1620) Sarasqueta Irazabal.

I.2. Francisco Sarasqueta -

Domenxa Romariz.

Elgetan (1618) ezkonduak eta semeak:

Juan (1621), Francisco (1625), Juan (1627), Martin (1631) eta Pedro (1637) Sarasqueta Romariz.

II. BELAUNALDIA

II.1. Andres Sarasqueta Irazabal (1609) -

Maria Arana Gallaztegui (1608).

Elgetan (1629) ezkonduak eta seme-alabak:

San Juan (1633), Marina (1634), Catalina (1636), Maria (1639) eta Juan (1646) Sarasqueta Arana.

II.2. Domingo Sarasqueta Irazabal (1612) -

(a) Catalina Arana Gallaztegiarekin (1613) lehenengo ezteietan.

(Elgeta, 1636) ezkondua eta seme-alabak:

Blasio (1639), Juan (1641) eta Isabel (1647) Sarasqueta Arana.

(b) Maria Asula Oreguirekin (Bergara, 1620) bigarren ezteietan

ezkondua eta seme bat:

Domingo (1649) Sarasqueta Asula.

- II.3. Francisco Sarasqueta Romariz (1625) -
Domenxa Izaguirre Echevarria.
Elgetan (1649) ezkonduak eta seme bat:
Martin (1654) Sarasqueta Izaguirre.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Domingo Sarasqueta Asula (1649) -
Isabel Raizabal Echevarria
Elgetan (1672) ezkonduak eta seme-alabak:
Mariana (1673), Jose (1677), Juan (1679), Maria Antonia (1683), Sebastiana (1689),
Domingo (1691), Maria Josefa (1694), Ignacio (1697) eta Angela (1701) Sarasqueta Raizabal.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Jose Sarasqueta Raizabal (1677) -
(a) Ana Maria Ojanguren Orberekin lehenengo ezteietan (Elgeta, 1706) ezkondua eta seme bat:
Ignacio (1706) Sarasqueta Ojanguren.

(b) Magdalena Apellaniz Amanzabaleguirekin (1688) bigarren ezteietan
(Elgeta, 1707) ezkondua eta seme-alabak:
Juan (1713), Angela (1715), Maria Magdalena (1717), Ana Maria (1719), Maria Catalina
(1721), Joaquin (1723), Teresa (1726) eta Maria Ana (1729) Sarasqueta Apellaniz.
- IV.2. Domingo Sarasqueta Raizabal (1691) -
Magdalena Olañeta Ugalde (1694).
Elgetan (1717) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Mateo (1718), Josefa (1719), Sebastian (1722), Sebastiana (1724), Agustin (1725),
Maria Antonia (1728), Andres (1730), Juan Andres (1732), Polonia (1735), Tomas (1737) eta
Maria Ignacia (1739) Sarasqueta Olañeta.
- IV.3. Ignacio Sarasqueta Raizabal (1697) -
Magdalena Basauri Eizaga.
Elgetan (1722) ezkonduak eta seme-alabak:
Fernando (1722), Josefa Cecilia (1723), Miguel Antonio (1725), Jose (1727), Jose Ignacio (1728),
Domingo Jose (1732), Maria Magdalena (1735) eta Maria Josefa (1738) Sarasqueta Basauri.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Joaquin Sarasqueta Apellaniz (1723) -
Isabel Marquiegui Ubera (1721).
Elgetan (1749) ezkonduak eta semeak:
Jose Joaquin (1749), Roque Jacinto (1752), Manuel Ignacio (1754) eta Domingo Jeronimo (1760)
Sarasqueta Marquiegui.
- V.2. Ignacio Sarasqueta Ojanguren (1706) -
Jacinta Ceceaga Altube (1704).
Elgetan (1730) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Tomas (1730), Paulo (1734), Maria Ignacia (1735), Tomas (1737),
Manuela Josefa (1739), Juan (1741) eta Maria Josefa (1744) Sarasqueta Ceceaga.
- V.3. Agustin Sarasqueta Olañeta (1725) -
Teresa Pagadigorria Olañetarekin ezkondua eta seme-alabak:
Narcisa (1747), Juan Antonio (1749) eta Martin Ignacio (1755) Sarasqueta Pagadigorria.
- V.4. Fernando Sarasqueta Basauri (1722) -
Manuela Larrañaga Sustraiza.
Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel Ignacio (1755), Manuela Joaquina (1757), Jose Antonio (1759), Joaquin Maria (1762),
Miguel Fernando (1765) eta Magdalena Manuela (1768) Sarasqueta Larrañaga.
- V.5. Jose Sarasqueta Basauri (1727) -
Rosa Larrañaga Urrupain (1735).
Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:
Cristobal Ignacio (1758), Jose Ignacio (1761), Fernando Maria (1763), Antonio (1766),
Antonio Bernardo (1768), Adrian Atanasio (1768), Agueda Antonia (1772) eta
Magdalena Josefa (1772) Sarasqueta Larrañaga.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Jose Joaquin Sarasqueta Marquiegui (1749) -
Ana Maria Ugalde Basauri (1749).
Elgetan (1775) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Josefa (1778), Pedro Manuel (1783), Domingo (1786), Bernardo (1788) eta
Jose Sarasqueta Ugalde.

- VI.2. Manuel Ignacio Sarasqueta Marquiegui (1754) -
Maria Ignacia Telleria Retolaza (1758).
Elgetan (1778) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuel (1782), Manuela Josefa (1786) eta Josefa Ignacia (1789) Sarasqueta Telleria.
- VI.3. Domingo Jeronimo Sarasqueta Marquiegui (1760) -
Engracia Mendiguchia Azcarate (1763).
Elgetan (1795) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1797) eta Maria Josefa (1799) Sarasqueta Mendiguchia.
- VI.4. Ignacio Sarasqueta Marquiegui -
Maria Ignacia Albistegui Gallaztegui.
Elgetan (1796) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa Ignacia (1803), Manuel Ignacio (1806), Felipe Esteban (1809) eta Ana Joaquina (1812)
Sarasqueta Albistegui.

VII. BELAUNALDIA

- VII.1. Domingo Sarasqueta Ugalde (1786) -
Josefa Ramona Guerra Gabilondo.
Elgetan (1808) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Ignacio (1812), Josefa Bernarda (1814), Jose Ramon (1817), Jose Domingo (1820) eta
Pascuala (1827) Sarasqueta Guerra.
- VII.2. Bernardo Sarasqueta Ugalde (1788) -
Ramona Olañeta Urbizu.
Elgetan (1818) ezkonduak eta seme-alabak:
Simon (1822), Dominica (1827) eta Jose Bernardo (1833) Sarasqueta Olañeta.
- VII.3. Jose Sarasqueta Ugalde -
Maria Telleria Zabaleta.
Elgetan (1799) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Josefa (1800), Jose Cruz (1803), Juan Domingo (1805), Antonia Dominica (1807) eta
Maria Eugenia (1810) Sarasqueta Telleria.
- VII.4. Manuel Sarasqueta Telleria (1782) -
Nicolasa Alberdi Arreche.

Elgetan (1814) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Antonio (1815), Maria Matea (1819), Juan Manuel (1822), Jose Melchor (1827) eta
Gaspar Ignacio (1827) Sarasqueta Alberdi.

VII.5. Manuel Ignacio Sarasqueta Albistegui (1806) -

(a) Maria Micaela Irazabal Mendigurenkin lehenengo ezteietan

(Elgeta, 1828) ezkondua eta seme bat:

Laureano (1829) Sarasqueta Irazabal.

(b) Maria Eugenia Sarasqueta Telleriarekin bigarren ezteietan

(Elgeta, 1831) ezkondua eta seme-alabak:

Gaspar (1834), Felipe Justo (1835) eta Maria Joaquina (1838) Sarasqueta Sarasqueta.

(c) Teresa Fuldain Telleriarekin hirugarre ezteietan

(Elgeta, 1839) ezkondua eta seme-alabak:

Jose Joaquin (1839), Josefa Joaquina (1839), Andrea (1841), Juan Maria (1843) eta
Francisca Victoria (1845) Sarasqueta Fuldain.

VII.6. Felipe Esteban Sarasqueta Albistegui (1809) -

Maria Francisca Mendiguchia Albistegui (1823).

Elgetan (1845) ezkonduak eta seme-alabak:

Juana Matilde (1847), Domingo Doroteo (1849), Maria Martina (1852) eta Jose Julian
Sarasqueta Mendiguchia.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Simon Sarasqueta Olañeta (1822) -

Josefa Antonia Gorosabel Ascasibar (Angiozar, 1824).

Elgetan (1847) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Dominica (1849), Maria Josefa (1852) eta Juan Domingo (1866) Sarasqueta Gorosabel.

VIII.2. Jose Bernardo Sarasqueta Olañeta (1833) -

Maria Cruz Aranceta Irazabal (1841).

Elgetan (1861) ezkonduak eta alabak:

Maria Angela (1865), Maria Isabel (1868), Maria Petra (1871) eta Maria Hilaria (1882)
Sarasqueta Aranceta.

VIII.3. Domingo Doroteo Sarasqueta Mendiguchia (1849) -
Juana Eustaquia Suinaga Unamuno.
Elgetan (1871) ezkonduak eta semeak:
Ceferino (1872), Bruno Maria (1876), Francisco (1879), Gervasio (1881), Lorenzo (1883),
Pedro (1886) eta Dionisio (1888) Sarasqueta Suinaga.

VIII.4. Jose Julian Sarasqueta Mendiguchia -
Micaela Santos Gurruchaga Barturen.
Eibarren (1878) ezkonduak eta semeak:
Juan Maria (1879), Romualdo (1881) eta Anastasio (1885) Sarasqueta Gurruchaga.

Y. SOSTORAREN GENEALOGIA

Sostoa abizena Sestoa (Zestoa) hitzaren eratorpena izan daiteke.

Izen hori duten bi baserri Elgetako herrigunetik oso gertu daude kokatuta (Sestogain eta Sestoazpikoa, izen hori duten bi baserri (Sestogain eta Sestoazpikoa). Era berean, toki horretan bertan Sesto erreka jaiotzen da, beste ibaiadar batzuen urak jasotzen dituena Deba ibaian isuri arte.

Abizen hori Sestogain eta Aramburu baserriei lotuta dago.

Ondorengo ahaide batzuk beraien armarria, artelan ezberdinetan grabatuta utzi zuten (bost udare zuri zituen zuhaitz bat).

El apellido Sostoa puede ser una derivación del vocablo Sestoa (Zestoa). Con esta denominación están localizados, muy próximos al núcleo urbano de Elgeta, dos caseríos que reciben este nombre (Sestogain y Sestoazpicoa).

A su vez, en ese mismo lugar nace el río Sesto, que discurre, recibiendo las aguas de otros afluentes, hasta su desagüe en el río Deba.

Este apellido está ligado a los caseríos Sestogain y Aramburu. Y algunos descendientes dejaron para la posteridad grabado el escudo de su linaje en obras de arte (un árbol con cinco peras en blanco).

I. BELAUNALDIA

I.1. Pedro Sostoa -
Maria Juana Iribé.
Elgetan (1564) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1564), Maria (1566) eta Pedro (1568) Sostoa Iribé.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Pedro Sostoa (1568) -
Marina Aramburekin ezkondua eta semeak:
Domingo (1599), Miguel (1605), Juan (1608) eta Santuru (1616) Sostoa Aramburu.
- II.2. Martin Sostoa Iturri -
Domenxa Urroxolaeguirekin ezkondua eta seme-alabak:
Maria (1609), Petronila (1612), Domingo (1614), Juan (1616) eta Maria Jesus (1621) Sostoa Urroxolaegui.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Pedro Lopez Sostoa -
Maria Perez Egocheaga.
Elgetan (1622) ezkondua eta seme-alabak:
Monica (1625), Mariana (1627), Antonio (1629) eta Maria Josefa (1633) Sostoa Egocheaga.
- III.2. Domingo Sostoa Urroxolaegui (1614) -
Maria Ibañez Albistegui.
Elgetan (1634) ezkondua eta semeak:
Juan (1634) eta Domingo Sostoa Albistegui

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Antonio Sostoa Egocheaga (1629) -
Josefa Raizabal Sostoarekin ezkondua eta alaba bat:
Ana (1653) Sostoa Raizabal.
- IV.2. Domingo Sostoa Albistegui -
 - (a) Dominica Apellaniz Ansoateguirekin lehenengo ezteietan ezkondua eta alaba bat:
Mariana (1662) Sostoa Apellaniz.
 - (b) Catalina Aguirre Aramburekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1669) ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1669), Domingo (1671), Mariana (1672), Juan (1675), Jacinto (1678) eta Maria Ana (1688) Sostoa Aguirre.

V. BELAUNALDIA

V.1. Juan Sostoa Aguirre (1675)

Ana Maria Apellaniz Arranzabalegui.

Elgetan (1702) ezkonduak eta seme-alabak:

Catalina (1703), Ana Maria (1705), Dominica (1706), Agustina (1709), Joaquina (1710),

Juan Bautista (1713), Ursula (1715) eta Domingo (1717) Sostoa Apellaniz.

V.2. Juan Sostoa Aramburu Aramburu -

Ana Maria Egocheaga Eguren.

Elgetan (1725) ezkonduak eta seme-alabak:

Ventura (1730), Adrian (1733), Agustina (1737) eta Juana Josefa (1743) Sostoa Egocheaga.

VI. BELAUNALDIA

VI.1. Juan Bautista Sostoa Apellaniz (1713) -

(a) Catalina Iturbe Ascasibar Galarragarekin lehenengo ezteietan

(Elgeta, 1741) ezkondua eta seme-alabak:

Catalina Josefa (1743) eta Martin (1745) Sostoa Iturbe.

(b) Ana Maria Madariaga Bildasolorekin bigarren ezteietan

(Elgeta, 1757) ezkondua eta seme-alabak:

Ursula Antonia (1759), Juan Agustin (1761), Juan Bautista (1767) eta Jose Antonio (1771)
Sostoa Madariaga.

VI.2. Ventura Sostoa Egocheaga (1730) -

Maria Jesus Olañeta Ansoategui.

Elgetan (1757) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Jesus (1758), Ana Maria (1760), Ursula Antonia (1762), Juan Ventura (1765) eta
Francisco Antonio (1770) Sostoa Olañeta.

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Juan Bautista Sostoa Madariaga (1767) -

Maria Josefa Telleria Raizabal.

Elgetan (1789) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Josefa (1789), Catalina Josefa (1791), Antonia (1794), Juan Bautista (1796), Juan (1799),

Andres Idelfonso (1801), Francisco Antonio (1805), Bautista (1808) eta Josefa Ignacia (1812) Sostoa Telleria.

VIII. BELAUNALDIA

VIII.1. Francisco Antonio Sostoa Telleria (1805) -

Gregoria Aguiriano Echeverria.

Arrasatean (1826) ezkonduak eta seme-alabak:

Maria Santos (1826), Ignacio (1829), Pedro (1829) eta Domingo Maria (1838) Sostoa Aguiriano.

Z. TELLERIAREN GENEALOGIA

Telleria deiturak “teila ugariko tokia” esan nahi du. Bere etimologia [tella] (teila) tik etor daiteke, eta ugaritasuna adierazten duen atzizkia [-eria]. (Ikus K. Mitxelena art. 555).

Sestogain eta Aranburu baserriei lotutako abizena da.

El apellido Telleria puede significar “lugar de abundancia de tejas o tejería”. Su etimología puede devenir de [tella] (teja), y el sufijo que indica abundancia [-eria]. (ver K. Mitxelena art. 555).

Es un apellido ligado a los caseríos Sestogain y Aramburu.

I. BELAUNALDIA

I.1. Pedro Telleria Larragibel -

Domenja Olarreaga Sarasquetarekin ezkondua eta seme-alabak:

Domingo (1641), Francisco (1645), Maria Benita (1650), Francisca (1653), Matias Telleria Olarreaga.

I.2. Domingo Telleria Irazabal -

Dominica Basauri Santa Cruzerekin ezkondua eta seme-alabak:

Juan (1647), Maria (1649), Maria Miguel (1652), Maria Josefa (1655), Domingo (1658),
Juan Maria (1661) Telleria Basauri.

I.3. Martin Telleria Irazabal -

Polonia Berraondo Urtazarekin ezkondua eta seme-alabak:

Francisca (1650), Domingo (1651), Martin (1653), Mariana (1655), Martin Maria (1658),
Francisco (1659), Maria Ana (1661), Marta (1663), Josefa (1666) eta Juan (1669) Telleria
Berraondo.

II. BELAUNALDIA

- II.1. Matias Telleria Olarreaga -
Mariana Sarasqueta Arana.
Elgetan (1660) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacio (1661), Mariana (1663), Damian (1669), Antonia (1673), Josefa (1676) eta
Francisca (1679) Telleria Sarasqueta.
- II.2. Juan Telleria Basauri (1647) -
Catalina Berraondo Aguirrececeaga.
Elgetan (1668) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1671), Domingo (1675), San Juan (1678), Josefa (1681), Jose (1685),
Maria Francisca (1689) eta Agustina (1693) Telleria Berraondo.
- II.3. Domingo Telleria Basauri (1658) -
Mariana Berraondo Aguirrececeaga (1659).
Elgetan (1681) ezkonduak eta alabak:
Ana Maria (1683), Mariana (1685), Josefa (1690), Maria (1694) eta Agustina (1702)
Telleria Berraondo.
- II.4. Domingo Telleria Berraondo (1651) -
Mariana Galdos Irazabalerekin ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1679) eta Micaela (1680) Telleria Galdos.
- II.5. Juan Telleria Berraondo (1669) -
Ana Maria Anza Olañeta.
Elgetan (1696) ezkonduak eta alabak:
Ana Maria (1698), Manuela (1701), Teresa (1709), Francisca (1712) eta Agustina (1716)
Telleria Anza.
- II.6. Juan Domingo Telleria Musacola -
Marina Ezcurandia Ocamica.
Elgetan (1667) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisca (1674), Juan (1677), Antonia (1679), Ignacio (1682), Josefa (1684) eta
Blas Telleria Ezcurandia.

III. BELAUNALDIA

- III.1. Ignacio Telleria Sarasqueta (1661) -
Magdalena Ansoategui Larrañaga (1667).
Elgetan (1685) ezkonduak eta seme-alabak:
Ignacio (1686), Tomas (1689) eta Magdalena (1693) Telleria Ansoategui.
- III.2. Domingo Telleria Berraondo (1675) -
Maria Concepcion Olañeta Ugalderenkin ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1705), Vicente (1712), Mariana Joaquina (1714), Sebastian (1717),
Sebastian Domingo (1719), Juan Bautista (1722) Sebastiana (1725) eta Josefa Antonia (1728)
Telleria Olañeta.
- III.3. Jose Telleria Berraondo (1685) -
Ignacia Berraondo Albistegui (1688).
Elgetan (1713) ezkonduak eta seme-alabak:
Teresa Ignacia (1715), Pedro (1717), Micaela (1721), Jose (1724), Maria Ana (1729) eta
Ignacio (1731) Telleria Berraondo.
- III.4. Juan Telleria Ezcurandia (1677) -
Isabel Goionechea Caicedo.
Elgetan (1702) ezkonduak eta seme-alabak:
Antonio (1703), Maria Bautista (1706) eta Domingo (1712) Telleria Goionechea.
- III.5. Ignacio Telleria Ezcurandia (1682) -
Ana Maria Beistegui Aranceta.
Elgetan (1702) ezkonduak eta seme-alabak:
Josefa (1703), Ana Maria (1704), Ignacio (1707), Domingo (1710), Miguel (1715) eta
Josefa Maria (1718) Telleria Beistegui.
- III.6. Blas Telleria Ezcurandia -
Maria Bautista Escurra Mecolalderin ezkondua eta seme-alabak:
Ignacio (1700), Francisca (1704), Jose Ignacio (1706), Domingo (1707) eta Juan (1710)
Telleria Escura.

IV. BELAUNALDIA

- IV.1. Ignacio Telleria Ansoategui (1686) -
Juana Eguren Iriberekin ezkondua eta seme bat:
Pedro Joaquin (1731) Telleria Eguren.
- IV.2. Tomas Telleria Ansoategui (1689) -
Teresa Sagastiguchia Aranceta (1688).
Elgetan (1717) ezkonduak eta seme-alabak:
Catalina Bautista (1718), Ignacia (1720), Claudia Antonia (1723), Francisco Ignacio (1726) eta
Bautista Catalina (1728) Telleria Sagastiguchia.
- IV.3. Vicente Telleria Olañeta (1712) -
Isabel Aranzabal Sarasqueta.
Elgetan (1735) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1739), Joaquina (1744) eta Vicente Telleria Aranzabal.
- IV.4. Juan Bautista Telleria Olañeta (1722) -
Maria Bautista Elcoroberecibar Eguren.
Elgetan (1748) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo (1748), Jose Manuel (1752), Josefa (1755) eta Agustin (1759) Telleria Elcoroberecibar.
- IV.5. Jose Telleria Berraondo (1724) -
Catalina Retolaza Berraondo (1727).
Elgetan (1754) ezkonduak eta seme-alabak:
Pedro Jose (1755), Domingo (1757), Maria Ignacia (1758), Catalina (1760), Manuel Lazaro
(1762), Agustina (1764), Maria Ana (1767) eta Manuela Josefa (1769) Telleria Retolaza.
- IV.6. Ignacio Telleria Berraondo (1731) -
Agustina Arana Ascasibar (1737).
Elgetan (1761) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Bautista (1762), Maria Concepcion (1764), Agustina Josefa (1766), Juan Bautista (1768),
Juana Maria (1771) eta Maria Angela (1779) Telleria Arana.
- IV.7. Ignacio Telleria Beistegui (1707) -
Ana Antonia Aguirre Ugarte (Bergara, 1708).
Elgetan (1732) ezkonduak eta alabak: Ana Maria (1733) eta Simona (1744) Telleria Aguirre.

- IV.8. Domingo Telleria Beistegui (1710) -
Ana Maria Zuloeta Aguirrececeaga.
Bergaran (1735) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Bautista (1737), Ignacia (1738), Josefa Ignacia (1741), Miguel Antonio (1744), Angela Maria (1746), Ana Antonia (1748) eta Ignacio (1751) Telleria Zuloeta
- IV.9. Domingo Telleria Escura (1707) -
Ignacia Asula Albisteguirekin ezkondua eta seme bat:
Francisco Antonio (1730) Telleria Asula.
- IV.10. Ignacio Telleria Egocheaga Albistegui -
Francisca Asula Aranzabal.
Elgetan (1728) ezkonduak eta seme-alabak:
Francisco (1729), Melchora Catalina (1732), Pedro (1734), Miguel (1746) eta
Maria Simona (1749) Telleria Asula.
- IV.11. Juan Ignacio Telleria Ceceaga -
Juana Zabaleta Ascasibar.
Elgetan (1766) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel Ignacio (1767), Domingo (1769), Juana Bautista (1772), Magdalena Josefa (1777) eta
Rita Francisca (1784) Telleria Zabaleta.

V. BELAUNALDIA

- V.1. Domingo Telleria Aranzabal (1739) -
Teresa Perruget Olañeta.
Elgetan (1802) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Marcelino (1803), Jose Ramon (1811) eta Josefa Antonia (1812) Telleria Perruget.
- V.2. Vicente Telleria Aranzabal -
Maria Ana Barrutia Basauri.
Elgetan (1758) ezkonduak eta seme-alabak:
Vicente Ramon (1759), Adrian (1761), Domingo (1763), Maria Angela (1770),
Juan Domingo (1774) eta Agustina Josefa (1786) Telleria Barrutia.
- V.3. Domingo Telleria Elcoroberecibar (1748) -
Manuela Olañeta Goronsarri.

Elgetan (1778) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel Domingo (1782), Agustin (1785), Jose (1786), Teresa (1790) eta Pedro Bonifacio (1798)
Telleria Olañeta.

- V.4. Jose Manuel Telleria Elcoroberecibar (1752) -
Ursula Antonia Sostoa Aramburu Madariaga.
Elgetan (1777) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Manuel (1777), Agustin (1782), Domingo Esteban (1785), Marina (1790) eta
Gabriela (1795) Telleria Sostoa.
- V.5. Pedro Jose Telleria Retolaza (1755) -
Gracia Mendiguchia Azcaraterekin ezkondua eta seme-alabak:
Jose Antonio (1783), Domingo (1786), Agustina Josefa (1790) eta Josefa Antonia (1793)
Telleria Mendiguchia.
- V.6. Juan Bautista Telleria Arana (1762) -
Maria Ana Iturrealde Ansoategui (1764).
Elgetan (1797) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel (1797), Andres Domingo (1798), Josefa Antonia (1800), Maria Manuela (1800),
Manuela Jose (1804) eta Jose Antonio (1807) Telleria Iturrealde.
- V.7. Juan Bautista Telleria Zuloeta (1737) -
(a) Manuela Gallaztegui Telleriarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1763) ezkondua eta alaba bat:
Joaquina (1764) Telleria Gallaztegui.
- (b) Josefa Iñarra Ascargortarekin bigarren ezteietan (Elgeta, 1769)
ezkondua eta seme-alabak:
Ana Maria (1770), Andres Ignacio (1773), Ignacia (1776), Micaela (1781), Juana (1783) eta
Juan Bautista (1788) Telleria Iñarra.
- V.8. Francisco Telleria Asula (1729) -
(a) Isabel Pagadigorria Gallaztegiarekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1751) ezkondua eta seme-alabak:
Juan (1752) eta Joaquina (1755) Telleria Pagadigorria.

(b) Josefa Raizabal Egubariderekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1757) ezkondua eta seme-alabak:
Domingo (1757), Catalina Josefa (1759), Maria Ana (1762), Pedro (1765),
Maria Josefa (1767), Ana Maria (1769), Juan Francisco (1772) eta Maria Teresa (1779)
Telleria Raizabal.

- V.9. Miguel Telleria Asula (1746) -
Ana Maria Elcoroegurbide Zabala (1744).
Elgetan (1768) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Domingo (1770), Miguel (1772), Agustina (1778), Angela Simona (1781), Vicente (1785)
eta Lorenza (1788) Telleria Elcoroegurbide.
- V.10. Miguel Ignacio Telleria Zabaleta (1767) -
Ignacia Gurruchaga Gabilondo.
Elgetan (1791) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Micaela (1793), Domingo Ignacio (1797), Jose Joaquin (1801) eta Juan Ignacio (1801)
Telleria Gurruchaga.
- V.11. Domingo Telleria Zabaleta (1769) -
Maria Ignacia Asula Elcoro.
Elgetan (1798) ezkonduak eta seme bat:
Domingo Ignacio (1799) Telleria Asula.

VI. BELAUNALDIA

- VI.1. Jose Marcelino Telleria Perruget (1803) -
Josefa Vicenta Alberdi Aranzabal (1815).
Elgetan (1842) ezkonduak eta alabak:
Maria Josefa (1843), Maria Francisca (1847) eta Maria Dominica (1851) Telleria Alberdi.
- VI.2. Vicente Ramon Telleria Barrutia (1759) -
Micaela Fuldain Aldecoa.
Elgetan (1785) ezkonduak eta alabak:
Agustina Josefa (1786), Maria (1788), Juana Bautista (1794) eta Josefa Asencia (1796)
Telleria Fuldain.

- VI.3. Miguel Domingo Telleria Olañeta (1782) -
Magdalena Elcoro Marquiegui (1784)
Elgetan (1807) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Josefa (1810), Jose Domingo (1814), Maria Dominica (1817) eta Josefa Antonia (1822)
Telleria Elcoro.
- VI.4. Jose Telleria Olañeta (1786) -
Mariana Elcoro Marquiegui (1787).
Elgetan (1807) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose (1811), Josefa Ignacia (1813), Catalina Josefa (1821), Josefa Ramona (1826) eta
Jose Manuel (1830) Telleria Elcoro.
- VI.5. Juan Manuel Telleria Sostoa (1777) -
Ana Maria Aranceta Eguren (1787).
Elgetan (1807) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Manuel (1807), Maria Joaquina (1818) eta Juan Martin (1821) Telleria Aranceta.
- VI.6. Jose Antonio Telleria Mendiguchia (1783) -
Josefa Ignacia Sarasqueta Aranarekin ezkondua eta seme-alabak:
Vicente Maria (1820), Josefa Antonia (1822) eta Agustina Josefa (1829) Telleria Sarasqueta.
- VI.7. Domingo Telleria Mendiguchia (1786) -
Micaela Olaegui Aranzabal.
Elgetan (1820) ezkonduak eta semeak:
Juan Domingo (1824) eta Jose Manuel (1828) Telleria Olaegui.
- VI.8. Andres Domingo Telleria Iturrealde (1798) -
Catalina Barrutia Olañeta (1799).
Elgetan (1822) ezkonduak eta semeak:
Juan Antonio (1825), Francisco Antonio (1831) eta Domingo Francisco (1834) Telleria Barrutia.
- VI.9. Andres Ignacio Telleria Iñarra (1773) -
Maria Concepcion Gaztelu Mendiguchia.
Elgetan (1804) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Melchor (1805), Juana (1809), Pedro Francisco (1812) eta Isabel Martina (1815)
Telleria Gaztelu.

VI.10. Pedro Telleria Raizabal (1765) -

(a) Ana Antonia Oiarbide Aldanondorekin lehenengo ezteietan
(Elgeta, 1795) ezkondua eta bi alaba:
Maria Antonia (1796) eta Josefa Lorenza (1799) Telleria Oiarbide.

(b) Teresa Aranzabal Ugalderekin bigarren ezteietan
(Elgeta, 1801) ezkondua eta seme-alabak:
Francisca Antonia (1803), Pedro Francisco (1804) eta Simona (1811) Telleria Aranzabal.

VI.11. Juan Francisco Telleria Raizabal (1772) -

Maria Jesus Andueza Sagastiguchia.
Elgetan (1798) ezkonduak eta semeak:
Juan Ascensio (1799), Pedro (1799) eta Jose Antonio (1801) Telleria Andueza.

VI.12. Vicente Telleria Elcoroegurbide (1785) -

Ramona Areizaga Iraolabeitia.
Soraluzen (1805) ezkonduak eta seme-alabak:
Miguel Ignacio (1810), Juan Antonio (1815), Maria Josefa (1817), Pedro Francisco (1820) eta
Isabel Martina (1826) Telleria Areizaga.

VI.13. Domingo Ignacio Telleria Asula (1799) -

Manuela Josefa Olañeta Altube (1801).
Elgetan (1825) ezkonduak eta seme-alabak:
Domingo Tiburcio (1826), Agustina Josefa (1828), Pedro Francisco (1830), Maria Fermina (1833),
Josefa Petra (1838) eta Juana Justina (1843) Telleria Olañeta

VII. BELAUNALDIA

VII.1. Jose Domingo Telleria Elcoro (1814) -

Catalina Bernedo Aldecoa (1819).
Elgetan (1840) ezkonduak eta seme-alabak:
Jose Maria (1841), Jose Francisco (1848) eta Maria Antonia (1851) Telleria Bernedo.

VII.2. Jose Manuel Telleria Aranceta (1807) -

Maria Cruz Elcoro Ibarguren (1810)
Elgetan (1837) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1839), Maria Antonia (1842), Cristobal (1843) eta Angel Maria (1847) Telleria Elcoro.

- VII.3. Vicente Maria Telleria Sarasqueta (1820) -
Maria Carmen Ascasibar Gorocitu (1828).
Elgetan (1853) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Josefa (1854), Josefa Dominica (1856), Maria Higinia (1859), Manuel Ignacio (1864) eta
Jose Joaquin (1871) Telleria Ascasibar.
- VII.4. Jose Manuel Telleria Olaegui (1828) -
Rosa Echeverria Iñurrieta.
Elgetan (1859) ezkonduak eta semeak:
Juan Francisco (1864), Jose Julian (1866), Jose Leoncio (1869) eta Miguel Eustaquio (1873)
Telleria Echeverria.
- VII.5. Juan Domingo Telleria Olaegui -
Manuela Ugarte Zumaeta (Angiozar, 1825).
Elgetan (1848) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Jose (1849), Jose Ignacio (1851), Jose Carlos (1854), Jose Maria (1858),
Francisco Zacarias (1860) eta Josefa Martina (1864) Telleria Ugarte.
- VII.6. Juan Antonio Telleria Barrutia (1825) -
Maria Concepcion Maiztegui Uriarte.
Elgetan (1849) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Agustina (1850), Juan Balbino (1853), Juan Ignacio (1856), Cosme Damian (1858),
Matias Gumersindo (1861), Pantaleon (1863), Victor (1863), Maria Eulalia (1865) eta
Felipe Maria (1868) Telleria Maiztegui.
- VII.7. Jose Antonio Telleria Andueza (1801) -
Josefa Antonia Telleria Iturrealde.
Elgetan (1822) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Bautista (1823), Maria Francisca (1824), Catalina (1829), Jose Bernardo (1832),
Josefa Maria (1834), Venancia (1838), Juan Jose (1841) eta Jose Antonio (1843) Telleria Telleria.
- VII.8. Miguel Ignacio Telleria Areizaga (1810) -
Maria Antonia Olañeta Altube (1806).
Elgetan (1843) ezkonduak eta seme-alabak:
Juan Cosme (1844), Juan Jose (1846) eta Juana Rafaela (1848) Telleria Olañeta.

- VII.9. Pedro Francisco Telleria Areizaga (1820) -
Maria Josefa Urquia Beistegui.
Elgetan (1845) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Vicenta (1847), Josefa Agueda (1849), Manuel Ignacio (1852) eta Jose Agustin (1854)
Telleria Urquia.

VIII. BELAUNALDIA

- VIII.1. Jose Maria Telleria Bernedo (1841) -
Justa Martina Mugica Garmendia (1847).
Elgetan (1865) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Dominica (1866), Maria Hipolita (1868), Josefa Antonia (1870), Maria Feliciana (1873)
eta Sebastian (1878) Telleria Mugica.
- VIII.2. Juan Jose Telleria Elcoro (1839) -
Maria Catalina Bolinaga Olañeta.
Elgetan (1864) ezkonduak eta seme-alabak:
Maria Jesus (1864), Maria Angela (1867) eta Juan Jose (1873) Telleria Bolinaga.
- VIII.3. Angel Maria Telleria Elcoro (1847) -
Maria Dominica Aranzabal Iturricastillo.
Elgetan (1866) ezkonduak eta alabak:
Juana Andresa (1870) eta Maria Teresa (1874) Telleria Aranzabal.
- VIII.4. Juan Jose Telleria Ugarte (1849) -
Juana Francisca Igarza Aranceta (1852).
Elgetan (1876) ezkonduak eta seme-alabak:
Juana Luisa (1878), Juan Placido (1881) eta Lucia (1885) Telleria Igarza.
- VIII.5. Felipe Maria Telleria Maiztegui (1868) -
Josefa Gertrudis Arizmendarrieta Oiarzabal.
Elgetan (1894) ezkonduak eta seme-alabak:
Lucia (1895), Lucio (1898) eta Emeteria (1900) Telleria Arizmendarrieta.
- VIII.6. Jose Bernardo Telleria Telleria (1832) -
Juana Maria Raizabal Ormaechea.
Elgetan (1861) ezkonduak eta seme-alabak:

Josefa Florentina (1862), Agustina Josefa (1864), Maria Ramona (1866), Domingo Maria (1868), Pio Maria (1870), Evaristo (1872), Maria Ciriaca (1874), Maria Concepcion (1874), Cosme Maria (1877), Jose Daniel (1879) eta Marcelo (1883) Telleria Raizabal.

VIII.7. Juan Jose Telleria Olañeta (1846) -
Josefa Victoria Ascasibar Aranzabal (1850).
Elgetan (1877) ezkonduak eta seme-alabak:
Manuela Patricia (1878), Juana Josefa (1880), Pedro (1883) eta Manuela (1886) Telleria Ascasibar.

VIII.8. Manuel Ignacio Telleria Urquia (1852) -
Catalina Josefa Olañeta Iregui (1853).
Elgetan (1876) ezkonduak eta alabak:
Maria Vicenta (1879), Josefa Regina (1883) eta Marcela (1888) Telleria Olañeta.

5. RAÍCES DOCUMENTALES

Estas raíces documentales recogen el listado del rico patrimonio del Archivo Municipal de Elgeta, donde está depositada gran parte de su memoria histórica. En los últimos años algunas personas voluntarias se están encargando de su organización y mantenimiento.

Libros de Actas / Akta liburuak

5.1. ARCHIVO MUNICIPAL DE ELGETA

El Archivo Municipal de Elgeta, a pesar de su condición de pequeña villa, presenta una riqueza documental de fondos.

Del período cronológico que va desde 1181 a 1550 se conservan 96 documentos medievales, de interés municipal y provincial.

5. SUSTRAI DOKUMENTALAK

Sustrai dokumental hauek Elgetako Udal Artxiboko ondare aberatsaren zerrenda jasotzen dute, bertan baitago gordeta herriaren memoria historikoaren zati handi bat. Azken urteotan borondatezko persona batzuk arduratzen dira antolaketaz eta mantentzeaz.

Udal Artxibategia / Archivo Municipal

5.1. ELGETAKO UDAL ARTXIBATEGIA

Elgetak, herribildu txikia izan arren, dokumentuen funts aberatsa du.

1181etik 1550era bitarteko Erdi Aroko 96 dokumentu gordetzen ditu, interes handikoak direnak bai herriarentzat berarentzat bai lurralte osoarentzat. Iturri honetan konsulta daitezke:

Pueden ser consultados en "Fuentes documentales medievales del País Vasco. Archivo Municipal de Elgeta (1181-1520)". Donostia: Eusko Ikaskuntza, D.L., 2001. Y también están en Internet (+www.euskomedia.org/PDFAnit/fuentes/docs 112 pdf.).

5.2 . RELACIÓN DE MATERIAS

1. LIBROS DE ACTAS Y ACUERDOS (desde 1606 hasta 2020)
2. ACUERDOS DE LA COMISIÓN DE LA PROVINCIA DE GUIPÚZCOA
 - A. ACUERDOS GENERALES (años 1900 a 1918) (Legajo 1)
 - B. BOLETINES OFICIALES DE LA PROVINCIA (años 1841 a 1853) (Legajos 3 al 6)
 - C. ELECCIÓN DE DIPUTADOS Y SÍNDICOS DE ELGETA (años 1767 a 1848) (Legajo 31)
 - D. JUNTAS GENERALES DE GUIPÚZCOA (años 1601 a 1877) (Legajos 49 al 62)
 - E. REGISTRO SESIONES DE LA DIPUTACIÓN (años 1901 a 1911) (Legajos 144 y 145)
3. INSTITUCIONES DEL MUNICIPIO
 - A. BENEFICENCIA (años 1698 al 1934) (Legajo 2, con 7 documentos)
 - B. SANIDAD (años 1775 a 1927) (Legajo 147)
 - C. HERMANDAD DE INCENDIOS (años 1744 a 1878) (Legajo 39)
4. ACTUACIONES DEL CONCEJO
 - A. CORRESPONDENCIA (años 1749 a 1935) (Legajos 7 al 13)
 - B. ORDENES Y CIRCULARES (años 1600 a 1873) (Legajos 65 al 71)
 - C. PADRONES Y CENSOS DE POBLACIÓN (años 1812 a 1932) (Legajos 72 a 75)
 - D. REPARTO DE CONTRIBUCIONES (años 1775 al 1927) (Legajo 146)
 - E. PASAPORTES (años 1809 a 1866) (Legajos 76 y 77)
 - F. MILICIA (años 1788 a 1876) (Legajo 63)
 - G. CUENTAS (años 1592 a 1879) (Legajos 14 al 29)
 - H. FUENTES (años 1830 a 1837) (Legajo 37)
 - I. GANADO (años 1773 a 1931) (Legajo 38)
 - J. MONTES Y PLANTACIONES (años 1708 a 1829) (Legajo 64)

"Fuentes documentales medievales del País Vasco. Archivo Municipal de Elgeta (1181-1520)"
Donostia: Eusko Ikaskuntza, D.L., 2001.

Eta sarean ere bai: (<http://hedatuz.euskomedia.org/1383/1/docs112.pdf>).

5.2. MATERIEN ZERRENDA

1. AKTA ETA HITZARMEN LIBURUAK (1606tik 2020ra)

2. GIPUZKOAKO BATZARRAREN HITZARMENAK

- A. HITZARMEN OROKORRAK (1900tik 1918ra) (1. orri-sorta)
- B. PROBINTZIAKO BULETIN OFIZIALAK (1841etik 1853ra) (3.-6. orri-sortak)
- C. ELGETAKO DIPUTATU ETA SINDIKOEN HAUTAKETA (1767tik 1848ra) (31. orri-sorta)
- D. GIPUZKOAKO BATZAR NAGUSIAK (1601etik 1877ra) (49.-62. orri-sortak)
- E. ALDUNDIAREN BILEREN ERREGISTROA (1901etik 1911era) (144. eta 145. orri-sortak)

3. UDALERRIKO ERAKUNDEAK

- A. ONGINTZA (1698tik 1934ra) (2. orri-sorta, 7 dokumentu)
- B. OSASUNGINTZA (775etik 1927ra) (147. orri-sorta)
- C. SUTEEN KONTRAKO ANAIDIA (1744tik 1878ra) (39. orri-sorta)

4. UDALBATZAREN EKINTZAK

- A. GUTUNERIA (1749tik 1935era) (7.-13. orri-sortak)
- B. AGINDUAK ETA ZIRKULARRAK (1600teik 1873ra) (65.-71. orri-sortak)
- C. HERRITARREN ERROLDAK (1812tik 1932ra) (72.-75. orri-sortak)
- D. ZERGEN BANAKETA (1775tik 1927ra) (146. orri-sorta)
- E. PASAPORTEAK (1809tik 1866ra) (76. eta 77. orri-sortak)
- F. SOLDADUTZA (1788tik 1876ra) (63. orri-sorta)
- G. KONTUAK (1592tik 1879ra) (14.-29. orri-sortak)
- H. ITURRIAK (1830etik 1837ra) (37. orri-sorta)
- I. GANADUA (1773tik 1931ra) (38. orri-sorta)
- J. MENDIAK ETA LURSAILAK (1708tik 1829ra) (64. orri-sorta)

- K. PROPIEDADES COMUNALES (años 1764 a 1845) (Legajo 126)
- L. PROPIOS Y ARBITRIOS (años 1687 a 1878) (Legajos 127 al 133)
- M. PÓSITO (años 1772 a 1828) (Legajos 124 y 125)
- N. VINOS Y AGUARDIENTES (años 1764 a 1877) (Legajo 152)

5. ACTUACIONES DE LA IGLESIA

- A. OBRAS PIAS (años 1739 a 1829) (Legajo 46)
- B. PLEITOS Y ÓRDENES (años 1535 a 1876) (Legajo 47)
- C. COFRADÍAS DE SAN SEBASTIÁN Y DE ÁNIMAS (años 1564 a 1828) (Legajo 48)

6. ESCRIBANÍAS (años 1556 a 1860) (Legajos 32 al 36)

7. HIDALGUÍAS (95 hidalguras entre los años 1587 a 1860) (Legajos 40 al 45)

8. PLEITOS (años 1560 a 1938) (Legajos 79 al 123)

9. REGISTRO CIVIL (siglo XIX) (Legajo 140)

10. RECOPILACIÓN DE LEYES (años 1745 y 1780) (Legajos 137 al 139)

11. DOCUMENTOS MEDIEVALES (años 1181 a 1550) (Legajo 150)

Nota: En este momento se está en fase de limpieza, orden y catalogación de otras 22 cajas de contenido económico, balances, presupuestos y similares del Ayuntamiento.

- K. HERRI ONDASUNAK (1764tik 1845era) (126. orri-sorta)
- L. ONDASUNAK ETA ARIELAK (1687tik 1878ra) (127.-133. orri-sortak)
- M. ALETEGIAK (1772tik 1828ra) (124. eta 125. orri-sortak)
- N. ARDOAK ETA PATTARRAK (1764tik 1877ra) (152. orri-sorta)

5. ELIZAREN EGINTZAK

- A. EGINTZA ERRUKIORRAK (1739tik 1829ra) (46. orri-sorta)
- B. AUZIAK ETA AGINDUAK (1535etik 1876ra) (47. orri-sorta)
- C. SAN SEBASTIAN ETA ARIMEN KOFRADIA (1564tik 1828ra) (48. orri-sorta)

6. ESKRIBAUTZA (1556tik 1860ara) (32.-36. orri-sorta)

7. KAPARETASUNAK (95 kaparetasun, 1587tik 1860ara) (40.-45. orri-sortak)

8. AUZIAK (1560etik 1938ra) (79.-123. orri-sortak)

9. ERREGISTRO ZIBILA (XIX. mendea) (140. orri-sorta)

10. LEGEEN BILDUMA (1745 eta 1780 urteak) (137.-139. orri-sortak)

11. ERDI AROKO DOKUMENTUAK (1181etik 1550era)) (150. orri-sorta)

Oharra: Udalaren eduki ekonomikoa, balantzeak, aurrekontuak eta antzekoak jasotzen dituzten beste 22 kutxa garbiketa, ordena eta katalogazio-fasean daude.

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAFÍA

- Archivo Histórico Diocesano de San Sebastian / Donostiako Elizbarrutiko Artxibo Historikoa (DEAH).
- Archivo Municipal de Elgeta (AME).
- Archivo Histórico Provincial de Gipuzkoa (AHPG).
- Arpal, Jesús: "La sociedad tradicional en el País Vasco". Edit. Luis Haranburu, Donostia, 1979.
- Ayerbe, R. y Elorza, J.: "Archivo Municipal de Elgueta (1181-1520)". Fuentes Medievales del País Vasco (112). Eusko Ikaskuntza, Donostia-San Sebastian, 2002.
- Azpiazu, José Antonio: "Sociedad y vida social vasca en el siglo XVI. Mercaderes Guipúzcoanos". Kutxa, San Sebastián, 1990.
- Bilbao, L.M. y Fernández, E.: "La producción agrícola en el País Vasco peninsular 1537-1850. Tendencia general y contrastes comarcales". Cuadernos de sección Geografía e Historia, 2, pp. 84-196. Sociedad de Estudios Vascos, San Sebastián, 1984.
- Cainzos, Manolo: "Elgeta, lehen eta orain". Elgeta, 2018.
- Cainzos, Manolo: "Elgetarrak historian". Edit. Intxorta, Elgeta, 2020.
- Cainzos, Manolo: "Lehen hizkien irakaskuntza Debagoienean (1600-1900)". Edit. Intxorta, Elgeta, 2020.
- Cantera, Enrique: "La agricultura en la Edad Media". Arco / Libros la Muralla, Madrid, 2016.

- Caro Baroja, Julio: "Los vascos". Ediciones Istmo, Madrid, 2000.
- Censo del Conde de Aranda, 1768 (Tomo III). INE.
- Censo del Conde de Floridablanca, 1787.
- Censo del Conde de Godoy, 1797.
- DOKUKLIK (Buscador de documentación histórica del Gobierno Vasco).
- Echegaray, Carmelo: "Compendio de las Instituciones Forales de Guipúzcoa". San Sebastian, 1924.
- Fernández Albadalejo, Pablo: "La crisis del Antiguo Régimen en Guipúzcoa, 1766-1833. Cambio económico e historia". Akal Editor, Madrid, 1975.
- Fernández Pinedo, Emiliiano: "Crecimiento económico y transformaciones sociales en el País Vasco (1100-1850)". Siglo XXI, Madrid, 1974.
- García Cortazar, José Angel: "Poblamiento y organización social del espacio vasco en la Edad Media". Euskal herriaren historiari buruzko biltzarra, Vol. 2. 1988, pp. 421-444.
- INE. Instituto Nacional de Estadística.
- Ibañez, M., Ortega, A, Santana, A., Zabala, M.: "Casa, familia y trabajo en la historia de Bergara". Bergarako Udala, 1993.
- Isasti, Lope de: "Compendio historial de la M.N. y M.L. Provincia de Guipúzcoa". Imp. Baroja, San Sebastián, 1850.

- Laffitte, Vicente: "Agricultura y ganadería vascongadas", en F. Carreras y Candi, Geografía General del País Vasco-Navarro, Tomo VI. Alberto Martín, Barcelona, S.A.
- Larrañaga, Patxi: "Abizenak, leinuak eta oinetxeak. Bergara" (Tomos I-II-III). Bergara, 2017.
- Madariaga, Juan: "Historia social de Bergara en su época preindustrial". Bergarako Udala, 1991.
- Mitxelena, Koldo: "Apellidos vascos" Editorial Txertoa, San Sebastian, 1955.
- Ortega, Arturo: "Demografía vasca a fines del Antiguo Régimen. Análisis de la población de Vizcaya, Gipuzkoa y Araba a través del Censo de 1787". Vasconia: Cuadernos de Historia-Geografía, nº 17, 1990, pp. 174-207.
- Querejeta, Jaime.: "Diccionario Onomástico y Heráldico Vasco". Biblioteca Gran Enciclopedia Vasca, Bilbao, 1970.
- Varios: "Síntesis de la historia de Gipuzkoa". Diputación Foral de Gipuzkoa, 2017.

